

Rmk. I
565

1. péld.
Telye.

RMK I 565.

Az Fojensis Szűz Mariáról.

Leodiumban nyomtattatott

historiából.

Ezer hatszáz husz Ezerendőben.

(Dedicáltatott az Felszege Solimiai Erseknek es Electornak.

Modok az helyről.

Foja neuó hel elemten fala uolt Leodiumi megieben, es földén, de most az Szűz Marianosz uala nagi ahetatosagh miatt, sok lakosi uan, nak, noha az mint mutatniak, az ottualo reghi, es mas toly fak, re, genten ordó uolt.

Az képről.

Az emleket toly fak közzöl egi magassat uett uolt megh egi Paraszt, Ezer hatszáz kilencz ezerendőben, mellyet, midőn oduas uolt, se akar, uan uagm, talal benne (: chudalatos dologh :) egi Szűz Maria ké, pet, es oleben az ő Szent fiat, mely neminemő reghi rosdas, rosteliban uolt foglalua.

Talal neminemő kek szemő es uilagos kőuccseketis, mellickekkel bou az a hel: Ezt a képet, hogi nagiob böchuleben lenne, az Feiedelem helihözstett uolt egi mas toly saban, nem meze az elöbemitől, de tartuán attól, hogi idő foltaban omiet el lopatatsik, iutette az maga varaban, nem meze az fától nagi böchulettel.

Azonban, mivel az előbeni fához, meliben helihözöttet uolt
az kép, nagj sokaságh kezdet írni, nagj ahetatossággal, es az
Szent képs chudakkal kezdet híresedni, egi kaplnat épített
azon fánál, melyben az kepetis nagj pompával be ültette, es
helhözöttte, ezor hatszáz tizen nyolcz éfztendőben.

Csudak.

Azsu historia uolna ha mind elől számlálnám az chudakot,
mellick ott történtek, ott hideglelestől, fő fáiascol, kéz, láb, nat,
ha szakadas nyaualiaktól, görgiultak az emberek; ott vakok,
sánták, gutta ütöttek, egéssegre es épseghre hozattanak, mind
ezeknél a ki nagjok, ott hallottis tamadot feol, töb chudak tör-
tentenek.

Az Fiaai farol es kövecskékről.

Mind az két tölj fabol, mind az meliben talaltatott uolt az kép, s
mind az melire az utan helihözöttet uolt, az ahetatossak
sok képet faragtatnak, hasonlot az talált Szent képhöz,
mellick a szent sok chudakkal tündöklének, nem csak az
illien chinált képek, de azon két tölj fabol mecsöt daraboztak

es szalkakis; az szent az nevesöt kövecskéks, kik maid nagjok
chudakotis chelekőznek azok körül, az kik ezekkel, akar az ké-
pekkel es faozkakkal s akar az kövecskékekkel ahetatossan élnek
az Boldogh Szűs tisztességere.

Az faual es kövecskékek mint kell élni.

Törd meg az fácskát auagi az követ, es hívozád ualami leuben az porát,
es szegétségöl híuan az Szűset, id meg nyaualiad ellen; ha pe-
nigh az fat es követ meg akarod éppen tartani, ereszd egi pohár
üszben, es egi kevesse berne haguian, ued ki belöle, es az uözböl ömör
az leuben, uagi más italban belöle, az Boldogh Szűset ahetatos,
san híuan szegétségöl, es id meg. Effe ital sokaknak uolt hasz-
nokra, mind testi nyaualiaiok ellen, s mind lelki uigasztalásokra.

Az Szűsnek tisztelet.

En Szeretnek, es szent remonsegének Annja, en bennem az utnak, es
az igassagnak minden kedáseghe, en bennem az életnek minden reménsege.
Es követkőző foglalatossághban, es szolgálatban ál az Szűsnek tisztelet.
Elsőben. Reggel. Delben, es estue, az Aue Mariana ualo chendeteskor, mondgi
harom Időszót.

Masodszor. Minden ora' üresre egi Ave Mariat, mely ahetatos,
saghnak giakorlasara, az tizedik Leo, es ötödik Pál
Papok Szer napigh buchot engettek.

Harmadszor. Egi napot se hagi el eluaso mondas nélkül. Az
Officiumot pedig, leg alab minden Imep napon el mondgiad.

Negyedser. Az Szűs Képet ualahol uagi ahetatassan tisztellied
mind házadnál, s mind nylián házod kiüöl.

Ötödösör. Az Szűs Marianak szentelt helyre örömet buchot iary.

Hatodszor. Az Lauretani Lytamiat, boldogh es iduőségos kimulasert
minden nap el mondgiad, főképpen estue, egiben giütuen che,
lededetis, uiasz giertiat giütuan, az Szűsnek kepe leiben.

Hetedser. Az Szombat napokat, es mas napiait az Szűsnek, kiual,
keppen ualo ahetatassaggal mulasd el, szenuedessel, alamis,
nalkodassal, imadsaggal, szentségökkel.

Niolczadszor. Az Szűs Maria Congregacioiban, auagi giüleko,
zetiben irasd magadot, es egiebeketis mos arra, az muthogi
az töb említett iokrais.

Kilenczedser. Az Szűsnek (ki legi szükségösse) iofagos chele,
kódetis, s kiualkeppen az ő tisztaságát kótesd szorgalmatossan.

Az Szűs Mariahoz, es az ő Sz. Fiahoz
ualo ahetatos imadsagh.

Ó dichőségos Szűs Maria Istemek Szent Amia, Angyaloknak
kiralne Arsonia, es az emberi nemzetnek szoszollia. En nyom,
vult bünos tuduan Isten után, az te meltsagodat es irgalmassago-
dat, ualavélak tegedet kiualkeppen ualo Patronamnak, el tökeluen
magamban, hagi soha az te, es Szent fiad tisztességhe ellen nem
szollok, s nem cheleksem semmitis, söt azon léfsek, hagi masokotis
az te tisztelenedre, es böchületedre hozzak. Vegi be asert engemetis
az te szolgaid szeregében, legi szegétséggel az pokolbeli ördogh,
uilaggh es testnek kószerteti ellen, kik iduőségömmek ellensegi, mos,
tan es hatalomnak oraián.

Iris ő io Iesus az te Sz. Anyadnak a Boldogh Szűsnek esedese
altal, a Sz. Rochusnak, es töb Szenteidnek, s főképpen a te drági,
latos Szent uerednek erdeme által monos megh engemet, az

gonosz mivigies es hervelen halaltol, es az örökre való kárho-
zattol. Ah Vram had ne fosztassam megfi örökre téled, mert
Szerelek tegedet telles szüemből mindenek fölött, mert te uagi
emekeim mindenem. Amen

NYOMTATOTT
1915. évi 193. sz.

KINC'S TARTOCSKA

AZ VILAGOS CZESTE-

HOY EGY HAZANAK.

MELY MAGABAN FO-

glal Historiáját esudalatos Böldog Afzony ké-
péről régi Historiákól szorgalmatoson,
cölzue settem es égj eleőször most
vyonnan kibocztatot!

AZ ELSŐ REMETESZ.

Pál szerzetin való Frater LAIOS által
Lengyel es deak irasbol Magyarra for-
dittatot:

Az előtünk járok akarattából.

Sap: 72

Kimerhetetlen kincse az embereknek (az Bölcseség) az
kik vele eltenek, Istennek barátságábare jessé letennek,
az tudomannak aiandekából aiánlattattanak.

NYOMTATTATOT,

M. DC. XXVII. Esztendőben.

Az keresztén oluásához.

Id ein emlékeztetem az keresztényen Oluasot arra, hogy haaz Oluasásban valami vétek talalkozna-
nak mégne botrankoznék benne, mert nem egyéb az oka, hanem miúelhogij, tauúl voltam akor túlc,
mikor az Typographus hozza hezdet az niómta-
tazhoz, és éppen kijs niómtatta nem léuén ki megis-
igazgátni, mért az Kónyniómtrato Nemet volt, és az
betűszedő Lengyel, aki egy szor sem tudot Magyá-
ruúl, így azért könnyen megh borolhattanak, sok
verekettis eythetnek, (azmint megislót) mert nem
csak az betűknek el hagyasában, de még az szok-
nakis el valtozasában is effét fogyátkozás: vgy ho-
gy kett helyen nyomtattak mentséget, holt kellett
volna emlé kezdet nyomtatni. Annakohaért e-
gyéb korekturákat az keresztén Oluasónak nem ny-
omtathattuk; miúelhogy az leueleknek nume-
rusattis az marguára nem nyomtatta az konyn-
ontatto, azért az keresztényen oluasot kezen fogua nem
vihettyük rea, még sem mutatthatunk hol vagi
mely leuelen vagion az vétek nyomtattua. hanem
ha valami vetekre akad az kereszté oluaso, nem iras
fogyát Kozasának, hanem az beötü szedőnek es
Kunynyomtato tudatlanságának talaidoniczzen min-
den vét kehet.

Annakfeléte az keresztényen Oluasot arrá is emlé-
keztetem, hogy ném szintén az nyomtatásnak fogy-
átkozás az nezzé: hanem az Authornak zelusat es
mostani fel habarodot keresztényének uigaztala-
fokra

fokra s. kiualtkeppen Magyar Orfflagsban; hogy
ualami lekki uigaztalaft szerezsem, kiuel, szemoru-
sagiban és ez uilaghtul ualo haborusagiban uigaz-
caltatnek: és naponkent lattuk sokan sok küliómb
küliómbfele kaönyueckeket nyomtatnak kilmatsa-
gos ki mas readbeli kaönyueket. Vgi enis Magyar
Orfflagsban leueó keresztényekhez akaratom eucl
mutatnom szeretétemet, ugy kesdettem uolt ehez
az kis mukahos, Vegy ioneuén és legy eges-
segben Kérestén oluaso.

APPRO-

KINCZ TAR

TOCZKA

AZ VILAGOSCZE

STEHOY EGYHA-

ZANAK.

MELY MAGABANFO-

glal Historiáját csudálatos Böl-

dog Aszony képeről, régi Historiákból szorgal-

matosan ki szették, hogy sem mint az első
nyomtatásban attanak vala ki.

AZ ELSŐ REMETE SZ.

Pál Szerzetin való Frater LAIOS

által Lengyelből Magyarra fordítator:

Az előtünk iáron akarattából.

Sap: 7.

Ki mérhetetlen kincse az embereknek (az Bölce-
segh) az kik vele citenek, littenek barátságába ró-
esse littenek, az tudományok ajándékából
ajánlattattanak.

NYOMTATTATOT,

M. DC. XXVII. Eßrendőben.

APPROBATIO.

EN SEBASTIANUS NUCERIN, az Sz. Irásnak Doctora, Krakay Kathedralis Egyháznak mindenkori Prædikátora. Az Nagylágos SISKOWSKI MARTON Krakay Püspök és Severi Herczegh ajánlásából, az könyveken, mellyeket nyomtatni ki adgyák azokon Censor és hozzálátó, adok tanu-bizonságot arról az könyvről, hogy semmi oly dolog nincs benne, mely az Anyaszentegyháznak ellene volna: Sőt fokép dolgok vadnak benne, és ajtatóságra az Vr Istenhöz és B. Szűz Mariához indító dolgot foglalnak magokba. Annakokáért engedgyük, hogy legyen ki nyomtatva. Költ Krakoban Sz. Mark napján 1618 Eft:

NOS Frater NICOLAUS KROLIK S. Pauli Primi Eremitæ Ordinis per Regnum Polonia & Ducatum Silesiæ Prior Provincialis. Fratri LVDOVICO Ordinis eiusdem Præbitero professo, natione Vngaro, ad consolationem suæ gentis fidelium, Historiam Gloriosæ Imaginis Virginis Mariæ, à S. Luca depictæ, Locò nostri Czeszhechoviensis Singularis Patronæ proprio idiomate excusdendi facultatem præsentibus his concedimus. In conventu nostro clari montis Czeszhechoviæ, die Sancti Ioannis Apostoli & Evangelistæ. Anno 1626.

Idem qui supra.

**A Z TEKINTE-
TES ES NAGYSAGOS
GROFF ERDÖDI PALFI KATA
ASZONNAK: AZ NEHAY ISTENBEN EL-
nyugoth Tekintetes és Nagyságos Palatinus.
FORGACH SIGMOND Eözve-
gyének &c: nékem kegyelmes Pa-
trona Afonyomnak.**

A Z TÖB DOLGOKNAK KÖ-
zötte, az ighaz és terjeztő alhatatos
berenceses bukfégek közt, résenként
mí-nékünk ajánlya és előnkben adgya, sőt u-
gyan emlekeztet bennünket reá az Szent Irás,
erre az két jószágos dologhra, Nagyságos Ke-
gyelmes Afonyom, tudni illik, ez világi heá-
ba valóágoknak megutálására, mellyek nem
fokáigh tartók: és az Isteni bölgálatban való
gyönyörköttetések, melyben ember mulatoz-
ván, öröcké való böldogfágot és jutalmot Vr-
tól együt veszen. Mivelhogy azt mondgya ő sz.
A 2 felfe-

DEDICATORIA.

fellege: Az holot én vagyok, ott lehen az én bőlgám-is; az megh nem változik, mert az Vrmondása örökké meg marad.

Bizonyára szerencses az, az mely bőlga sem az szabadságot nem veszté el, de azonkívül bőcsületit-is keresi, mind Vrának s mind magának, és minden jóban nyughatatlankodván, gazdagon meg marad. Mert hova együvé fű ez az két jószág, oda minden esközök Istent bőlgalathoz való rakásra gyűlnek, s omjuhoztattyák az bentséges vigasztalásokat, és az jó cselekedet embernek bívét gyönyörköttetvén, helyheztetik magokban. Mert olyan tulaydonása vagyon az élő föld javainak hogsoha megh nem untattyák magokat, de mindenkör inkább inkább omjuhoztattyák.

Sokat gondolkodván rayta Nagyságos Patrona Asszonyom, mivel halályam meg Nagyságod familiajának, és Nagyságod Istenben elnyugot Vrának ez el múlt ideigben hozzám való jó akarattyokat, bűkségemkorán való táplálásokat. Halván annakokáért Nagyságod árvaságát, és Asszonyunk Szűz Mariához ajtatsóságát, (noha annak előtte nem voltam ismeretes

DEDICATORIA.

méretes Nagyságoddal,) nem hogy ezzel az kisfaratságommal eleget tenni akarnék, de hogy ezzel is Nagyságodhoz való hűségemet, és hogy Nagyságodért bűntelen Istent imadok jelenteném meg.

Az több lelki mulatásim közöt, jute esemben Magyar Országának kegyes Patronájának, Patronusságának által költözése Lengyel Országban, és hogy valamit róla irjak, és Nagyságodnak dedikállyak, proponáltam magamban, ezzel lelki idősféges mulatásigat-is kívánván Nagyságodnak, úgy fogtam ehez az kis KINCSTARTÓCSKAHOZ, mely efféle lelki mulatkozásához illik, gondolám annakokáért, ajánlani Nagyságodnak, mint kegyelmes Patrona Asszonyomnak.

Mely könyvecskében gyakorra tekintvén Nagyságod, az több forgalmatos dolgaiban semmi idejét el nem mulattya Nagyságod, sőt annál nagyobb és job kedvelésen Nagyságodnak olvasásában. Azt-is gondolám, nelegyen héában heverésem ilyen nevezetes Kalastromban, az Nagyságod Familiának-is, és Istenben elnyugot Vrának kenyerek étele-is

DEDICATORIA.

esemben jutván, formállyam mondok valami munkácskámot, mely noha ighen kicsin, mindazonáltal hasznos, ajánlom azért és adom Nagyságodnak, alazatosan kérvén Nagyságodat, vegye jó neven Nagyságod, és előbbi Istenben elnyugot Vrának kegyelmes jó akarattját tőlem elne fordicsa, sőt hasonlóval legyen Nagyságod hozzám, melyben nem is kételkedem.

Nijlván tudom Nagyságos Aőnyom hog' igen kicsin ajándék ez, de mindazonáltal azt is gondolám, hogy az Vráknak és nagy Aőnyoknak az ő Animusok nem úgy nézi az ajándékot, mint az jó akaratot: Vegyetehát jó neven Nagyságod leg aláb való bőlgajától, és méltatlan Kaplanyától; és én hozzám kegyelmes jó akarattal legyen Nagyságod, mind az eghész Első Remete Szent Pál szerzetivel egyetemben, melynek én is egy méltatlan taghja vagyok. Azok velem eggyüt meg nem bűnnek Nagyságodért az jókkal bővölködő mennyei Vratimádni.

Ez mellet kívánok Nagyságodnak az hatalmas mennyei Vrtól szerencses, bódoghóságos, hošu

DEDICATORIA.

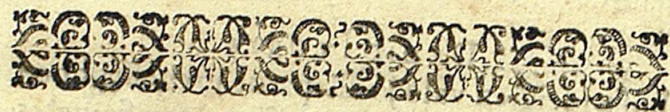
hošu ideiglen való jó állapotot jó egészségben és békeességben, az Nagyságod bép fiaival és leányával, s az több Nagyságos Groff Palfi Familiával egyetemben. Tarcsa meghő Szent felsége Nagyságtokat, az ő dicsőséges bēnt nevének ki terjesztésére, s az ő Szent Annyának Magyar Ország Patronának tiszteletes őltalmazására, s az mi nyomorult Országunknak is szerencses nyugalomára, és épületire: Melyre az ő hatalmas erejével segillye Nagyságtokat szerencsefen. Kőlt az Czelethoy világoshegyen való Kalasstromban die 10. Martij. Anno Domini 1626.

Nagyságodnak mint kegyelmes Patrona Aőnyának

Alázatos Istenimádó Kaplányja

Frater LAIOS ELŐ REMETE
Sz. Pál szerzetes Barát.

ELŐL IARO BESZED AZ KE-
GYES OLVASOHOZ.

Bizonyos vagyok abba kereftyn Olvasó, hogy nem bukólköddöl ollyá authorok nélkül, kik tégedet faratfágid közöt mulattatnának, és ékes favockal vigasztalának, és nyugodalmokban örvendéztetnének: Mert az te fő és első mulatfágod az, az több dolgaid közt. Mindazonáltal nagyobb vigasztalásodra gondoltam hozzáadni ezt az kis dolgockát: Az Nagyságoš Lanczkoronay Miklošt, mely nem oly ékes udvari bőckalél, mint hiven csendes bešéddel közönfegesen előšámlál, és az több irási közzé azt is oda tévén, šorgalmatosan őšvešedegette külömb külömb fele traditiokból és az Hierufalemi, Konštanczinapoli, Aquisgrani Egyházaknak irásiból (az felül meg nevezet örök emlekezetű Vrišemely) šarandok járásában lévén erről az Isten šülő Szűznek képeről, mely itt vagyon most, az Czeštehoy világoshos hegyen való Kalastromban, Lengyel Országban, Slesia hatarában. Mihelt haza ért rendel

ELŐL IARO BESZED.

rendel meghirta az ő historiájába, és második Sigmond Lengyel Oršági Királynak dedikalta: Mellyet ő bőcsületeffen rólle és jó neven vőt, az után az Istenšelő Király ide az Czeštehoy Kalastromban külte, és ennek az egyháznak ajándékozta, mellyet ő ez mai napighlan egéslen és éppen őrizetalat megtartatot.

Abból és egyéb réghi Historiakból, Lengyelből, és Déákból, Magyarra fordítottam, šorgalmatosan őšvešedegetvén kedvedért, mellyet KINCS-TARTOCSKA titulus alatt igyekeztem kiadni. Bé foghta az homály az Magyar Oršágghí éghet: De az Lengyel Oršági Korona, mint az tífra égh fénlik Szenteknek reliquiaival, mint az égy šép csillagockal: Mindazonáltal nincsen is drágab kincsek megh is, mint az šentšeges Böld: Szűz Maria képe, mely nem külömben mint az fenyés nap fénlik az több Planéták közt, nem csak Lengyel Koronának, de az környül való šombéd oršágghoknak is, és kívánšagos virtusival taplállya, kik az ő fenyének mutogattyák magokat: Mely it vagyon az Czeštehoy világoshos hegyen való Kalastromban, neki kéšitetet kapolná.

ELŐL IARO BESZED.

polnában. Első Remete Sz. berzetén való Barátok őrzése alatt, az Isten csudálatoson ez mai napighlan tartya.

Mely Szent kép honnan jött, avagy honnan hozták ide, és mely csudálatoson költ erre az helyre: Ha forgalmatoson ebben az könyvecs kében mulatozni foghó olvasdogalván, könnyen végére mehetz, és minden velekedés nélkül reá tanit, és gyümölcsét megh mutattya, melyről én most hofu befédemmel nem akarlak it kegyes olvasó mulatolni, rövideden őtet comendályn (mint foktrák közönségesen az emberek mondani) nem fokták az eladó jó bornak czegérét ki tenni, meg eléfik rayta az ki akarja venni hogy kostollya, ő maga magát comendallya, hanem ha az, az kinek izi fáija meg veszt, annak izetlen. Azt-is nem akartá hátra hadni, mivel hogy Lanczkoronay Miklos vólt első authora ennek az Historiának, azért az ő második levelét-is bárandokfágh járásáról ide foglaltam, melyből szép dolgokat tanulhatz. Hozzá attam egy-néhány Szent Szűznek életer.

Ved

ELŐL IARO BESZED.

Vedd jó neven tehát kegyes olvasó, és az Magyar Ország Patronáját ne mulasd el büntelen untatni hogy esedezzék éretünk az ő fiánál, hogy az mi az ő bent nevének tisztességére megh irattator legyen gyümölcsös az mi bívünkben, az Vr Istennek dicsiretíre, az Kereszténységnek, s az Anya. egyháznak épületire.

B 2

SVMMA

SVMMAIA ENNEK AZ KÖNY-
VECSKENEK NEGY RESZBEN
foglatratot.

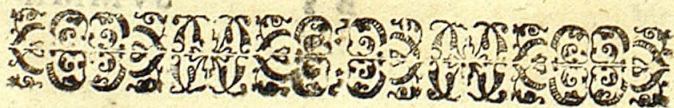
Első Könyv foglal magában ennek az ſent
képnek Hiftoriáját, kezdetitől foghva mi mó-
don, és mi-képpen költ Lengyel Országbra, és
mely csudálaton megh maradot ez mai na-
pignan az ſent helyen.

Második könyv foglal magában, igaz és bi-
zonyos történt csudákat, az nagy Iſtennek e-
rejéből B. Szűz Mariának eſedezése által c Sz:
kép mellet, mellyek világofon ſenlenek ez mai
napighlan.

Harmadik foglal magában az Lantz koro-
ronay Miklos ſarandokfág járásáról való má-
fodik levelét.

Az Negyedik foglal magában egy-néhány
Szent Szűznek életét, mellyek követték Böld:
Szűz Mariát.

KINCS-

KINCS TAR-
TOCSKA.
AZ CZESTEHOY VILAGOS
hegyen való Egyháznak
ELSŐ RESZE,
SZÜLETESERŐLESTVDO-
manyáról Sz: Lukácsnak.

AGYSZENTEMBERVOLT
Sz: Lukács, Anthyochiából való Sy-
ria nemzet, egy az négy Evangelifták
közül: nagy elméjű ember, és tudományába
ſorgalmatos, munkálkodásban ſaraſthatat-
lan, tüdő, ſenvedő, ſarandok járásban Szent
Pálnak el válaſthatatlan tárſa és tanítványa.

Ez az Szent Lukács előfőr comendáltan
tik az ő meſterétől Orvoſfághnak fő tudoma-
nyáról, melyben oly gyors elméje volt, ugy
annijra, hogy az ő tudománya el hirhedet volt
mind az egész kereſtyénſég közt. Azon kívül

B 5

lok kisa

KINCS TARTOCSKANAK.

fok külömb külömb fele nyelveket tudot, de legh kiváltképpen Sidó nyelvet, Chaldaus, Arabia és Görögh nyelvet. Mindazonáltal az ő tulaydonirála, mellyet az Anyaſentegyházban hozot, legh inkább megh mutattya, hogy Görögh írásban tudofab volt, hogy ſem mint egyéb nyelvekben.

Először innét tetczik megh, hogy azzal az Görög íráſſal Chriſtus Vrunknak menyben meneteli után tizenötödik eſtendőbe Achyába írta meg az Sz: Evangelio mot.

Megh tetczik innét-is az ő tudománya, mint hogy az ő iráſi ékeſek ſententiákkal, haſonló-képpen írt az Görögeknek-is nagy bölcſ ſententiaival, mellyet csak tudos ember ſokot cselekedni, és csak az, az kinek az V. Iſten az őſ. malaſtyát adta.

Az Annyaſentegyházi Hiftoricusok erről-is tánubizonſágot téſnek felőle, hogy fő kép-író volt, és ő legh először kezde ki formálni írván I E ſ u s Vrunk képét, az után Aſſonyunk Szűz Mariaét, és az két Apoſtolok képét, Sz: Peterét és Sz: Pálét, mellyekben az után ötöt a több kép írók követték, és innét mind az ké-

E L S Ő R E S Z E.

ez féles világon való Anyaſentegyház képekkel megh rakodot. Vgy találod fel ha jól keresed Niceforusnál, Califtusnál, Simon Metaphraſtesnél, és az több Annyaſentegyházbéli Hiftoriákban. Írt tehát képet Szent Lukács kettőt I E ſ u s Vrunkét, tizenkét eſtendőskorában lévőt, más kettét Böld: Szűz Mariaét az ő Szent Annyaét. I E ſ u s Vrunk képeiközül egyiké Romában vagyon Sz: Iános egyházában, mellyet Lateranus egyháznak hiák, mely kép az Oltárban vagyon bé csinálván, által látó Kriſtallyal környül vevé, mellyet bizonyos időkbe nagy ceremóniával ſokták az népnek mutogatni. Az máſikról hallani hogy vólna Francziai Király tárházában az korona mellet.

Azon képpen B. Aſony képeiközül egyikét mutogatják ugyan ott Romában nagy B. Aſony egyházában, mellyet ötödik Pál Pápa helyheſtetet ſép ékes kapolnában, az mely kapolnát ő uijonnan megh csináltatta, és drága köveckel, arannyal, ezűſtel meg ékeſítette. Azt-is haſonlóképpen bizonyos időkben ſokta az népnek megh mutatni.

Az má-

KINGS-TARTOCSKANAK.

Az másikat híres Lengyel Ország csudálatoson Istentől nyerte meg, mely kép sok képpen felül haladgya az többit, azt erősíteni első Remete Sz: Pál szerzetébeli Barátokkal, az Czelethoy világos hegyé lévő Kalastrom mellett való kapornában. Azon-képpen az Oltárban vagyon bé csinálván, vélte hog nem mindennap mutattyák az jöveven uton járóknak: Nem valami üveghavagy általlátó Kristal által, hanem ugy az mint Sz: Lukács írta: a mint némelyek vélik, kik távul látták, azt tudgák hogy valamely fenyves vékony üveggel vagon bé csinálva, mások előt is azt merik mondani, maga nem ugy vagyon, az mint ôk vélekedtek, réto vaznak begények. Mert sem minincs egyéb rayta, mihelt ki nitták, és az fedel kamukat előle el vonnyák, hanem tulaydon csupa azon Szent Lukács keze írása, abban senki meg ne csalatkozzék.

A P P E N D I X.

Nem csak kép író volt Szent Lukács, de kép faragó is volt, az mint az Lauretani Historia bizonyítja, az mely Historia az Apostoli Sektől is meg erősíteni: Azt hogy az mely kép Lauretomban vagyon Böldogh Assony házacskájában (mely házacskát csudálatos képpen az Angyalok által hozták

EL S Ö R E S Z E.

hozták az tengeren három száz mély földnire Nazaretből) Sz: Lukács mecsete ki, Böldogh Assony képe. Az falon függő Christus Vrunk feszületi, az mely ugyan ott vagyon abban az kapornában, az idő Apostolok maghok kezekkel mecsették ki: felül meg nevezet kapornában ô magok az Apostolok Oltárt benteletnek. Nem hagyom el ezt is, mert ide való, melyet Boromeus emleget történeti dolgot Anno post incarnati Dñi. 618. melyet Ealredus írta meg Sz. Edvardus Király életébe; *Surviv. lib. 5. Bed. Hist. Angl. lib. 2 cap 3 &c.* Angliában Landonium városban, Edíberthus Királynak unokaia, ereinek ségéből Papiska híve meg tere, Sebertes nevű királyfi. Az tehát mihelt keresényenne lön, ben az városban mindgyárát egy Szentegyházat építete Szent Pál nevére, városon kívül az kapu előt Szent Peter nevére Kalastromot, és egyházat benne, az Kalastromot gazdag íósággal meg a iándekeza. Azt az Szent Peter nevére épitet egyházat benteletni késől vala Püspökökkel egyűt. Es mikor az Melius Püspök az benteletre későline, azon éczaka az bentelet előt meg íelenedék Szent Peter egy halásznak, es kére az halászt, hogy az Thaman vizen az Szentegyházhoz által vigye ôtet, meg ígíre, hogy meg adgya az bért, által viúte az háibba Sz: Pétert: Es ki lépven az háiból, bé mene az egyházban, (arra forgalmatoson vigyázot az halás;) és mindgyárát az egyház mennyei fényességgel meg íelék, sokan az bentelek közzöl bé mennek vala az egyházban, azomban mennyeiének sónak hanghíja meg zendöl, és csudálatos kedves sággal meg íelék, ugy anníra hogy az Egyház környeke is, iöl érzete az partra az halás-i. Az Szent Peter minden ceremóniát el végezvén, melyek fólgnak az Egyház benteletre, meg íert az halászhoz: Es bé lépven az háibban, kérdeni kezdé ôtet: vagyone hala? Es ô felele: Tóled es halhatatlan fényességhől meg íjedvén semmit sem foghattam, de az meg ígírt fizetést tóled vártam. Szent Peter mondá: Veld meg mostan

In Vita
San: Ed-
vardi Re-
gis An:
62.

KINCS-TARTOCSKANAK.

az halókat. És mielőtt megh vére. fánálán halakat fogá, az
több halak között egy nagy őregh halat (Anglia nyelvén Sciaur
rio nevű) és megh hagyá Szent Péter, hogy azt az nagy ha-
lat az Mellorú Püspöknek vigye, az többi az evedzéferi el-
véve. És az után Szent Péter megh álda őt, és az ő fát fiu-
ról fiura Berencses hal fogásra, de azt felelte megh hagyá neki,
hogy Vasárnap ne foghion halat. És mondá neki: En va-
gyok Szent Péter Apostol, mely veled beszéllek. Arra ítétem
hogy megh sentellyem ezt az Egyházat az én nevemre, mel-
lyet megh is cselekettem az több sentársaimmal: Meg monda-
gyad hűven mindeneket az Püspöknek az miltánál és hallot-
nál, az te beszédid Berencsialál íelt bizonságul az Egyház faláin.
Es megh mondgyad, hogy az Egyházat újobban megh ne
sentellye, mert megh vagyon sentelve: csak azt adgyon hoz-
záfa, az mi hía, az az, Misset énekellyen benne &c. Ez az az
ért az történi dolgot megh írtam éppen, hogy iobban megh
érse, az ki olvassa, hogy nem csak élében éretek vagyon az
Apostoloknak csudáretelekre, de hóllok után is littenek sent-
akarattjából tehetnek, sentelhetnek.

Téssen emlékezete az bődög emlékezeiű Lanczkoronay
Miklos is, Ierufalemből ióven azt mondgya, hogy látot egy
kicsin képecskét törkes kőből ki meczenietet, az több reliquiák
között Aquisgrani Bődög Afony Egyházában, mely képecs-
ke minémű régghi legyen, az or való egyházi tradíciók bizo-
nítják, hogy Szűz Mariához való ajánatosságában Szent Lu-
kács azt az kis képecskét meczette ki, és maghával hordozta,
mígh élt. Az is régghi Historiákából ki tetezik, hogy Sz: Lu-
kács több képecet is írt Bődög Afony semélyére: de ha-
sintén az mellyeket mondgyák, hogy ő írta, nem
ő írta legyen is, de az ő írástványa, és az több
régghi Szent Anyák írák, az bizonyos az
régghi Kronikákból.

MA

ELSŐ RESZE.

MASODIK RESZE.

Kicsoda, hól, micsodán, és minémű okkal
írta az képet.

KÉP-írója vólt ennek az képnek Szent Lu-
kács, mely az dicsőséges Christus Vrun-
nak menybe menetele után tizen harmadik es-
tendőben, Szűz Maria ki mulása után első es-
tendőben, az mint bizonsíttyák az Apostolok ^{Act. 20,}
cselekedeti, írta ezt az sent képet, mely it Cze-
stehon vagyon. Hogy Görög Országból jö-
vén Szent Pál Ierufalemben, vele egygyüt jöve
Szent Lukács is. Holot Szent Pál Ageus pro-
phelása berént megh fogattaték, és Claudius
Lisiusnak Ierufalemi Hádnagyának foghágá-
ban adattatott vala: Szent Lukács bokása be-
rént nem bőlghálhatot Mesterének, sem vele
nijlván beszélteni, sem mulatozni nem lehetet,
az fok ístráza miat, mellyek körülötte valának
és vigyáztanak.

Azon bánkodván Sz: Lukács, el ment
Zebedeus házában, mely vólt Ierufalem váro-
sa mellet az Sion hegye alatt, mely hegy az vá-
ros felet vagyon: Abban az házban értezet,
melyben

KINCS-TARTOCSKANAK

melybē ſzűz Maria tizen két éftendeig lakot, és ot mult-is kiez arnyék világból: Mivelhogy Chriftus Vrunk az kereb-fán fűgvén ajánlotta vólt az ő Szent Annját Sz: Ianos Evangeliftának, és ő az Attya házához vitte B. Szűz Mariát, és migh élt ez arnyék világon mind ot lakot: Mely házban Szent Lukács nem azért ment bé, hogy ott találta volna Szűz Mariát, (mert jól hallotta vólt fokfor Sz: Páltól) mely immár menyben vitettet vala: De hogy azal az hellyel vigasztalná magát, holot az Isten ſzűlő Szűz Maria lakot annyi ideigh: Az mely házban ő az elót B. Szűz Mariával, gyakorta való beſélgetéſéből, mint egy ki folyo élő kút-főből ki merítette Chriftus Vrunknak megteſtüléſe felől való hiſtoriát: És gyakrán az ő ſzent orczájára nézet: és mint az régi hiſtoriák bizonittyák, Iró deákja vólt Sz: Lukács Böld: Szűz Mariának, és vigasztaloja, ataiban kiválképpen mikor Ephesomban ment vólt Sz: Ianos lakojúl. Bé menvén Sz: Lukács az felül megh nevezet házban, talált benne ſűzeket és özvegyeket, mellyek B. Szűz Mariához aijtatófok lévén, ot Iſtennek ſólgáltanak abban az házban

ELSŐ RESZE.

házban, kiket nem kicsinnye vigasztalt megh jelenlétével: Sok ſerencseléſe után, kezdé kérdezkedni B. Szűz Maria ki muláſáról, mert megh ot érte egy-néhányat benne, kik jelen vóltanak, mikor bucsuzék B. Szűz ez arnyék világból, mely bizonyára csudálatos vala.

Az tehát az Vy Teſtamentomi gyülekezet, adot elégféges tanubizonſágot mindenekről, mellyekről kérdezte őket Sz: Lukács: Azt elvégezvén, mindnyájan kérni keztek Szent Lukácsot, hogy ő nekik örök emlekezetre írna megh B. A ſzony képét, melybőlők, kik oly nagy árvaſágra marattak megh-is vigasztalnának maghokat, és ő utánnok következ ő kereſtyének, mely őket Iſteni ſólgálatra-is ſerkengetne.

Mindeneknek helyt adván Sz: Lukács, és kívánſághoknak béröltéſére, mindgyáráſt kezdé gondolkodni, micsodán kellene, avag min kellene megh írni azt a képet, mely nem csak az feſtekről, avagy ſépféghéről, de derekasképpen fundamentomáról-is bősűletben vólna az kereſtyéneknél, mely őket aítatóſágra-is ſerkengetne: Arról gondolkodván, annakoká-

KINCSTARTOCSKÁNAK

nakokáért meglátá azt az aſtalocskát czipros fából valót, mely aſtalocskánál gyakorta Bóld: Szűz Maria varrogatván, és egyéb dolgát végezvén egyedül külön az többtől űlni, és mulatfági után melléte olyafni és imátkozni szokot vala, és Iſteni titkos dolgokról elmélkedni, és mennyei bóldoghágról gondolkodni: Az mely aſtalocskát Sz: Iános attá vólt Bóld: Szűz Mariának; azt B: Aſony nem csak kezeivel fogdoſta, mely kezeivel az meg foghatatlan Iſtent fogdoſta, Bóldog Szűz méhéből ez világra űléſe után: De azon kívül űrű könyveivel gyakorta moſogatra, az ő Szent Fiának halálát, kiſſenvedéſét űratván, mely dologról tanubizonyfágot tótrenek azok, kik vele teſtben egy házban éltének.

Azt hát az aſtalocskát kezében vevén Sz: Lukács, az ot való gyűlekezetnek reáſabadiſtáſából, ki írta rayta csudálatofon Szent Lélek Iſtennek erejéből B. Aſony képét, igen űepen főtűl fogva agyekaigh, az kiſdet I E S U S S A L, mellyet bal kézen tart: el végezvén, kezében adá annak az gyűlekezetnek, az az, az ot lakó Szűzeknek, özvegyeknek: Sokan vóltanak ollyak

ELSŐ RESZE.

ollyak is köztők, mellyeket Sz: Iános Evangelilla űentelt vala Iſteni bólgálatra.

El vevék jó neven Sz: Lukácstól az képet, és alazatoson megh köſſönvén munkajáért Sz: Lukácsnak, örömekben el tévők azt az drága Gemántot reitek kamorájokban, az több reliquiákhoz Chriſtus Vrunknak: Azoknak kedigh kik uijonnan hozzájuk jönnek vala, titkát megh jelenik vala.

APPENDIX.

Vagyon IBSVS Vrunk képe, nem ember kézzel írott, ſe méczet avagy ſaragot, mellyet Ediffa vároſból Koſtanczia napolban hozták vala, Koſtanczinapolból az uján Romába: Az mely képet ez mai napighan Szent Sylveſter Egyházánál nagy bócfűleiben tartanak: Melyről bőv í: hoſu hiſtoria vagyon az űentek Collatioſában, miképpen Chriſtus Vrunk éltében kiſſenvedéſe előt Abagarus Királynak Ediffa vároſában küldői vala, az űent Doctorok bizonyítáſa űerént, mellyeket elő űámlál Boromeus az V: űűléſe után 31. Éſt.

Más kép: is vagyon nem kézzel csinált, mellyet ő maga hagyot Chriſtus Vrunk Veronikának, mikor láta őiet Szent Veronica megh pókdoſtetvén, űárval bē feretiztetvén; és vörvel bē folyván, űent orczaſát keſkenőievel megh tórlóte vala akkor mikor az nagy nehéz keresztűt Calvaria hegyre viſſi vala űent vállán: Az az kép Romában vagyon Szent Peter Egyházában, mellyet Vaticanusnak neveznek, mely képet bizonyos időkben űokrák az népnek megh mutatni nagy Ceſſemoniával.

Hasonlatoképpen bócfűleiben tartják azt az lepedőt is, mellyben

KINCS-TARTOCSKANAK

melyben Christus Vrunknak szenteste volt be akarván és koporsóban lévő, mely lepedőn nem csak teljességgel ő maga Christus Vrunk nyomdoki, de azon kívül mind az eghéi sebei melyeket az Sidok ostorokkal, verőökkel, tövisekkel, segekkel, és egyéb instrumentumokkal sebesítettek vala szent testét fépen megh tercenek rayta : Annak okáért hogy el ne felejténénk, és hogy untalan elmélkednénk róla mi szenvedet legyen az az hatalmas Vr mi éremünk.

Azt az lepedőt nagy drágba kéncsért az idő reliquiák között Franciában Taurin városban nagy böcsűletben tartják Savói Hercegségben. Az ki az történeti csudákat olvassa, megh érte hogy az Vr lstennek hatalma vagyon mellette; mert oly bőrnűtűben úgy annira, hogy az márvány kapolnának az faragot kővei meg égtek, az ezüst eskutala az melyben volt, meg olvadt csupán, de az lepedő éppen minden sebes nélkül megh maradá.

HARMADIK RESZE.

Hobbuságáról, béleltségéről, és temérdeksegről az Aftalocskának, mellyen Sz: Lukács az képet írta.

AZ aftalocska, az mint felül meg mondtuk cipros fából való; hobbusága két fing és más fél fertály; béleltsége fertály hia két fing; temérdeksege két izni az kissébbik vyhoz mér vén: B: Szűz Maria képe vagyon rayta ki irva fötül fogva agyekig, abrázattya hobu, orczája piros, fején való haja sárga színű, nem szinten sárga, sem öldöké fekete, alázatos alá függő

ELSŐ RESZE.

függő beme, ajaki bép pirosok, mint az piros rosa : Bal oldala felől annak az képnek megh írta Sz: Lukács az kisdet Iesus t mindenestől fogva, olyat minémű volt hét estendős korában, mikor Aegyptomból haza jöttek vala Sidosághba: Annak az Iesus képecskéjének is piros az orczácskája, fodor sárga hajacskája, bal kezében könyvecskét tart, job kezecskejét ki nyújtotta két ujjacskáját fel emelvén, mintha az Annyát áldanája.

Az az kép oly dicsőféges abrázatu, úgy tetczik, mintha valami lsten ségh nézne ki belőle, nem mindenkor egy állapotban tetczik, magham vigyázván figyelmetesen rejá, néha feje hohoz hasonló, néha fenyves úgy annyira, hogy az bemeit alig láthatni, néha piros.

Egy bér imátkoztunk más Frateremmel, egy más mellet térden állottunk, ő fekete színű pirosnak látta, egy bér s-mind néztünk, én látam fejéren hasonlónak hóhoz: Az nyaka hobu fél fingnire. Némely képírók, az kik hallyák, igen csudállyák azt, és mind egy lehetetlennek mondgyák: hogy oly Vri termetű és bép volt volna az Szűz Maria: Az kik olyak, D minnyá-

KINCS TARTOCSKÁNAK

minnyájokat küldöm Nicephorushoz, Calistushoz, mellyek erősíték, hogy nem kép írók
ferbamával írta azt az képet sz: Lukács, ha-
nem író-deákok pennájával kiékesítette, nem
külömben találtatik, hanem úgy. Mert noha
emberek között válaftá magának Christus V-
runk az ő Szent Annyát, megh-is ollyat akart
és válaftot magának, mely valamenyire felül
haladná az több embereket. Melynek bűpességét
ékeségét és Vri termetit mikor látta volna Dy-
onysius Arcopagita, Sz: Pál tántványa, ighen
csudálkozván, azt mondá: Ha nem hittem
vólna az te fiadban B. Szűz Maria Sz. Pál prae-
dikacioja által, most immár az te bűnt labod-
hoz békellenék, és leborulván előtted dicfí-
nélek és imádnálak tisztaságos Szűz csudálatos
Isteni méltóságodban: Es ha el nem hittem
vólna, azt velném hogy az Isten az ki minde-
neket teremtet, nem vólt feb náladnál. De
hogy már most nyilván tudom, hogy az, az ki
tellyes meg foghatatlan fényességgel rakva, té-
gedet mint maga fényességes fényet külte kö-
zinkbe, hogy azok meg világosodnának, mel-
lyeket első Eva Anyánk meg vakított vala. E-
zek Dionysius beszédi.

AP-

ELSŐ RESZE. APPENDIX.

Az keresztyéneknek náj van való dolog az, hogy az ellene-
kező Calvinista anyafik nem vesik be azt, sőt hallani sem a-
kariák, mikoron emlékeztetünk ennek az aštalocskának
megh nem revesüléseről, és semmi nemű veségető fereghek
meg nem lyaggatásáról, annj sok szűz esendőről fogva: De
ők az ellen azt erősítik, hogy el ően vólt már, és megh őtte az
szűz, avagy régen igyem el hullot vólna egymástól, mikor nem
enyveznék unatlan, és egy helyen nem tartanák, mint annak
előtte migh ép vólt hordozták eggy helyről az másira: né-
mellyek penigh közzük az mondgyák, hogy nem az az az
kép, mellyet bűnt Lukács írt, de más hasonló hozzá, mellyet
mások írtak azért: Azt penigh mellyet bűnt Lukács írt,
retekben zár alá őriz vőn tartgyák.

Az elsőre így felelek, hogy nem az revesülés az oka, ha-
nem az hatalmas Istennek ereje, kinek úgy tetszet, hogy annj
időből fogva egy helyen tartsa azt az őnt képet, és más helyre
nem akarja viténi, és hogy helyéről mód nélkül mozgatná,
nem bűntéger: Mindazonáltal én időmben, hogy bűntéger
kivánta, ki hoztuk vala egy-néhány napra az kapolnából az
Szekrestében, Anno D. 1622. mivel hogy mind az egész
kapolnának alatta rakot őnt rakának az kőmécsek, és őt Szent
Miklós nem mondhatunk: hogy el végeziék az kőmécsek, meg
vőnt helyere vittük. De az is egy csuda, hogy mikor eggyik
helyről az másira vitték néha oly nehéz vólt, hogy alig bír-
ta kiterősi Pater vinni, néha kedigh oly könnyű, hogy eggyik
el vihette vólna, sokszor megh néztem, kezeimmel megh fog-
dostam, de semmi régifágh megh nem tetszik rayta. Ighen
elalatoznak azok, kik annak híšnek, mert az az B: Aššony
képe Istennek csudálatos gondviselešéből egész őp nem reves,
és mindenféle veségető feregheől megh tartattat, és kétfégh
nélkül őően nekik tanubizonšágokra megh tartva őőet nap-
glan. Az innen való mozdulatásról, és más helyre, avagy

D 2

más

KINCS-TARTOCSKÁNAK

ma Országban vitélről, hallottam tudos emberről, magam is
mayd egyet értek vele, hogy mielőtt ki kelne ebből az Orszá-
ból, tehát következnie valami Ecclypsis reá is: Meri mielőtt
ki hozták az Sidoságból, mindgyárt mind az egész Sidoságot
el foglalta az Pogányfágh. Azonképpen mielőtt ki költ
Kosztanczinapolból, rövid idő múlva pogány-
fágh Köstanczinapol is el foglalta.

NEGYEDIK RESZE.

Mennyi ideig volt Ierusalembe az Bóldogh
Asszony képe, hova és ki által vitették el
onnat.

EZ az Szűz Maria képe az megh írás után,
volt Ierusalembe az Zebedeus hazánál őri-
zet alatt, és az ott lakó főzsek, özvegyek gondvi-
selése alatt, mellyeknek kezében attá vala fent
Lukács, mielőtt meg írta vala, és successivè kéz-
ről kézre azoknak az kik abban az házban lak-
ni kívánczoltanak és laktanak. Azok reyték
kamarában az Sidoktól való fültekben nagy bé-
kefességben őrizet alatt forgalmatoson tartották,
fok egyéb reliquiákkal együtt.

Bizonyára csudalkozhatik mind az féles
világ azon, minémű nagy békefességben megh
marasztá csudálatosképpen azt az házat az Vr
Isten Titus Vespasianus idejébe, mellyek Ro-
mai fe-

ELSŐ RESZE.

mai Fejedelmek voltak, kik nem egyébert
jöttek vala, hanem hogy Ierusalemétől ki
fordicsák, és az környűl való falukat, városok-
kat ki pusztítsák. De az Vr Istennek nagy gon-
gya viseléséből, annak az háznak, melyben ez
az fent kép volt, és az benne lakoknak egy ha-
jok fála sem eset le fejeikről, noha egy Tarazk
lővesnire aligh volt Ierusalem-től. Ez kedigh
az Ierusalem romlása volt Christus Vrunk me-
nybe menetele után negyvenedik estendőbőz:
Az az fent kép mind addig ott állott nagy béke-
fegghben, migh fente Sz: Ilona nagy Kostanti-
nusnak az Anya (mely Kostantinust Sylvester
Papa megh keresztelt vala) oda jutá Ierusalem-
ben kerelvén az Sz: Keresztnek fáját: mellyet
meg találván, minden kéfedelem nélkül min-
gyarást életéről és ki mulasáról B: Szűz Mariá-
nak, forgalmatoson kezdet tudakozni és kér-
dezkedni, nem egyébert, hanem hogy meg is
valamit ő utánna marattat magához vehetne.
Az Sidók arra azt felelek neki, hogy semmit
nem tudnak benne? Mindazonáltal Felséged
parancsolattya az vényeiktől tudakozni fo-
gunk: Fültekben valami büntetéstől az Csá-
D 3 fárné.

KINCS-TARTOCSKANAK

Bárnétól, mutattyák néki egy réghi házat az Sion hegye alatt, mely ház az ő bémeknek felette bőrnű és rettegő vala, mert egy Sidó sem mért oda közel menni; mindenik meg vakult, az ki oda felé közel akart menni. Azt az házat megh mutattyák néki, melyről ők gyanakodtanak, hogy ott lakot, az vén Sidók tradicioiból: Abban kedigh az házban, mind élteben Szűz Mariának, s mind kedigh menybe vitele után kereftjének laktanak Apácza módon buzesszghben éltenek, az Vr Istennek bőlgálván benne.

Bé ment Sz: Ilona Aßony, nagy tisztességgel böcsületit megh adván mint affeleb: helynek, az mint hozzá illet affele Istenfelő Aßony állatnak: Mellyet látván az ott való bűzek, és özvegyek, nagy örömmel mint bizonyos békeffégg hozó Aßont fogatták, berencsefíteték és örömeft láttak, és az berencselés után: Kérdezkedni kezdé Bóldog Szűz Maria életről, és az arnyék világghból való ki mulásáról: Nem egyéb vólt az oka, hanem hogy valami reliquiához juthatná, mellyek tőle maradtanak vala; ki mulásáról megérte: Mert megh
bészélék

ELSŐ RESZE.

bészélék néki mindenképpen hogy az Vr Isten mely csudálatoson mind addig-is meg marasztotta őket, az után, az reliquiák felől kezdte tudakozni, hogy réft tennének benne néki, ha vólnának, és minemű helyen tartanák őket.

Az kedig az bent gyülekezet meg értvén hogy az Isten akarattya, hogy abból az házacs kából, melyben Bóldogh Szűz Maria lakot ki terjedgyék ez féles világra az ő dicsireti; megh nirttyák néki az kincstartó kamarát, melyben nem kevés reliquiák vóltanak, mellyet ők nag böcsületesen reytekben tartottanak annyi fok eßtendőtül foghva. Sz: Ilona bé menvén abban az reytek kamorában, reá sabaditák ötet, hogy valamit kívánna, és feretne, és mennyit akarná annyit venne magának az reliquiákba. Azon kívül vólt abban az kincs-tartó kamorában, az tövis korona, mellyel az Sidók Christus Vrunkat megkoronáztak vala: Az Longinus lánzfaja-is, avagy dardája, mellyel Vrunknak oldalát által verte vala az kereft-fán: Azon kívül két lepedő, egyik az melybe meztelenféghét Christus Vrunknak bétakartak vólt, mikor az kereft-fán függöt; az másik az
melybe

KINCS-TARTOCSKANAK

melyben bé takartak vólt Christus Vrunkat, mikor az ſent Kereſtfáról le vótték vala: Azokon az lepedőkön mint egy ki nyomtatva vóltanak Christus Vrunk ſebci, mellyet veſőckel és réſ oſtorockal megh ſebefitettek vala az Sídők, ez mai napig-is meg tetzenek: Harmadik lepedő is vólt ot, mely ſent Iános feje vitelekor, alája tették vala, hogy az porban ne eſſék, tiſtán viheſſék Herodes eleiben, és az bujatorbzodó Aſonnak. Az többi közöt vólt ez-is az ſent Lukácsól irattatott kép, melyről it emlékezünk.

Azokat az reliquiákat mindenestől fogva fel rakta az Hintojában az ő akarattyokból, de leg kiválképpen Iſten rendeléſéből (annak okáért mert megh haragut vólt az VR Iſten az ot való kereſtyénekre, ſántalan fok bűnökért: Azért-is hogy jövendőben köverkeznek hogj az Szerecsének elfoglalni kéſűltenek vala az ſent földet, nem akarta tovább hogy oly drága reliquiák ot maradgyanak: Mert az VR Iſten az tőb ſentek reliquiait-is, az kik ot találtattának külömb külömb fele orſágokban el hordani engedet vólt csudálatos providentiajából)
fel rak-

ELSŐ RESZ

fel rákván maghával vive ſent Ilona Koſtanczinapolban, Koſtandinus Cſaſárnak az ő Fiának.

Az után hogy Coſtandinus Cſaſár csudaképpen Szent Péter Szent Pál jelenéſéből, pokloſſághból az kereſtſég által megh tiſtult vala Romában Sylveſter Pápa által. Es ugy Cſaſári ſékit által vitte vala Romából Koſtanczinapolban: Es Koſtanczinapol vároſát megh öregbite, Romához haſonlóvá el terjeſte, és megh építete, maga nevétől Koſtanczinapolnak nevezé, melynek neve vala annak elötte Bizantius, és ot lakot: Mert Romai birodalmot vároſával eggyüt az ő kereſt Attyának Sylveſter Papának, és utánna való Papáknak aján-dékozta vala örökſégül.

Szent Ilona Aſony, minek elötte meg indult Ierufalemből előb el inteſte, és hozzá kezdetetet az Egyházaknak épitéſekhez; Előſör mindgyáráſt azon az helyen, ahol Bóldogh Aſony lakot nagy Egyházat rakatá, az honnan az fok reliquiákat el takarította vala: Más öreg Szentégyházat, ahol Christus Vrunk koporſója vólt, az Kalvaria helyen is nagy Egyházat építetté, mely hires mind ez ſéles világon, mai napig-is fen ál, melyben külömb külömb fele orſághoknak nyelveknek Oltá-

E

rok és

KINGS-TARTOCSKANAK

rok és ezüst lámpások benne vagyon, és szent Mikéket mai napighlan-is raytok mondgyák, minden nap külömbkülömb nemzeteknek rendelése és providealása szerént.

A P P E N D I X.

Az iób Szentegyházak felátnak, melyeket építet vala Szent Iona, de azt az Szerecsének elrontották volt, melyet azon az helyen építetett volt, az holot Böldogh Aßony-lakot, és most már csak alacson kőfala áll fen, de meg is az Törökök meg bocsúlik, mert magos kőfallal környül vőnek, őrizvén hogy olyan sents helyre, vagy ember vagy barom mocskolodni ne mennyen be, valami meg ne ruicsa. Az ott való Görögh Patriarcha nem győző eleget csudálkozni, hogy hallotta, hogy vadnak Kalvinista kerebtyének, Luterista és egyéb affle igaz hitű el fukattak, azt mondta arra, nem hiszem igyem hogy kerebtyének legyenek, mert ha igyem kerebtyének vólnának, bizonyára nem mulatnák el az ide való idővetelt, és hogy nekik is az iób kerebtyénekkal együli Olárokok vólna azon az sents helyen, holot az mi idővőssgűnknek drága kincses és az mi szabaditónk az Vr Iesus Christus kint, halált sents vedet: Ea hogy itt kősdönneiek meg az ő idővőzitőidőknek ilyen ió tereménnyert: De hogy ide felé sem iőnek, nem igazán tulajdoniák magoknak az kerebtyén nevét. Azt mondotta az barandokok elői, melyek onnan iőtenek.

Ö T Ö D I K R E S Z E.

Mennyi ideigh volt Kostanczinapolban Böldogh Szüz Maria képe, micsoda helyen, hová és ki által viteték el onnan.

EL vővé Kostantinus Csásfár az Annyától jó neven az drágha ajándékot, azt az Szent képet: Bé vi-

E L S Ő R E S Z E.

Bé viteték kapolnajában, melyet az ő Csásfári palotájához közel, nagy költséggel és czifrán fel építetett vala. Mely helyen fok egyéb sents reliquiák közöt és az Böldogh Aßony képe fok csudákkal hires lévén, fok estendeig virágzot: Mind addig is az ideigh, migh az nagy Karolus Franciai, és Római Király onnan el viteték. Mert mihelt hozzá vőtte az Országot, nem fok mulatván hazánál, az ő kard gyát az Szerecsének ellen fel kötvén, mivel hogy az sents földet el foglalták vala, elindulá nagy haddal. Kinek segítségül fok országokból, kerebtyén Vrak, Fejedelmek mentenek vala: Kik közöt Oroßlány new Lew Herczegh Podolyáról, Oroß Országból ment segítségül az többivel, az mely Herczegh fő várost Podolia hatarában építetett fundamentom íból, melyet nevezteték Ilvonak, déák nyelven Leopolsnak az Oroßlány névről.

Akkor meg hervén az Szerecséneket, az nagy Karolus Király, és az sents földet meg szabaditván pogány kézről, az Vr sentséte után nyolcz fáz első estendőben: Nagy győzelemmel vissza tért Oláh Ország felé, hogy megyen vala hadával az egyenes uton, és az Görögh határookban jutván, Galliakra akar vala kelni.

De holot meg hallotta vala azt az Nicephorus Gö-

KINCS TARTOCSKANAK

rus Görög Csásár, mely Kostanczinapolban akkor lakik vala: Kostanczinapolból eleiben mene az Karolus Királynak, meghijedvén hatalmától, és tétete magát, mint ha örült volna az ő diadalmának, ferencségi vala ötet hóbu ferencses Vrasággal, de nem five ferént: Mindazonáltal azt az ő álnokságát az Vr Isten jóra fordítá: Mert felette igen kezdte kérni az Királyt, hogy Görög Ország által és Dalmatia által menne Olasz Országban, azon közben penigh, migh az nép által kötözik az tengeren, hogy bétérne hozzája Kostanczinapolban. (Csudálatos az Vr Istennek nagy titkos tanácsa, imé az ő vitezét arannyal ezüsttel bőven meg ajándékozá, az mellyet Szerecsénektől nyert vala: de hogy drágab Gemántok nincs az kerebtyéneknek, mint az bent reliquiák, csudálatosképpen arra is reá víbi az kerebtyén Királyt.)

Szavát fogadá, és reá haylék kívánsághára, az kerebtyén Király, és enghede az Csásár kérésének, bé mene Kostanczinapolban az Csásárral, mellyet az Csásár böcsületesen fogadván, gazdagon tartá egy néhány napigh. Annal inkább megh ismérkedvén az Karolus Királlyal, és hogy jobban megh mutatná jó akarattját, és hogy jó neven vötte volna tőle az oda való jövetelt, megh nijtatá az Király

ELSŐ RESZ.

Király előtt drága Csásári tárházát, minden valami semének teczének, és kívánna szabadon hagyván hogy venne, és válahtaná magának bizvást, vagy Csásári czifra öltözetiből, vagy aranyas hadi fersámokból &c. De hogy az kerebtyén Király nem völt lakoma az aranyra, se drága öltözetekre, meg felelenéki, hogy meghéri az ő jó akarattjával, nincs buksege reá.

Az után fel nijtatá Csásári kapolnáját, mellyet Kostantinus Csásár épitet vala, és abban vivé az Királyt, mely kapolnában fántalan sok külömb külömb Szenteknek reliquiai völtanak, mellyeket megh Kostantinus Csásár oda takarittat vala az bent földről; Es rend ferént mind megh mutogatta néki, az Csásár kedig csak azért mutogatta hogy valamit megh kívánnyon közölök, és magának válahton és tár fekerire rakasson benne, mely dolog ugy is történt.

Mert mihelt megh látta az Csásár akarattját az kerebtyén Király, nem csak semét fordita reájok, de tellyességgel bívét is: Es legh először mihelt megh látá Böldogh Afony képét, az többi között azt legh inkább megh fereté, és mind historiával együtt, az mint Szent Ilona hadta vala or, ugy találván fel felé tétet, mellette való történt csudákkal

KINCS-TARTOCSKANAK

is együt, az kép mellé fok egyéb apro Görôgh kö-
vel rakot képecskéket-is rakatá: Azon-képpen az
töb reliquiákat-is, valamelyeket Szent Ilona Ieru-
salem-ből, és egyéb helyekről oda takarított vala,
mind az tár bekerére rakatá.

Az Király megh elegendvén afféle drágha fok
sönt ajándékokkal, és igen contentus lévén: Meg
parancsolá az hadaknak, hogy mind el oboollyanak
és kiki mind orfágha felé mennyen, mindenüknek
kedigh méltó contentatiót adni el nem mulatta.

Aval kedigh az nyereséggel igyekezzvén haza felé
menni, a karván Orfághat drágha sönt reliquiákkal
megh cseleketeni, melyet meg-is cselekedék: Mert
ez mai napon-is találta nak az okba az reliquiákba
Aquisgrani Bóldogh Afony Egyházában, mely
egyházban testamentomában megh hagyá magát
temetni, és most-is egészen ott nyugfík az teste, el
nem rothadot.

Azonközben az felől meg nevezet Oroflány
Herczeghez követek jövének Orfágából, hogy az
Podoliát igen rabollya az Tatár, mely Herczeget
az Király magával el hívot vala Olaf Orfágban, és
már reá haylot volna Olaf Orfágot megh látni: De
hogy az követek érkezének, haza kellett térnie: El
menc az Királyhoz, és megh beféllé nekíe az ő Or-
fága

ELSŐ RESZE.

Ága követféget, bucsuzék az Királytól, hogy Or-
fágában való haza menetele szabad legyen, mert
fok kárt tötték volna Orfágában az Tatárok.

Az Király kedigh az Herczeget igen ferette
egygyűségért és hűségért: azt felelte nekíe az Király
bucsuzására, hogy nem csak szabad haza menetelt
ilyen bűkségek or nem engedne, de olyan hűség-
ért valamit kívánna, mindent megh cseleketék é-
rette.

Az Herczegh hogy gyakorta az elôt (migh
az Király kezében került) az Bóldogh Afony ké-
pe elôt fokot vala imátkozni, migh ot vóltanak az
Csáfár kapolnájába, mihelt fel nijtották bé megen
vala imátkozni, azon kérvén Istent az kép elôt fok-
for, hogy megh ne tarcsa tôle az Csáfár, vagy az
Királyt kéri reá hogy nyerje megh tôle. De hogy
az Királynak attá az Csáfár, nagyob reménféghe
vólt hogy megh nyeri az Királytól, és megh nem
tartya tôle, kíválképpen hogy már ő maga az Ki-
rály ajánlotta maghát reá, hogy valamit kívánna,
megh nyeri, job reménféget adatot, melyben meg-
sem csalatkozot.

Az Királyi ajánlásával megh bátorodván az
Herczegh, alázatoson az Királytól az Bóldog Af-
fony képét kérvén, azt mondá, hogy contentus
léfem

KINCSTARTOCSKANAK

lében vele, nem-is fog kívánni többet tőle: Az Király kedigh noha legh főb és drágha kincsenek tartotta az több reliquiák közöt azt az képet, de hogy már megh mondta vala az főt, mint fínten Herodes Szent Iános feje vitele felől, hogy megh lében adva valamit kívánna tőle, és megh adta az Herczegnek historiajával az képet.

El vévén nagy örömmel az Herczeg az képet, és megh kőbőnven az Királynak ily kívánságos ajándékát, ighen gazdagon aranyban és ezüstben foglalván drága kőveckel bé rakattatá, az eleit arannyal, az hátulját merő ezüsttel bé vonatá, és úgy fel tétete az több Királyi ajándékával az tár sekereére, nagy böcsületesen Orof Országban Podoliára hozá, Belz nevű várában le tétete, bizván erősségéhez az várnak, és az Görögh hiten való Papoknak bizá kezekben, erőssen megh parancsolván, hogy semmi idegen nemzetet ne bocsátanak hozzája az Orofokon kívül.

A P P E N D I X.

Megeh neveznének ez mostani időbéli ny keresiynének benünk, és azt az Herczeget is kíváltképpen olyan nagy nemzetnek, hogy olyan hű főlgályaért, oly nagy fáradsághért oly kicsin contentatiót kellene kérni, goromba parasztságának itilnek lenni: Mely főlgálaton nem csak költségét bővön kőldöte, és nem keveset testi javait, ruháit vesztette, de megh magha életét is kés vőlte tenni

ELSŐ RESZE.

tenni az Király mellett, olyan hősségért, nyughatatlanfágért elég keveset kíván, ugyemint az egy képet, így az gorombak elmékedheinek

Egy első tekintetből tetszik lenni gorombaságnak, de ha jól megh vizsgáljuk, ez az dolghoz jól megh hánnyuk, vennyük, nem gorombaságnak, de nagy eheségnek itálljuk és itilhetünk lenni, és bölcselemből származoi erőnek és esnek: Mert oly contentatió válastra maghának, az mely örei főkségekorán megh segíthetne, és Országát, házaitait minden gonoztól megh őltalmazná, főt megh áldaná: Mint Obededon házat az Vr lsten megh áldotta vala, az békesség sekrenyének jelen lételebe, és hazánál való le lételeiért: Ez kedigh abrazaia annak az békesség sekrenyének, melyben az Vr lakot ez földön kilencz hónapigh: Mostan penigh él az felső őrvendetes Ierusalembe, és öröcké vigad vele együtt: Itt kedigh ez földön az ő Szent Annyának könyörgését az hívekért, és az kik böcsülik az ő Szent Annyának képét főkségekorán az Vr lsten megh főksé halgatni, és őket háza táiokat megh áldani.

Mert az mint David az ő Soliarába mondgya: Pinz, réb, ló és erősség meg nem segíti az férfiat, hanem az Vrnak ereie.

Az is itálljuk az Lengyel Kronikákban, hogy az Lengyel Kazmér Király, melynek Iustus vala neve, noha mindenkor elég segyveres népe vala, ugy annjra, hogy minden ellenségi reuegnek vala ő előtte, és minden hadakozásában ferences lévén, de mindazonáltal nem bizot ereiben, sem az várainak erősségeiben, hanem mind az eghész Országoknak egyenlő akaranyából, kőveckel küldé Romában, harmadik Lucius Papához, kérvén azon az Pápát Országával együtt, hogy valami őltalmazó Patronusnak teremtet adná, mely az Lengyel nemzetnek, és első városának Prussia tartományától, Tatan Országától, és egyéb ellenfégétől, mely környűle vőlnának, főkségekorán azok ellen kő fala és bástyáia, árka, és őltalmazóia lenne halála után.

Megeh efelekedék az Pápa, és el küldé nekik Szent Florianus reliquiáit. 1803. Esiendőben. Olyan őltalom alá az Papisták nak elei folyamának, többet biztanak Szentek imádságiban, hogy sem mint segyverekben, és egyéb ereikben: Annakokért minden

F

hadi

KINCS-TARTOCSKANAK

hadí vívélésekben szerencsések voltak. Ió emlékeztenek reá az
senti David mondására: Nem szabadul meg az Király az sok né-
pének erei által, és az Goliás nem szabadul meg az ő erejével. Csa-
lárd az ió lő-is ki szabaduláfra, és bővölködő ereiben meg nem
szabadul az vitéz.

Bizonyára nem egyéb az oka az romlot országunk pusztulá-
sára, hanem az, hogy se Szent István Királynak, se az több santeke-
nek tetemi nincsenek kezünkél, hanem ki pogány kézbe, ki másur
fő az mi leg nagyobb, az Isten szülő Asszonyunknak tisztessége nincs,
hanem hová felé fordulunk országunkba, káromkodást inkább hogy
sem mint bőcsüleri felől hallanánk valamit, méltán benvedünk

Istenről ő senti felségeiről azt az ostorat. De ha hozza fo-

lyamnak meg is az Anyasenti egyháznak labához

esnénk, kegyelmet nyerhetnénk.

HATODIK RESZE.

Miképpen költ ez az sent kép Oroš Országból
Lengyel Országban.

HA marfággal az után hogy Kostanczinapolból
el hozta vala ezt az sent képet, az Herczegh
magtalan meg hala: A val büntete meg az Isten
ötet, hogy meg tiltotta volt az igaz keresztények-
től ezt az sent képet, mely mind az egész keresztény
ségnek vigasztalására adattatott volna Istentől: De
ő azt Isten ellen az Papistáktól meg tiltotta volt,
és méltatlanoknak itilte őket lenni, az Oroš Papok
tanácsából, mint hogy maga-is Oroš volt.

Arvaságra maradván Oroš Ország, és gon-
dolkodni fogot volna Vráról, azonközben Len-
gyel

ELSŐ RESZE.

gyel Kazmer Király, melynek az Attyát Loketká-
nak hiták, az nagy erejével reá menvén, és birodal-
ma alá haytván Lengyel Országhoz kapcsola 1249.
Eftendőben, de nem mindenestől fogva: Mert őt
erős vár, mellyek biztak erejekbe, partot ütötték
vala, mellyek között volt erős Belz vára-is, kiből ez
az Szent kép volt: Mellyeket az után Ludovicus
Magyar Orzági Király meg haytá, mely Kazmer
Király után Lengyel Királysághra válaftatot vala
1270. Eftendőben, erejeket meg rontá, és öröcké-
való időkre Lengyel koronához kapcsolá, meg
eggyesítvén az Orošokat, megént vísa mene Ma-
gyar Országban.

Gubernátorul penighlen hagyá Lengyel Or-
szágban Slesiából való Opoliai Herczeget Lászlót,
melynek gondviselőjül és Vrasághul hagyá Oroš
Országot: Kinek az Orošok meg ujjokban rebel-
lizálni kezdvén, kívált-képpen az felül meg neve-
zetőt vár, mellyeknek az nevek imez: Chlem, Sa-
volosa, Grabocs, Horodlo és Belz: De hogy őket
hamarfággal az Lengyelek lecsendíték Opoliai
László Herczegh gondviselése után, és hivecké té-
vé, az Vr bületése után 1275. Eftendőben. Az le-
csendítés után az várakat el járván az Herczegh
latojúl, tárházakat és egyéb várhoz való eszközöket

KINCSTARTÓCSKANAK.

nézegetvén: Elérkezék Belz várában is, melyben fok egyéb kincs között meg találá ezt az bent képet is, elől arannyal, hatufo rést merő ezüsttel bé vontat, és drágá köveckel rakottat, melynek szépségét nem láthatta jól az sötétben (mert sötét helyen állot) megh parancsolta, hogy hozzák kionnán, és fényeseb palotában tételé, látván szépségét felelté igen megh kedvelé, és igen gyönyörködni kezdé benne, az helyt is megh bereté és lakohelyül választá magának Belz várat, kevés bálgáló népet hagyván mellette, az többinek megh hagyá, hogy el osholynak.

Meg hallotta azt az Litva Ország Hercegh Tatárokkal együt bérandult Orof Országban, és nagy kárt tót, az Herceget Belz várában ben boritván, megh bálák reá Belz várat, mellyeknek meg nem felelhetet, mert láttak az várból, hogy nagy erejek vagyon: aitatossághra adta maghát, az Vr Istent kérvén azon, hogy csudállatosképpen meg remicse őket: az kép előt imátkozván Bóldog Szűz Mariát kérvén, hogy imátkozzék érte, hogy csuda-képpen az Vr Istent adgyon erőt nékie, támadhasson ellenek, és remicse megh őket, és szabadítsa ki kezeiből.

Meg térden álva imátkozik vala az Herceg,
azon

E L S Ő R E S Z E.

azon-közben ostromolják az Várat az Tatárok, és tüzes laptákat, niylakot bocsátgatnak az várban, mely niylak között egy niyl nagy sebes sívással becsék abban az palotában, melyben imátkozik vala az Hercegh, és az torkában akadá Bóldogh Szűz Maria képenek. Mellyet látván az Herceg, meg annál inkább meghijede, és forgalmatosban kezdé imátkozni, nézvén az megh sebesült képre, monda hangos torokkal: Miért (igyem) Bóldog Szűz Maria nem áls bocsát ilyen gyalázatodért, mellyek így csufolják tégedet, tégy róla bentséges Afsonyom mert tehetz.

Csak aligh mondhatta ki azt, imé az Vr Istent csudállatos-képpen magha hadát segitségül bocsátá neki, az ellenségnek megh remülésére és meg győzésére: Azon-közben nagy ködöt bocsátá az Vr Istent, mely köd környül vővé az várat, és az várat és az ködből retcet az pogányfághnak, hogy nagy erős had jön ellenek, sokkal nagyobb és hatalmasabónálknál, és immár binten raytok vagyon fegyvereket zörgetvén: Nem különbben mint Samaria alat, vagy Bethulia alat Holofernes hada. Igen megh ijedvén olyan látástól az pogányfágh, báladni kestenek, úgy annyira, hogy mint az vakok kiáltván egy mást vágják vala, halván nagy csatogált, azé

KINCSTARTOCSKANAK

gáft, azt alitván, hogy meg elegyedtet vélek az kereszténység, és úgy ki hova látot családot, mezőkön sbervel buydostanak, váralat sbervel bolyongottanak, mint az vakok nem tutták el menni.

Látván azt az Herczegh az várból, és a val az kevés néppel mely mellette vólt, az várból ki megyen utánok Istennek ajánlván magát, Bóldogh Szűz Mariát segítseghül híván, nagyob részét közszűlőkre vága, eggyik részét elevenen el foghá, az többit megh remitvén el bellesté.

Megh köszöne az VR Istennek ilyen jó tétéményét, Bóldogh Szűz Mariának esedezését, hogy oly diadalmat vehet az pogányfágon, és oly nyereséggel megh áldattatott: Az foglyokat vasban veretvén, eggyik részét Magyar Királynak Ludovicusnak küldé, megh irván néki, miképpen az kép elöt imátkozván az VR Isten, és Bóldogh Szűz Maria megh halgatta volna könyörgését, &c. Azon kére az Királyt levelében nagy alázatoson, hogy azt az képet ajándékozná néki.

Az Király jó neven véve tőle hűségét és bálgálatyát, az foglyokért megh köszöne azon követek által, az Bóldogh Szűz Maria képét néki ajándékozá.

Mely

ELSŐ RESZE.

Mely kepnek igen örülvén az Herczeg, nem akart már vele tovább Orof Országban mulatni, feltvén, hogy vala hogy az pogányfágh kine vonna kezéből, és meg ne trefálnák az sbernt képet: sberntet vele hova hamaréb Slesiában Opolia városában őstől maradot jószágában.

De az VR Istennek csudállatos az ő meg foghatatlan akarattyá, nem úgy kel lenni annak a mint mi akarjuk, de az mint Isten akarja: Az képet mikor el akartak venni, és az sbernt képre tenni, nem engedte magát helyéből meg mozdítani: Mely csudát látván az Herczegh, megh ijedé, imátfághnak essék ugyan ott az kép elött, Istent ő sbernt felségét kérvén, és Bóldogh Szűz Mariát, hogy jelencse megh mit kelleffék cselekednie az sbernt képpel.

Vgyan azon imátfághán, elaluvék az Láslo Herczegh, mely álmában megh jelente néki az Isten akarattyát, és Bóldogh Szűz Maria terczeit, hogy az ő képet Czefté hova fölöt való hegyen Slesia felől le tenne, mely világos hegy Olstini várhoz két mál-földön vagon, azon építeffen Kalastro-mot. Felserkenvén az Herczegh, mindent megigire, hog meg cselekebi, csak mégis házához közelebb vihesse: Az után az képet minden akadalnélkül fel tehettek az sbernt képre, és arra az helyre el hozta, mely

KINCS-TARTOCSKANAK

mely helyt megh mutatta vala néki Böldogh Szűz Maria Szent Berthalan nap után való Szeredán, Vrunck Bületése után 1382. Ektendöben. Mely megh nevezet hegyen, Kalastromot és Szentegyházat építette, és jobbágyokkal Kalastromhoz való jószággal megh ajándékozta, örökké való időkre: Első Remete Szent Pál Szerzetinek kezében, nagy böcsületesen adá; Mely Szerzet 22. Ianos Pápától approbáltatot vala Vrunck Bületése után 1308. Ektendöben Magyar Országban lévőket, mert megh akkor Lengyel Országban nem vóltanak: Vgy ostan Magyar Orzághból Ludovicus Király külte őket ide az Szent kép kedveért, Rudlinski Ianos Krakay Püspök idejében, ataiba mind Magyar Orzághban, s mind Lengyel Országban igen virágzott az az Sz: Religio, egyéb Religio megh nem igen vólt, az után támatnak egynéhány Szerzetek.

A P P E N D I X.

Találtnak oly emberek kíváltképpen ez mostani időkből, mellyek keresztyéneknek tartják magokat lenni, magar kik azt mondják, hogy híjába (ugymond) az megh holt Szenteket segítségül hívja, avagy hogy imákozhatnak az elevenekért, (fő másoknak is azt hirdetik) meri magokkal jól tehereljenek, és nem hallják az mi imádságinkat, sem semmi szükségünket nem látják: De igen csalakoznak begények, bocfálta megh Isten bűnöket begényeknek, és ismeriék megh magokat mint az Longinus.

Nem

E L S Ő R E S Z E.

Nem hogy az Istennek Senti nem látnak, vagy nem hallanak imádságinkat, de megh az képe is az Szenteknek Istennek csudálatos ereiből lányák, hallanak, sólnak, kezekkel bírnak, és lábokon járnak.

Halgard iöl reá, im rend szerént elő számlálom őket:

Az Felsőlet megh sólala Aquinabéli Sz: Tamashoz, és Szent Alexiushoz azonképpen, kerold fel az ő életekben ugy találod nem különben, Neapolis városában: Azonképpen megh sólala Böldogh Szűz Maria képe Szent Hiacinthushoz, ugyan azon Böldogh Szűz Maria képe megh sólala ama z Egyház fúhoz, mely Szent Alexius vala ki az Egyházból, zárogatván az Egyház aytálát előtte.

El fordítá Semeit Böldogh Szűz Maria képe amaz kegyetlen Anatoliustól, az mint Nicephorus bővön ír felöle.

Iöl hallona az Böldogh Szűz Maria képe Szent Bernauft, mely azt mondgya vala Szűz Mariához az képe elő imádkozván: Mutasd megh magadat Annyának lenni &c. Mely kép azt felelé: Iő sam im megh mutatom, és ki nyuvtván az kép job kezét megh fogta maga mellét, és tehet nyoma ki maga melléből, és ugyan fölmi kezdé az tey. Kerold fel Boromeusnál, megh találod az Annal: 180. Kezekkel bírnak, mert megh tartoztatá az Geirus nevű Törököt Kostanazinapolikaputában, az kép kezével ruháit meg fogván Böldogh Aőny képe. Képek járnak: Mert Nazaretból Sz: Lukástól faragot kép, mely abban az házacsában vólt, mellyet az Angyal először jelenlétevel megh Szentelt vala, és holot Szent Lélek Isten állot Böldogh Szűz Mariára, mikor az egész emberi nemzeinek idővölge kétfineit: Holot az Szent Háromságától kövesseget megh beélt vala az Gabriel Archangyal, és ottan méhében fogadá Böldogh Szűz Maria Vrunkat. Az után az pogánfágh el foglatván az Senti földet, nem akará, nem is maradá időbbé ot, hanem egynéhány száz mélyföldre az tengeren által hozatá, és által öve ember erő nélkül Olasz Orzághban, Laureiom nevű hegyen állapodék megh: Mert az hatalmas Vrunck Istennek könyű Senti által mindent megh oldékodni, azonképpen azoknak képej által is, mert az mi az embernél lehetetlen ez földön, mindenek leheteghesek Isten előtt.

Alorda

G

előt.

KINCS-TARTOCSKANAK

előt: Sőt meg is mondia vala Christus Vrunk az ő Szentet felől azt, hogy ti nagyob csudákat fogtok cselekedni nálamnál, menybe menetelem után, mert én veletek lélek világ végezetighlén. Er ha azt mondgyátok az hegynek, hogy egyék helyről az másira menyen, erős híreik lévén, meg léf: Vrunk mondása, az mint meg is történt Aquinásbéli Szent Thamásnak.

Azt kedigh nem egyebért cselekedie az Vr Isten, és bűntelen most is cselekefi, (az az, az Szent képek által csudákat) hanem által láta volt ő Senti felsége idővendő időkben boniakoza az hírből az keresztyéneknek, és hogy meg mutainá azzal, hogy az Szentek az ő mondása szerént élnek, és meg nem hólak, csudákat cselekednek most is mint mikor ez földön jártanak.

Könyű volt az Vr Istennek ereiét meg mutaini Moyses vezetőbe, azonképpen Illyes palatyaiba, Balaam samarába &c. Haszonloképpen, és nem különbben most is Isteni erő vagyon az Szentek reliquiáiba és képeibe: kíválsképpen affle képekbe, melyeket az Szentek írtak, vagy faragtak: Mint Nicodemustól faragott téfűlet Alexandriába Szent Athanasius Püspök ideiben, minémű csudákka kal virágzott, meg halálod az ő életbe. Olvaslad életi Szent Athanasiusnak.

Ne csudáld hát, hogy az Vr Isten bűntelen különb különbféle csudákkal meg állandékozta ezt az Senti képet is, mely itt vagyon világos Czelethoy hegyen való Kalasztromban: Mert egyik oka ez, hogy nagy reliquiája volt Böldogh Szűz Marianak, Szent Iános Evangelistának. Azonképpen Szent Lukács Evangelistának farafága körülte az meg írásán. Virágzik tehát csudákkal most is, és míg világ fen lében meg nem bűnik, az mint aláb meg érte.

HETEDIK RESZE.

Az jegyekről, melyek az orczáján vadnak az Szűs képek, mely it vagyon Czelethon.

Azon ki

ELSŐ RESZE.

A Zon kívül mellyet az Tatárok niállal meg besítették volt, mikor meg Belz várába volt (az mint felül meg irtuk) vagyon két jegy az job orczáján, Böldogh Szűz Mariaképének, mely jeleknek hire az emberek közt csudaképpen magyaráztatik, némellyek közzűlök azt mondgyák hogy ostor csapás: Haragos volt ugyan az kocsis és úgy ostorral suytotta azért, hogy meg nem mozdulhatott vele. De minden okos ember esében veheti, hogy nem úgy vagyon, az mint affle emberek mondgyák, mert oly drágha képet, és oly drágán fel öltöztettet, nem úgy magan láda vagy tok nélkül baktak hordozni, és hogy oly könnyen hozzá juthatott volna az kocsis, nem kel hinni: Héába tehát az felől másképpen velekedni, hanem úgy az mint történt im aláb meg mondom.

Minek-utánna meg égették volna Huß Iánot, káromkodásáért és eretnekségeért, helyébe Siska nevű eretnek támadá fel, mással hasonlóval magához, melynek neve vala Pragai Ieronymus.

Az az két eretnek mint bűntelen Datán Abironnal, mind az eghéb Romai Anyaszentegyház ellen fel támadának, bűntén aitaiban mikor az Senti Atyák Kostancziában Conciliomot hirdetenek, és gyűlekezetben voltak, ők az alatt fok Hußita eretnekeket

KINCSTARTOCSKANAK.

ket gyűjtven, némely rosz Pápiák is hozzájuk adtak magokat; mint fínten David ellen Absolonhoz: Mellyekkel Cseh Országban kezdé dűlni, keresztényeket fosztani, Egyházakat rontani, Kalástromokat pusztítani, Papokat, Barátokat iszonyu marryromfággal ölni.

Ez kedigh az dologh forgot Sigmond Csásár idejében, mely negyedik Karolusnak Cseh Orzági Királynak fia vala, VR föületése után 1410. Éstendőben.

Altal jára az meghólthatatlan pozár tűz, és az iszonyu félvés mind az egész Cseh Országot és Sileziát, és által kele Lengyel határokra is, de legkiváltképpen az Csestehoy világos hegyen való Kalástromnak jutá. Véletlenül bé esvén az Csestehoy világos hegy Kalástromban, az Barátokat fegyvereket sokat imátságokon találván, azokat ugyan ott az Egyházban le konczolván, kik kívül az Kalástromon vóltanak némellyek megh maradtanak: Az Kalástromot fel dűlván, az után az Egyházra megh ujjobban rohanván az Szeggestyét és az kapolnát fel ronták, mellyet el nem vihettek vagy nem tertzet nekik, el vaghdalták vagy megh égették, mint hogy sokáfol az nekik: Kelhéket, monfrancziákat, kasulokat fekererekre fel rakának: Valtollyá-

E L S Ö R E S Z E.

tollyára az Bóldogh Afsony Oltarának esvén, fel rontották az Oltárt, ki vették belőle az képet, (mivel hogy mindenkor pelech alatt ál, nem könnyen jutottak hozzája) az drágha kövekből ki foszták, aranyát, ez üstét róla le vonván, és utollyára fekerere nagy nehezen feltevé, megh parancsolták az fekerereknek, hogy utánnok vigyék hova hamarab. Ez kedigh az dologh történt és lőt Virágh Varsánap után nagy feredán, VR föületése után 1430. Éstendőben.

Mely képet, mikor az dűló, fosztó, tolvayló had után akarnának vinni, az feker helyéből semmiképpen megh nem mozdulhat vala az kép alatt, sok lovat fogattanak az feker eleiben, mint egy álgyu ala, de nem tölt kedvek benne, mert az fekeret mintha bé ástak volna az földben, fínten ugyan merőn állot, hármokat, hámfákat, köteleket, nem keveset vesztegettek el héába.

Látván azt egyyk közülök, nagy haraggal az fekerre fel hághván, és az képet kezében vövé, nagy sebese le veté az fekeréről, és az földhöz oly könnyen üté, hogy három felé hasadá, de mindazonátral mind az két abrázattyra, fép éppen megh maradá, semmi hasadék nem esvén raytok; ugyanint, Bóldogh Afsony képen, és kis Izsus képen.

KINCSTARTOCSKANAK

Csudálkozván azon egyik álnok hamis vitéz, kiáltani kezd az többi után, kik elől mennek vala, hogy vísa térnének hozzája, és látnák meghök is azt az csudát: Mellyek közül egy oda rugazkodván, és hegyes törét ki vonván, mind addigh akarta vagdalni, míg valami darab maradot volna benne, (de nem akarta az VR Iesus, hogy az ő barát meghoncsák az keresztfán függvén, ugye az Sz: képet is:) mihelt kétfér vága megháromkodván, héába, ugymond, mert most aprora kel romlania, többé nem hagyom balvanyozó Papistáknak éppen ötöt: Kétfebet eytvén Böldogh Szűz Maria képének job orczáján. Harmadforakar vala vágni, de nem lehte, mert mindgyárt az gutta meghütötte, és nagy kinnyal rövid időn múlva nagy bőrnű halállal hala megh. De meghis másik is találkozik oly mérez vitéz, hogy ugyan végét akarja vala érniz a szent képnek, de azt is az VR Isten hirtelen csudaképpen vakfággal veré megh, nem különben azokat is, mellzek közzel valának az képhez. Az többi kik hátul maradtak vala, látván az képet megh hasattat, sárban bé kevertettet, sokakat az társaság közül vakokat körülette tavúl kerülük vala, és lietnek vala el menni az sereg után.

Aztá-

E L S Ö R E S Z E.

Az táborok már egy milföldön az Kalasstrom túl meg állot vala, vísa térvén hazájok felé, Zdbo nevű falunál, mely falu Olystini várhoz való; míg az utollya az tábor el érte, addigh már az Istennek ostroma reá állot az kborló táborra, mert sokakat halva találtak benne.

Csudállatos bőrnű ostroma Istennek lön raytok, mert oly rutifonyu hirtelen betegség hárma közöttök, nagy utálatos bűdös dögheleletességgel, ugy annyira, hogy mint az leömlöt kéve hullottanak az dög mia bőrnű halállal halván az földre, kevesen közülök, kik hamaréb kirugazkodhatnak vala, orfágokban egészében mehettenek hirt mondani, és az nagy csudát meg befélleni.

Azokat kedigh az megholt dögheletes testeket, sem az ebek sem az madarak nagy bűdösségek mia megh nem ehették: De ha csak közikben valamely vad, vagy eb ment is, mindgyárt bőrnű halállal holt meg; az madár kedigh csak által repült is raytok, le esvén megholt az is.

Látván azt az környül lakó falukból letelepedet parasztágh, hogy ha eleit nem veszik idejen, tehát mint magoknak, mint kedigh barmoknak meghárt, az mint legh nagyob óltalommal lehet, hogy magokat megh ne dögessék, gondolák

azt,

KINCSTARTOCSKANAK

azt, hogy egy hósu árkot csinállyanak, azt meghásván; beléje vonnyák hósu gerebléckel az árokban az testeket, és úgy temessék el, halmokat hayván rájok, mellyet megh-is cselektették: Mely halmok bizonyfágul némellyek mai napig-is megtetcsenek, némellyeket immár az parasztok elvontogatták, és elbántották: Az bántásban az parasztok találtak fegyver-derekekot, és egy hadi bérbármokat, mely vásból ál.

Most immár megh vísa térek az eleire, az képen eset jegyekre. Azok tehát az jegyek, mellyeket az felül megh irt tolvayok eytették Bóldog Sűz Maria képen, mai napigh-is fenyessen megh tetcsenek, és mint ha vérrel bé folták úgy tetcsenek.

Az nagy háboru bélvél után, csendes idő érkezvén támadá; az elkergetet Barátok vísa tértek az Kalastromban, megh nézik minden begeletét, hát mind puszták, az képet megh nézik, hát nincsen, nagy bómorun ki mennek, és az Szentegyházon kívül három darabba hevervén megtalállyák, mellyetők felbedvén nagy bánkodva, meghitörölgötnék az sárból, tachonból és egyéb mocsoghólból: Az megh ölt Barátoknak-is testeket, mellyeket bérvel hólt Szentegyházba, hólt azon kívül találtanak, felbedegetvén eltemették.

Az kép-

ELSŐ RESZE.

Az képnek darabjait felbedvén, Krackoban vivék, és az bérencsétlen történt gyalázatot, pusztaságát az Kalastromnak megh bebelvén az Királynak, mely Láslo Király csak akkor jött vólt Prussia hadból. Igen bánakozot rayta az Király, hogy ilyen gyalázatot tették az bérnt képen, azonképpen az Barátoknak esetin, és az bérnt helynek történet dolgán: Gondolkodot róla, miképpen ismegh helyére hozhatná az képet, és az bómorodot Barátokat megh vigasztalhatná. Elvévén tölök az képet, és az Krakay Tanácsnak adá, mellyeknek megh parancsolá, hogy nagy őrizet alatt tartanak: Azonközben megh parancsolá, hogy bé hiják minden felől az Kép-iokat, hogy őšve gyűlvén bérp modgyával helyére enyvezzék, és az jegyeket festéckel csinállyák bé.

Elvévén az Tanács az képet, az város házában vivék, holot mind untalan vigyázók vadnak, őrizet alatt tartván: Azonközben őšve hívák az Kép-iokat, Király béravával megh bebelék nekik Király parancsolattját: Kezekbe vévén az képet és őšve tévén, az mint vólt, nagy könnyen őšve enyveződöt, és őšve nőt; az Király tárházából adván bővön aranyat, ezüstet és drága köveket. Meg enyvezték az faját, az képet helyére állattak bérpen,

H

de az

KINCSTARTÓCSKÁNAK

de az jegyeket semmi-képpen bé nem festhettek : Mert az mely festéckel nappal bé festették, étczaka le hullt róla.

Halván azt az Király Kép-irok tudatlanfágának tulaydonította, hamarlaggal Görögh és Orof Kép-irokért küldé, azokat is elő bóllitván, önékik megh parancsolá, hogy mentül kebben tudnáják, csinálnák bé azokat az jeleket, ök fel fogadván, igen könnyű dolognak vélték lenni, de igen megh csalatkozának ök is : Mert valamit nappal bé festettek, étczaka hasonlo-képpen történt, mint az Catholicus Kép-iroknak.

Azt látván az Király, efében véve, hogy az Istennek akarattya, hogy miképpen az ő kezein lábain, oldalán lévő seb helyeit itilet napig megtartya, hasonlo-képpen az ő Szent Anyának képen eset gyalázattya itilet napig meg tarcsa, az eretnekeknek nagyob confusiojokra.

El vévén az Király, az Krakay Tanácstól az képet, fő Vraktól és Vdvara népétől böcsületeffen az Istentől néki válaftot helyre küldé, mely Vrakához és udvara népéhez sokan külömb külömb helyekről, Böldogh Afonnak böcsületiért hozzájok atták uti társul magokat, és ugy késérték az Czeftchoy világhos hegyen lévő Kalastrom mellett való Egyház.

ELSŐ RESZE.

Egy-házban processióként. El vévék az Barátok az fépen megh csináltatott Böldogh Szűz Maria képét nagy böcsületeffen. Az Királynak és az Vraknak s az több Nemesekeknek, mellyék oda kifirtették vala, igen alázatoson megh köszönek, az előbbi helyére tévék.

Holot ez mai napighlan nem külömben mint az előt nagy csudáckal virághzik, és fenyefen fénlik, mint az fenyés haynal csillag : Nem csak Lengyel Orfághnak, de az környül való Orfágoknak is hasnára, és az nagy Istennek dicsiretíre, és Böldogh Szűz Mariának tífteletíre fénlik.

APPENDIX.

Tudom hogy vadnak oly hegyes-homloku emberek, kik ara az felül megh íri csudára azt mondgyák : Ha oly csudákkal fenyekedik az az kép, miért engette magát ilyen embereknek le venni, vagy magát hurezoltni : Elég böho emberek olyak. Arra ugy felelhetünk az olyanoknak, hogy, kérdgyök megh Christus Vrunkat, miért adia, avagy engette maghár az Sátánnak, hól magoi hegyre, hól penigh Szentegyház viorlatára &c. Az mi annál nagyob : Az után az Sidoktól eggyik helyről az másikra magát hordoztatnia, avagy csufoltatnia, miért engette : és az több kinokat halála oráigh fel valatnia : Halgassanak tehát. Isten az ő útait magának tartja.

Az mi illeti az Siska dolgát, az Cseh Kronikák ighen óltalmazták, és erőltük azt, hogy nem ő volt az Czeftchoy Kalastromnak koborlása, vagy az képnek gyalázattya, hanem más volt, mert ő ugymond immár akkor megh holt volt, és halála után mentek oda

KINCSTARTOCSKÁNAK

tek oda az Csehek : Noha azt mondgyák, de megh nem őrlalmaz-
hattyák őtet : Mert noha immár nem élt, mikor ez az dologh törté-
tént, de még is tanácsából az idő hásták cseleketiek, mert az Tes-
tamentomában erőssen megh parancsolta nekik, hogy az el kezdet
dolgot, és az ő igyekezeit véghez vigyék, kiváliképpen azt az helyt
ígyem, az hova sok Papisták bucsura járnak, úgy mint, Czeleste-
Kalastronot, az idő Papistákat kedigh hól elői hól uról talállok, bú-
neilenül fanyargassák, dullyák, tossák, ölyék, vágják az Papisták
mindenü, az hól hozzá térheinek, az homféd országokban is. Az
Testamentomot hogy jobban véghez vihesse, két felé szakadának.
Az eggyik része válassza magának Kapitánt, melynek neve vala Kon-
dzal, annak seregét nevezék Tábornak. Az másik része válassza ma-
gának Kapitánt, melynek neve vala Bdzinka, és nevezék őket Or-
sánusoknak : Abból az két Kapitánfágh közül eggyet, az az mel-
lyet Tábornak neveznek vala, völti in az Lengyel Orsági határban,
és ők dulnak fel az világos hegyen való Kalastronot. Melán tehát
azt ő neki tulajdonítani, hol az ő tanácsából cseleketiek az
az többi. Kiról mind Kronikák, mind iradiciók se-
nyesen bizonylágos ísnek : ilyen gyümölcset élnek
minden rendbéli Ereinek,

MASO-

MASODIK

RESZE.

AZ CZESETEHOY EGY-
HAZI KINCSTARTOCS-

KAIANAK.

MELY MAGABAN FO-
GLAL, ISTENNEK NAGY EREIE-
BÖL SZARMAZOT CSUDAKAT, MELYEK
ez bent kép mellett törtétenek eleitől fogva,
és mellyek fenyekednek ez mai napig-
lan : Azok között egy-néhányat
elő fámlálom.

FLSŐ RESZE MAGABAN FOGLAL
IERUSALEM BELI, KOSTANCZINAPOLBELI
és Belzvárbéli csudákat, mellyek ez bent kép
mellett törtétenek.

IERUSALEM BELI CSUDA.

I Gen képen és ékesen megh irta Szent Lukács ez
I az Bóldog Afony képer : De sokkal sebben meg
ékesítette őtet az VR Isten láthatatlanképpen nagy
csudák.

H 3

KINCS-TARTOCSKANAK

csudákkal, mellyek ez mai napiglan fenyeskednek. Bizonyára nyilván tudom azt, hogy senki nincs oly estelen és balgatak, ki Istennek erejéből bármazot csudáknak ne itilyle lenni azt az csudát, mely Ierusalembe lőt, és sockáigh tartot annál az háznál, melynél ez az bent kép vólt, mind addigh-is, migh ot vólt Zebedeus házánál.

Olvassuk második Király könyvben Obedom házáról, mik or az békeffeghnek bekrényét ot hatta vala David házánál, miképpen minden jókkal meg áldotta vala Isten háza táját &c.

Nem különben ezt az Zebedeus házát, ki ben az békeffeghnek bekrénye, az Szent Lélek kincs tartó ladájának kepe vala, megh áldotta Isten, és megh óltalmazta csudálatoson minden ellenségitől, ugy annyira, hogy semmi búkségek nem vólt az benne lakó kereffiyéneknek: Nem csak három hólnapig mint az Obededon házát, de száz nyoltzvan éstendeigh.

Bizonyára el almelkodik ez világh, avagy az az ki olvassa, minémű háborúága vólt az eghé kereffiyéneghnek, Sidósfaghban lévőknék, kiváltképpen a ráiban mikor Szent Istvánt meg kövezték Ierusalembe, az mint világoson megh tetczik az Apostoli cselekedetekben.

Az után

MASODIK RESZE.

Az után is csudálatos-képpen őrizte az V r Isten azt az házat, Bóldogh Szűz Maria esedezéfért, ugy annyira, hogy nem csak gyors kezeket, de az sebes semeket is, mint az boglyok verőfényre nem nem fordithattyák, ugy ők is arra az bent helyre nem fordithatták, Istennek nagy gondviseléséből esendes békeffegben meg maradá.

Hasonlo-képpen csudálkozhatik minden kereffiyén ember azon is, miképpen maradá megh békeffegben az az ház, Titus Vespasianus idejében mellyek Romai Fejedelmek valának: Kik Christus Vrunknak jövendölése bekrént, negyvenedik éstendőben, Vrunk menybe menetele után. Az eghé világon hires Ierusalem városát, mi-képpen rontották, pusztították, nyilván vagy on nem csak az kereffiyének Kronikaiban, de meg az pogányokéban is: Vgy hogy nem csak Ierusalemet, de az környeket is: Noha penigh az az Zebedeus háza aligh vólt Ierusalemtől egy taraff lövesnire, mégis beép éppen megh maradá esendesen, semmi búkséget nyomorúságát nem erezte, noha bántalan sok hadak mindennap környülette jártanak, de mint az vakok sem az benne lakoknak, sem marhájoknak, semmi kárt nem tehattenek.

De kér-

KINCSTARTOCSKANAK.

De kérlek, kicsoda őrizte őket abban az há-
ban, és kicsoda őltalmazta az fámlálhatatlan fok
hadaktól? Erős várban nem forultanak, sem fok
vitéz nepek nem volt, ki őltalmazta volna őket:
hanem tulaydon csak ez az kép, és ő előtte le bo-
rulván az Vr Istenhez kiáltottanak, Bóldog Szűz
Mariát segítségül hitták. Kétség nélkül tehát Isten-
nek hatalmas ereje, Bóldogh Szűz Maria esedezése
őltalmazta, melyhez az az kicsiny gyűlekezet aita-
toson folyamot, mint kegyelmes tutorokhoz, meg-
marattanak tehát oly nagy bőrnű veszedelmekbe,
nagy csendes békefűgyben, mind addigh-is, migh
Szent Ilona el hozta onnan az képet.

Az mint az Kronikák bizonyítják, Sz: Ilona
az kép mellet való reliquiákat onnan el hozván,
Szent-egyházat építtete azon az helyen, de hogy
az után az Berecsének el foglalák Ierusalem taját,
azt-is az Szentegyházat el rontották, úgy annyira,
hogy csak alacson kő fala maradá: De az után Tö-
rök kézben jrván, az Törökök magos kőfallal kör-
nyűl vőtték (hogy megh hallották, hogy ott lakot
Bóldog Szűz Mária, melyetők-is bősűlik) hogy
se barom, se ember ne mehesse oda, hogy megh
ne rutitanák azt az Szent helyt, semével látra Vali-
nus, és Radzivel (mellyet Lanczkoronay Miklos-
nak-is

MASODIK RESZE.

nak-is irták) az több farandokok-is, kik oda volta-
nak, bizonyítják: Azonkeppen amaz Adrikomi-
us-is Ierusalem városának pogány kézben farma-
záfáról való Historiában meg irta.

Mit mondanak hát it azok kik nem csak Bó-
ldog Szűz Mariának Egyházit rontják, pusztítják
ló ittaloknak forgattják: De meg magáról is Szűz
Mariáról minémű káromkodásokat főlnak, tudó
hogy az keresztényeknek nyilván vagyon: Bizo-
nyára felhetnek Ségények, mert az pogányság iti-
let napján vadolni fogja őket.

Az pogányságh láddé, az Szent helyeket vilá-
gi palotákra nem forgattja, ha Szent le romol is
magában az kőveit el nem hordgya, hogy valamit
építene belőle, de Sőt csudállatos-képpen minémű
óltalomban tartják; az Berecsénektől, és fesset er-
köcsű Törököktől hogy kárt ne tegyenek, az Ba-
rátok Szentegyházit, Kalastromit lencsarockal e-
rősítettik, és lovas Töröckel.

Nagy bizvást külömb külömb Országokból,
arany, ezüst, drágha kőveccel ki rakot lámpásokat
küldöznek Christus Vrunckoporfojához, nagy
czifrák fel kötik arany lánczokon, nem nyulnak
hozzá az Törökök, sőt fa olait lámpásokban valót,
I. és az

KINCSTARTOCSKANAK

és az Barátoknak búkséghekre olcsobban adgyák,
hogy sem mintegyéb Törököknek.

Az Római Pápanak három lámpásfa fűgh
Christus Vrunck koporfojánál, Hispániai Király-
nak ketté, Francziai Királynak azon képpen, An-
glusoknak, Velenczéseknek, Német Császárnak és
Tengeren túl való Országoknak, sok rendbéli nem-
zetsegeknek lámpások ot fűgh: igen nagy ól-
talomban tartják, az Ierusalemi Egy-
házban az Törökök.

KOSTANCZINAPOLBAN TÖR-

TENT CSUDAK.

ELSO CSVDA.

EMLEKEZETET téhen róla Anselmus, az Kostanci-
napolbéli Egyházról írt könyvben: Az többi
között erről az Szűz Maria képéről, miképpen csu-
dálatozon minden Szombaton, vecsernye orakor
raitól fogva más vecsernye oráig, az az, Vasárnap
esttigh képen öfve törődöt az fedele, és úgy mu-
tatodot abrázattyá megh az képnek, és mihelt az
Complera végezödöt, megh képen el törödöt raita
és bé fedte abrázattyát az Bóldogh Szűz Maria ké-
pének.

Azt az csudát kétség-nélkül az Vrunck látha-
tatlan

MASODIK RESZE.

hatatlan Angyal cselekkette, nem kevés ideig: Ad-
ván értesére a val az VRLSTEN az gorombaknak,
hogy nincsen Istensége ellen, sőt a val ő bent felsé-
gének bocsületi terjed, mikor Bóldogh Szűz Maria
képének Christus Vrunckénak, és egyéb bentek ké-
peinek bocsületit megh adgyuk, avagy bocsület-
ben tartjuk.

Lám amaz Hermoiffa Afonyálat-is nem vét-
kezet a val, sőt jó neven vötte az VR Isten tőle: Mi-
kor vér folyo betegségének gyógyulása után, haza-
ment vólna, és Christus Vrunck képét rézből ki ön-
tötteté, és nagy bocsületben tartotta, és ő utánna
fok efiendeigh ugyan azon képet az kerebtyének.
Az után azt látván Iulianus Apostata, le rontotta
onnan, és maga képét téve helyében, mellyet min-
gyárt menyűtő kö le ronta onnan, ő magát-is meg-
ölc.

MASODIK CSVDA.

CYRILLUS Alexandriai Püspök, felette igen nagy
Cöltalmazója Isten búlő Szűz tífteletinek: Az
nagy Chrysoftomus Iánosnak Kostancinapoli Pa-
triarchának nem végigh baráttya, avagy jó akaró-
ja: mert minémű kicsin dologhért megh gyűlölte
vala Sz: Chrysoftomust, és az gyűlölséghe arra hoz-
ta Cyrillust, hogy az Chrysoftomus nevéki von-

KINCSTARTOCSKANAK

ná az Püspökek Regestromából, és az Egy-házi könyvből.

De nem sok idő múlva oly látást látá, mint ha nagy sok vitézzel környül vötte volna Cyrillust Sz. Chrysoftomus, és mint ha kiakar kergetni Cyrillust Alexandriából, és az Alexandriai Püspökséghről levetni. Fel foházkodék Cyrillus, más felé tekinté, hát megh látá Bóldogh Szűz Maria képét, mely a-
taiba Koncanczinápolban vala, mely kép által Szűz Mariaból Chrysoftomusnak, és kéri azon őtet hog-
viszta fogadná Alexandriai Egy-házban Cyrillust: Elő bámlálván Chrysoftomus előtt, mely aita-
tatos volna hozzája Cyrillus, és sokszor parttyát fogta az
káromkodók ellen: Azt megh mondván Bóldog Szűz Maria el tűnik.

Azt az látást látván Cyrillus, fel serkenvén, meg követé alázatosan Bóldog Szűz Mariát, kinek ellene vétet vala hogy az ő hű ből-gáját Chrysofto-
must meg nem böcsülte volna: Meg vísa írta őtet az előbi helyre, magának és vak merőfégenek tulaj-
donitván mindent, ezt az csudát meg írta Chry-
softomusnak Cyrillus, és levelében megh követé.

BELZVARABAN TÖRTÉNT
CSUDA.

Két

MÁSODIK RESZE.

KET nagy csuda történt Belz városában. Eggjik az, hogy az Láslo Herczeg nem csak az meg-
fálástól szabadulá megh, de az ellenséget-is keves néppel csudálatosképpen meg veré, elevenen-is el-
fogdosá az előttök járokban.

Második csuda az, hogy ez az fent kép mint egy eleven nem hadta magát oda vinni, az hová az Herczeg akarta, de az hová Isten akarattya és Bóldog Afony tette vala.

Honnat jól ebünkbe vehettyük, hogy az a ki menyben véghetetlen és megh foghatatlan: az földön-is válogattya, és egyik helt az másiktól inkább megh vála-
btya maga nevének dicfirtire és tíftele-
tíre: Az égben az Angyaloktól bünetlenül magaf-
taltatik és dicsőytetik: Az földön kedigh külömb külömb efközök által az emberektől dicsirtetik és tíftele-
terik.

Azt is itt tanulhacsz meg, hogy az fenteknek segítségül való hívása az földi emberektől fogana-
tos az Isten előtt és hasznos: Mert olyan imádlágh által halgatta megh az VR Isten ezt az Herczeget,
és ő vele bántalan sok ezeret, és mind azokat,
kik Bóldogh Szűz Mariát segítségül

hítták.

I 3

MASO-

KINCSTARTOCSKANAK.

MASODIK RESZE AZ
CSUDAKROL.
AZ CZESTEHOI VILAGOS HE-
GYEN VALÓ EGYHAZBAN TÖRTENT CSU-
DÁK, NEM KÜLÖMBEN VADNAK MEGH IRVA, HA-
nem úgy az mint Szent Mathe Evange-
lista meghirta 5. részében.

Vakok látnak, sántak járnak, poklosok tisztulnak,
fűketek hallanak, halottak támadnak.

VAKOK LATNAK: ELSŐ

CSUDA.

V Indriczki Iános, Lengyel Ország Nemesem-
ber, egész estendeig betegeskedvén, fene vi-
lágát tellyességgel elvevte, és semmit sem látott sok
ideigreá: De mihelt és mely orában az Czestehoy
világos hegyen való Egyházban igirkeztén, és fo-
gadást tévén, hogy meghlátogattya ott való Ból-
dogh Szűz Maria képét, azon orában fene fényle-
me nilek, és fene világa meghjura, ő is nem mu-
latván, az fogadást bé tölté, az bent helyen megh-
köszönte Istennek, és Bóldogh Szűz Marianak: örök
emlekezetre maga képét keze irását hagyá Bóldog
Afony kapolnajában, 1550. Estendőben.

MA-

MASODIK RESZE.

MASODIK CSUDA.

Nemzetes Nemes Pomanski lakab, nagy és
hofsú betegségekben lévén, azonképpen elvevte fe-
ne világát, úgy annyira, hogy egy csepert sem lá-
tot feneivel. Lovicz nevű városban vitte magát
orvosokat keresvén, hogy valamiképpen előbbi e-
gészségében juthatná, de hiába: mert semmi orvosi-
ság nem használhat vala neki, sőt az orvosok és Do-
ktorok azt mondgyák vala neki, hogy soha megh
nem gyógyul, és a val mennek vala el tőle.

Az Barnardinok Kalasromában fekvén,
az felül megh nevezet városban; Egyik az Bar-
nardinusok között mondá neki: Látom fanyaru-
ságot, és nagy keferűségedet, annak felelte nagy
kölségedet, hogy mind hiába mulnak el, de ha te
fogadást tennél, és az Czestehoy világhos hegyen
való Bóldogh Afony Egyházában, az ő bent képé-
hez magadat vitetnél, és az által kívánnál fened
fenyét, én k és feghnélkül el hittem, hogy meg gyó-
gyulnál: Megh fogadá tanácsát az vak, és be ve-
zette magát az ott való Barnardinusok Szenteghá-
zába, és térdre esvén, megh igire és fel fogadá azt az
bent utat megh járni.

Megh indulá, el jutá, bé vezette magát Ból-
dogh Szűz Maria kapolnajában, keresvén
imát.

KINGS TARTOCSKANAK

imátkozék egy kevéssé, elvön rövid ora mulva igaz vigasztalást Szűz Mariától, mert beme világát bán-talan sok orvosok meg nem gyógyíhatták, melyet it kevés fáratlással meg nyeré Bóldogh Ábony könyörgése által az Istentől, Vr bületése után 1592. Eftendőben: Mellyért ő diesirván az Vr Istent, Bóldogh Szűz Mariának meg köszönvén, bizony-ságot maga keze irásával Bóldogh Ábony kapolná-jában hagyá.

HARMADIK CSVDA.

Egy paraft ember Pifarocz nevű faluból, ha-fonlo-képpen az-is nagy hósu betegsége miatt el-vesté mind az két beme nék világát: Hátra vetvén mind Ábony emberek tanácsát, mind kedigh testi orvosokét, Papot hivatván elő nagy erős hittel, és reménységgel, az Pap előt fogadást tön, az Bóldogh Ábony képét meg látogatni, meg az Pap el nem-ment onnan, azon orában meg gyógyult, képen mind az két beme meg gyógyult. Ő-is nem kéf-vén, az ő fogadását bétölte, Istennek, s. Bóldogh Szűz Mariának meg köszönvén. Az Vr bületése u-tán 1592. Eftendőben.

NEGYEDIK CSVDA.

Lengyel Thamás Magyar orfági Nemesem-ber, egész hat eftendeigh vak és lántalévén, és igen meg

MASODIK RESZE.

megh dagadva sinlot, ugyanannyira, hogy sem mi-ben nem vólt immár reménsege, hogy meg gyó-gyulhasson, mert immár az orvosokra az kevés jó-ságoskáját-is el vestegette vala, mindazonáltal né kérelkedet Istennek javaiban, bizván Bóldogh Ábony imádságiban.

Fogadást tön Magyar Orfági Patronájának, hogy az ő képét meg látogattya Czeftehoy vilá-gos hegy Egyházban, Lengyel Országban, kérvén Bóldogh Szűz Mariát, hogy imádságával nyerjen erőt reá, hogy az fogadását bétölthesse. Valami ki-csin könnyebülést érze, nem mulatá, elindula az fogadot helyre, nagy nehezen el jutá az bent hely-re, meg gyönt, és az Vrnak bent testét hozzá vé-vén, az után sokáigh imádkozék: Azonban mint ha semmi dolga nem vólna, nem érzi sem minya-valyáját, nagy jó egészségben fel kelé imádságáról, mind beme világa meg jutá, mind kedig lábainak gyógyulása, azon kívül egyéb faydalmiból is ké-pen meg gyógyulá, Böyt más hónap 13. napján, Vr bületése után 1607. Eftendőben.

ÖTÖDIK CSVDA.

Kanya Albert, Androc nevű városból pol-gár, vaklással, lántalással, két eftendeigh az Vr

K

Isten

KINCSTARTOCSKANAK

Isten meg látogatta vala, és azon kívül egyéb nyavalyákban is kinlodot.

Látván homfédi nyomorúságát, öreg emberek tanácsából, fogadást tön, hogy az Czelethoy világos hegy utat megh járja, és az Bóldog Afony kaplnáját, ha semeivel nem láttya-is, megh-is betegh lábaival tapogatnia fogja: Az mely orában fogadást tön, azon szempillantásban meggyógyulá, magha ép lábán az fogadását bétölté, az csudát megh jelentvén, nagy hálakot adá az Vr Istennek, s Bóldog Szűz Mariának: örök emlékezetet hagyván, Vr búletése után 1612. Eftendőben.

HATODIK CSVDA.

Nemes semély Voliczki Philep, Rakusy vármegyének Lengyel Országban záfő tartója, hirtelen futván segiteni néminémű éghő házat, az futásban el esék egy bokorra, úgy hogy mindgyarást ki ugrék az egyik seme, és az bokron maradá, az másikat is úgy megh férté, hogy nem láthatot vele: Mely semével értvén hogy hiában ez világhi orvosokhoz menni véle, mert más semet helyette nem adhatnak.

Folyamot világosságh fűlő Afonyhoz, és az ő imádságá által Istentől kívánnya vala semének megh

MASODIK RESZE.

meggyógyítását, híven Gabriel Archangyal mondásának, hogy semmi nincs Istennél leheretlen: Christus Vrunknak az meghgyógyítására, oly hatalmasa vagyon, mint mikor ez földön járt, Bóldog Szűz Maria az ő imádságával mindenekert megh nyerhet az ő bent Fianál.

Czelethoy utra bocsáttya magát, Pater Iesuitákat véven melléje, estve völt immár hogy eljutának, az Kalastrom alatt való faluban megh balának, az álláson immár minnyájan alusznak, ő egyedül nem alszik, de vigyáz, és airtatos imádságra attamagát, kérvén alázatosan Bóldogh Szűz Mariát, imádkozzék ő érette, úgy-mint bűnőfért, hogy az ő csudaival virágzó képét láthassa megh semeivel, ne legyen heába fáradsága és imádsága: Megnyere az miért imádkozot, mert immár éyfeltaiban az imádságtól nem bűnvén az fejében ighen roppan valami, és az mely seme ki ugrot vala, annak az helyéből erőssen vér foly: Arra ő fel kiált nagy torokkal, úgy annyira, hogy mindnyájoknak fel kellett kelniük, az Pater Iesuiták is fel kelnek, györtyát gyuytnak, hozzája futamodnak, nem tudgyák mi az oka nagy kiáltásának, láttyák az vért, de nem tudgyák mi történt, ő kedig megh törölvén semér minnyájokat jól láttya az meghgyógyult semmel

KINCSTARTOCSKANAK.

Mariát kérni fogja, hogy az előbbi egészséget meg-
nyerje: Ajánlván magát Bóldogh Asszonnak min-
gyarást könnyebbséget érze, úgy annyira, hogy ma-
galában meghindul az szent utra, mely fogadását
bé töltvén, meghgyogylá mind lelkében és testé-
ben. Mely beteghségére ő az előtt nem kevés testi
javait vesztette vala, nem csak Doctorokra, de
külömbkülömbféle orvosokra sokat költöt vala, de
semmit sem használhatnak vala néki. Iól meg gyo-
gyulván, Istennek hálákat adván, Bóldogh Szüz

Maria esedezéseért meghköszönvén: Eö-
rök emlékezetet hagyá ezüst táblán,
1601. Eftendőben.

HARMADIK RESZE.

SANTAK IARNAK.

ELSŐ CSVDA.

ZElyazovsky Raphael Revay Litva Orsági Ne-
mes ember, hoü beteghsége és nagy faydalma-
mat egyik része az testének el esék, úgy hogy sem
lábával sem egyik kezével nem bir vala, az után
megh annál inkább, és tovább betegeskedvén az má-
sik lába-is és keze el esék, az az, sem járni sem keze-
ivel mozgatni nem birt, hanem csak kinlodot.

Mikor az több atyafiai késültenek Czeletho-
va ai-

MASODIK RESZE.

va aitatosságra, Istennek elvöt javokért meghkö-
szönni, intették hogy el ne maradná tölök, hanem
menne el vélek, mert az Bóldogh Szüz Maria megh-
nyerheti egészséget.

De ő segény ighen nyomorult betegh lévén,
menti vala magát, mondván: Mi haszon ha szintén
oda vitetném is magamat, csak tinéktek baylodást
szerzenék, és tinéktek az aitatossághoz akadált ten-
nék, le venni és fel tenni az bekérre nem kevés dol-
got szerzenék, az sokaságh-is el nyomná engemet,
ha szintén bé vinnétek-is az Bóldogh Asszony kapol-
nájában, tudgyátok hogy térden nem álhatok, az-
ért nem lehet én tölem. Azon-közben az atyafiai
bekeret hadnak késíteni, s azt mondgyák néki, ha
nem akarná-is megh-is erővel-is el visik, ő arra csak
azt mondá, lássátok mit cselekeztek.

Mihelt megindulának vele, mingyarást kön-
nyebedni kezdé, hát nem sokkára mind labaival,
mind kedigh kezeivel mozgatni kezd. Az Szent
helyre jutván, nagy aitatofon, és nagy zelussal bé
vitéc magát Bóldogh Asszony kapolnájában, az kép-
eleiben, mihelt le tévék, s megh látá Bóldogh Szüz
Maria képét, fel fohászkodván, azon szempillantás-
ban meghgyogylá. Az Vn Istennek hálákat ad-
ván, Bóldogh Szüz Mariának meghköszönvén, e-
züst

KINCSTARTOCSKANAK

zűt táblán örök emlékezetre feliratván magát hagyá, maga lábán haza tért 1589. Eftendőben.

MASODIK CSVDA.

Ilvonlakó Grabovski nevű Nemesember, immár öfőben egyeledet vala, kősvény miat sok ideigh nagy nyomorúságot látván, mely nyavalyájában orvosokra esék, de semmiben nem segithették megh: Nagy könnyában folyamodot az ő lelki patikájához, és az felfőges orvoshoz, Bóldog Szűz Maria imadságának ajánlván maghát, esedezvén neki, kérvén azon, hogy nyerje megh az ő Szent Fianál előbi egéffőget: En is ugy-mond oly jó téteményedért fogadást tétek, hogy az Czelethoy világos hegyen való fent képed előt aitatson meg köszönöm, el-is indulok arra az fent utra. Erze hátnát azonnal fogadásának, mert a fogadás után jobbadon kezdé lenni.

Mihelt el jutá az fent helyre, és az fent képeleiben mene mindgyáralt, tellyesfőgesen meggyógyulá, és fők egéffőge megjutá: Mellyért dicsőyven Istennek haralmas erejét, Bóldogh Szűz Mariának megh köszönvén. Tellyes jó egéffőghben vígan haza tért, V. R. fűletése után 1590. Eftendőben.

HAR.

MASODIK RESZE.
HARMADIK CSVDA.

Andreov városbéli esküt polgárt Dzeaneny Mátyás nevűt, őtet-is hasonlo-képpen az gutta megh ütötte, ugy annyira, hogy megh benult miatta, sem kezeivel, sem lábaival nem birhatot, az nyelvét sem mozdithatta főlásra, ugy hogy érthet vólna az ember az mit akart főlalni, mint az némának, intésenek inkább értették, hogy sem mint főlálásnak.

Atta magát aitos imádságára, Bóldog Szűz Mariához kiáltván, mint természet szerént könyörűlő orvoshoz, híven hogy őtet megh segitheti kétfőghnélkül, mellyet megh-is nyeré az után. Mert mikor gyakorlani kezdé fohászkodást Bóldog Szűz Mariához, érzeni kezdé valami könnyebűlését, az főlást-is jobbadon érthették: Azt látván fogadást tőn, hogy az Czelethoy világos hegyen való Bóldog Afony képevel meg ékesítet Egyházat meg látogattya, nem sok idő mulván, az fogadásának bétöltésére el jutá az igirkezet helyre, bé menvén az kapornában, le borulván imádkozot, fel emeli maghát, hát jó egéffőghe vagyon: Eő-is az el vót jó téteményért dicsire az V. R. Istent, és magafalácsudálatos Istennek Annyát: Mely történt dologról tanács társai azon városbéliék tanu bizonságot rőttek

L

rőttek

KINCS-TARTOCSKANAK

töttek arról, minémű nyomorul benna beteg volt, és kezek írásokkal neveket béirták az csudákról irt könyvben, Vá. születése után 1613 Eftendőben.

NEGYEDIK CSVDA.

Krafoviczki Menyhert, csudálatos halhatatlan, és halandó embertől nem hallor sem látot betegséggel Istentől látogattatott megh, többig hogy sem harmad fél eftendeigh tartot rayta, oly betegség, hogy sem fekhetet, sem ülhetet, hanem mind éjjel nappal az langozó tűz előtt kezeit ki terjeztve állot, egy mák semmit nem állhatot, megh sem támazkodhatot semmihez, minden teste iszonyuképpen fayt, úgy vesztet kellett állania, az mint az ő figurája is mutatya, mellyet hagyot ezen az bent helyen, mely betegségében igen el fanyarkodot, úgy hogy az ember semély sem volt immár rayta. Látván hogj semmit sem tehetnek külbmbkülbféle orvosok és Doctörök, mert ök-is kétségben estek felöle, és azt mondták felöle, hogy abban megkel halnia.

Eö mindazonáltal mind abban-is az betegségében Istennek hatalmas erejében nem kételkedet: fogadást tön az Czeftchoy világos hegyen való Böldogh Szűz Maria-Egyházát megh látogatni, és ott könnye-

MASODIK RESZE.

könnyebülést keresni, és könnyebülő vigasztalást és előbi egészséget Böldogh Szűz Maria imádsága által megh nyerni nem kételkedet. Bizonyára semmi-ben megh nem csalattatott, mert mihelt oda jutá, minden nyavalyájától azonnal megh szabadulá: ö is oly nagy jó teteményért, az bővölködő minde-neckel jól tévő Istennek alázatos hálakor adván: örök emlekezerül képét, keze írását hagyván, nagy örömmel haza tért, Vá. születése után 1608 Eftendőben.

ÖTÖDIK CSVDA.

Egy Katalin nevű Afonyállat, Pfar nevű városból, azt is gutta ütöt vála fok ideigh: De mihelt folyamot bomorultaknak vigasztalojához, kérvén azon Böldogh Szűz Mariát, hogy imádkozzék érte, fogadást tön, hogy megh látogattya az ő csuda tételő Egyházát, könnyebülni kezdén: Mihelt fogadását bé tölté azonnal tellyes gyógyulását nyerte 1524 Eftend:

HATODIK CSVDA.

Azon Eftendőben Severi vármegyéből való Menyhert nevű Nemes ember, eghés eftendeigh kinlodot oly csuda betegségben, mely betegség az nyakát hátra fordította, merön az hatához fegezte: Mihelt az Czeftchoy világos hegy Böldogh Afony

KINCSTARTOCSKANAK

Bony Egyházát aitatofon említette, fel foháskodván, és gondolta megh látogatni, mindgyárt meg szabadult attól az nyavalyától az felül meghirt Eftendőben.

HETEDIK CSVDA.

Egy Krakay polgár Afony Borbala nevű, cõtendeigh nagy kinokat benvedet, köhvény miatt, mely nyavalyából ötet megh szabaditá Bóldogbűz Maria imádsága által az Isten, mielt megh látogatta az ő tisteleter képét, 1525. Eftendőben.

NEGYEDIK RESZE AZ CSVDA tetelekről.

POKLOSOK TISZTULNAK.

ELSŐ CSVDA.

EGy Pap Sokoczay fia Miklos nevű, az mely Eftendőben Poznani városban Papfághra fel bentelteték, azon eftendőben rut és csuda poklofsággal arczul megh rutittatot vala, ugy annyira, hogy nem csak emberek elöt utálatos vala, de maga is immár megh utálta vala magát; azt látván, hogy emberek elöt oly utálatos, keservesen foháskodot Bóldogh Szűz Mariához, erős reménységhe lévén, hogy ötet ő el nem hadgya fűkfégeben, megh sem

MASODIK RESZE.

sem utállya bűdösségében, hanem megh halgattya könyörgésében, és az előbi egésséget megh kéri Istentől.

Az bent utra jndul fogadása berént, Poznani városnak Vr teste nevű Szentegyházától el indulván és el közelgetvén az bent helyhez, egy mélföldön lévén hozzája, meglátá Bóldog Afony Egyházát az Czelethoy világos hegyen valót, mingyárt térdre esvén fel bőval mondá: O felleges Szűz kérlek tégedet, nyery én-nékem bűnös bógádnak oly malaftot és gyógyulást, hogy ezen az bent helyen az hova megyek mind lelkemben és testembé megh tisztulhassak, és ugy tisztán bé mehessek az te bent nevedre bentelt kapornában, és ott nézhessek kívánságom berént az te bent képedre: Mula egy falkát az imádságán, hát mint egy izadni kezd, megtörli maghát, hát mint egy bür le vonodik róla az poklofság, és ugy tisztán az Szentegyházban bé jutván, meggyonván, bé mént az Bóldog Afony kapornájában. Nagy hálakot adván az Vr Istennek dicfirvén Istennek bűlőjét, ki illyen imádságát meghalgará, és oly irgalmasságot cselekedet vele. Kis Afony napján 1520. Eftendőben.

MASODIK CSVDA.

L3

Egy

KINCSTARTOCSKANAK

Egy Olkusi Ábony-állat Dorko nevű, nagy dagadozó betegséget szenvedvén sok ideig, úgy annyira, hogy mind orcáját, mind egyéb testét rut fekélyekkel meghrutitá, folyamodék főháskodásiban Bóldogh Szűz Mariahoz, és fogadást tőn az Czelethoy urnak meghjarására, bé tellyesítvén fogadását, az kapolnában térden álván, Szent Misset halgatván, Misset megh tistula sépen, mind dagadástól, mind kedig az rut fekélyektől meg szabadulá 1564 Est:

HARMADIK CSVDA.

Egy Nemesleányzó Poznani, Borbala nevű, fogh fájásban kinlodot, nagy isonyu faydalmot szenvedet más-fel estendeigh, mely faydalomnak mérge az orcájában állot, mely méregh ki tölt az orcájából rut fekélt, mely fekély az egész orcáját bc álván, megh rutította az abrázattyát, az-is az rut vár állot rayta másfel estendeigh, mindenféle Doctorok orvosok rayta vóltanak, miképpen meg gyógyithassák, avagy mivel használhassanak neki: de semmi orvosságot olljat nem találhattanak. Azt látván külömb külömbféle Doctorok, kétségben esnek felőle, hogy meg gyógyulhasson, és elhagyván azt mondgyák vala az leányzó süleinek, hogy az az betegség, avagy az az fekély semmi nem egyéb,

MASODIK RESZE.

gyeb, hanem az megh gyógyulhatatlan pokloság, és halála orajaigh senki le nem vetheti róla, hanem ha az Vr Isten csudát akarván mutatni leheteti, és megh gyógyithattya. Meg értvén azt az leánzó, nem esik még-is kétségben, erős bizodalma lévén, mások példájávalis megh erősödék, mellyekről a hystóriákat és történet dolgokat olvasta, hogy külömb külömbféle nyavalyákból megh szabadultanak azon az sent helyen, előhiván az süleit fogadást téken előttök erős esküvéssel térdre esvén, hog abban az sentegy-házban holot fokakot az Vr Isten megh halgator, Bóldogh Szűz Maria esedezése által, hissem hogy engemet-is bűnös leányát megh halgattya; mingyárt az fogadás után érzeni kezdé hasznát fogadásának, annál inkább fiettetet, hogy vitetessék hova hamarab az ígérkezet helyre, és úgy jób erőt vöven fogadását bé tellyesítvén, tellyes egészséget nyeré, az sülei elöt megh sebnek tetczék az után az orcája, hogy sem az mint annak előtte vólt, migh egészsége vala. Ez történt Szent Haduige Ábony napján 1577. Estendőben.

ÖTÖDIK

KINCSTARTOCSKANAK
ÖTÖDIK RESZE AZ CSV-
daknak.

NEMAK SZOLNAK, SIKETEK HAL-
LANAK.

ELSŐ CSVDA.

GNiesnay Erseknek egyik városából, Vnieow
nevűből való egy ifju legény Iános nevű.
Lakván más Ersek városában, Lovicz nevűben
oskolában járván, még gyermek korában igen
megh betegesdedék, mely betegségében úgy annyi-
ra megh nyomorodék, tovább hogy sem tizen négy
estendeigh; siket és néma vala, immár ugyan an-
nak tartották minnyájan mint ha úgy néman füle-
tetet volna annyának méhéből, némának hiták
minnyájan.

Ő látván egyfő, hogy Czeszeho felé mennek
az emberek Bucsurá, melynek intetnek mint né-
mának, hogy vélek menne oda az ő bent helyre
melyre ők mennek: Foháskodnak sívekben Ból-
dog Szűz Mariához, hogy hallják ilyen esetről:
Elindul vélek az néma az ő bent utra, az ő modgya
ő érent erőssen foháskodik az égben, az kösségis
mellyekkel ment, imátkoztanak érette. Eljutván
Czeszehoy hegyen való egyházhoz, bé mene ő
gyorsan az többi előtt az Kapolnában kereftül fekü-
vek

MASODIK RESZE,

vek foháskodván Bóldogh Szűz Mariához, hogy
nyerje megh előbi egészséget, egy kevéssé imátko-
zor kereftül fekvén, azonban felemelkedik, te-
hát jól hallja az mit beszélnek az kapolnában, Ból-
lanikezd, hát jól beszél. Adván hálákor az Vr I-
stennek Bóldogh Szűz Mariának megh köszönnén
esedezéséért, bé iratá magát az csudákról irt köny-
ben haza tért jó egészségben 4. vasárnap Husvét u-
tán 1587, Estendőben.

MASODIK CSVDA.

Azon Vnyeow nevű városból más ifju le-
gény Albert nevű, Ilvoban lakván betegségében
tellyelleggel el veszté nyelvének állását. Vívék ő-
tet az világos hegyen való Bóldogh Szűz Maria
egyházában, holot könnyörögvén az emberek éret-
te, csudalatosképpen megh oldozá nyelvét Iesus
Vrunk Bóldogh Szűz Maria az ő bent Annyának
esedezésére: Hálákor adván az Vr Istennek, Ból-
dogh Szűz Mariának megh köszönnén egészséggel
Ilvora vízá tért, fok Ilvayemben jelenlétekbe lön
ez az csuda az felül megh irt Estendőben.

HARMADIK CSVDA.

Hét mil földön Krakontúl ál egy falu Oricza
nevű, közel Kosiczka nevű Városhoz, mely megh
M nevezet

KINCSTARTOCSKANAK

nevezet faluban hazaczkája és betegh felesége
megh ége Albert Roliczka nevű embernek. Ha-
jaddon leánya Sofia nevű mértékhetetlenképpen
keserget, nagy sirás mia az Anyja után, igen
megh betekedék, mely betegségében tellyessé-
gel el vajult, az boláltis él vészté, megh némult.
Hallotta volt az előt, maga semeivelis latta volt,
hogy az Czesztohy világos hegyen való Bóldogh
Afony egyházában sokan fűketek, némák megh
gyogyultanak: Bóldogh Szűz Maria Imatsága ál-
talaz Vr Iesus megh gyógyította őket: Annak-
okáért fivér. vővén és tellyes birodalma lévén, el
indul az utra az több emberekkel, kik Czesztohy
Bóldogh Afony egyházához mennek vala: Erős
hiti, reménysége tellyes lévén hogy öteti bűnös le-
ányát az többi között az Vr Istén megh halgattya,
és az megh kötöt nyelvét megh odozza, Bóldogh
Szűz Maria imatságára, mely Bóldogh Afonyhoz
ő aytatos volt: hiti szerént történt. Mert mihe-
lént az Kapolnában melyben Szűz Maria ké-
pe vagyon, és kerekűl fekvén, fivében imatko-
zot volna, azonnal az mit kívánt megh nyere, az
mit kereset megh találá, tellyes vigasztalást és szép
bóllást: Es immar nem fivél de nyelvével dicsírte
és magasztalta az hatalmas Vr Istént, és Bóldogh
Szűz

MASODIK RESZE.

Szűz Mariának megh kösöné alazatoson ilyen jó
téteményért, &c. Az imatsága után megh gyon-
ván az Vráthozzája vővén nagy vigan haza tért
Anno 1600.

NEGYEDIK CSVDA.

Egy Zarnoczy leánzó, Anna nevű, nehéz
betegségben lévén tellyességgel el vészté hallomást,
avagy az hallást, és két esteig semmit sem hal-
lot. Fogadását bé töltvén el jutá az ígérkezet hely-
re, megh nyere az mit kívánt ő is az kapolnában
imátkozván: ugyanazon felül megh itt Esteendő-
ben.

ÖTÖDIK CSVDA.

Lengyel Országban híres város Zamoscza,
abból az városból való egy Polgár ember Szabo Pal
nevű, bőrnű és hóbu betegsége mia igen el vajult,
nem kevés költséget vésztette el Doctorokra, Or-
vosokra, de semmit sem használhattak, végtére
meg is fiktült, meg is vakult. Mihelt fogadást
tőn az Czesztohy utat megh járni, mingyarást job-
badon kezdé lenni, az után el jutván az fogadot
helyre, megh gyonván bűneit, mikor finte com-
municált az kép előtt való Oltárnál immediate ak-
kor nyílt megh az seme, és mint finten az előtt ugy
kezdte látni, tellyes egéssége megh térvén: Dicsír-

KINCSTARTOCSKANAK
vén Istent ilyen jó téteményért, Bóldogh Sűz Ma-
riának megh köszöne esedezéseért, haza tért
1609. Efstendőben.

HATODIK RESZE.

HALOTAKNAK FEL TAMADÁSOKROL
ezen az űent helyen.

ELSŐ CSVDA.

AZ Husita eretnekek dúlván, fosztván, Egy-
házakat, Kálástromokat Slesiában és egye-
bűt, és mindenűt az Papistákat üldözvén, az töb-
biközöt megh fogták egy Racziboray Polgár em-
bert, melyet külömb külömb kinokkal sokaigh ki-
nozván, utollyára fel akaszták. Az felesége nem
tutta nyomorúságát, tutta azt hogy eretnekek ke-
zében vagyon, annak okáért Bóldogh Sűz Mariá-
nak ajánlotta őtet, fogadást tőn, hogy mihelt
megh tér az Czelethoy Bóldog Afony képet megh
latogattya véle egyűt: Es mikor estvelött volna,
hamarféggel egy katona futamodék hozzája és el
vagja az kötelet, azonnal eltűnt az katona látták az
erdőfeliről az emberek: és az levagot akasztot em-
ber mint egy álmából fel ugrik, méreßen ment az
eretnekek taborán által: és ugy békeféggben haza
jutta az feleségéhez, megh befele az csudát az fele-
ségének, az felesége is megh monda az fogadást:

Mely

MASODIK RESZE.

Mely fogadásokat bétellyesítették, és az csudát
bé iratták 1432. Efst:

MASODIK CSVDA.

Egy leánzó Pilzna varosából való, nagy ma-
gos padról le eset és sörnyű halállal megh holt,
mely város 33. mil földön vagyon Czelethoyatól.
Az sűlei erős hittel hiven, hogy megh segitheti ő-
tet Bóldogh Sűz Maria haide Czelethoya igérik, és
ide igérvén, három hét tőt benne, hogy halva fe-
kűt, el nem temették hanem ide hozták, fel táma-
dot halottaiból, Vr sűletése után 1524. Efstendő-
ben.

HARMADIK CSVDA.

Egy férfi gyermek Osweczim varosból való,
nem mese az Vartúl vizben esik és megh hal, az
keserves sűlei semmit sem kételkedtenek Istennek
hatalmas erejében, folyamtanak Bóldogh Sűz
Mariához, esedezvén neki, hogy imátkozzek éret-
tek az ő űent Fia előt, fogadást tőnek az Czelethoy
Bóldogh Afony Egyházához indulnak, hitok, e-
rős reménységek lévén, hát hogy már felutban vól-
nának, megh elevenedik az gyermek: ökis nem
tértek vissza, hanem az fogadot helyre el jöttek
megh köszönni az Vr Istennek, és az csudát megh
besélték 1544. Efstendőben.

M 3

NE-

KINCSTARTOCSKANAK
 NEGYEDIK CSUDA.

Lublin híres város Lengyel Országban, melyben külömbkülömb vármegyék gyűlése léjel. Aból az városból való egy városbéli polgár, melynek neve vala Mešáros Marton, annak két fiacskája vala, eggyik négy cštendős, az másik két cštendős.

El ment házoktól az attyok, az felesége ment Szent-egy-házban, az gyermekeket csak magokat hatták házoknál. Azonközben az öregbik gyermek az kétféle kezében vévén, az böcsdöz ment, melyben az kisebbik gyermek alur, megh metczé az torkát, sőtén úgy, miképpen látta sokszor az Attyát, hogy az barányokat és borjúkat metélni szokot vala: Az után megh ijedet, mert látta, hogy gonosbúl cselekedet, bé buyt feltében az kemenczében az fa megé, mely kés volt az megh gyuytáfra. Haza jön az Annyok az Egy-házból, nem tekint az gyermekeket, de mindgyarást megh gyuyttya az fát az kemenczében: Mely fák, mivel hogy szárazok vóltanak, hamar fel gerjednek, az gyermek az kemenczében el alur vólt, nem is sirhatot, utolyára prűsögni kezd, hétékint az Anya az kemenczében, látván, megh ijed, ki akarja vonni, de mig ki vonnya, addigh megh hal, és halva vési ki az kemenczé-

MASODIK RESZE.

menczéből. Szomorkodván és bánkodván kefervesen sirni kezd, menvén az másikhoz, mely az böcsdöben fekt, látván azt is, hogy megh metczet és vérben uz dogál, annál inkább el keferedet, és az ebe el távozot tőle nagy keferűségében. Azonközben haza jön az Appjok is, és megh ijed ő is, látván üböget, füstet az házban, azt vélte, hogy az felesége maga akarattyával ölte megh őket: Le foghja ijeterében az feleségét, annjira veri, hogy kezében meghal. Megh esik az fiú, láttya annyi holt testet házában, el keferedik, kefervesen sirni kezd, az somfédi ő sive futnak, némellyek azt mondgyák, hogy harangoztasson nekik, és el temetesse, némellyek megént azt mondgyák, hogy rakassa fel egy fekérre őket, és vigye Czelethora, folyamjon tellyes reménfeggel Böldogh Szűz Mariához, ő megh vigasztalhattya őket. Azt halván ő sem mit sem mulatván fel raká egy fekérre az holt testeket, és az világhoshegyen való Czelethoy Böldogh Asszony Egyházához indul vélek, mely Lublinhez ötven eghés földön áll: jó reménfgelevén, tellyes hiti, hogy elevenen haza víti őket, azt el hitte maghában. El jutá az megh nevezet sent helyre, le rakja immár bűdös holt testeket, az Böldogh Asszony kapolnájában hordgya őket eggyenként, az emberek érzik bűdössé-

KINCSE TARTOCSKANAK

bűdöflegeket, és némelyek azt mondgyák neki: mit estelenkedik, hogy nem temeti el őket, láttya im már, ugymond, hogy bűdösek, némelyek megént imádkoztanak vele együt hogy az VR Isten halgassa meg könnyörgését: Ebéd után vala im már hogy elérkezett vélek, az barátok elis kefték volt vecsernyét énekelni mikor le rakta az testeket: Le borulván közöttek kialtván, sirván, Istenhez fohazkodván Bóldogh szűz Mariát segítségül híván, hogy ötet imádságával segítvén szabadicsa ki abból az nagy keferűségéből: El mulván egy fél ora hogy esédezet, azonban el kefték az Barátok Magnificat énekelni mikor fíntén azt az verset énekeltek: Et misericordia, &c. az az: Es az őr galmassága nemzetsegről nemzetsegre. Az Lelkek csudalatosképpen az testekben vísa tértek, az annyok mind az két fiával fel kél elevenen, sok különb különbféle helyéről való emberek jelen létében. Eő kedigh meg vigasztaltatot nagy örömmel, mind az egész népnek nagy csudájával: Dicsire és magasztala az VR Istennek nagy hatalmasságát, ki ilyen nagy irgalmasságot cselekedet vele, Bóldogh szűz Mariának azonképpen meg köszöne. Csudát beíraván, örök emlékezetet hagyván, hazatért nagy vigan, VR ületése után 1540 Eft:

ÖTÖDIK

MASODIK RESZE,

ÖTÖDIK CSVD A.

Vgyan ott Lublinban történt dologh három Eftendővel az után, hogy egy Városbéli Mester ember asztalos, erdőre ment materiát keresni; az az, az ő Mestersegéhez illendő fát, nyolcz eftendő fiasckáját is el víti vele, kiben ő igen gyönyörködött: történt hogy ott lévén az erdőben, egy te mérdék fenyű fát vágnak vala le, melyhez nem mefealván az fiasckája, és hogy le vágák, reá esék az gyermekre, és minden csontocskáját őfve rontá, mingyárt azon helyen bőrnű halállal meg hal az gyermek. Ki vöc egy nehány ora mulva az el keferedet attya az meg holt gyermeket, és bom fedgya példájával fel indittatot, az világos Czelethoy hegyen való Bóldogh Afony Egyházához igérte ötet vinni: nem kételkedvén hogy az irgalmasságos VR Iesus, kiaz többit meg halgatta, ötet is meg halgattya Bóldogh szűz Maria által melyhez ő aytatos volt, ötet azonképpen alazatoson kérte, és tellyes reménsege lévén, hogy fiának életét meg nyeri: Eötet kedigh bomorodotattyát az gyermek vigasztallya meg ki oka volt, mivel hogy oda vitte volt az erdőre. Nagy hasnot és vigasztalást hozot neki az aytatos imadsága, mert az fia meg elevenedék, és az meg romlot csontocskay

N

tocskay

KINCS-TARTOCSKANAK

rocskay csudaképpen hirtelen öfve forrották. Istennek hálágot adván az fogadását egészes fia-cskájával bé tellyesíté: Holot Bóldogh fűz Mariának megh kőfőne, és örök emlekezetre fa tablán ki irattatot fia kepecskejet ki tétet az Egyház fallyára 1543 Eft:

HATODIK CSVDA.

Krakoban egy leánzó gyermek négy eftendős-korában, álot az árok hidgyán, mely árok sebesen foly az malmokra, az gyermek bé efek az vizben, és el ragadgya az sebes viz, vísi az malom kerek alá, az malom kerek mind öfve rontya az csontocskáját, végre meg-is állot rayta az kerek, ugyan ott főrnyű halállal hal meg az gyermek; az mólnar ki megyen nézi mi dolog hogy az kerek megh állot, alá tekint, az kerek ala, hát egy gyermek leánzó vagyon, nagy munkával ki voná onnan egy ora mulva, és az partra téfi. El jöve az keferedet annya melynek Anna vala neve, és kefervesen firván néz egyetlen egy vigasztalójára megh alut fíkracsckájára. Iuta ešében Bóldogh Afony, efedezni kezd, hogy miképpen fokban imadsága után megh vigasztaltattanak, ötet-is bűnös leányát vigasztallya megh nyerve megh fent Fiátul életet az gyermekének: hífi e-
rőssen hogy semmi nincs lehetetlen az Isten előtt.

Haz

MASODIK RESZE.

Haza vísi térdre esik nagy erős hittel fogadást té-
fen, hogy az gyermekkel együtt megh latogattya Czeſtēhoy világos hegyen Bóldogh Afony egy-
házat, azon-is fel nem kel addig migh az gyermek-
be az lélek víša tér: Egész nyolcz oráig térden ál-
ván imádkozik, immár az nap-is le állot. Megh
tekinti mennyey Királyne Afony keferűségét,
melyhez ő aytatofon folyamot, megh kere fent Fi-
átul az leánkának életét. Eőfve fornak az el rom-
lot csontocskái az gyermeknek, megh elevene-
dik és megh fólal az Annához. Mely Istennek
jó téteményért ő-is az fogadását bé töltvén Bóldogh
fűz Maria Egyházában ajándékot vivén, és örök
emlekezetet hagy a S. kapolnában, haza tért 1578
Eftendőben.

HETEDIK CSVDA.

Nagy-roppant város Litva Országban, és az
tőb varosok között leg hireseb VILNA, Dögh ha-
lállal Istentül igen megh lattogattaték: melyben
minden nap fámatalan fok ember holt megh: Mel-
lyek kőzöt egyetlen egy leánya lévén varosbeli fő
Doktornak Sebestyen nevűnek, megh betegedvén
az döghben és immár haldokni kezdvén: Az leán-
nak fűlei el keferettenek, kezdenek kiáltani Isten-
hez, Bóldogh fűz Mariához hogy imádkozzék
N₂ érettek,

KINCSTARTOCSKANAK

érettek, méltóztassa meg halgatni könyörgéseket: Fogadást téstnek, hogy az Czelethoy világos hegyen való Bóldogh Afony kapolnájában állat-tyák, ötet csak halgatssa meg könyörgéseket. Al-
talhatta könyörgések mennyeiégeket, meghnye-
rék Istentől leányoknak életét fogadások által az
bűlei. Az után nem sok idő múlva bétellyesíték
fogadásokat, hagyván ezüst táblán örök emlekeze-
tet 1579 Eft:

NYOLCZADIK CSVDA.

Krako töviben egy nagy város, melynek ne-
ve Kasmér; azt az várost Vizla vize környül fol-
lya. Mivel hogy az Ar viz nagy lejel, úgy annyira,
hogy mikor megharad, az réteket, mezőket
környül valokat béfokta lépni, és raytok valot az
mit kaphat el vinni. Történt hogy Vr bűletése u-
tán mikor irnának 1593 Eftendőben, hogy hasonlo
ár viz tamadá, úgy annyira, hogy egész barona fa-
kot hasabokkal együt alá vitte az víz, mint hogy
bűk az fa Krakoban, látván azt az emberek hogy
az víz fát vísen alá, nekik esének horgokkal, úgy
fogdosták az vízből az fát, és az partra hantak ki:
Egy szegény özvegy afonnyak eggyetlen egy fia,
mely özvegy afony fia ki huzván az kezeit fel e-
melvén, az horgot hogy ő-is belé vágjon egy nagy
fában,

MASODIK RÉSZ.

fában, azon szempillantásban belé esék az vízben,
és az sebes víz el ragadván az őtve fúrt falak alá
vitte és ott meghfoytotta. Meg hallotta azt az ke-
seredet annya az vízhez futamodik hirtelen,
megh mutatták nekik, hova vitte az víz az fak alá,
az fát onnan el vonattya az Annya, keresteti víz-
benholt fiát: mellyet későre meghtalállyák, és ki-
vonfák. Sir az keserves Annya csak meghnem-
fakadá keserősége miat, mely fia vénfégének istáp-
ja vala, szegénységének gazdaksága, semének fé-
nye: így és egyéb hasonló ohajtásokkal sirattya
vala ötet: Azonban jutá esében az Czelethoy vilá-
gos hegyen Bóldogh Afony csudátételű kapolná-
ja, mingyárást fogadást téstnek hogy oda viki ötet, és
ott fogja várni minden vigasztalást. El indul véle,
az úton csudálatos Istennek kegyelméből megh e-
levenedik, megheledvén az bánatosan sok vizet
mely benne volt kihánya az kekek-is mellyek ray-
ta vóltanak (az fák közzé soritástul) megh gyo-
gyulnak, mind fépen meghfejednek: Bé érvén
Bóldogh Afony kapolnájában diczöyte Bóldogh
bűz Mariát, mert ő nyerte megh kegyelmet lelké-
nek az Isten előt mellyet jóllátot az ő lelke. Az
Annya fogadását el végezvén, hazatért egészfégh-
ben, Anno 1593.

KINCSTARTOCSKANAK
KILENCZEDIK CSVDA.

Egy ifiu legény Galwolin városból való Pál nevű Loviczioskolában tanult, az mely ifiu legény nyári időn nagy hőségben ment az több tarseival fűródni Bzura nevű folyó vizben: mely akkortaiban sok elsőktől megharadot vala, mind azon-által az több tarsei által usák vala. Vtannok bocsáttya magát az Pál nevű ifiu legény-is, mikor fínten az közepire jutá az viznek merülni kezd, el fáradot vala az usásban: Látták az több tarsei de azt vélték, hogy jaczik az vizben: azonban bele hal az vizben, ők aztuttak hogy vizben buyván hozzajok megyen az viz alatt, és sem minek veltek azt, azonban el is felelkeznek róla. Es mikor estve fele kezd lenni, haza keűlnek, az Pált sohult nem láthattyák köztök, az ruháját látták az paron, azonban keresni kezdik, és megh talállyák hat ora mulva, ő kedig regen megh holt volt immár, megh jednek; Sokképpenn is kezdnek gondolkodni, de hogy ebesek is voltak köztök, azonnal minnyájan egyenlő sívből térdre esvén Bóldogh szűz Mariához, kiáltan kezdének, mondván: Vigasztaly megh bennünket irgalmaságnak Anyya, ne érkezzék tarsunk mia valami bajunk, &c. Iméigyen kegyelmes Afonyunk mi minnyájan kik itt vagyunk fogadást

MASODIK RESZE.

gadást téűnk, hogy az világos Czeftchoy hegyen való csuda törtenyű S. kapolnádót vele egyűt megh latogattyuk: és ott hálakot adunk az Vr Istennek, tenéked kedigh Bóldogh szűz Maria megh kőűűnk: Nyer megh te fíent Fiadtul, az mi Iesus Vrunktól az előbi életet, &c. mikoron megh imátkoznának oda felé tekintnek, tehát mozogni kezd, és az vizet hánni kezd magából, és hozzá menvén nagy örömmel fel emelik, és az sok vizet kiadván magából, egészegefen haza vezetik; Az után nem sokat késnek, az fogadást bétöltik, Vrunk búletese után 1594. Eűtendőben.

TIZEDIK CSVDA.

Albert Smitanski Nycz viz városbéli polgár, az-is hasonloképpen vizben holt vala. Mellyért mikor mind az egész bomszédasgh imádkozot volna, és Bóldogh szűz Maria egy-házában világos Czeftchoy hegyre ígértek volna őtet: Bóldogh szűz Mariát segítségül hitták csudálatos-képpen megh elevenedék. Fogadásokat bétöltötték 1615 Eűtendőben.

TIZENEGYEDIK CSVDA.

Egy Barnardinus szerzetből való Gábiel nevű Bárt, több tarseival egyűt hozot emlekezetet,

KINGS-TARTOCSKANAK

és fogadását bétöltötte: Evedzvéen úgy mond egy-
 ser az Vizla vizen, az hajo megh fordult vele, és
 az vizben holt vala, hasonlóképpen mint az felső:
 De mikor haldokot Bóldogh Sűz Mariának aján-
 lotta magát, és az mint lehetett tüle kérte foháskod-
 ván, hogy megh egyser láthassa az Czeztehoy vi-
 lágos hegyen az ő csudálatos S. képet: azonban
 ostan vizben hal, fok idő múlva ki vonnyák az
 vizből halva, imádkoznak érette az több Bárát tar-
 sai, csudálatosképpen azonnal az lélek vísa tért, és
 megh elevenedet. Eő-is nem fokat késvén az fo-
 gadását bétöltötte. Hálákot adot az Vr Istennek,
 Bóldogh Sűz Mariának megh kösönt érette való
 imadságáért, Anno 1605.

TIZENKETTÖDIK CSVDA.

Vayczicz Stanislo Ofveczin varosból való, Ke-
 menecz vármegyéből Szepeanoczban lévően egy
 Volskinevű Nagysagos Vrnál Orof Orfághban,
 vit volt magával egy kis fiacskáját ott estendős ko-
 rut, melynek neve vala Mihály, mely fiacskája
 megh betegedvén hirtelen meghis hala, Szombat
 napon volt az, mikor megh holt. Sir éten étcza-
 ka az keferedet attya, kéri az irgalmafsághnak An-
 nyát, hogy könyörüllyön rayta, kiválképpen ol-
 lyan

MASODIK RESZE.

lyan helyen lévően, holot se Catholicus Szentegyház
 nincsen, se oly mod benne, hogy Sűpen él temesse ke-
 restyen ceremoniáckal. Azonban jura esében az
 hires Czeztehoy világos hegyen Bóldogh Sűz Maria
 csudáckal tündöklő képe. Fogadást tehen, hogy oda
 állattya az fiacskáját, csak nyerje megh lelkét Bóldog
 Afony az ő Szent Fiatól. Vasárnap reggel láttya, hogy
 nem érzi hasznát imadságának, koporsócskat faragtat,
 késűl el temetni az keferedet attya az ő fiacskáját. El
 megyen megh is az ott valo Orof paphoz, és györ-
 tyat kér tőle (mint hogy fokása keresztényeknek halot
 fölöt györtyat égetni) hogy megh is adgya megh az
 modgyát, azt is követi tőle, hogy engedgye megh az
 czinterimben temetni. Adá györtyát az pap, fallasá-
 ra megyen györtyával, bé megyen az házban, hát az
 fiacskája eleven és jó egésségben vagyon, megh mo-
 folyodik az attyához, és azt mondgya, hogy Sűp A-
 sönt látot. Hálákot adván az Vr Istennek az Sűgény
 attya, Bóldogh Sűz Mariának megh kösöne: az
 után az fogadását is megh tellyesíté, Vr
 Sűletése után 1617 Estendőben.

KINCSTARTOCSKANAK

HETEDIK RESZE.

AZ ÖRDÖGÖKTŐL VALÓ MEGSZABADULASROL.

Száméltalan fok emberből az ördögök ki mennek és szabadon hadgyák az embereket, melyeket mind: elő fámlálni fok idő telnék bé: egyet vagy kettőt elő hozom benne.

ELSŐ CSVDA.

ELSŐ Sigmond Lengyel Orsági Király, Muskákkal hadakozót Vrfületése után, mikoron irnának 1514 Eftendőben. Mely megh nevezet Királynak ferencses viadalomért, Konarsky Ianos Krakai Püspök aytatóságnak okáért, imadkozni és fent Mifer főlgálni ide jött az Böldogh Afony képéhez, Czelehoj világos hegyen való Böldogh Afony Egyházában: ottan mingyárt mihelt el végezé az Püspök Mifer, azonban hozának egy ördögös embert, mely az fent kép előtt semmiképpen megh nem marathatá az emberben, hanem nagy torockal kiáltani kezd az emberből, minnyájoknak füle hallásokra azt mondván: Bezzeg jó társaim, ma fámtalan tarsunk fapordik pokolban. Azt is hozzá atta az tiftátalan lélek: O igyem Maria bezzeg igen imadkozol az Nazareusokért. Közeleb méne hozzája egy ferzetünkbeli káplány,

MASODIK RESZE.

káplány, kénferitvén Böldogh füz Maria imadsága, és fent képe jelen létele által, hogy mondgya megh nyilvánban azt az mit monda; megh monda: Most ebben az orában utközik Lengyel Király az Muskákkal és fáméltalan Muskát vág le, és le-is vágot mar benne, azt mondván, szabadon hagja az embert, ki ment belőle.

Mely dolgot nem fokára megh írta az Király az Püspöknek, hamarfággal megh hozák az levelet az Püspöknek, melyben megh írta az Király, mely orában, mely nap, mely tajba verte megh az Muskákat. Az Püspök is hafoulóképpen megh írta az Királynak az történt dolgot. Ez lött Kis Afony napján az felül megh irt eftendőben. Az Király vífa térvén az hadból, ide jöven az világos hegyen való Böldogh Afony Egyházában: Bőw és drága ajándékokkal megh ajándékoza Böldogh füz Maria képet, azonképpen az Baratokat is.

MASODIK CSVDA.

Halhatatlan dolgot, melyet hofo historiában olvastam, rövideden megh írom. Egy Nemes leánzó fémélt, melynek nevét az böcsületes nagy nemzetért, halgatásban hattuk: Nagy fepfeghejért egy Vrgonos feslet erkölcsü ferelme miat hozzája, hogy egyéb képpen fent nem tehetvén, búbajos bofokány Afonyokat berli reá, az mely bábák sem mi ördögbi

KINCSTARTOCSKANAK

ferfámockal nem kerithették megh, boszúságokban gonosz ördögeket bocsátanak beléje, mely ördögek annjira gyötreni és kinozni kezdik az ártatlan leánt, ember megh nem mondhattya. Az sülei azt az dolghot látván, mingyarást ide jönnek vele. Ackorbéli Prior az ki vólt, az bent képeleiben vísi, és mindent megh befélvén az ördögh az leányzoból: Vtollyára kénferriti az Káplány az Iesus Maria nevére, ki ment mingyarást belôle. De minék előtte ki ment vólna, fám-talan fok árat, tüt, hólt fenet, gombostüt, gyapjat, főt hánt ki az torkából: Csudálatos dolog hova tért annji beléje, az minemü instrumentomockal kinozta belöl az fegény leánt; Ez az dologh történt Vrunk sületése után, 1593. Eftendőben.

NYOLCZADIK RESZE.

Viadalmokban, fám-talan fok harcokban, ellenfeggel való ütközésekben fok dologh vólna mind előfámlálni.

Mert azokat, kik ide igirkeztenek, fogadással kötelezték magokat fokoknak nyilván is megh jelenedet Afonyunk Szűz Maria, némellyek álmokban az itt való bent kép által állót, és győzedelem felől jóvendöt mondot, nagy ferenesekben megh tartotta, Török Országból, Tatár Országból fok diadalommal, nyeref-

MASODIK RESZE.

nyereffeggel orfághokban iktatta: mellyeknek mint Szentegy-házban táblákon az nevek fel vagy on irva, fokoknak azon kívül az csudákról irt könyvben bé vagy on irva az nevek: Azon kívül Muskákkal, Svedokkal, Olahokkal, nem vólt időm hozzája mind fel írnia, avagy az Olvasót most egy előben vele meg bántania nem akartam.

Most immár én időmben is, fenyefén megh teczik, mi-képpen Bóldogh Szűz Maria imádsága őrti az Lengyel tabort.

Kilátta, avagy hallotta, hogy oly nagy erővel jót legyen ki az Török Csásár, mint az el mult Eftendőben, nyolczferváló fáz ezer pogánfaggal, az Lengyel penigh az ő táborában csak nyolczvan ezer vólt: Azok közzé is az dögh beléjek eset volt, mind magok mind lovok ugyan omlot, úgy hóltanak az Lengyel táborban. Azonban az Hetmanyok is megh hala az Lengyeleknek Kotkoviez Ianos: Az Török végh ostromnak késül fínten Szent Mihály napján: Miazomban hallottuk nyomorúságokat, negyven óráigh való imádságot rendeltük imádkozván érettek; fokan közzülök az táborban fogadást töttenek, Czelethoy világos hegy való Bóldog Szűz Maria Egy-házát megh látogatni: Látták és érzették hasznát, mert noha meg most oly hamarjába nem oly nyilván publicályák, de jóvendőben megh halljuk, az mint ő maga az Király-

fi is maga nyelvél megh mondotta, és gyontató Atya előperorálván megköszönte vísa térvén az táborból ezen az ſent helyen, mind Bóldogh Szűz Mariának, mind kedig nekünk-is, azért hogy imádkoztunk értek: Megh mondá azt-is, hogy ſáz ezeren jöttek reánk (ugy-mond) Szent Mihály napján, hogy már végh ostromot tegyenek: De mi csak néztünk igyem az gyalogh az mennyire őltalmazta az ſánczokat, de az Németh gyalogh-is ugyan omlot, ugy holt: Több nyolcz van ezernéle eset az egy ostromon az pogánſágban, az fő Rafak, fő Törökök elcsének. Kétſégben eſek az Török Csásár, hogy immár ſemmit nem tehet nekik, mindgyárt követeket küldé az Hetmanhoz, mely immár megh holt vólt, és ugy az Király-fi az több Vrakkal békeſſéget ſerze az Törökkel: De azt vöd eſedben, hogy az Török jött előſör-is kérni békeſſéget, az mit ſinte kívántak Bóldogh ſűz Mariától, hogy megh nyerje az ő ſent Fiánál, megh atta nekik, egynéhánnyan béiratták magokat, az kik onnan megh térvén fogadáfokat ide hozták, és harma bennek közinkben állot bé az ſent ſerzetbe, mind az három Nemes ember, Vr ſűletéſe után 1621 Eſtendőben.

Az réghi csudákból egyyiket ide téſem.

Török főellenſége mind az egész keresztényſégnek, nagy fok hadakot keſítettet Siciliában, mely miat igén

igen megh remült Moldva Orſágh. Malzentus Lengyel vitézek, mellyeket vizen tartottak atayban Tatár Orſágh ellen, Török Orſágh ellen, Moldva Orſágh oltalmara. Az megh nevezet vitézek, ki mennek Sicilii Törökök ellen, megh űtköznek vélek, le csendesíték kevélyſégeket az Lengyelek, és egynéhány Galliat elnyertének tölök, mely Galliackal immár vísa térvén, megh allapodának egy kevéſſé az Golecie vár irant: nyugodni akarván bé bocsátták tengerben az vas macskákat: Azonközben nagy renger haboru tamadá, ugyannyira, hogy azok az Galliak mellyeket nyertek vala Törököktől, mind elmerülnek, az ővékben-is egynéhány Zaporay Kozákkal elmerült, hová tovább mind annal inkább az tengeri haboru nevedet: kiáltnak az Vr Iſtenhez minnyájan az mint tudnak, vólt köztök az Nemes ſeméllyek között egy Peniazek Prokop. nevű vitéz ember, Iuta eſében az Czeſtehoj világos hegy Bóldogh Afony ſerető helye melyben Szent Lukacstól irt Bóldogh Afony csudálatos képe vagon, azonban megh említiaz többinek mondván: Tegyük fogadált hogy arra az ſent helyre minnyájan megyünk, és ott köſönnyük megh az Vr Iſtennek és Bóldogh ſűz Mariának velünk tót kegyelmeſſégeért.

Megh cselekeſik ſavát fogadgyák, fogadált téſnek. Azonban megh halgatá Iſten kiáltáfokat, jó intentioniojokat

KINCSTARTOCSKÁNAK

tentiojokat fogadá Bóldogh Afony, és ottan jó jel jelenedet megh; az nap fen megh mutatkozván megh csendesedék az Tenger; Es az mely Törökök utánok kergetőben vóltanak azok is az tengerben vesztének. Ki érvén az határokra Lengyel Országban jutának, nem sokat mulatának bé tellyesítették fogadásokat: Es ugyan azon a bent helyen dicsírvén Istent, magasztalván Bóldogh szűz Mariát ilyen jó teteménnyért örök emlékezetül hagyván ezüst tablacszkákat és fáját kezek írásokat Vn szűletése után

1577 Eftendőben.

KILENCZEDIK RESZE.

VIZBEN HALOKAT SEGITI, FÖLD ALA
borittatakat ki szabadította.

Azt az egy Csudát az többi közzül megh írom.

Eött mil földön Krakotúl egy keritet város vagyon és ön Bannyája vagyon, azok közzül egyik bányában ött férfi munkálkodot együtt, azomban le romlék rájok egy nagy darab föld, és bé lépte őket, penigh igen mélyen vóltanak az föld alatt, az mint az után megh mérték harmincz ölni vólt az mélysege. Csudálatos képpen hogy az nem tellyességgel nyomta megh őket, hanem mint egy kis bothaytáskában, melyben elevenen megh marattanak: Mert ugyan

MASODIK RESZE.

mond mikor romlani kezdet, Iesus Mariát kiáltottunk, és Czelehot említettük, az föld is tellyességgel nem mert ráánk borulni.

Negyed napigh ott lévén sem nem öttek, sem nem irtak fohasodván Bóldogh szűz Mariához, hogy imádkozzék érte, L. ő bent Fiához, szabadicsa ki megh ez egy szer őket, erős hittel hívük, hogy azt meg nyerhecz ő bent Fölsegenel: Mi is fogadást tettünk, hogy mihelt innen ki szabadulunk, az csudákkal tündöklő bent képedet megh látogattyuk világos Czelehoty hegyen, és ott ő bent Fölseget dicsírni fogjuk, tegedet kedigh Bóldogh szűz Maria magasztalni, és ilyen nagy csudát hirdetni. Csuda nagy erős reménysek, hitek és bizodalnok vólt azoknak, tuttak nyilván azt, hogy az mely bányást az föld megh nyom, immár azt nem keresik, mert nem is találják fel az helt is, és hól kellene keresni nem tudgyák azt az segeletet: de mindazonáltal nem kételkedtek Istennek hatalmas erejében, és Bóldogh szűz Maria imádságában, mert semmi nincs előtte lehetetlen. Azon közben csudaképpen az Vn Isten az tarsei közzül egynéhányat fel indit, és attyafiai közzül is találtatnak olyak, kik elindulnak keresni; azok is azon képpen kéri szűz Mariát, hogy imádkozzék érte; mutassa megh az Vn Isten bent Angyala által azt az helt, hól kellene keresni, hogy ki vővén az testeket temethessék

P

elaz

KINCSTARTOCSKANAK

el az egyháznál, és Miféket fól gáltatháffának érettek. Azonközben el kezdigh az áfást: megh érzik az el ke- foredet emberek, hogy nem mefe jár az kapa tülök, megh fólalnak és megh mondgyák, miképpen áfsák, hogy az föld tellyeffeggel reájok ne effék, avagy az ka- pával vala hogy fótétben megh ne fercsek. Megh ö- rülnek azon az tarfai, az kik áfsák, hogy megh eleve- nek, annál inkább és fívek fíerént óltalommal áfni kez- dik: Es ki áfsák minnyájokat elevenen. Ki jövén on- nan, dicsirék az Vr Istennek hatalmas erejét, és az ir- galmasságnak Annyát, ki oly kegyelmesen cseleke- det vélek, hogy megh ez egy fíer életeket megh kérte: Nem kéfvén az fogadáft bé töltötték, és bé iratták ma- gokat az csudákról irt könyvben, mellyeknek az ne- vek 1. Iakab Goliának, 2. Lamogonek Balint, 3. Pivovarek Iakab, 4. Bodzigan Simon, 5. Bodzi- gan Ianos. Estörtént fíent Iakab havában, miko- ron irtának Vrunck fíületése után 1609.

Eftendőben.

TIZEDIK RESZE.

FOGLYOKAT SZABADIT, SZOMORULTAKAT
bánatos fíivüket vigáftal: azok közzül is egyet
vagy kettőt megh irom.

ELSŐ CSVDA.

Böcsületes Varfavski Miklos, nagy hires vitéz em-
ber,

MASODIK RESZE.

ber, Helmski Kapitánnak katonája és Hadnagya, Krimski Tatárokkal megh ütközvén Bavora váralat, fogfághban effék Vr fíületése után 1589. Eftendőben, Pünkösöd havának 20. napján, és fíinten Krim várá- ban vífik foghva az Tatárok, holott tizenegy eftende- igh kemény fogh fíághban tartották az Tatárok, söt u- gyanugy tartották immár, hogy onnan soha kinem fíabadul. Azonközben könyörgöt az Vr Istennek, hogy csudálatoson ki fíabadicsa az nagy kemény fog- fíághból, és gondolkodot mit igirne az Vr Istennek, hogy ötet ki fíabadicsa, véghre nagy késün e fíében jöt az Czeftehoy világos hegy, Böldogh Áffony fíerető helye, és hogy fokakot megh vigáftalt az Vr Isten, kik oda igirkezték magokat: Kezd aítatofab lenni, Böldogh Szüz Mariához, gyakor való fíoháffkodáfo- kal fíohaytván, fogadáft réffen Böldogh Szüz Mariá- nak, ha ki fíabadittya imádságával, tehát nem mulat- ván, megh látogattya azt az fíent helyt, gyalogh me- gyen oda, és ot dicírní fogja az Vr Istennek minden- hatofágát. Gyakorta megh uijétván fogadáft, tör- tént egy fíer (csak hamar az után) az aytatos imádsá- gán, Böldogh Szüz Mariához efedezvén, azonban az vas, mely az lábán vólt, le effik, az aytók, noha erő- s zárral vóltanak bé zárva, fel nyilnak, kedről fíeredára virradván, Hufvét után való hérben, Vr fíületése u- tán 1600. Eftendőben, ki jöt Tatár Orfíághból nagy

KINCS-TARTOCSKANAK

békével, az láthatatlan Angyal mutogatta utat, az hóll
foha sem vólt arra hozta, fokfor Tatárokat látot köz-
zel magához, de ôtet az Tatár nem látta. El jôt nagy
csendes békefeggel az fogadot helyre, és megh tel-
lyesítette fogadását, örök emlekezetet hagyván keze-
írásával, az felül megh irt Eftendöben.

MASODIK CSVDA.

Vradislaw Slesiában legh főv város, az Imperi-
ombéli városokhoz tartozó. Mint hogy somfédság-
ban vagyon nagy Lengyel Országnek. Abban az ne-
vezetes városban Lutheranusok többen lakják, hogy
sem mint Papisták, ment oda bôlgálni egy Papista le-
ányzó Lengyel Országból, talált Lutheranushoz men-
ni, és ott bôlgálván, valami szerencsétlenségben esék
az leányzó, ugy annyira, hogy meg fogják, erős fog-
fágban tartják, az leánynak az Annya oda megyen,
de sem miképpen hozzája nem bocsátják, mint a fe-
le halálra való rabhoz. Az leánynak az Annya fe-
gény sírván, fogadást tében, igére ôtet az világos Cze-
stehoy Bóldogh Affony Egy-házában, esedezik Ból-
dogh Szűz Mariának, hogy imádkozzék érte, csu-
dálatosképpen az Vr Isten szabadicsa ki: hasonlókép-
pen az leányzó-is fogadást tében Czeftesora. Azon-
közben törvént bôlgáltatnak az leányzora, halálra ité-
lik, azt megh hallja az keseredet Annya, megh annál
inkáb

MASODIK RESZE.

inkáb megh ijed, és annál inkáb kiáltani kezd Bóldog
Szűz Mariához, melyet ô minden idöben bôcsülte.
Elö bamlálván, mennyi irgalmaslágbot cselekedet, és
imádságával ki szabadította bamlalanokat, különb-
külömb fele bánattyokban megh vigasztalta, bizonyá-
ra nem kételkedem, hogy engemet-is bündös leányo-
dat és nyomorult árvádöt megh vigasztalhacz, és csu-
daképpen ki szabadithacz: Azonközben, azon imád-
fágában el alszik, halhatat csudálatosképpen, mint bin-
ten bent Pétert az Angyal, hasonlóképpen azt-is az lé-
ányzót ki szabaditá az Vr Isten fogfágából, és egy mil
földre aluvá vitetteték Lengyel Ország felöl való me-
zőre, melyet ép mezőnek híják arra téteték, az An-
nya penigh az leányzonak csak közzel ot egy faluban
hált vala, haza indulván sirankozván, hogy ne néz-
zen halálára az leányának. Azonban felkelvén az
leánzó csudálkozik mi dologh, almot láté vagy mi
dologh történt vele, fel emeli az fêmeit az éghben fo-
háfködván, azomban mas-felé tekint, láttya valami
Affonyiállatot és hozzája megyen, hát mikor közelb
jutot hozzája megh ésméri, hogy az ô Annya, és az
Annya az ô leányát azonképpen megh ésméri, és há-
lákot adván az Vr Istennek, örülvén egy-másnak,
egy-más elöt megh befélik az fogadásokat, és az leán-
zó megh beféli az ô álmát az Annya elöt melyet lá-
tot vala az tömlöczben, mondván: Bóldogh Szűz

KINCS-TARTOCSKANAK

Mária (igye) hozzám jött az tömlöczben, és mondta énnekem, kelfel és od le az lánczokat jóy utánnam, és utánna menvén az utamot-is megh mutatá Czeſteho felé: Eökis nem kéfvén egyenesen jöttek az világos hegyre, és Iſtennek ezen az ſent helyen hálákot attanak; Bóldogh ſűz Mariának megh köſönék: megh gyonván és megh kommunikálván haza felé tértenek 1562 Eſtendőben.

Töb hasonlo csudáckal nem akarom farasztani az kegyes olvasót.

TIZENEGYEDIK RESZE.

NEGYED NAPI HIDEGH LELESEK, Es egyéb betegſégek gyógyulnak: az többit praetermitálván ezt az eggyet megh irom.

Tobias Heveta Wradislaway Püſpöknek Vdvari kedves ſólgája hoſu betegſégében lévén, ſok külömb külömbſéle Doktorokra nem keveſet költöt, de ſemmit ſem haſnálhattanak néki, végre az Doktorok ketſégghben eſenek felöle, hogy megh gyógyulhaſſon, és el hatták, nem akartanak hozzája látni: Azt látván az Nevezetes Nemes ſemény, nem kételkedet Iſtennek hatalmas javaiban, ki ſokakat megh halgatót, és az ő ſent Annyáért ſokackal irgalmaſon cselekedet: Fogadáſt téſen azon, hogy az Czeſtehoj világos hegyen való Bóldogh Aſony egyházában vite-
ti ma-

MASODIK RESZE.

ti magát, mingyaráſt jobbadon kezd lenni, nem mulatván ſokat ő-is ſekerében lovait fogatván ide felé indult, tellyes ſível eſedezven Bóldogh ſűz Mariához, migh ide érkezet az ſent helyre, az után ſépen megh gyógyul. Egéſſégghben ide jövén, az Vr Iſtennek nagy hatalmas erejét dicsírte. Iſtennek ſent Annyát magaſtalván, ki méltoztatta ő érette Iſtent engedtelni: Ezűſt táblán képét hagyván. Viſatért jó egéſſégghben nagy örömmel Vr ſületéſe után, 1592 Eſtendőben.

TIZENKETTÖDIK RESZE.

AZOKROL; FOGADASOKAT FOGADVÁN kik bé nem tellyeſítették.

ELSŐ CSVDA.

MAgyar Orſághban Trencsin vármegyében egy falu vagy on Simonov nevű, melyben egy Oſvald nevű gazdag ember lakot, az nevezet ember gyermekſégétől foghva, megh tanulta vólt ſüleitől Bóldogh Aſſonnak ſólgálni, melynek hiven ſólgált minden életébe, az gyermekit-is arra tanította. Egy ſűkſéggekoron az Oſvald nevű ember fogadáſt tón, hogy Lengyel Orſághban Czeſtehoj világos hegyen való Bóldogh Aſony kedves helyet megh látogatya, és az ő csudálatos képének riſteſſéget téſen: mingyaráſt érte haſnát fogadásának: De hogy egy napról mára

KINCS-TARTOCSKANAK

másra halasztván, azonközbenfok idő múlva, megh bete kedik, és betegségében érze, hogy megh kel halnia; Elő hja az egyyk fiát, mely immár paplágra menendő első bentséget fel vött vala. Annak megh parancsolá bép intéseckel, hogy az fogadását bé tölse hólta után, mert ő élteben bé nem töltötte, halogatván egyyk napról másra. Annak-okáért intlek és kénserilek, hogy egyebet ne cselekedgyél, hanem ott mondgy első Misét az bent kép előtt, én érettem imádkozván. Megh fogadá az fia az attya előtt, hogy megh cselefi. Azonban megh hal, az fia Pappâ lön, az után idő bé telvén, de az fia-is halogatni kezd az bent vtat; melynek egy étczaka megh jelenedik az Attya, és monda néki: Esmer megh jó fiam' az apadot, és jól megh nézzed nagy seregh ellenségit, ezek az tistalan lelkek, mindenkor rám törnek, egy bempillantásigh nem hadnak nyugonnom, kik el akarják vesíteni engemet, meg-is cselekedték volna már addigh, csak hogy Boldogh bűz Maria adot egy palloft kezemben, és a val óltalmazom magamot addigh, migh az világos hegy utat el végezzél, mellyet néked hiven ajánlottam. Eö jobban megh értvén Attyának kívánságát, eleget akar tenni intése nek, de az attyafiai ellent tartortanak benne azt mondván néki, hogy ithon-is az apja lelkeért imádkozhatik, binten ugy, mint ott Czelethon. Megh gyözzetteter tölök,

és

MASODIK RESZE.

és engede bævoknak, hogy orthon mondgyon Első Misét, avagy Vy Misét: Es mikor immár az Oltarhoz járult volna, azomban minden ereje el esék, sem kezeivel, sem lábaival, sem nyelvél ugy nem bírhatott az mint kellett volna, sőt tellyesfegeten ajulni kezdett. Mely dolgon igen megh ijették az attyafiai, és hova hamaréb parancsollyák néki, hogy az attya akarrattyát bé tölse: Azonközben mind nyelve, s mind ereje megh jött. Eö sem mulatot fokat, hanem hamarsággal el indul, és el juta az Czelethoy világos hegyre, és itt Boldogh bűz Maria csudákkal tündöklő képe előtt Vy Misét mondott VR bűletése után 1541 Eftendőben, magát bé irta az csudákról irt könyvben.

MASODIK CSVDA.

G Rohowsky Balint Sochaczowsky vármegyéből való, Lengyel Orsági Nemes ember, hobbu betegségében fogadást tött vala, hogy az Czelethoy világos hegyen való Róldogh Afony egyházát megh látogattya, mihelt egészege megh térne: mingyarást az fogadás után megh könnyebedék, és megh gyógyult. Megh gyógyulván, el halasra az Czelethoy utat; Gdanzkára kezdet kétfülni buzával vizen, és mikor az vizet el ére, mellyen alá kellett volna evedzeni, reggel fel kelvén, azon vizben orczáját kezdi mosni, azon közben ben megh vakul, és ijettében az Gutta-is

Q

megh

megh ütötte, úgy annyira, hogy harom óráig mint az holt az földön fekűt. Az után és valamennyire magához jutván megh uijtja az előbbi fogadását: El hagyá az Gdanzkay utat, és Czeſtehora jutá, megh tére azonnal az előbbi egéſſége, Vr ſületéſe után 1009 Eſtendőben.

HARMADIK CSUDA.

Gonoz bándéckal nem jó utra indulni.

Nagy hires Sokádalmok lejelnek Lenczicza nevű városban Lengyel Országban, mely városból egy polgár Aſſony hajadon leányával, melynek azonkívül több gyermeke nem vala, ő azt kinyen tartván roſſi erkölcsű vala az leányo. El indul annya akarattya ellen Czeſtehora más embereckel, az Annja penigh más feregben ment, fokſor intette az úton az annja, hogy bocsületit őrizze, és ne legyen oly ſemtelen. De mivel hogy ő nem annyira ment aytatolágért Czeſtehora, mint hogy megh mutassa magát ez viághnak, nem igen fogatta ſavát az annjának abból, noha fokſor az annja Iſtennek oſtorát is forgatta előtte, hogy ollyakot, mellyek ſülejeknek ſavokat nem fogadgyák, erős büntetéſſel fokta Iſten büntetni: de ő azokat mind füle mellől bocsátgatta, ſemmi intéſégre nem gondolván, nem úgy ment ő az ſent helyre mint fokták kereſtyén emberek jární bucsur, de mint valami lakodalomban tobzodni, annál inkább minden

nap

nap más ruhában friffebben öltözik vala, hogy az embereknek ſemét magára fordicsa: trefával, nevetéſſel mód nélkül élven.

Es mikor immár közel vóltanak az ſent helyhez, mond néki az annja: Jó leányom, mivel hogy látom, hogy az emberektől nem ſégyenlez, piruly Iſten előt és fellyed ötöt, ki ſemmié teheti az embert; Esimé immár bé megyünk az ſent egyházban, ſépen viſeld magadat, hogy az ſenſeges Szűz megh ne büntessen valami büntetéſſel, Nem fogadá az roſſ föld az jó magot, ſőt annál inkább megh mutatá az ő ſeſlet roſſi erkölcsét: Mert megh annál ſebben felöltözék, az haját-is megh ereſtette, megh ecelvén, megh ſimogatván, és úgy ment bé Boldogh Aſſony kapolnájában az ſent kép eleibe, az többivel együt ſent Miſet kezdet halgatnia. Azonközben erőſſen izadni kezd az feje, mellyet megh akar vala törteni az vereyektől, mind az két kezét ki nyuytván az törléſre, ſépen mind az egéſſ haja kezében maradván, az fel czifrázot feje mint az tök kopáſon maradá mint az holt ember feje. Azt látván az ſeſlet erkölcsű leány, igen megjed, úgy annyira, hogy az eke-is el távozot tőle, és a-julni kezd vén az földre eſik: Az annja az környül való embereknek mind megh beſéle, miképpen fokſor intette az úton, és elő ſámlálta Iſtennek oſtorit előtte, de ſó fogadatlan vólt. Fogják ki viſik az kapolnából

Q 2

22

KINCS-TARTOCSKANAK:

az nyomorultleánt, rut halvant csak aligh érzeni az
lelkét benne, harmad napra megh halgyonás nélkül,
mezőn az utt felén temették el: Vgy az fentelenek
veszik jutalmokat az fent helyeken. Bóldogh
az az ember, ki más ember kárán tanul:
történt az felül meg irt Eftendőben.

Masodik Rebének bé fejezése.

Tuttára adom az kegyes olvasónak, hogy itt nin-
csenek mind megh irva az csudák, sőt tizedik része
fincs, az mellyek történtenek ezzen az fent helyen:
Eggyik oka az időnek rövid voltáért: Más fő oka,
hogy féltem babasú attól, ne talántan nagyobb könyvel
megh faragtánám az kegyes olvasót, izer lenne lenne
nála faratfágom: Itéltem elegendőnek lenni az egy-
nehány csudát megh írnom, melyből megh értheri az
kegyes olvasó, mely kedves az Isten előtt, és has-
nos az kerebtyén embernek minden búkfégé-
ben, és nyomorúságában, fenteknek
imadságok és esedezések.

HALA AZ VRNAK ES AZ Ő
SZENT ANNYANAK.

HAR-

HARMADIK
RESZE,
AZ NAGYSAGOS RADZI-
VELNAK, LANCZKORONAY MI-
KLOSNAK, SZENT FÖLDRÖL ÍRT
könyvnek második levele.

ZENEVEDZESEM RÖL AZ
TENGEREN, ES MIKEPPEN IUTOT-
tam Cyprus figetiben, immár töttem volt
mentseget arról az figetről első levelembé.
Más nap reggel leveleket küldém Olaf Országban,
fent Ianos havának első napján: Nagy Gallyát foga-
dék, abban az tartományban hiják olyan Gallyát, Ka-
ramuzannak, Kormányos volt rayta Arabiából való
fejér ferecsen kerebtyén Papista hiten való.

Mellyet mihelyt megh tudá, az ott való Török
gondviselő, (az kú hínak Kadiának) küldé hozzánk egy Görögöt,
mely az elői nem selete réghen környölmeteltette vala magát, az Musula
mányok vallására, noha fő Nemes ember gyermeke vala, Cyprus tarto-
mányából való, (kiről az több görögök azt monták hogy migh keresiyent
voltól forgolodoi, sok Törököt vesztegette, mikor Nikozi varosát Török
vira) az által megh tartozata bennünket, az kormant és az köteleket

Q 3

ell

el fele az Gállyától, hogy el ne mehessünk addígh míg valami néki nem adunk. Mert az Törököknek szokása itt őt arományokban, hogy akarmikótnak hamisan az keresztényekre, hogy vonhassanak raytok, kíválcéppen kínel miteréznek, és a val inkább élnek.

Nap nyugat után két órával eczakára, ülénk az mi Gallyánkra, és az bent földhez inditánk az Gallának orrát, volt abban az mi Gallyánkba Arabia Maronita (mert ugy hiák az Arabia kerefiyének) mely az Lemis város alai karamazanussal el fogiak vala az Velenczey víredek, mikor bé estek vala az városban, és az Lemissa varofát dúltak. Az az Maronita mint hogy kerefiyén volt bővön befélt mely vírezi módon víredeknek az Olabok, mikor az Törökökkel ösve akadnak; az Olabok látván, hogy kerefiyén, szabadon bocsáták el.

Látván azt az kormányos, meghíjod nem tud mit tenni, ha vissza az fél mentébe bocsátja az Gallíji Cyprus hígete felé, és az korman vá alai meghallapodgyék holot földie veszedelmes utunk lőu volna, gon dolkodot mit kellefék cselekednie, tudakozván időünk és monda: hogy ha meghibbitának fizetést, szabadon igyem olyan félen bocsátkoz harnák Tripolban. Látván mi az kormányost komorun, meghibbit totuk bérü fáz forintig. Oka kedigh volt annak az ő uy begódfigés nek ez, hogy lopeitől fogva volt neki sándéka, hogy mafokait vegyen az ő Gallyaiba, de mivel hogy az fél nem engede, az Tripoly utat meg véve rayunk.

Felémelé az kormányokat, és az gyors fűl mentében, el haladának Karmel Alopdanam Cafatura, az elői hirtak, Cefarea Ataturu Atelit, az után mes hegye. gēni, Promontorium Carmeli, nem messze Ptolomaidához, de mind le rone Sydon. touák kőfalai, mind Sareptának, s mind Sydonnak, melyről fűl az Iza 3 Reg. 3. Király könyvb. 17. Luc. 14. Az az város fekszik Karmelus hegye mel 17. Lu. 14 let, mely hegyen most is helyet muogaiyák, mely helyen ólári építet 3 Re. 10. vólí llyes Prophéta 3. Reg. 10. meg h vagon írva;

Elhaladánk Tirus és Sidon síp síkmezőn feköűnek azok az városok, három Magyar mil földön álnak egymástól. Monák hogy nem mése vagy on Kapadocziai Czesarea, holai fenti Doroto sűz Maryrom fagor fienvede. Trípolhoz csak tíz mil föld Berúh és Anefa, holai az Libanus hegye kezdetődigh. Azok az városok Szirában vadnak, kevé s poganyfagh lakik közűök, minti keresztényének lakiák inkább azokat az feűl megh nevezet városokat, mellyeket Bruziánoknak hiák, szabadfagok vagyon reá, hogy feier payolatot hordozhatnak feienként, mint az Törökök. Marattak kedigh Szirában amaz Francziákúh, mellyek az nagy Karolus Királlyal mentenek vala herczének ellen az fenti föld el vételre (melyről bővebben köllotunk az első részben).

Elindulván 18 óraigh, 60 mil földet mentünk, noha rof felink föld-
gála, eljutánk az Tripoli portához még két óra volt elűgh, semmikép-
pen még nem marathatánk az nagy fel mia, még ujjebban el ragatta
völna bennünket, noha vai macskákot bé hánta vala az kormányos az
tengerben, de semmír sem hántóllak, hanem aziláruak az Alexandriay
Gályákból való Törökók, egy nagy Baczaban, avagy Saykaban ülnek
egy nehányan és ugy seggíték bennünket, már fél mil földre el ragadt va-
la ki völnék bennünket az parira, fél mil földet mentünk ottán gyalogh
az városban, úr felén lévén, bé menénk latóul tonckában, karvaeriba,
avagy velenczefek lako helyébe.

Az városnak telepedéséről fókán írnak, én az időbbi halgaivám mulatom el: Igen vigh helyen fekszik az város, fele az városnak az, hogy odalra megyen fel, ssep kertekkel környül véteret, gyakor forrásokkal gyönyörűségcs; csak hogy nem igen fő tele vagyon tengeritől kiváls képpen nyárban. Tengeritől menven az város felé vagyon ott egy nagy kőház három fegeleit, egy kő hatvánira város kapuitól, mely kő házról azt monák nekünk, hogy egy ő dögnes fekete déák az ő mesterfegyelvelvén, megh erente az őrdögökül, hogy ott azon az helyen nagy kincse vagyon, és ő azt az helyt azért vőtte vala, és erőssen kő fallal környül véterte, hogy valaki megh ne lássa, mikor az földet szini fogja, és az kincset kerelni (mivel hogy az oly kincset Császára foglalják) mind az egész földet el fván, semmit sem találván, az nyugharadai Törökék meginttak azt és megh mondgyák az Szendzáknak, mely mind az egész tartományának gondviselője vala, a vagy fő Balsáia. Elő tija az pirz keresőt, megh nem tagadhatá, hanem megh vallá, hogy nem kevélté csalatnak: megh,

KINGS-TARTOCSKANAK

megh, mert fémül kincsei nem találá. De az Bifa az Aranira lakomá
lévén, elő hitá az iób fekete déakokat, megh paráncsolá nekik, hogy
minden tudományokat és mesterlegetek tegyék hozzá, és végire men-
nyenek hól legyen az az kincs, mellyek azok is egy főval találjak azt
mondani, hogy avagy azon az helyen, avagy nem méste tőle, de va-
gyon kincs.

Megh parancsolá az Bafa főrgalmatoson környős körül álni azt az házat, és főrgalmatoson kerefni, melyet megh találják husz lépefnire az háztól, kívül kí vővén az ladából megh olvaflák, hát harmíncz ezer dupla arany vólt benne, mínd megh küldé az Csafarnak.

Az mi szükséges volt megh látnunk abban az városban, mind megh látogatunk. Reggel fel kelénk voltunk az Lemírnál, mely mind az egész Jerusalemy és Trypoli ray vámosokra gondot visel, és három vésen ülők, annak mint gyalogol lencsúra és lovas Töröke levén cleghe. Akkor Csásár parancsolatjából Tripolban kelletté ióné, Jerusalemből, hogy az Tripolray provinciát Bafa outhon nem lérébe, birna és gondgyár viselne, (mely Bafa Persiák ellen hadba menit vala) és ugy az az Lemir az ő gyalogol Jerusalemben megh vísa küldé Damascus által, meri Baiya oulakot az Lemírnak; hozzára men vén azon forgolottunk, hogy az lencsároknak megh parancsolna, hogy ví tarfaink levén iltalmaznák bennünket, (meri ott igen szükséges) melyet könnyen megh nyerénk adván neki egy néhány aranyat. Estve felé fínte két lovas, és két gyalogol vővénk mellénk, más fel mil földet menénk, el földredénk, az Libanus hegye alá halánk.

Reggel felkelvén, iutánk egy mil földet Ehora nevű Arabia falu-
ban, holoi Maroniták (keresztények) lakának, megh mondják, hogy
csak egy mil föld ide, az hól Patriarcha lakik, és úgy el indulánk, iutánk
egy mil földet, bemenénk az kalastromban, melyet híják *Beate Marie de*
Canobim, az Libanus hegyen épüctier: Az mely kalastromban Patri-
archa lakik az Romai Papához halgató, binién, akkor benteli vala egy
papot az *Senti Mife* mellett. Az ő öltözeti nem különböző, az mi Ér-
sekink öltözetinél, meri Palastya vala, Infulaja, Casulaba, Tunicellæ,
Sandallia, és ostyával Romai módon celebrált. Mihelt el végezé az
Patriarcha az Mifet, mingyárált fel öltözék az Pater az ki velünk volt
Leonardus Pacificus Societatis IESV, mely Generalistul licenciatat vott va-
la mindenü celebrálásra, vöven áldált az Patriarchátul, az ő Albaiban,
és kazulaiában Mifet bölgála. Az

Az

H A R M A D I K R E S Z E.

Az Egy-házi ruháiért vévén az Patriarcha véve magára fekete
 szíjzeret, s ederves sűveget, az mint az ott való Bárátok járnak: Eörső-
 mest látván bennünket, megh marasiá ebédre, igen kínálván minket
 fa olajkosztékokkal, mert ők hűst nem esznek soha, s csernyec-után vízfő-
 sárunk Ehotá nevű faluban.

Reggel fel kelvén utra indulánk, láiránk nem mese az Ország ur-
yához Czédrus fát huszon negy fát, melyet megh írtották, hogy ki
ne vágják, mert több kerülete nincsen. Ighen szép az fája nagy magos
el terjedt ágai vadnak : Az Libanus hegy tetején soha az hó el nem
vész nyárban is, mint Sínien Tarrac Kelmárki havason Magyar Ország-
ban, noha itt nagy meleghek vadnak, sokkal nagyobbak, hogy sem
Olás Országban, hol az egház Országban kemenczéiek nincsen
házban. Elutiránk Balbech nevű városban, holot Salamon Király,
egy palotát építtetet vala, mikor Aegyptomból Pharaho leányát vesé
vala feleségül, 3 Reg: 7. Külömb külömb fele authorok sok képpen
írják felőle: De en bizonyára érősim, hogy nincs külömbben, hanem az
mint megle vagon írva az Király könyvben, mivel hogy az régi kő ras
káfáról is megh írtczik.

Az hegyről alá menvén, által menénk egy lejtő harastot, melyet Antilibanushnak híjak, ott kezdődik már Czelesírja tartománya.

Az Iencsárok és Törökök, kik velünk voltak, pinzünkert fogtakak negyven puskát Maronitát, hogy jobb békeféggel által mehessenek az Arabiakot és Szereszeneket, mint hogy az elő való nap elődök Török áros embereket fel verék vala, és tizen ött Törököt megh öltenek, mely dologh is gyakorta megh öltenék.

Nyolcz zabó allya Arabiak vadnak itt, két veres zabó kerebtyé-
neké, hat feier zabó berecseneké, mellyek egy más közöi igen gyűlölgé-
ben élnek, és gyakran egy-mással csatáznak.

Az Arabiak, kik felel zászó alaiárnak, mind inkább főirásból, és tolvaylásból élnek, mind itt, s mind Aegyptomban, mind kedigh az bent földben. Vadnak azokon kívül nem kevesen Galileába, melyeknek nagy seregh juhok vagyon kinek kinek külömb közzűlök, és tevéket tartanak, sátor alatt laknak, és fővőző mezőket keresnek, és egész a vizeket. Ha eggyik helyen az fűiek el fogy, gyermekét és feleségét az tevékre fel rakia, az juhokat eleiben fogván, tovább főver keresni megyen, egy-néhány sereget találtrak olykor Galileában Tabor hegyénél.

R

De az ke

KINCS-TARTOCSKANAK

De az keresiyeen Arabiak talukban laknak, keriek körül forgó
lodnak, mind az mellyek Libanus hegyen laknak, mind kik Syriában,
leghe főképpen Damascusban, az senni földön, noha nem oly sűrűn.

Petrus Bellonius Cenomanus, az Balbeth városa felől, azt írta, hogy Philep Cezarea volna, de semmi bizonyítást nem ad igen
cslarkozik, mert maíut vagyon Philep Cezarea tenger fölől, mellyen
44:8. maynapig: úgy híják honnat senni Pál Romában evedzék.

Ki indulván Balbechből, sem salut sem vendegh fogadot nem
találhattunk sohól, kételenek voltunk mezőn hálni, nem kicsin rettegés
fel és vesedelemmel. Azonközben megh láák Iencsárok az kik ve
lünk voltak, hogy ime egy fő Török, egy-nehány ízer allya Törökkel,
mellyekkel Persiai hadban megyen vala, ugyan azon mezőn nem mese
tőlünk, Sátorát ki vonatván megh sála, megh hagyák minékünk az ve
lünk való Iencsárok, hogy az bokrok és hegyecské közé vonnank ma
gunkat és megh ne mutatkoznánk, ő magok az Török Sátor felé mené
nek, és megh mondák az Töröknek, hogy valami segény mese Ország
sarandokokat kérttyük, kerítük azon, hogy szabad legyen megh sála
nunk azon az mezőn, az mellyen Nagyságod az vítezzekkel megh sála
lot, (mint hogy az Törökök külső irgalmaságban gyönyörködnek)
könnyen iole megh nyerek. És ugy megh sálánk nem mese az ő sato
ratól, hogy ha kedigh azt nem cselekedték volna, és híre nélkül megh sála
lonunk volna, mint egy gyalázatnak tartotta volna, és az mit akart azt
cselekedkedhetet volna velünk. Mert immár az elő: is valamenny Tör
rök talál elő, mindenik fosián akart bennünket, az mint történi vala
egy vezér Basa sölgaival, mely Aegyiptumból ión vala egjket az en
sölgaik között le iolák az samárról, és mind porékástul mely az samá
ron volt él voniák vala, és mikor az muher berecsen, kiül fogattuk volt
az samárokat ránkatozni kezdet vélek, igen megh balazák, azonban
az mi Iencsáráink el érkezenek, smegh víssa vövek ülők, két talléri ke
let adnunk, mellyel contentusok el menének. Mindazon által ugyan
on (az mint az mi tolmácsink megh mondák nekünk) megh eskünek
egy más elő: sölgások beréni, hogy valakit legh először elő találunk, há
azt megh fosiák mindenéből, az okát moniák azt mert mesőnnon ión
nek. Mert valahánisor őket az Csásár hadban küldi azon szabadlágok
vagyon, mint sinnen ő maga Csásár sölgainak, hogy uton iariól lovat,
samárát, avagy az mie tetczik szabadon el vonhanyák, és magoknak ua
laydon

HARMADIK RESZE.

laydonichanyák, mint saiatyokat. Más eiczakára iután Tykecium
nevű Török Espurályba, mely noha nem oly ekesen építet vala kőből, Török
de gazdagon fundátor; egy Damascusban lako Basa fundálta vala. Espurá,
Azonközben elő találuk egy karavan Assoni, mely Damascusból Tris
polban megyen vala, volt vele két száz lovas.

Láttunk abban az Espurályban, hogy egy Töröknél volt őt ssep zód
madarka, és egyen ként ugy bocsiaganya vala kezéből valamit magá
ban susogván. És mikor tudakoztam az tolmács által, miért cseleked
nek azt, azt mondá arra: hogy azt cselekedé ő az megh hólí Atyának
Annyának lelkeért, mert hísem igyem, hogy evel az ő cselekedetemvel
valamit használok nekik.

Reggel fel kelvén el indulván onnan, megh latánk egy hegyet
főb kéz felől, az mellyen mondgyák, hogy Kaím Abelt megh olte vala. Kaím
Abel.
Az hegy tetőn vagyon, két dombocsa, azt mondgyák hogy azokon ál
doztanak, az az két alyafi, az Istennek. Moniák az Törökök nekünk,
(mivel hogy sennünk nem lehetünk azon az hegyen, mert igen magos
az hegy) hogy bizonygul az Isten, az arratlan Abel halálának, az föld
alatt volt valami nagy kiáltás inditott, melyűi soka kik hallottak megh
felemlének, és azért azt az helyt igen becsülik, és bizonyoson erősítik,
hogy ha valaki igen betegeskednék, csak fel vitése magát arra az hegyre
feküdjék rayta, megh gyógyul. Egy kicsinne tovább menvén kő
zelgetvén Damaskushoz, elő találunk egy néhány lovát Mamulokot, so
kan laknak Damascusban, igen gyorsak mindenekben. Ruháik fe
lőknél, az fők mi
ier vasónból való bőv, hogy mind lovat mindenét bé iakaria véle, az fe
ien kívül mellyet ékesítü serenyet bé fonván csörgőket rá köldözvén.

Persiai patyolatokat hordgyák az feiken, Paist dardacskákat
temérdek nádból valókat hordgyák lo hátan, az felső csuháiokon (mely
lyet híják Albornos, arra felől vād büri nyakokban veik, az alsó csuhá
foknak igen siles az uja, (az alsót híják Marlor) igen fő lovokon ül
mek, &c.

Az után fel menénk igen nagy magos hegyre, mostis nevezik tek ele
stet Chyzor oanak, kapolna vagyon rayta bal kéz felől. Septem fratrum
dormientium: avagy het alyafi aluvása, az mint az Maroniták erősítik,
Arról az hegyről iól látni Damascus városát, mert az hegy alatt az város
mese el nyult, igen ssep, kedves sük mezőn, minden fele gyümölcsel bő
vőködő. Honnét soka azt ériük, hogy ott teremti Isten Adámost, mert vastak,
az

KINCSTARTOCSKANAK

az földes is farga, és Adám is farga agyából teremtetet, egyebül sohasem találhatik hasonló hozzája. Arról az hegyről két patak kezdődik, mely patakok Damascus városát körül follyák. Abannak és farnak híják őket, melyeken nem övedzhetnek, de igen halas mind az két folyó víz. Azt az várost életszűgelen megh írni, avagy szépségét bővségét sük mezeier dicősrni, mostan el hagyom, mert sokan irtanak és lőle, nagy munkával is írta ember hozzája. Mikor immár az kapubá voltunk le szállunk az lovákról, mert itt Török Országba az az szokás, hogy az fő városokban nem szabad keresztényeknek lő háton járni, kiválképpen Damascusban, melyben Európából nem sok keresztényen jár. Mi itt csak két Olasz találunk, melyek Apamufok és Alepsiak aruit arulják, azoknál megh sálánk. Noha Damascus városa igen nagy és széles (mert ál hofalága, féli, más fél mil földre) még is hogy mese szabás az Tengeriől, Aros emberek idegen Országból nem igen járják, kiválképpen Európából, és innét az idegen ember nagy ellenfeje az ott való népnek, az ki keresztény. Túnak az Iencsárok, melyek vélünk voltanak, és az lovak között vístnek vala bennünket, de az sűrű nép miheli megh lára bennünket, ki csudálni ki kedigh rú sükokkal illeni és egyéb sivaalkodásokkal, de kiválképpen az sűrű gyermekek, sereneseliek bennünket, az sűrű ucsákról hozzánk futván, és mikor oda járunk hól az ársos emberek az boltokban arulnak áru, kövekkel hángaltanak, pókadősteknek bennünket, és ha az mi Iencsárink nem ölaltmaztanak volna bennünket, le rangatuk volna az ruhánkon is rólunk, magunkal nem tudom mit cselekettenek volna.

Ki indulván Tripolból első haláson, rarsalághra akadánk, két Törökre (egyk vén, más ifjú) hozzánk auták magokat, és sinnen Damascus városigh járának velünk. Persia hadból lőnek vala, vőlt harmincz lő vélek, egy néhány sölgaók azokkal az lovakkal, nagy erősen eskütésnek tolmács által előtünk, hogy ok első lőliának. kik ki indulának Persia hadból, két ezer Czekin autak az vezérnek, hogy el bocsássa őket, mert nagy süksegek vagyon Damascusban. Igen sokat beszélnek az Persiában való Török hadról, miképpen minden napra nem kevésbeben éhséggel, hogy sem minit segyver más vesztenek, mivel hogy az Eusfrates vizeni: Tabor lévén, melhőnnen kelle innya való vizet hordani, az kőbiklák között fővenyes helyen sok ideigh voltanak, holot dőghmáias sokan hálnak. Igen bizonyoson beszélnek, hogy mőraiúl fogva

va Tar

HARMADIK RESZE

va Taborban állottanak, és Persiákkal ütközni kezienek, háromszor való lő báz ezer Török veset el, ha igyem megh kellene hálnunk, soha visssa nem térnénk, mert hiába való munkáink, semmi reménsegy igyem hogy megh győzne az Persakot. Az Csásár igyem gyönyörűségesen othot lakdogal, nem hiszi mint vagyon ott az dologh, és mely sokan nyomorultul vesnek. Azoknak az Törököknek sölgañ (mint hogy uti rarsa ink voltanak) elől mentek vala Damascusban, megh látván bennünket késerék az sáláligh, emberfeget mutatván hozzánk. Noha vőltak Iencsárok körülletünk, de az sokalágh között semmi vőlt volna az, még is haintharuk volna vala mellükünket miattok követ.

Az az isbabbik Török kőről itt menisegert résűnk, Vezér Basa fia vőlt két ezer lovas Töröket vit vőlt Persiak ellen, nyolcz báz gyalogot, nem tért vissza csak egy néhányad magával.

Három hónappal az elől migh ide járánk Damascusban iőt, való la ide valami Tatar Cham felesége, négy ezer Tatarral bucsura, ugyanint, Mechus városban, holot Machumet testé fekszik, Bailehembent is vőlt, holot igyem más Propheia fűziúl sölteret, az két Propheianak helyeit látogata. Igen vendéglete az itt való Basa nyolczad napigh mind az egész néppel Csásár perancsaiyából, és mikor el bucsuzot Bésket adot melléte egy néhány báz lovassal.

Láuk itt az Judás házát. Vőlt itt az az foras, melyben Ananias sents Pált megh keresztelé, de most immár mind az egész uczanak közönséges, az is az házát láuk holot vak lévén sents Pál harmad napigh vőlt. Az városból ki menvén mutatják nekünk egy toromban ablakot, melyből sents Pál ala ereztették vala házban, onnan nem mese vágyon egy reytek lyuk föld alá, hova buyt vőlt sents Pál az le erezties utánt, az mely veremben avagy föld alá vala barlangban az elől is sok sents áldöztskor reytezük vala Sidok elől. Egy lövefnire bal kéz felől, vágyon Maronitaknak kapolnáiók mutanyak követ, melyről sents György lóra ült, mikor az Beritus városbeli Sárkánt ment megh ölni, nem mese az Damascus hoz: Megh látogatuk az Espuált, melyet Szuliman Csásár nagy Gazdagon fel építette és fundála, holot az sarandokfak itroskar, melyek mennek Mechus városban Machumet koporsóiaéhoz, harmad napigh ingen étel, ital, ágyat, adván tartják.

Megh látogatuk mind azokat az helyeket, melyekről olvassuk Aét. az Apostoli cseleked: cap: 6. Vgyan az Ananias házát, melyben egy

R 3

néhány

KINCSTARTOCSKANAK

méhány lépés garadícson alá kel menni. Oda közel sents Iános Evange-
lista házát, melyben tradicziákkal bizonyítják, hogy ott sületteit, az
Maronita keresiényének azt az kaplnat bírák. Völtünk az egy házaka-
ban azoknak az Maronitáknak nem igen nagyba. Az Efa két ezer
forintot adál efiendöről efiendöre nékik, hogy annál jobban aitarofan
fölgálhassák Isteni Paramentomok egy házokban vagy on, melyet, 13,
Gergel Papa külte vala Pater Ioannes Baptista Societatis IESV által. Lá-
tak tavulról keresiétől sents Iános egy házát, mely megh teiczik, hogy va-
lamikor nagy épület volt, de hogy immár romolni kezdet, nincsen sa-
bad hozzá menése az keresiényeknek, miní sinton az várbā nem szabad
menniek mely vár lárczik tavul, hogy erős sēp régi épület volt feier ala-
bastrom faragor köböl rakor, bastyai azonképpen négy segeleirűek.

Találkoznak itt oly emberek, melyek Istenhez való aitarosfágoka-
ban csupa mezítelen iárnak, mind Telben, nyárban, egy aráni, sakálo-
kat, feikeit megh borotválván. Vgyan ott Damascusban eggykre ta-
lálkoztunk utunkban, azt tudam egy elősör, hogy bolond, de mihele-
megh kérdezém, megh monták, hogy igyem sents ember az, mert igyem
ez világot megh utálván, és megh vetvén ez földön Angyalí életet visel.

Vgyan azon nap látunk két serecsént nap keleti Indiából melo-
lyeknek az fekete orczáiok igen sents, áros emberek voltanak. Mikor
közlele mennénk, kérdezni kezdém micsoda emberek vólnának
megh felelék, hogy drága kőveket hoztanak Indiából, és más fele árut
megh vissza vísnek helyette, és Ielűl annak micsoda áros emberek az
homlokokban valami sēnyes veres kővek voltanak bé csinálva, és az két
orczáiokban nagyok miní egy öreg mogyoro, ugy iártanak miní vala-
míál orczáfok. Igen csudálkoztunk raytok, miképpen csinálhanyák
ugy homlokokban és orczáiokban azokat az kőveket, hogy oly erőssen

Minemű tartoznak. Továb menvén egy kevesse megh látánk egy Törököt zöld
kölömb
fegh va-
gyon az
Macho-
met At-
gyafiai-
nak az
töb Tö-
röktől
pafat, és mert tudam eggyet ugyan ott Damascusban az város konyhá-
ban

HARMADIK RESZÉ

ban sakáca volt, azüi zöld palyolatos vala, igen rengyos, főt eike-
arult.

Ebéd után fogadánk egy bolukort, melyhez felölünk az Battya
Tripolból levelet írt volt, hogy vélünk el idenne Ierusalemigh, az mint
meg-is cselekedék, ott lovassal és ott gyalogh lencsárral segíté uti tarfafa-
got Ierusalemigh. Az földnek siriáról, mind faknak és egyéb vetemés-
nyeknek bővséges gyümölcséről vólna mit írni, de mivel hogy immár
fokan irak felöle, én el halgatom, mindazon által csudálkozom, miké-
pen egy dolgot el feleltetek, Syriában Tripolban Balbachba, és is Da-
mascusba vagy on egy fele gyümölcsök, melyről menisegget akarok ten-
ni, fok fele nemzet efi azt az gyümölcsöt hasonló az mi ugorkánkhoz
híjják öter Mauzanak, egy kicsinne hošab az ugorkánál, görben nő az gyü-
láia, az fán kedigh miní az mogyoro, az mogyoro fán nő, de hogy alá mőlc-
ne hullanának ideien sedik le őket, és onhón érik megh jobban, sága és
izi nem kölömb miní az öreg sarga kőruélnek. De hamar eleget ešik
benne az ember, mert keüönél vagy háromnál többet nem ehetik az
ember, ha kenyérrel vagy fanyal efi.

Az keresiények, kik itt ebben az tartományban laknak, azt vélík
közönlegeten, hogy Adam és Eva Paradicsomban ilyen gyümölcset éle-
tenek, okát illyet mondgyák: Legh elősör hogy itt alma nincsen, és
hogy sents Ieronimus mikor az Bibliát forgatta Sidoból más nyelvre, ara-
ra az sóra iutván Mauza, déakra egyéb képpen nem fordíthatta, hanem
fának gyümölcsét nevezé: De hogy annak csak ő magok hitelt adhat-
nak. Nincsen ugy nem illendő dolog az, hogy sents Ieronimus, sents
Lelek Istennek malaštyával, tellyes lévén az írást forgatván, azt, nem iut-
ta vólna megh fordítani: Más ratiot is adnak, hogy abban az Mauzás
ban, ha az ember tanyérkákra megh metéli, hár megh teiczik raytok
miní egy keresi, az az, mingyári orvosság az ő bűnökre, és az Isten pa-
rancsolatyanak megh segesre, az megh szabadítanak halála által. De
mivel hogy az mi ugorkánkban is valamit hasonlósághaini, többet
nem föllok felöle.

Délben megh indulván Damascusból, egy mil földet iutván, el-
éitünk azt az helyt, mellyen loról le elvén sents Pál, (az az *Conversio Sancti
Pauli*) holot Istenhez megh íért mondván: Vram tanics megh enges-
met mit kellešsek cselekednem; építet vala kaplnat sents Hona ezen
az helyen, de el romlotta az után az poganylág keves kő fala sents ál. Fei
mil

KINCSTARTOCSKANAK!

mil földet azontúl menénk, hát nagy seregh iuhokot meghátánk Maronitákéi, azt látván el rugzkodék az mi Török gazdánk Boluk nevű, elragadá egy iuhot az ló határa, és el vívé, Maroniták az mezon lévén eruportozni kezdének, és utannak futni, de az Törökök puskákból lövődözienek hozzáik, az Maroniták penigh parituyakból utánnok, nem álhaunk, az Törökök el rugzkodván el futnak fel vívék az iuhot Damascusból ki menvén első halásunk volt Karyalyriaba Safant ott mil földet Damascushoz, egy folyó víz által látó folyó ott igen seber.

Gyakorra emlékeztem vadnak itt az Arabiak, honnan valaki csudálhatya, miért tűrnek annyi az Törökök nékik: holok ők uton alásfal, kereskedő áros embereket fel verve azzal élnek, és a val feleségeket, gyermekeket, lovakot raiyák. Tudniliik noha hat zázlo állia vagyon itt közölök, az az, az Törökök közöl de sohól fiai lakó helyek nincsen, mint nálunk az Czigányoknak, kit elől utól találunk, mindent fosztanak, meg is ölik, Törökök is úgy mint sinien mást: azt mondgyák felölök, hogy ha egyselegy volna közölök nagy ellenfégi volna az Töröknek, mert vadnak kátfér való száz ezren, de hogy haborogva elnek egy másfal, természetek hozta Istennek büntetéseből.

Minden zafilonak külömb Kapitánya vagyon, melyhez halgatnak: Mindazonáltal minnyaiokat felül haladgya hírével, egy nemine mü Aboris nevű nagy híres latortolva, kinek birtoka alaj negyven ezer Arabia vagyon akkor is, mikor már az fent földről, az az, Ierusalemből meghérven Tripolban megyek vala, igen pusztitva vala Sírát, és miatta sem Apamiat, sem Alepot, (mellyet igen kívántam látni) nem láthatám. Azonközben oltán, hogy Tripolban lakánk, Török karavanon Tripolban Alepból ment való lopva, és az hufatnyára érven harmincz áros Törököt találván, mind le vága őket, az Teveket aruval egygyűt el vívé Alepbé, az keresztényeknek meg is semmit sem ártta, noha az ő marháikra is rá találta vala, meg is békével bocsátá. Az több Angeria arosoktól Tripolban lakoktól bori és egyéb élelt kívánt, hogy utánna küldenék.

Hogy kedigh azt az tartományt pusztította ez volt az oka: Hogy az Damascusbéli Bafa, kevés idővel az előt mígh mi oda jutánk, Nennie fiát annak az Aborisnak meghölte vala, mely nem mese Damascus tartán tolva vala, csuda képpen ötet keveset magával magához Damascusban csalni akarván, mint ha teletné magát, hogy véle megh akar békélni,

HARMADIK RESZE.

békélni, és valami adót néki rendelni, avagy az tractálásban időt végezni. Mindazonáltal az Arabiák nem hítenek az Törököknek, egy más hely nem Damascust vála bíák az tractálásra. Eő század magával oda mene az iffiu Aboris: Eő század magával az Bafa Bekie is oda jutott hozzáia, de más ő század leiben hagyá nem mese az Bék. Addigh nem meretnek semmit cselekedni az Törökök, mígh ló háton ültenek az Arabiak: De mihelt törölle szállott az iffiu Aboris, és véle az több Arabiak, hogy az minemű aítandékor hoztak vala az Törökök Bafától, hogy azt el fednék, azonban ráírok úienek az Törökök, azok is elérkezvén, mellyek leiben voltanak, és úgy el foghák az iffiu Aboristot, az véle való Arabiakat is le vághák, kevesen hírt mondaní mentenek az öregbiki Aborishoz.

Annakokáért az az vénenye Aboris, az őcse vérenek bosszút akarván állani és hálát meg torlani, nagy károkat tő Törököknek.

Hallani volt az: is mígh Tripolban lakánk, hogy az Török Császár nagy aítandékokat küldött volna annak az Aborisnak, hogy valami képpen megh engesztelne őtet, mert fel vala Török Császár, hogy valami képpen az Machmet Emrával bosszúfághában őcse ne mennének, és egyget értvén, Császár ellen támadának, (mert az az Machmet Emrim, Syriabéli hatalmas Király vala) és úgy nagy gondot Törököknek ne tennek, kíváltképpen Persia had alatt. Az mi az után megh történt, mert könnyű az Arabusokat aítandékokkal megh engesztelni, mint az éh ebeket ő falonnával.

Annak az vén Aborisnak, három fia vala immár emberkorbeliek, eggyiket Machmetnek nevezé, az mely első feleségétől való vala, az ketőt Havetus és Sephte, azok az másik feleségétől valók, (mert csak két felesége volt, noha Arabusoknak szabad többet is tartani) mely fiaj hadadal ártiba hozzáia időtek vala, noha mindeniknek közölök külömb hada vagyon, és külömb tartományban tolva lással kenyereket keresik, az Törökök ellenek nem mernek támadni, mert erősebbek az Törököknél, mind lovok, mind kedigh magok, igen megh fókák az koplalást, nyomorúságot, és kösliklák közzé hegyeken szerel el fellednek, mikor valami erős hadat éreznek, oly retteneteselek az Törököknek, hogy hőtizen megh állanak hősü féles inyegekben, (az is csak déligh tart, mert dellyest az hősegh miatt mind parituyatot, mind imeret le vetik őcse tőrven úgy úienek meztelen az lovakra)

KINGS-TARTOCSKANAK

felemmel reá mégyen, noha panczor sífakos, kopíás, puskás léfén: is az Török. Sokan Jerusalemben állítanak felőlők nekünk, bizonyosan mon-
iák, hogy egy falka idővel az előtt, minek előtte Perfiák ellen hadban
ment volna az Jerusalemi Bafa, szialoban akart Beilehembenn menni,
mint egy ötven lovas Törökkel. Ott csak nyolczan akattanak reálok az
Arabiák, még: is nem tehetvén semmit nekik, kételen volt vívsa térni
Jerusalemben. Igen félnek az Törökök illők ugy annijra, hogy az kín-
köves Tenger körül való faluk adórának nekik eszendőről eszendőre,
de ők ayal nem kontentulok, még: is tolvajolnak.

Annak fölött minden esteendőben kis Áfőny havában, mikor az karvanufok Mechában mennek aruval fokadalmokra, aitaiban az Bafak mind Trípelből, mind Apemisből, mind Kaírból nagy aítandékokat küldnek nékik követek által, hogy az három város béli áros embe bereket ne bánjanak, noha minden karavanon vagyon hat száz puskás Török, és mezai tarazkok velük, még is nem biznak magokba.

El veszik az Arabusok az aiatendekokat, és az melyek el veszik, megk iryák fogadafokat, de hogy saméltalanok, megk élők Török kökben lokat, aruokat-ís el veszik kőfiklák közzé fuinak, hol barlangok vagyon.

Az meghevezei karavánok, mindenik városból külfömb kű-
lömb mennek, kéßen, min ha mingyárt harczolni kellene, sinnen vörös
Tengernel ösve gyűlnek, és ugy mennek be Turnevű városban, Synat
vármegyében (mert nem csak az hegyei hiák Sinai hegynek, de az vár-
megyeis ugy hivatiya magát) onnan ostitán eggyűi Méchaban mennek,
és ott az Sokadalmon tizenkét napot mulatván meghe vissza hazáik fe-
lét térnek, azon képpen az mint oda felé mentek. Csak ő magoknak az
Törökönk szabad oda menni, kerebiyént, sem Sidót nem szabadnyák rá
az oda mentelre.

Mikor Kairban voltunk, forgalmazoson az Törökékiől tudas
koztunk, az mellyek Mechaból visszatérnek vala, hogy ha igazé, az mis
Machumet koporsójáról beszélnek, hogy vasból csinált, és az Magna
kő magához vonra, fugy az levegő egeniariya. De megh vallották,
hogy az ott nínce, de ő maga az koporsója egy kevesé az földől fel va
gyon emelve, két vas oszlop nem igen remérde iariya, és hogy foros se
tyes helyen vagyon, semmi világa nínce több kétlampágnal, azoknak
kik tavul néznek ugy ierzik, mint ha az levegő égen fúgne, de az kő
közzeleb mégyen, mingyárt megh láthatiariya, hogy oszlopon al.

HARMADIK RESZE.

Vißba térek Ierusalem iut felől való beşéléfre.

Mint egy deliaiban iuránk Tanaitar nevű városkában hiánk, (az-
alánk ott Törökök mezei Deákia, mely Palestinában és Aegyiptusban
irogata Persiai hadban menőket, harmincz loval volt. Csak aligh ha-
lánk le az lovankhárol, hát ime egy tegzes Cravuz Császáritól harmad
magával iura oda, az Császár parancsolattya befélvén iro Deáknak,
hogy finien valakinek szabadfogador volt is az Császár, de meg is kés-
telen Persiai hadban kel menniek. Két lovunkat el vontaák vala legh
jóbbat, azt mondván, hogy nem csak mi tölünk, (melyeket ebekek
nevezt) szabad lovakot el venni ilyen Császár sükséges dolgában, de ha
nem tudom micoda Török ő volna is, még is el venném, ha finien gya-
logh kellének menniük. Az mint megh vagyon kiáltva, mind az es-
ges Török Országban az az Császár parancsolattya. Es mikor az Mus-
ker kintél fogattunk vőda az lovakot, hát tállyért adánakik, az mi lencsa-
rink is iőreketek mellett meg ad a lovakot, más Török árofoktúl
vővé el ket fő lovat.

Reggel fel kelvén, utának egy kő hídra, melyet ő magok az Tő-
rőkők, lábok hidgyának nevezik, elégő széles, erősen kőből megh rakot ^{Iakob Patri:}
Iordán vize földi, melynek job kéz felől két szakadéka vagyon, az mel- ^{hídgya:}
lyek ott érnek össze, eggyiket hívák Ior, másikat Dannak, és össze men-
vén, egy neven hívák Iordánnak, által menvén az hidon, bal kéz felől ^{Iordán}
az parcon vagyon egy házacska, melyben Iakob Patriarcha lakot, ismér- ^{vize.}
sük réghí rakás, alacson falai vadnak, megh egések. Nem messze onnan
látni az Tyberiadit, avagy Genezaretbéli tót, vagyon hosszája az mint Gene-
zaretbéli tó, és szélessége nem mindenütt egy-aránt vagyon, néhol ^{zaretbéli}
két mil földnire. Nagy pusztát látni azon az tónál, holot Christus ^{V. li Tő.}
runk hét kenyérrel és kevés halacszkával, négy ezer embert megh elégít. ^{Marc. 8.}
Által menvén az hidon, mutatnyák helyt egy kőszikla alatt, holot Iakob
kuzdor az Angyallal. Menuén fellyeb bal felől annak az tónak, ismér- ^{Gen. 32.}
sük, hogy város volt, Korozaimnak most is hívák, de most pusztá, aligh
vagyon ötven házacska benne. És által az megh nevezet hídtól, kez-
detődigh már Galilea: Egy először be utván Galileában, az föld itt kő-
vedzes, de mihezt két mil földet el haladtuk, csudálatos szép sík mezőket
látunk, síros gyönyörűséges földet.

Az földnek sírja innét tetszik ki, hogy kövér, mert noha az Arabiak má nem bánthatták, mindazonáltal kedves főveket nevel, ro-
\$ 2 marín

KINCS-TARTOCSKANAK

Vast vít magával, azok igen jó vitézek. Mi farandok sokáfunk szerént le falván igen nagy fele haytást ionúnk. Az Törökök kik velünk voltak, azok is kik hatul mentenek monák, hogy igen szerencsések vagyunk, hogy olykor találtunk elő, mikor könyvet olvasoi, ha sicharban elő talált volna, nem tudom mit nem elegeket volna velünk, mert igen kegyetlen az farandokokra, nem sok idővel az elői, egy nehánnyat az farandokokban sinton ugy rablágban eyette vala, hanem ostan nagy nehezen Apamabéli, és Tripoli árolok három száz Czékinyen váltották ki begényeket, (egy Czékín öt forintot téssen.) Aligh menénk három puszka lövegnire beszélgetvén, hát mingyárt utánunk küldé, (megh tudván kik vagyunk) hogy ő néki az vámat megh adnánk, és mindenünknek keller adnunk két két Czékint, azt is nagy nehezen, melyben bennünket igen oltalmaztak az velünk való lencsárok, hogy többet nem adhattunk. Azt az vámat az mezőn ülünk sette két Samaritanus, melyek vörös palyolaiban járnak, noha környül metelik magokat, még is sem Sidokkal sem az Törökökkel nincsenek egy valláson.

Sychar! Sychar legh híreseb s nagyobb az többinél az egész Samariába, mely felől az Evang. Ioan. 4. szól, hogy két hegy között fekszik, Garizim és hebel között, az Törökök hiák őtet Neapolimnak. Az hegy alai igen elnyult, sűrű néppel telyes, minden fele gyümölcsele bőv, egy Sido sem lakik benne, sem által menvén el hal, ugy gyűlölik egy mást.

Reggel fel kelvén, fél mil földet menuén az utból bal kéz felé kitérvén egy keziből való lövegnire, megh látogatónk azt az kurtat, melynél Christus Vrunk az Samaritanus Asszonyiáual beszél vala. Most immár kőuel vagyon bé hányua, de mindazonáltal jól megh tetczik, az Törökök is nagy becsületben tartják, mint hogy igyem oly nagy Prospheta meritet beöle (Christus Vrunkat annak mondgyák)

Az keresztyének ott tédre esuen egy imádságot üduözletet mondanak, az földet csokoluan holot Christus Vrunk út, atól az kurtól erezedénk egy szép sik mezőn, igen kőuér földön, melyet Iakob Patriarcha aua vala Iosephnek az ő részen felül, Iob kez felől vagyon egy falu elege bőv néppel, melyet most is Ioseph faluának híják. Es onnan három sidóság mil földet mentiünk, iuránk Karuasiriában, holot immár Sidóság kezdetődik.

Noha az Vr ígéreinek semmi fogyatkozása nincs, és semmi hia nem lehet, minden ember megh láthatya itt az Vrnak ígéreit melyet Sidok.

HARMADIK RESZE.

Sidoknak ígerte volt az Sirok rével mézel folyo földet most is hasonlóképpen megh tetczik, mert tejel, mézzel, buzával, noha hegyecskek vadGalilea. földie sűrű, fő borok teremnek benne, miuehogy igen kővér az az tartosmány, és egész vármegye, az nép is igen sűrű benne. Az Iudának földé, noha nem oly buza termő föld, mert igen kőuedzes, de mindazonáltal Olajfákkal, földökkel csudálatosképpen minemű bőv és egyéb gyümölcsel. Mert az határtól fogva sinton Ierusalemig (mely 7. mil földet téssen) kőfaloknak voltanak be kerítve az földök megh tetczenek most is mint vala kő hazkörül kő romlások az Meşgyeiül fő túl foghua az máhegy teteig, melyből iélhétni azokban az időkben való bornak bőv segét, és embereknek sűrűségét. Iericho itán azonképpen igen sirok az föld; minden fele gyümölcsben (azon kívül Dautilufok és egyéb orvoslághoz való gyümölcsiek, melyeknek az meleg orság földgál)

Három mil földet mentiünk arról az mezőről, iuránk egy forráshoz, melynél Boldogh Szűz Maria (Ierusaleméből vísa téruén) le üle vaLuc. 2. la, és ott tarta megh, hogy az gyermek Iesus nincs az társalágban. Az hegyen látni réghí Kalastromnak romlását, melyet sinton Ilona építetett vala, kiből Apácák lakának régenten, most tellyességgel el pusztult.

Onnan fel keloén, két mil földet mentiünk, imint egy három oraitában estue elői, megh látánk az sinton várost Ierusalemet, és tédre esuen egy Mi Anyáunkot, üdvöz légy Mariáual el monitunk, tellyes bűn bocsánatért, az Vr Istennek megh köszöntük, hogy mi nekünk megh engerte, hogy láthatyuk testi semünkkel, az Apostoli féktől vagyon megh engedve és adua azoknak, az az kik elősör megh lányák, el monduán egy Mi Anyáunkat, üdvöz légy Mariáual egygűt, tellyes bűn bocsánatát nyertek.

Egy mil föld az városhoz nem messze az Orság utjától, láczik egy vár, mely Saul Királyé volt. Gabaa neuú, 1 Reg. 10. Azt irák felöle, hogy immár el romlot tellyességgel, de megh az egyik tornya éppen fen áll.

Onnan fél mil földet el menuén, elő találánk az toluayló Arabusokat, huson öt lóval voltanak, egy az mi lencsárink közzől tául megh ismérüén őket, rugazkodék lő hátan közikben, és egy falkaigh beszél. Vessédelvén vélek, az után el váltanak egy mástól, hogy el mentenek mellőlünk, mes hestolmács által azt monák nekünk, hogy köszönyünk annak az lencsárnak.

KINCS-TARTOCSKANAK

mak, mert ha ő nem volt volna, megh öltük volna mind egy lábíg bent
meiket. Eő magas osián az az lencsár, az ki közikben ment vala, e
rősierte esküvel, mivel hogy jól ismerte őket, egy-néhány esideigh
vélek toluajólán, megh befelűen nekünk, minémű kegyelének. Lát
unk akkoron az mi Bolukunkba (az az, az Gazdánkba) veszedelemnek
jelét, és nagy selemét, mert annyira megh ijedet vala, hogy néha megh
sárgult csupán, néha el kékült resketűen, nem is szólhatott nagy ijeteiben:
Az mint felül megh monituk, immár az Arabiak igen nagy ellenfegek
az Törököknek, az kí elől talállják, nagy nehezen engedik megh há
lálát, fői hamaréb keresiyeen emberi békével bocsányák, hogy sem Tör
öket.

Más fel oráual nap salad elől jutánk IERVSALEMBEN, és
fokásunk beréni megh állánk az halas kapunál, melyet portam piscinam,
Minemű hiják, azonközben az mi lencsárinkba, az Damascus kapuin bé men
Fokas i- ven hirre téuék felölünk, mi is innét egy gyalogh lencsárt kültünk vala
degen- bé, melyet megh hallották Pater Barnardínusok, ki iöuének előnkben:
nek be Frater Christoph Tridentumból való Olas Országífiu, akkor Vicarius
meani, volt ott, mert az Guardian Kostanczinapolban ment vala Kalastrom
fűksegében, onnan haza téruén Oruen orsághban utyában hala meg,
másk az ki előnkbe iöue Frater Iano Florenciába való, melyek mikor
velünk kezeket foghodoftanak, várták, hogy az Törökök előnének, az
Malhan- malhaínkat megh hánnyák, látogaruán azt, hogy ha valamí áru mar
kot ha- hát nem hoztunké, az fegyverünket el véuék (melyeket csak az uton sa
nyak, bad hordozni.) Azok az Törökök sinton az Kalastromígh Sancti Sal
fegyvert elvesek. vatoris, és az Kalastrom kapuigh, el kélérék bennünket. E bé menvén
elvesek. az Szentegyházban egygűt az iöb Barátokkal is térdre elvén, Te Deum
laudamus énekeltünk. Az Istennek ő snti felfeghének, oly nagy iö réte
Szalla- ményét meg kösöniük, hogy bennünket azokra az snti helyekre egé
sunk ka- séghben vezette, mely snti helyeken állottanak az ő snti lábai, holot az
laström- mi iö vősségünket szerzte meg ő snti felfege.
ban.

Az után czellyakot külömb külömb mindenik Sarandoknak az
míni fokás meg mutiták, és vocforát el hozának.

Reggel fel kelűen, halgatuk Misset, ebéd után az mint az fokás,
Adot mentünk az Kadia házához, holot nevűnk, és az Atyánk neuit az dő
vősség nek bē írta, azt el végezuén az Frater Barátok el oluasták iötlönk tízen egy
csekint, (mely tében huson két forintot) mindeniköt külömb külömb
annyit,

HARMADIK RESZE.

annjt, ketőt azért, hogy ké bocsányák bennünket az városban, kilen
czet hogy szabadágunk lésen az Vrnak koporfoiához iárnunk az míg
akarjuk, és mikor. Az sakácsomat Barátnak vélték lenni, ő tőle csak őt
czeként vőttek, az Barátok nem adnak semmit, hanem csak azok, kik
Pappá nem lésnek, az az, Laicusok, azoktól fokiták őt czekeit venni.
Két tolmácsom vala, az eggűke vén, Iakab vala neve, melyet Cyprus
Szigetéből Solm városból hoztam vala velem, máskai íffabbat Síríabé
li nemzetet annak György vala neve, melyet Trípolból híttam vala
magamual, mind az ketőtől semmit sem vőttek, mint hogy fokálok
tariya.

Ki iöven az Kadia hazából, az Szentegyházhoz menénk, és az
kapuia elől le terdepelvén megh kösönnék az Vr Istennek, hogy anúl-ia
megh menekültünk, az után be menvén az kalastromban érczakára va
ló fűksegűnk magunkhoz vőuén fel menénk vescernyére az Kaluaria
hegyre. Az Szentegyház aytaiában, melyet megh nítuák meghéni,
ujobban kélen kellett adnunk az Törököknek egy-néhány Maydant,
mely mi nálunk egy garast tében: Es bé menuén az Szentegyházban,
el menénk az Vr koporfoiának kapornaiában, és ott röüdeden áitatos
imádláginkat el végezuén, menénk má kapornába, melyet hinak Ap
paritionis, auagy Christus Vrunnak első megh ielenése, holot Böldogh
Szűz Mariának az ő snti Annyának megh íelent vala elsőben, az után
Mária Magdolnának az keriben íelenedet: Abban az kapornában bé
menuén, ott osián az Barátok vescernyét el keztenek. Papok voltanak
nyolczan, mindenestül tízen négyen voltanak, diaconusokkal laicusok
kal egygűt, az után Processio volt, mely után az Szarandokok keten
keten mentek égő győrtiát tariván kezekben. Statio első lön kis Ol
sárnál iöb kézfelől az egyház aytaiának, holot vagyon egy darab oslop
(veres porfirius kőből való) mely mellet Vrunkat megh ostoroztak va
la az Sidók. Először talaydon annak az snti helynek Himmusár énekel
tünk az Anyphona és imádlágával egygűt, az után Prædikatio lön, az
prædikatióban az ott való iöriént, és el vő Istennek sáméltalan fok ía
vait, az keresiyeéket elő sáméltáta, és az áitatoságra bennünket gerieze
tette. Hasonló Statio lön mindenik helyen az iöb öltároknál is, Pater
Florencziái Iano eset és iudós ember iöi exhortatiokat mindenik Sta
tionál. Es hogy mindenféle nemzetsegnek vagyon kapornáia avagy
oratoriumia abban az Szentegyházban, az minti áláb megh mondgyuk,
T de az

KINGS-TARTOCSKANAK

de az az kapolna, az az Apparitionis Katholicusokhoz halgat oltaros
 stul, az hól az megh nevezet ollop vagy on. Innen ostan megh indult az
 Procefsio, ment az foglagnak kapolnaiába, melyben Vrunkat iontek
 vala, migh az ionis koronar elkébfitek és az kereztet megh faragák. Az
 az kapolna Görögöké abban is két estendeire való bün bocánat van
 gyon, és annj kuardragen. Az után latogattuk senni Longinus Oltarát,
 mely Christus Vrunknak oldalt kopióval által vere az kereftán, de ott
 Statio nem lelt, mivel hogy semmi nemzetnek nem iegezték el. Az u
 tán mentünk az oltarhoz az mely helyen az vitézek Sorfor hanyának Ve
 runk ruháira, or is Statio lón, az az kapolna Eörméniekhez való, két
 estendöre vagy on bün bocánat benne, annj kuardragen. Onnan
 megh indulván az Procefsio, ment arra az helyre, holot senni Ilona az
 senni kereztet fát megh ialálá, alá állotunk ott iöbet, az gradiczon, hogy
 sem mint harmincz lépésen, bal kéz felől az közepiben vagy on senni Ilon
 nának kapolnája. Abban az senni kereztet ialáló kapolnában Papistaknak
 vagy on nagy Oltar, vagy on tellyes bün bocánat: Iob kéz felől ana
 nak az nagy Oltarának vagy on kisseb oltar Görögökhöz halgat, az u
 tán viffa térvén be menénk senni Ilona Oratoriumába, avagy kapol
 naiába, melyet az Ierusalemi egyház igen nagy böcsületben tartja, hol
 lot hasonloképpen tellyes bün bocánat vagy on. Bizonyára méltónak
 itélt lenni, az senni Ilonát megh böcsületni, és nagy böcsületesen iüftele
 ni minden valaki az senni földet latogatta. Mert csak Palestínában ke
 ves hia három ház egyháznak, az kiker építet vala senni Ilona, melyek
 nek most az romlor kő falai bizonságot résnek, minemü bővseggel völe
 tak fel állatva, némelyek egészek, melyekben kerefténynek istennek söl
 gálnak, melyeket gazdagon megh aiandekozta vala, migh világh sem
 ál megh érik véle. Az senni Assonnjálait senni kereztet megh ialálván,
 megh parancsolta az hegyeken sörvel az orfágh út mellett magos torn
 nyokat építeni, kikben mikor Konftanczinapolban ment az senni kerezt
 tel iüzer égettet, nagy örömmek jelenésére, azok közül mainapig is fo
 kak megh iteczenek Sirus Fenicziába. Oly nagy öröme volt annak
 az senni Assonnjállainak az senni kereftet megh ialalafáról, mely mellett sok
 egyéb reliquiákat ialálta fel Christus Vrunket Böldogh sölz Mariaiéta
 Viffa iövenek megént, mikor az senniegyszázban iutánk, megh alá az
 Procefsio az Oltar előt, mely alai vagy on az csufolásnak ollop (Szürke
 márvánköből faragot temérdek alacson). melyre ütették vala Vrunkat
 Pilatus

Sz. Lon
 ginus.

Holot
 kereft
 talat
 tot.

Csuda
 latos
 itatofaga
 az senni
 Asson
 mak.

HARMADIK RESZE.

Pilatus palotája előt, és ott megh koronázták. Senni Ilona hozta ide, va
 gyon itt két estendeigh bün bocánat annj kuardragen. Az az kapolna
 halgat Abyssinufokhoz, avagy kereftény Szereclénekhez, melyeknek
 Ioannes Presbyter, avagy Popian Királyok, mely nemzetiségnek vadnak
 itt barátok, az kiker az Királyok orfágából Alamitnával tartja. Noha
 köz vafonba testeket fanyarganyák, mindazonáltal térden álván min
 denkor imádkoznak, és az senni Irást (nagyob böcsületieit) ugy olvassák:
 Soha huf nem csnek, halat igen ritkán, mert itt igen sülk, és mikor ta
 lálkozik hogy halok léfen, tehát csak Valárnap, auagy kedden, vagy
 csöförtöken csik, azon küvd ha volna is nem csik. Süveg nélkül termé
 seiek hozta iarnak, hosszú hajat, mely sinnen válokot fekszik, vitélik,
 söl magos söl emberek, az seick nagy, orczáik alázatos iöknak mu
 taria őket.

Innen elindulván, fel megyünk egynehány gradiczon az Kal
 varia hegyre, és előt megyünk arra az helyre, holot Vrunkat az kereft
 hez segezék, két oltar vagy on abban az kapolnában, (egész bün bocá
 natul) nagyob és balra kisseb mind az kettő Papistakhoz tartozó, egy
 néhány lépésni innen, holot keveset küben be bociarottak vala Christus
 Vrunkkal az kereztet fát, az az hely magoson ál más fel singnirc, az küben
 ki vefet lyuk vagy on egy singnirc, söl az lyuknak, más fel araf, küben
 az kereztet fa állot, az söl annak az künek rézzel vagy on be csínálva, mely
 rézen régi irat vagy on, megh nem olvashatni. Az kereztet hely künek
 két felöl lyukak vadnak, melyek megh iteczenek most is az latroknak
 kereztet, hól állotanak, latczik, hogy kissebbek voltanak négy singnirc az
 Vrunk kereztet, az bal felöl való latroknak kereztet ott singnirc, mert aka
 kor, (az mint Evangelista mondgya) távozot el, mikor föld indulás
 volt, és egy singnirc tovább távozot az bal felöl való latroknak kereztet,
 Gör gianufok kik az Evxiaz Tenger mellett laknak, azt az hely birták és
 latoganyák, és az ő modgyok sörént Mifet sölgálnak, itt is tellyes bün
 bocánat vagy on papatúl halgatnak.

Az falon fúgh vafonból csínált velenceze kereztet vagy on rayia ki
 varva, régi munka latczik, az kereztet helyen ül egyház kőfala vagy on,
 azonúl Abyssinok kapolnája vagy on (or is 7. Estendeigh bün bocá
 nat, és annj kuardragen) holot azt mondgyák, hogy Abraham ifakot
 ott akarta áldozni, ott térdepellet vala le, márvány köből más fel sin
 gnirc megh rakták, nem samlállják azt az helyt inter Sanctuaris. Laknak

Itak hoz
 lot alde
 zoi.

KINCS-TARTOCSKANAK

itt Abisínusok rendre három, három esienideigh: az akkor lejjel, mi-
kor békeffégek vagyon (noha ritkán az találkozik) az Törökkel. Nem
jár abban az kapolnában Processio, mi harmadnapba látogatuk
megh.

Vr ko-
porfan-
nak meg
írása,
Alá idővén Kalvaria hegyről, bélépünk az kenetnek kövéhez,
(sintén az nagy kapu elői fekszik az egyháznak) mellyen mondgyák,
hogy az Arimatiai Ioseph le vővén Vrunknak, testét az keresztjáról,
drága kenetekkel megh kené vala. Hosszága négy singni, szélessége
más fél, Catholicusoké az az kapolna, tellyes bűn bocsánatiya vagyoni.

Onnan megh induluán, immár idővén Vrunk koporsóinak ka-
polnához, mely körül processio háromszor kerül, az aytáia elői minnyá-
ian tédre esnek, az szerzetes Káplán-is, mely az sárandokokkal oda me-
gyen. (mert az hely sora.) Először megyen az Pap, az után az sárandos-
kok egyenként, ott exhortatioi téssen, ottben osián íob kéz felől bé men-
vén, vagyon más fél singnire kő falban faragot kő bé csinálva, az föld sá-
néből, mint egy lőcra, mellyen Vrunk teste koporsóban fekszik. Az is az
Katholicusokhoz való tellyes bűn bocsánatiya vagyoni. Az Vr koporsóia
elői vagyon egy kis kapolna, vagyon benne alacson kő, mellyen Angyal
az Affonyoknak megh ieleneduén ál, Christus Vrunknak dícsőfegye
fel támadást hirdetuén. Azonképpen az Vr koporsóitól, vagyon
más kis kapolna, Kofiusoké, vagy Chaldeusoké. Az aítatos imádsá-
ginkat az sánt koporsónál végezuén, az sánt helyeket megh csokoluán
végeződik az processio, és megyen az ielenésnek kapolnához, és ha-
laduán látni két keredit követ, egy egy kő más fél singnire, az eggyiken
Vrunk áll, az másikon Maria Magdolna, mikor azt vélté, hogy kera-
tész, véle beszélüen. Nem mese vagyon Oltár, az is Catholicusoké, hár-
esienideig bűn bocsánatiya, és annj Quadragen vagyoni.

Itt immár végezeduén processio, víssa tér az megh ielenésnek ka-
polnában, holot az Bátorok Komplétiát mondanak, az sárandokok
gyónnak, későluén az Vrnak sánt testének hozzáok viteléhez más nap-
ra. És az kövekezendő érczakára az sárandokok nem mennek állás-
sokra, (mindenik ki mint Isten adgya) aítatoson éten érczaka imadkoz-
nak, mellyet kedigh az álom megh nyomia, alhatik, vagy ölle, vagy
fejét le havíva, az hól kinek kedue les, vagy az Vr koporsóinál, vagy
az Kalvaria hegyen, vagy egyebütt, éyfeligh, mert miuelhogy éyfel utám
minden fele nemzetiségű sánt aítatos officiomokat mondani, végezük
énekelve,

HARMADIK RESZE.

énekelve, azért fel kel kelniék, ha sintén el is alunnék valaki. Az Ka-
tholikusok az ielenésnek kapolnában veternyét énekelnek, mellyet el
végezuén, az Papok Misset oluafnak. Reggeli sánt Misset, gyakorta az
Vr koporsóinál az sárandok sánt halgatni, mellyet mji cseleketük,
az után mindenik megyen, holot inkább kinek kinek teczik aítatosságát
végezni és kommunikálni: Az után hallonakéri Misset, ki akar, éöl-
gálat.

Mikor az nagy Misset ideie él idő, (Pater Vicarius ielen létünk
be énegetie) hogy az Papok mint egy nagy idő üdnap nap az Egyházi
drága ruhákban fel öltözuén, leg először az Vr koporsóhoz mennek.
Az az Pap, az mely énekelni fogia az sánt Misset, bé megyen az kapo-
nában, és az Oltárhoz járul, az idő Bátorok, az kapolna elői az Szent
egyházban énekelnek, mert az sánt koporsónak kapolnáia igen kicsi,
egynéhány sárandok fér belé, az mely tédre ál, és más alacson aytocsa-
kán néznek az koporsóban, holot az Pap Misset énekel, azon az köuen,
az melyre sánt teste az koporsóban léve vala, az után ott sántanak com-
municálni, mi sem mulattuk el.

Az falon Vrunk fel támadásának képe vagyon, ighen réghi, két
tédre álló Angyal között, az Misset után az Bátorok orákok végeznek az
Apparitionis kapolnában, és mji azonképpen az idő imádságinkat ott
végeztük. Azon közben várakozuán, migh az Törökök megh nji-
nak az nagy Egyház aytáit, mentünk koporsókat látogatni, először A-
rimatiabéli Ioseph nemzete koporsóit, kibén fekszenek, Sírínusokhoz
avagy Iakubiakhoz halgat az az kapolna, az Vrunk koporsóitól az
kő falon, nem igen mese vagyon az az hely.

Látuk Balduinus Király koporsóit is, azonképpen Godofridet Királyok
Balduinusnak öse koporsóit, mellyek ez sánt helyt az pogányok ke-
zéből ki vőtték vala, és az Ierusalem városát, Vr sántése után
tendőben, sánt Mihály havának tizen ötödik napján. Vagyon azon-
kiuál ott hat koporsó, mely egy formán faragot, de hogy az nagy réghi
írás nem olvashatni. Vadnak Görög fejedelmek is köztök. Az mel-
lyet megh olvashattuk, le írjuk, az Adrichusi keresztények is aitaiban ott
völtnak Papisták, ok is le írják azokat az írásokat:

Balduinus Király az völt más Iudas Machabeus,
Reménysége házának, és országának: Elevenitőie egyháznak
Breie hatalma mind az ketőnek,

Arima-
tiabéli
Ioseph
kopor-
sója.

Kopor-
sója.

Kopor-
sója
írás.

KINCSTARTOCSKANAK

Felkenék tőle, és adósaianak néki
Sídó nemzeiségi, Egyiptus és Dan nemzeiségi, és Damascus.

Másik koporsó felet való írás.

Itt fekszik hatalmas híres Herczegh Godofridus de Bulon, mely eghésslen az Szent földhöz való tartományokat megh vőre, — an-
nak — te — keresiynének — az ő lelke nyugodgyék
az Christussal, Amen.

Az íb koporsókról az írta P. Stephanus Ragusinus, hogy az Királyoknak felesége, és nemzete, melyek itt az Szent földben uralko-
tanak, mely dologh méltó hitre, mert mi dologh volna az, hogy oly
mésé orsághban iartak volna feleségekhez az Szent földről, és gyermeke-
ket megh víssa hurczolodni: Mi noha forgalmazson néziünk az írás
fokat, de többet nem olvashatunk, az mint megh írtak. Dél felé meg
nyílnak az Törökök az nagy Szentegyházak, miúel hogy az nagy Senti-
egyházban vadnak azok az kapornak és koporsók, kikről most mentse-
getiünk. És az mint az Bárátokkal és egyéb keresiynéekkel bé men-
tünk vala, azonképpen ki is iúúunk vélek. Laknak Ierusalembe kü-
lőmb külőmbféle nemzeiségh közzül keresiynének, melyeknek occasio-
iok találkozuán ok is bé iárnak az Szentegyházban. Mert az Senti-
ház aytáit nem mindenkor nyílogatják az Törökök, hanem csak mi-
kor sarandokok messinnen iőnek, auagy, mikor nagy esztendő: üdne-
pek esik. Az sarandokok mellett semmi sem adnak az keresiynének, bé
meheinek, (de azon kiúul szentiek kel, mikor bé akarnak menni) azért
igen kőbőntek nekünk, hogy Isten oda hozia bennünket. Azt azért
cselakentek az Törökök, hogy vesekentek az Görögök Katholikusok-
kal az Vr koporsóia földi, hogy eggyik is akarta bírtoka alai tartani má-
fik is, az látvan az Törökök el vőttek az koczkait tőlök, és az után adó-
is szerették hozzáia. Ierusalembe lakó mester embereket, kufarokat,
melyek az egyház fűkfégre, viazi, fa olajt arulnak adó nélkül bé bo-
csátják. Az Damascus iatáról való keresiynéket is, kik fa olajt hoz-
nak, arról az földről termettet, melyből Adámost teremtetie vala Isten,
azokat is, kik külőmb külőmbféle kövekből, drága sárga fákából, győ-
kerekből olvakat arulnak pinznélkül, azokat is bé bocsiatják, arul-
mak csinál reliquiaitokat keresztet, &c.

Ki írt

HARMADIK RESZ

Ki írt az Szentegyházról minnyáian, bé menénk az mi Ka-
sastromunkba, holot bennünket az Barátok az Refactoriomban igen
emberfégesen tartották ebédre, mert az elő az sarandokoknak rendelt
helyen voltunk. Ebéd után viték bennünket az Barátok egyéb Senti-
helyeket látogatni. Először látogattuk megh azt az helyt, holot az na-
gyobbik lakob Apostolnak felet vérette vala Herodes, az mely helyen
nagy Szentegyházok vagyon az Ormenyeknek, bé menvén az Senti-
házban az kőfalnál oltár vagyon, holot vőlt fele vétele az Senti Apost: 7.
estendeigh bűn bocsiatija vagyon, annj kuadrigen. Láttuk az An-
nasnak Vdvarát, hova legh először Vrunkat viték vala, holot most ki-
csin egyházok vagyon, ugyan azon örmenyeknek, or is hét estendeigh
való bűn bocsiatija vagyon, és annj kuadrigen. Az után ki mentünk
az kapun, melyet most is híák. Porta David, vel Porta Syon: Mert ő elő-
te kezdetődik Syon hegye, (és azért Syon kapunak híák) mely körül
most nincs kő kerítés. Nem messé vőlt ahoz Kaifas háza or is nagy
Szentegyházok vagyon az örmenyeknek, abban az Szentegyházban az
nagy oltárnak íb kéz felől vagyon tömlőcz, melyben Christus Vrunk
bé vőlt iasítva, és ott csufoltatott az Sídoktól éten érczaka, az mint az löcze.
Evangeliumban vagyon. Igen földi hely hošafága vagyon nyolcz sing, Nagy kő
séli sorosab. Az nagy oltáron fekszik az az kő mellyel az Vr koporsó-
iának faíat bé fedvén béis pecsétenték vala az Sídok, elég nagy, mérs-
tűk, négy sing az hoša, szélessége két sing, temérdeksége fél sing, igazán
monták az Senti Asszonyok, nagy kő vagyon or kicsoda nyínya fel né-
künk az koporsót: Mert aligh bírhatná iiz fűti, oly nagy.

Itt azon az helyen Kaifas előt, vas kešiyű kézzel arczúl csapá Vrunkat
az átkozot sölga, Itt is tellyes bűn bocsiatija. Az Szent-egyház
előt vagyon bé oliva olajfa, holot az iúznél, azt mendgyák, Szent-egyház
Péter fűőzuén, megh ragatta vala Vrunkat, és oldalt Pomarancz fa, fűőzik:
mellyen Kakas állá háromsor. Innét egy kő hantáfnira, vagyon az
Vr vocsoráló ház, melyben Nagy Csőőriőkön lábokat mosta az Apo-
stoloknak, és az ő Senti tőst őstogatta. Nem szabad oda, se keresiysé-
neknek, se Sídoknak menni, mert ott az Törököknek Meczettyek va-
gyon auagy Mochájok, kibén az ő módgyok seréni imadkoznak An-
nakokért az sarandokok csak oda felé forduluán, egy imádlághor, és
egy üdvözlerei monduán, tellyes bűn bocsiatija nyerik, mint ha Sinti-
on volnának ben. En mind azon által más kešiyűel vőltam orben, az
mint

Sz. Jakab helye:
Hol le-
vagtak
avagy
fejet vet-
tek.
Aft. 12.
Annas
Vdvarát

David
kapuja
avagy
Syon,
Kaifas
háza.

Vrunkat
arczul
csapá.
Szent-egyház
Péter fűőzik:
Kakas
Vocsor-
áló ház

KINGS-TARTOCSKANAK

mint az után megh mondgyuk, noha akkor kérelkedvén, el végezték aitarosságinkat.

Azt az három helyt, az mint megh montuk, Eörmények bíriák, Kalastromok vagy on melletek, mellyekben laknak.

Onnan egy kiesinne nem mese bal felz menénk, holot Szent Péter siratta, bünét kefervesen. Semmi nemzet azt az helyt nem bírta, has nem közönséghes hét esztendi bün boclánat vagy on benne, és annyi Quadragen. Iob kéz felől Kaiphas házának keresiynének temetője, az az, Katholikuskóké. Onnan vissza térvén, iövének az Vas kapuhoz, mellyen az Angyal ki vezette vala Szent Pétert iömlöczből, nincs most is kapu, az helye is pushta sabáfu, bé mentiünk kalastromban.

Reggel fel kelvén, által menvén az városon közzel az kapuhoz bal kéz felől, bé menénk az Ioakim házába, holot alai vagy on egy néhán ház, azok között mutanyák egijket, melyben sületet volna Böldogh szűz Maria, mert azt mondgyák némelylek, hogy ott sületet ez világra, ott is két esztendeigh való bün boclánat vagy on, és annij kuadragen.

Továb menvén az hegyen vagy on Kalastrom, Szent Anna nevére építette vala Szent Ilona. Apácák lakának benne, de most immár Törökek bíriák, és ő nekik vagy on Meczetyek benne, mindazonáltal bé mehetnek oda az keresiynének, mert igen ritkán az Törökek letelenek ott.

Az után ki mentiünk az városból Szent István kapuián, mert most is annak híják, mivel hogy azt az Szent Martyr azon az kapun vitték halálra. Fel hegy oldalba vagy on mint egy kis haylekocská, avagy lakohelcsike, holot megh kövezték Szent Istvánt, régeniten volt kapolna, de el pusztult.

Egy kevesse aláb, mutanyák egy helyt, mellyen Böldogh szűz Maria állor imádkozván Szent Istvánért, mikor kövezték az Sídók. Azon az helyen is hét Esztendőre való bün boclánat vagy on, és annij kuadragen.

Ala mentiünk az után ad vallem Iosaphat, az Iosaphat völgyére, holot sinien fundamentomában vagy on kősziklába ki vágot garadics negyven lépésni alá, mellyen alá menvén jutánk egy kis kapolnába, holot Böldogh szűz Maria koporsója vala, vagy on ott óltár, mellyen az Florencziái P. Ioannes S. Misset szolgálta. Az az hely Katholikuskók birtoka alai vagy on, tellyes bün boclánatot nyer, az ki ott léssen úzen két ezüst aranyas

HARMADIK RESZE,

aranyas lámpás sügh benne, vagy on az kapolnának két oldalan két fésől, más két kapolna, más fele nemzetsegek bíriák, mellyekben az előt te metések volt az Ioakim familiának. Onnan nem mese iob felől vagy on Szent Ioseph kapolnája Böldogh szűz Mariának az ki tutora volt avagy az Irás szerént ferie holot az ő teste nyugáik. Es ellenébe bal felől Böldogh szűz Mariának földiök kapolnája, holot Ioakim és Szent Anna fekúznek. Mind az két helyen hét hét esztendeigh való bün boclánat, és annij kuadragen vagy on.

Innen az Olayfa hegyére menvén, iob kéz felől hadgyuk igen Getsama alacson helyen Getsamani nevű falut, melynek most csak az helye tet-saluja. ezik. Iob felől laczik mindgyárt az kert, melyben Vrunkat megh fogaták vala. Egyenesen megyünk innen az kőhez, mellyet hinak Lapis Apostolorum: Apostolok köve, holot az álam megh bírván őket, Vrunk in- telere el felekezvén aluttanak, migh Vrunk imádkozot. Egy kő hain talnira onnan vagy on az hely, holot Vrunk imádkozot az keribe, ott madkoz azon az helyen föld alai való kőből ki vágot lyuk, avagy barlang vagy on, felől lyuk vagy on ablak gyanánt, holot az köveket, mikor vagtak azon vontak ki, igen soroit be menő lyuka vagy on. Igen békesseges esen de hely az, mert semmi bé menő utkája nincsen. Mingyárást bé menő seben vagy on oltár, holot Vrunk leborulván imádkozot, az oltártól négy singnre vagy on egy oslop kőből ki vágot, mellyen az Angyal megh állapodván biziara Vrunkat. Az az barlang világos és igen szép senkinek el nem rendelék, tellyes bün boclánatya vagy on.

Vissza térvén egy kő haintásnira, honnan az kerthez járnak, mint ha valami uczában ala lepedegelnék négy lépésni garadics on arra az Holot helyre, holot Iudas Vrunkat megh csokolta vala, mikor íelt adá az Si Iudas doknak, hogy valamellyet én megh csokolom azá Mester, fogiátok őtet csokola az mint az Evangelium mondgya. Azt az helyt is semmi nemzetnek el nem iedzeték, sok Olay fiaa vagy on, ott is tellyes bün boclánat.

Onnan bal felé fordulván nem mese Absolon koporsója va-2. Reg. 18 gyon eleven kőből kivágot Piramides modgyára (és nem parazi oslop, az mint Adrichomus írta) Magossága vagy on úz singni. Más is vagy on ott Zachariás, és Barachias fia, mely felől az Evangeliumban emleke-23 zet vagy on, az földt is Piramides vagy on, de kisebb és alacsony.

Nem mese azokhoz az koporsókhoz vadnak föld alai lyukak, mint egy pincek, mellyekben az Apostolok el buyának vala, mikor V- runkat

KINCSTARTOCSKANAK

runkat megh fogák, vagyon ugyan ott falba kivágot mint egy kapocs,
mely felől ír Ieronymus, hogy fenti lakab abban megh buyván nem a-
kari sem enni sem inni sem ki önie, miglen Vrunkat halottaitól fel-
látat, megh nem látna. Melynek meg- is jelenedik Vrunk, kenyeret
nyújtván neki, mondván: Kely fel lakab, segyél, mert az embernek fia
hallottaitól fel tamadot, azokban az megh nevezet helyekben két efiend-
deigh bűn bocfánat vagyon, és annij kuardragen.

Az Iosaphat völgyen túl, mely kezdetődik Böldogh szűz Maria
koporsónál, Czedron paraka foly, az megh nevezet koporsóitól kezd-
ődik, kikelekör, első uán, és őfel megh aradál, vagyon teglából csi-
nált hidgya. Iob kéz felől annak az hídacsának vagyon egy lapos kő,
melyen Vrunknak lábainak uñai, és derdeinek helyei megh tezenek,
mikor Vrunkat által visik vala azon az parakon az hídacsáról le ta-
siván oda efer vala az kövekre, melyet csokollyák az sarandokok, an-
nak is hét efiendigh bűn bocfánatya vagyon, és annij kuardragen.

Azok az ígyek, noha semmi földel alatt nincsenek, sem valami
zár alatt, avagy retyekben, annak fölőte az gyakorta való sarandokok-
nak, főghdolása és csokolgatása mia annij sz efiendőtől fogva semmi
ésmertelge, vagy fogyatkozása nem tezik, nem tartaná sz efiendei-
ge.

Nem vi- is ha igaz volna az mint némely más valláson valók mondgyák, hogy
fog az na ki gondoltak, mester emberrel vagattak ki.

Láthatya minden ember, hogy az nem ugy vagyon. Mert Me-
dio- díolanumban Olaf Országban vagyon Vrunk lábának mérete kőben
lani for- ki faragva nagy Oltár megé, aligh vagyon más fel sz efiendéte, hogy
ma. oda csinálták földel alatt, még is az gyakorta való erdeklestis aligh
ésmertik mar oly vékony. Ezek kedigh oly egések, mint ha ma hágo-
volna Vrunk reá, sinnen ugy tezenek, mint lágy vízban bé menti vó-
na az lába Vrunknak. Hogy ha kedigh valaki oly velekedésben volna,
hogy igyem vesővel uñják, azia hamis velekedés volna, holot itt seme-
k előt léven az Töröknek: Melyekről az Basától igen nagy tilalma vagyon,
hogy semmit ne mérésellyenek megh uytani az keréknyének, éleik ve-
sége alatt, legh kisseb dolgot is. Mind addigh, miglen az Slendzak ő ma-
gától az Császártól szabadságot kérnek reá, és ugy Császár parancsolna
megh, mely nem egy ezer forintba, sem keitöbe telnek bé, egynek is más-
nak is fizetni kellene.

Annak fölőte ő magok az Törökek híják azt az várost fenti Va-
rosnak,

HARMADIK RESZE.

rosnak, és azért fölőte igen vigyáznak reá, hogy valami ő fagot megh
ne uñjak, és el ne vésne, az az se hozza ne tegyék, se el ne vegyék ha-
nem ha ezűst lampafokot hoznának, avagy kazulakot csináltatnának.
Hogy ha réz vesővel vaynak ki minden efiendőben, nem de, megh nem
ésmertének az kőven, holot bizonyára mélyebben mecződő volna bé,
annij sz efiendőtől fogva az kősiklában. De itt bizonyára az Vrnak
fenti lábainak derdeinek helyei nem különben tezenek, mint ha valaki
mostan lágy agiakban leterdepelnék, vagy lábain álván ki nyomtatná.
Az ki forgalmatoson megh nézi megh ésméri, hogy nem ember keze,
hanem Istennek hatalmas ereje őrzé egéslen azokat az ígyeket csudála-
tosképpen.

Altal menvén az hídon, mayd harmincz lépesni vagyon mélyen
egy kut, melyet híják Fons Dracontis, Sárkány forrásnak, holot Böldogh Esaias szűz
Maria vizet merengvén és ruháit ott mosalta. Bal felől mutogatnyák ressel va-
helt, holot Manasses Király parancsolatyaiból Esaias Prophetát fűrészelő met-
ketté meczettek, oldalt annak az helynek megéni vagyon Naratoria Sy-
loe, avagy Sylvestria, Ioan. 9. mely mind az egész Iosaphat völgyében
való keréket őntözi. Nem messze innen látni romlását annak az torom-
nak, mely megh Vrunk idejében le szakadván tízen nyolcz embert ölte
vala megh. Azon az helyen is két efiendeigh bűn bocfánat, és annij
kuardragen vagyon.

Az Törökök az Siloie tóit fenteli víznek tartják, és fokban mindē
nap mosodnak benne. Mert noha ők azt híják, hogy mindenféle víz az
bűnöket mosogattya, de a felől azt is híják, hogy az tetter- is megh gyó-
gattya az embernek. Mi oda írtván, kételenek voltunk várakozni, (mert
egy néhány garadicsot kel alá hágni, az míg vizet éri) miglen el mens-
tenek onnan az Törökök, mert mi heli látják valakit oda iónni, mind-
gyárt ki mennek nagy örömet, váruán abból valami jutalmot az Isten-
től, f azért is, hogy az után Iob szerencsések legyen. Körül menvén az vá-
rost Iob kéz felől, az Sion hegye felé, bal felől vagyon az kősiklák köz-
sántó föld, melyet Alcedemának híják, azt az Sidók vónék volt megh
azon az pénzen, melyet az Iudás Vrunkat el adván rayta, meg vísa ve-
tette nékik az eladás után. Mostan őt őrmények temekeznek. Az föld-
annak az mezőnek olyan, hogy az holt embernek az testét reá tévén, ha-
sinté földel bé nem fedik is. (melyre mi semünkkel nézünk) 42. ora alatt
le hull, és az földben vés, semmi sem marad egyéb az csontnál. Kő fallal
vagyon bé kerítve, hogy az Törököktől békelességhben maradván az

KINCSTARTOCSKANAK:

kerebnyéneknek csontai, holot az örmények az iób nemzetsegek között
való kerebnyéneknek nem ülték temetkezni, adván valami alamínát az
Bárátoknak. Szegelen belől Salamon egyházának, vagyon egy kis
kapu, Porta serquiliini, honnan semetet hordgyák ki az városból, és me-
lyen Vrunkat meg fogván az Sidók viték Annához, selyen az népiöl.

Utánk az után Sion hegye alá, mely hegynek tetején vólt régenten
Davidnak vára, romlása ot fektük, meg teiczik iól: És az Berzabe tocsa-
káia mellől, által menénk az halas kapun, és az után bé menénk az Kalas-
stromban. Ebéd után meghéni bé menénk az Szentegyházban, és az
processiót az mint felől, megh montuk el végeztük. Vecsernye után me-
gént késülünk gyónás által az Vr Vácforsához, mert snt Péter börtö-
n vala, azonképpen aiatoson az Szentegyházban az éczakát mutatuk el.
Eyfel után énekes veternye, reggeli snt Mife az Vr koporsóánál vala,
az nagy Mife kedig vólt az Kalvaria hegyen. Pater Vicarius ő maga énea-
kleite az snt Mifét, azon az helyen, holot Vrunkat az keresztáshoz se-
gezték, az Mife alát megh kommunikálván, az processióval megh vísa-
menénk az Vr koporsóában, holot belől az koporsóban régi sokás se-
rént, az Vr koporsóának vitézekke tőnek bennünket, dicfetes kereb-
nyén módgyára. Az migh várakoztunk, hogy az Szentegyház kapu-
ját meg nyíllák az Törökök, tőnek emlékezetet az ot való egyház kincse-
röl, mely régenten igen ígyez vólt, avagy nagy summáiu vólt, mert az
Istenfelő Királyok, Herczegek, Vrak meg gazdagítottak vólt, de mihelt
Ierusalem pogányok kezében iutá, nem teiczik már.

Selim nevű kegyetlen fejedelem, az ki Aegyptomot pusztította,
akarta azt az kincset magához kapcsolni, de hogy immár az Bárátok bé-
átták vala az földben, és hogy sohól meg nem találhatták, mind az egész
Bárátokat meg fogatta, és tömlöczben vetvén, azt monia, hogy mind-
nyáiokat ot éhel meg őli, 27 heig fogva tartván őket, csak kevés kenye-
ret vízet adván, egyéb kínokat tévén, még is alhatatofok vóltának, hogy
meg nem monták, noha sokan meg hóltanak közöttük, az után az
iobbik ki bocsaú. Ki iövén az Szentegyházból, bé menvén
az Kalastromban, Pargaménán leveleket vővén, utra ké-
sülénk. Ha kedves lélen fáraslagom, az iób-
bit is megh írom, s ki adom.

LAVS DEO VIRGINIQUE MARIAE.

NE

NEGYEDIK RESZE.

EGY NEHANY SZ: SZÜZ-
NEK ELETERÖL, MELYEK KÖVET-
TEK BOLDOG SZÜZ MARIAT, IO ERKÖLCS-
ben türesben és benvedésben.

SZÜZ SZENT KATALIN ASZ-
SZONY ELETE.

Mely megh irattatot Metaphrastel által, és egyéb ré-
ghi Historicusok által. Elt Christus Vrunk bü-
letése után, 260 Eftendőben.

AZ KEGYETLEN MAXENTIVS
ülvén az Romai sékben, és birván Romai
birodalmot lévén Alexandriában, ki adá il-
lyen parancsolatot, hog mindé az ő birodal-
mában lévő meg mutatná a val hűségét hozzája, hogy
az ő Isteninek áldozatot tenne, és minden az kitől le-
het, bizonyos napra sietne Alexandriában, és az ő ai-
tatofágokat mutatnák megh az ő Istenihez. Arra az
Csásár parancsolattya sietnek vala mindenfelől nag-
feregh

V 3

KINCS-TARTOCSKANAK

fereg népek ökrökkel és egyéb élő barmokkal Alexandriában, úgy annyira, hogy az városban nagy borosfágh vala miattok, és az barmoknak rivafától zenghnek vala az embernek fülei, és az éghő barmoknak áldozattyától oly nagy büdösség vala, hogy levegő égh megh dögleltetet miattok. Mely dolgon megh örülvén Maxentius, ő maga száméltalan fok néppel bé megyen vala az pogány templomban, és ő-is áitatosságot és áldozatot tében vala az Isteneknek.

Volt Alexandriában egy Szűz leány, kinek neve vala Katha, ifjú korában lévő, termete szép ékes, Királij nemből való, tekinteti gyönyörűsége, és az pogányoknak minden ő bölcseségeiben igen okoson vala megh tanittatott, de az legh inkább ő néki nagy dicfirtetethez, és ötet ajánlya, hogy fok leány asszonyokkal Királij palotájában lakván Alexandriában, egyedül csak Christus Vrunkban hívén, ötet maghának Volegénye válastá, és ötet mindeneknek fölörte berette, ő néki buzefégét, életét és lelkét tisztán tartotta. Az annakokáért mikor arról az nagy fok népnek gyülekezetről, és pogány innepnek mi voltáról hallotta volna, látván azt, mennyi száméltalan fok lélek vesne az ighaz Istennek tiszteletlenségért, mely igaz Istennek tisztelettellyességgel köztők el veset vala, az őrdögöknek adatatik vala, megh haborodék azon: Véven melléje egy nehány főlgát, bé mene az ő templomokban, melyben az

NEGYEDIK RESZE.

ben az Csásár az ő balványozásokon mulat vala, fordita ő reá mind az egész nép séméit, és megh jelentete az Csásárnak jelenlétét, hogy nagy forgalmatos dolga volna az Csásárral. Melynek mikoron az Istentelen Csásár eleiben hagyá jönnie, ilyen praedikációt tön előtte: Hozzád illendő dologé az Csásár az mit mivelz? Ki ilyen nagy magos kövel keritet városokkal birz, és fok népet igazgacz, ilyen balványozásban részeslened, és az megh holt embereket Istenért imádnod, és másokkal imáttatnod, és az balgatag pogányoknak ebben tévelygő velekedéseket nem követnéd, hiszem magatok Prophetainak avagy Doctorinak kellett volna hinne, melyek közöt vagyon amaz Dyodorus: hitet adgyatok: mely bizonittya, hogy az kiket az nép Istenekért imád, és tisztel, azok emberek vóltanak, és hogy némely jó tétélekért, melyeket cselekedtetnek az kösséggel, holtok után az emberek ostopokat és képeket emeltenek nékik örök emlékezetrül, melyet ostarán idő jártában, tudatlan balgatagsághból az emberek Istenekért válastanak. Mellyet az ti Plutarchusok is bizonit. Azoknak hidgy Csásár, és annyi száméltalan népet pokolra ne bocsás, mert ő érettek öröcké való kinnyal büntetve léhez, de iob ha meg isméri egy igaz Istenedet, mely ezt az Vraságod és életedet adta, mely öröcké való halhatatlan Isten lévén, mi érettünk emberré lön, kint, hálált fenvedet, hogy

KINCS-TARTOCSKANAK

hogy bennünket az örökké való haláltól megh mentene, mely az megh térő bűnösöket kegyesen hozzája fogadgya, és idvösséget ad nékik.

Halván azt Maxentius, ighen el almélkodik, és sokáigh el feletkezék, és nem tudá, mit felellyen arra önéki: az után magához jutván, mondá: Had mostan végezzem el az én áldozatimat, és az után téghedet arról megh halgatlak: Es el végezvén balványozásokat, eleiben hivatá Szűz Szent Kattalint, kérdvén tőle, kicsoda volna, s-mit akarná? Megh felel az Csásfárnak Szent Katthalin: Talám nem tudod Csásfár, hogy leánya vagyok annak az Csásfárnak, mely te előtted volt Csásfár, és az én nevem Kathalin, és az bölcseséghben vagyok tanittatot, és oktattatot, mely az te balvánijdat semminek tartom, egyedül az én Christusomban halhatatlan gyönyörködöm, és ötet választottam magamnak vôlegénül, és szeretömé, mely az Prophéták által megh monta vala: El vesstem bölcs tudományokat az bölcsenek, és ebeseknek ebeseket el vetem.

Nézvén reá az Csásfár, aligh hiszi vala, hogy olyan, avagy hasonló hozzá ez földön született volna, és úgy tetczik vala, mint egy Isten Afsónra nézne, úgy annyira, hogy az ő semeiben gyönyörűsége f-kedvessegre ragadtatván vala, és gonoz faytalan kívánságokra az ő természetéről és szépségéről, kezde dicsírni, ő arra

NEGYPEDIK RESZE

arra megh felelt. Azok az ördögök, mellyeket Isten gyanánt imádtok, úgy el hitetnek benneteket, hogy csak bujafágra, faytalanfágra gerjeztnek titeket: én akar minemű vagyok is, tudom azt, hogy halando, és por vagyok, melyből az Isten ilyen szép alkotmant terempte, az mint telác: innen is az hatalmas Istennek nagy erejét és bölcseségét ebesben vehetnéd, hogy sárból és földből ilyen szépséget csinálhat. Az Csásfár mond hozzája: ne karomkodgyál az en Istennim ellen, mert ők is élnek, és halhatatlan dicsőségek vagyon. Megh felel bent Kattalin: Ha le akarnál azt az te vakmerő balgatakságodat tenni magadról, megh ésmérnél az igaz és örökre való Istent, melynek csak a nevének emlékezeti, és keresi ielének csinála is megh rettentia az te Istenedet, úgy annyira, hogy faladniok kel, mellyet ha megh akarš tudni, könnyen végire mehez.

Látván az Csásfár nagy tudományát és bölcseségét, nem meré tovább vele szóban egyeledni, felvén azon, hogy bölcseségével megh győzötetvén ségyent ne vallaná, őrizet alá hagyá lennie, azonközben hamar levelek által öfve hivatá mind az egész Alexandriai környeken való bölcseseket. udvari szókkal ékesen szóló Philosophusokat, tuttokra adván nékik, egy igen bölcs ékesen szóló leányról, mely megh vetette az mi Isteneinket: nagy ajándékot, és bölcsületet igérvén nekik,

KINCSTARTOCSKANAK:

kik, ha valamiképpen disputálásban megh győznék őtet. Es őbve gyűlének az Philosophusok ilyen Csásár parancsolattyára Alexandriában tudos bölcsek mint egy ötvenen, mellyeket intette Maxentius, hogy Affonyállatnak ne hadnának ő magokon fégent tenni; őtet penigh semminek ne vélnék, mert tudos leány. Es ugy ő közzűlek az ki főb vólt, mondá: ne fely Csásár Vrunk: lehet talám, hogy éles elme jű az az Szűz: de mint hogy az Affonyállat az tudományba, kiválképpen az Rethorikában, nem lehet derekás tudománya: had álljon csak elő, megh kel ijednie mingyárást.

Annakokáért megh parancsola az Csásár, hogy elő álljon az Kathalin Affony, és becéllyen az Philosophusokkal. Es monda néki az az kevély Philosophus, mely magában bizot: te vagyé az, az ki annij Isteninket fentelenül gyalázod? Az Szűz penigh alazatoson felele: én vagyok: de semmit fentelenül és gyalázatoson nem bóltam, hanem azt alazatoson és igazán mondom, hogy az ti Isteniteket, semmivé tartom. Es ő felele: ha az nagy Poéták Isteneknek tartják őket, tehát micsoda tudománt tulaydonitass te magadnak, hogy őket megh mered vetni? Es az Szűz megh felelvén, mondá: az én tudományom az én Istenemnek nagy ajándéka, mely felséges bölcsefegvel és életuel tellyes, kinek parancsolattyát én őrizem, és

NEGYPEDIK RÉSZE.

és az ő felelmében élek, mely kezdeti az bölcsefegnek, de az ti bölcsefegtek az ti Istenitek körül forogh, nevetsegre méltó az, és fégenre: mond megh énnékem mely Poétákkal dicsőködel? Es mikoron az Philosophusok Poétákat elő bamlált vólna, mellyek az ő Isteneket dicsőitek, de az megh febült Christusról emleketet sem téfnek: az Szűz arra megh felele: azok az ti Poétaitok ugyan azon Isteniteknek tulaydonittyák fém fén véstélt, álnoklágot, arultatást, parafnaságot, tudatlanlágot, és csalárdlágot: talám ilyen dolgokban illendők az ti Istenitekhez, az mely dologh az okos és tudos emberekhez nem illendő? és miért mondaz azt, hogy egy sem bizonit az Poéták közzül, és semmit nem ír Christus Vrunk felől: Halgass az ti Sybillatokat mit szól ő általa az ti Apollotok: Melynek az ő szavaik ezek: El jön egy erre az földre, és bűn nélkül emberé lében, és az ő Isteni hatalmával megh gyógyulhatatlan fękeleket megh gyogijt, ezt irigysęgből az hitettlen emberek magos fán fel akasztják, mint az halálra méltó embert. Látodé, miképpen az ti Apollotok el feletkezet fęokása fęerént való karomkodásról, ily fęnyessen, noha nem őrmest igazat megh mondá, és megh írá: és továbbba így ból az Sybilla által: Egy mennyei engemet erőssen fęorongat, mely három rendbéli fęnyessęggel fęnyeskedik, és az Isten fęnvedvén az ő Istensege nem fęnvedet. Mert

KINCSTARTOCSKANAK

mind az kettővel bir, az halandó testel és halhatatlansággal. Eő Isten lévén emberek közöt, mindeneket benved, kereztet, ségyent, és el temetést, mely az ő semeiből meleg könyveket hulat, őtt ezer embert kenyerrel elegiti megh, az ő akarattya az Istennek ereje lésen. Az tehát az Christus az én Istenem, ki az kerezt fán ki terjeztve vala, ki meg is hala, és koporsóból menyben emeltet fel. Ezeket az főkat fől Apollo az te Istened ő Philosophus. Eőben vöd magadot hogy Christusról bizonságot tébnek az ti Sybillátok, és halgassad, miképpen ez tellyesedet bé. Es elő őm-lálá őent Kathalin Aőőony Adam fiainak esetit, megh építések, és csudálatos halálát az mi Istenünknek Iesus Christusnak, és ő benne igaz hitről, és vallásról, és az ő nyomdokinak hasznos követést.

Hogy beszédét el végeze az Szűz, arra az Philosophus halgatni kezdé, és el álmélkodván, csak egy főt sem főlhat vala.

Azonban az Csásár azt látván az többit inti vala, hogy ő vele az fel valalt bayt vinak, de minnyájan egy főval mondanak, héába Csásár ezen faradnunk, mikor azok kik többet tudnak nálunknál, az ő bölcseségének és igazságának ellene nem álhatnak, és nem felelhetnek, és ugy az lehetetlen dologra nem igyekezhetünk. Mert nehéz ennek az igazsághnak ellene allani, mellyeket hallunk. Es az kegyetlen Maxentius

NEGYEDIK RESZE.

tius megh haragván reájok, megh parancsola nagy tüzet rakatni az piaczon, és abban hánni az Philosophusokat, hogy megh égettesenek, mely parancsolatot ők megh hálván, labaihoz esének Szűz őent Kathalinak, és bocsánatot kérenek, hogy ebben Christus Varunk ellen vétettek, mellyet ők igaz Istennek megh ésmérték lenni, és az őent kereztést kérik vala, hogy megh kereztelkedgyenek, és az töb kereztýe neckel ebben egyyefek legyenek. Azon igen megh őröl Kathalin Aőőony, dicsiri és vigasztallya vala őket, és hogy az tüz kereztelés gyanánt esnék nekik, és hogy ideigh való halálért, őrök életet vennéjek; és az őent kereztnek jelét vetvén külömb külömb mindenikre Istennek ajánlya vala őket, és az kin őenvedő halálra erősti vala minnyájokat: Vgy annyira, hogy nagy jó kedvel ő magok őietnek vala az halálra az tüz miat. Melyben az ő lelkek megh őtult, és az mennyei jutalmot vőttenek. Az ő testeket az hivek egéslen megh találták, az tüz semmit sem ártot ő nekik, és kereštýen módon el temették őket.

Aval az ő halálockal, és az ő testeken lött csudával, őántalan fok pogánfágh az Christushoz megh tért.

Látván azt Maxentius, hogy Kathalint senki disputálással megh nem győzheti: fordula kérésre, és ajándék ígérésre, mondván: Ha megh bocsüled az

KINCSTARTOCSKANAK

én Istenimit, minden jószágomat véled megh ostrom.
 És ő mondá neki, semmi reménységed ne legyen én fel-
 lölem, hogy valami ígéreted megh változtatna az én
 szívemet: Keresztényen leány vagyok, és jegyessz az én
 Christusomnak, ötet nagyobra tartom, és inkább bő-
 csülöm ha ez világhnak minden kincse enyim volna,
 ő neki az az én buzességemet megh bementem. Arra
 mondá Maxentius: tehát kételen lélek vele, hogy az
 gyenge fejér bűp testedet megh parancsollyam gereb-
 lyekkel nyuzni, és kinozni; az Szűz mondá: azt cse-
 lekedgyél, az mit akar, azt az testedet fogz nyuzatni,
 mely maga-is el romol, és ez kin által énnékem nagy
 jutalmot bérze Istenemtől, és az te Vdvarodon is
 fokban az én Christusomhoz megh térnek, és ő vélek az
 öröcke való ágyas hazban bé megyek. Megh paran-
 csola tehát mingyarást Maxentius, hogy az merő kor-
 bácsokkal, és oltorokkal oltorozzák; és ugy két egész
 óráig erőssen oltorozzák vala. Foly vala az vér min-
 den felől, az nép csudálván sir vala, az Szűz penigh
 mint ha kő volt volna az teste egy csepnira sem válto-
 zék bívében, nagy vigan gyenge Ábony ember lévén
 brrvendetesen mindeneket bbenvedi vala. Az után ö-
 tet tömlőczben tétet tizenkét napra, és éhséggel fo-
 mjusággal fanyargatni parancsola, gondolkodván
 róla, minemű kinockal kellene őtet megh kinoztat-
 nia.

Az

NEGYES DIK RESZE.

Az Csásár felesége Augusta, halván az bnt Ka-
 thalinról, bívében ötet bbereti vala, és abban az Chri-
 stusban, mellyet predikált bnt Kathalin titkon híben
 vala, kivanatofan kíván vala ő vele befélgetni, mely-
 hez az Csásár tilalma mia nappal nem mert menni. Es
 mikoron Porfiriusnak az Vdvari Kapitánnak maga
 titkár megh jelenté; megh igére, hogy ötet bnt Ka-
 thalinhoz bé vífi, és ajándékot adván az vigyazok-
 nak, étczaka mikor le nyugot az Csásár maga vitézt
 magával el vivén az Porfirius, abban az tömlőczben,
 melyben az Szűz ült bé vivé: minemű nagy vigassá-
 gok, minemű gyönyörűséges befélgetések vóltanak a-
 zok, hogy immár az Csásárné bővűsgefen reá nézhe-
 tet, ékelen bóló bavait halgathatta, Christus Vrunk fe-
 lől való predikálást, ez világhnak megh utalását, az ö-
 rökke való dicsőségnek gyönyörűségét őtőle megh ta-
 nulhatta, nagy örömben megh nem tartozhatta ma-
 gát az Csásárne nagy könyhulatástól, embereknek
 nyelve ki nem mondhattya, és pennával megh nem
 írhattya, minemű gyönyörűséges befélgetések azok
 vóltanak. Nyilván mondgya vala Csásárné: Nem fá-
 nom te Istennek bőlgalója nem csak ezt az Vraságot,
 de még életemet-is azért az Christusért, mellyet te
 hirdetél el hadni. Es Kathalin Ábony bnt Lélek I-
 stennel tellyes lévén megh jelenté neki profetálás mó-
 don, mineműképpen harmadnap mulva kint, halált
 bbenved-

KINCS-TARTOCSKANAK

benvedne az Christusért, és mennyeknek Országában oly nagy Vraságod vönne, kinek hasonlatossága nincsen ez világi Vrasághoz, és csak arnyékja inkább ez világi annak. Es mondá az Csásárne, igen felelmes Afsonyiállat vagyok, az Csásár penigh igen kegyetlen és bőrnű. Es mondá neki bent Kathalin: Ne fély Csásárne, mert Christus Vrunk minden felelmet elkerget tőled, és az test ha valami kevesed benved, nagy jutalmot véhez azért. Azonban azokat halgatóván Porfirius, fivében megh indulá és Christus Vrunkhoz haylandol, monda: Mit adná énnékem az Christus, ha én-is ő benne hinnék, és immár az után ő neki bőlgálnék? tudakozik vala tőle az Szűz nem olvasta az keresztényeknek könyveket? ő felele: az én időmet mulattam el gyermekfegemtől fogva csak had viselkedbe, és azért nem tudakoztam arról. Es elő fámlálá neki bűz bent Kathalin, az mennyei dicsőségnek Vraságát, és javait, mellyek el kékítettének az Christusban hiveknek, mellyeket sem nem látot, fül nem hallot, és az nyelv azoknak nagyságát szépségét ki nem mondhattya.

Melleyeket halván Porfirius, nagy örömmel megh tellyesedék, és batorfággal, nem csak ő maga, de azon kívül két fáz vitéz, az ki ő véle azokat halgatta, hűnek az Christusban. Es ki jövőnek az Csásárnéval bucsuzván az bűztől, és úgy langozván az V R I E S U S Christus

NEGYPEDIK RESZE.

stus igaz Istennek szeretetiben, hogy mindenféle kint, és hálált akar mi bőrnűt ő érette semminek vélték. Azon az tizenkét napon Christus az ő jegyefét táplálta étellel és itallal, egy galamb által, ő maga-is Christus Vrunk megh jelenedet neki, és hogy semmit sem félne az kinoktól, mert mindenekben mellette lében. Az tizenkét nap bé telvén, tudakozván az Csásár, ha élhel nem holté megh Szent Kathalin, megh értvén. Ki hozatá más itélő tövényre: és látták minnyájan az ő orczáját, fölötte kedvesnek és gyönyörűségnek, úgy annyira, hogy valaki reá tekintet, eleget nem nézhetet reá, oly nagy szépséggel látogatta az V R Isten, mintha minden nap eleget őt és ivot vólna.

Eleibe fámlál vala neki Csásár szép engedelmes bóval Vraságod, és kedves vigh lakást, mondván: én vélem együt sűrít és javát élni fogod, ne veseycs el ilyen szépségedet heában. De ő arra felele, az én szépségemet, mellyet lácz föld az, és por, és az idővel változik, és el hullo virágzó virág: de azok az javak, mellyeket Christus Vrunk az ő benne hívőknek, és érette tőröknek igirt, azok öröcké állandók. Azonbá egy Vr képe, mellyet hinak vala Chursadannak azt adá tanácsul az Csásárnak: Megparancsolt, hogy csinállyanak négy kerekét rettenetes vasackal, és azt éles hegyes tőröckel és késeckel sürün megh rakjanak, mellyeket femei előt fogunk forgatni: megh ijed azoktól, és az

KINCSTARTOCSKANAK

mire akarod, arra haythatod ötet, avagy ugy el vészeszokban az kinokban. Ighen tetczék az tanács az kegyetlen Csásárnak, és megh hagyá, hogy megh harmad napigh az fogfágban legyen. Azonban meg kébitették azokat az kerekeket, és ki híván Szent Kathalint az tömlöczből, azockal ijeztik vala, forgatván bemei előtt: de mivel hogy az Szent Kathalin meg nem ijedet azoktól, megh parancsolá az Csásár, hogy fel kötözzék azokra Sz: Kathalint, és fel kötvén immár forgatni akarják vala, hogy Sz: Kathalinnak teste fok ezer felé daraboltatnék aprodonként. Azonban az Vrnak Angyala az éghből le szállá, és Sz: Kathalint az keréktől el ódá, és az kerekeket ugy meg rontá, hogy az darabjai ides-tova hulván, fok pogányfágot megh ölénék. Fel zendül és fel kiáltá mind az egész nép az mely látván ezt az csudát, és mondván: Nagy az kegyetlenségnek Istenre. Al vala az Szent Kathalin minden férelem nélkül, pirul és fégyenli vala az kegyetlen Csásár, de mindazonáltal megh nem lagyulá az ö kemény sive, ujjab kinokat parancsol kébiteni az Szűznek.

Azonban az ő felesége Augusta, azockal az csudákkal és ártatlanságával az bűznek fel indulván, maga veszedelmét is el felejtette (melyről megh prophetált vala Szent Kathalin néki) bé furá az Csásárhoz, és kiált vala reá, mondván: bocsás szabadon az igaz Istennek

NEGYEDIK RESZE.

Istennek bőlgalóját, nem látodé, hogy az ő néki kébitett kerekeket megh nem fordithatták? sőt fokban azok közzül el vesztének, mit bolondoskodol már annyit, és az igaz élő Isten ellen tamacz és tusakodol? Igen megh haraguk azon az Csásár, hogy az háza népe közzül is immár ellene támadnak, el felejtven Szent Kathalint, mérgét az feleségére fordítá: és megh parancsolá, hogy egy nagy erős plehű ládát hozzanak, mely ládának az fedele alá ki vonatá az feleségének mellét, és bé csattata az ládát plehére, mind addigh vonatá, hurczoltatá, miglen az Aßbonyállat mellé el nem szakadá, és utollyára fejét venni parancsolá. Mindeneket türeßel szenved vala, az Christushoz fohászkodván, az jeles Csásári Aßbony, mikor az ő nyakát az fegyver alá vitte; fel kiáltá Szent Kathalinra, hogy ő érette imátkoznék, és Szent Kathalin monda néki: Mennyei békével, örökké uralkodni, maydan az VR Iesus Christussal sembe léssel, és örökké örülni, és vigadni fogz. Vötték fejét ez Csásárnénak, Szent Andras havának 23 napján, az felül megh irt Eßtendőben.

Az Csásárnénak halálára nézvén az Porfirius, mely Szent Kathalinhoz bi vitte vala étczakának idején az Csásárnét, gondolkodván magában gyenge aßbonyfágáról oly igen fel indulván, ő is férfifágának ségent nem akarván tenni, és hogy az Aßbonyállatok-

KINCSTARTOCSKANAK:

nal felelmesbnek ne mutatná magát lenni, ki fok ferecséken megh maradván hadakban, őt-is mindenkor kész volt megh halni. Azonban az őallatta való vitézítelő bőlita, és őket biztata Christus Vrunk hitiben, őket alhatatosoknak találván, elő alá az Csásár eleiben, mondván: En-is keresztényen vagyok, és azok minnyájan, az kiket lácz. Azonigen megh haborodék az kegyetlen, és igen fel kiáltá: Immár el veszek magam-is, mikor Porfiriust régi próbált vitézemet vesstem, és az őallatta való vitézinek mondá: talámti-is az en Istenimet megh utáltatok? Es Porfiriuss mondá: En, mint hogy fejek vagyok, őérettek felelek, én velem ből arról. Es semmit nem engedvén néki ből lani, mingyáraft minnyájokra halálos sentenciát ada ki, és vővék vallásoknak koronáját mindnyájan.

Megh egybér befélni kezde bzent Kathalin Afsonnyak, és fockal nagyob ígéretekét bámlálván elő, hogy sem mint annak előtte: delátván alhatatosságát az igaz hitben, halálra ítélé őtet. Ment utánna nagy fok feregh nép, és őközzülők foka kiválképpen az Nemes Afsonnyok közzül siratták őtet: de ő semmi félelmet nem mutatván, főt vigh orczával, ugy annyira, hogy minnyájan, az kik látták, álmélkodnak valarayta, mely mérezen ment az halálra, de minek előtte az nyakát az fegyver alá ki nyuytotta volna, illyen könnyörgést tön: En Vram és Istenem Iesus Christu-

fom,

NEGYEDIK RESZE.

fom, hálát adok tenéked, hogy nagy erős köbiklén állattál az én lábaimot, és igazgattál az én ferecsémet: Kérlek nyuycs ki bzent kezedet, melyeket az kerezt fán megh ligaztották, és ved ki az én lelkemet, melyet te bzent felfegednek bzenteltem, és az te vallásodért ki adtam, emlekezzél megh arra, hogy vérből és testből álunk, hogy ha valamiképpen azok, az kik immár ki multanak bzent nevedért, valamit te bzent karatod ellen vétettének életben, ne hozzád elő azokat az rettenetes ítéletnek utólsó napján, és azokat-is, az kik az mi életünket fel írják, avagy olvasni kedvesen fogják, azért az te bzent véredért melyet mi éretünk ki ontottál, és én-is ki ontani készek vagyok te bzent felfegedért: és azokért-is hogy te bzent felfegedben hidgyenek jövendőben minnyájan, alazatoson könnyörgők: és azt-is kérem te bzent felfegedtől, hogy ne lássák az te ellenfegid az én testemet holtom után. Tekincs magas éghből arra az népre, mely nézi az én haláloamat, és világosics megh az ő bzeneket, hogy tisztán benned hidgyenek, és azokat-is halgasd megh, kik az én nevemet segítségül fogják hini, adgy ő nékik kedvek bzent való lelki és testi javokat, hogy mindenben éppen és egészen maradna az te bzent neved. Es ugy imádkozván, hagjá az hoheroknak, hogy azt cselekedgyenek, az mi nékik parancsoltatot, és azonban fejét vővék; csudálatos dologh az, hogy az ő nyaká-

Y 3

ból

KINCSTARTOCSKANAK

ból tey folt vér helet, az ő teste penigh az Angyaloktól az Synai hegyre fel vitetet, és ott Angyali kézzel eltemettet, az VR IESUS Christusnak tiszteletért, mely az Attyával és az Szent Lélekkal egy Vralkodo Isten-ségben él és uralkodik mind öröckön öröcké, Amen.

APPENDIX.

1. *Timoth. 12.* Noha Szent Pál Apostol az Aßonyállatoknak halgatni parancsol: de mind azon által vagyon oly idő, melyben nem szabad Aßonyállatoknak is halgatni, Christus Vrunk vallása felől való búkságban, mint ez az Szent Kathalín sok lelkeknek ki szabadulásokért, és az rettenetes bálványozásoknak el romlásokra.

Mert innen az idő főz leányok is Szent Léleknek malaziyával megheltyesedvén erőt vesznek, az kegyetlen Vraknak megh utalásokra és dicőfélségheknél elrontására, mert azon Szent Lélek Istennek bírája geriezteti fel szívüket, úgy annyira, hogy semmi képpen el nem szenvedjenek az Isten ellen való káromkodásoknak, és az sok léleknek veszedelmeket. Kiválképpen áráiban, mikor férfiak olyak, kiknek kellett volna bölcsanok megh búkólkótnak, ad vala az Vr Isten oly bátor méreß szívét, és bölcs eszt az gyenge Aßonyállatoknak is, mint ennek az Szent Kathalínnak, hogy az nagy haralmasokat is Szent Lélek Isten árával píronsgatta, és az bölcs Philosphusokat is bölcsességével meg győzte, és az elő vör dolgának nagyobb erősségére nagy kinokat el szenvedet.

2. Noha nem illik Aßonyállatoknak, hogy ők tanácsanak mást hanem inkább illik nekik imádkozni, és munkálkodni: Mindazonáltal az nagy udvarokban, az hevolkodásnak el távoztatásáért, kiválképpen az hova mind az éles elme és okosság békéért, bizvást mulathatnak néha ilyen tanuláson, nem valami hiábavalóságért, vagy ez világi dicőseletért, de az ajtatosságnak el terieztésére, és nagyobb világosságára az idővősséget Isten dolgaiban. Vgy amaz Saba Királyné Aßony 3 Reg. 5. ki meßönnen időve Ierusalembe, hogy az bölcs Salamonnak bölcsességét halgattá, és hogy valami bölcseséget időle tanulhassá, azért idő vala hozzá: melyet mivel hogy dicfiri Christus Vrunk, Matt. 12. Lehet tehát oly idő, kiválképpen az Vri nemzetből való élel elmeü búzeknek, hogy

hasznos

NEGYEDIK RESZE.

hasznos az ő tanulások, és tanulynak olvasni Istennek tiszteletgére: de azt nem azért tanulják, hogy másokat tanítsanak, hanem csak tulajdon magokért.

Noha olvassuk az írásban, Iud. 5. 1 Reg. 2. hogy vólianak néma mely Prophecia Aßonyok, melyeket az emberek O Törvényben halgatták, mint amaz Debora, kinek az Szent írásban is megh vagyon írva az éneklése: és Iudithnak háladása az diadaloméért. Es Annának Samuel Annyának és ávái az Szent írásban maradtak: Mind azon által, hogy ez az hivatal rickán esik az Istenről, inkább tehát illik minden Aßonyállatoknak az halgatás, ajtatosság, kézi munka, és házi mulatás, mint idő megh írta az Bölcs az tiszteletes Aßonyállatokról. Prover. 31. Lenti, és gyaplat, ugymond, kereste, és örömet mívelt kézi munkát, és idő mint az kereskedőnek Gallyája, meßönnen hozván kenyereket Reggel ideien két vala fel, és az házi cselédyének ideien ételt ad vala és az ő leányoknak eledelet. Megh látta az mezőt, és megh vőtte, és kezeivel plántált bölös rayta.

SZÜZ SZENT CHRISTINA ASZSZONY KIN HALAL SZENVEDESE TREMEFI Ersek Adonus által rövideden megh irattatott, és Morolustúl megh igazgattatott Lib. 4. Cap. 2. & Lib. 5. Cap. 6. Elt Christus Vrunk búletése után 200. Eßtendőben.

OLASZ Országban Tremes városban mely ál Wallini tó mellett, szenvedet kint hálált Szent Christina búz, CHRISTUS Vrunk neveért. Szent Christina búznek apját hiták Vrbannak, azon város Vrképe vala, az ő arany Istenit el lopta Szent Christina, és mind aprora rontotta, és az aranyat begényeknek osztotta: Azt megh értvén az Attya előbör arczul csapdosni,

KINCSTARTOCSKANAK

csapdosni, és ökölel verni, ostorokkal fuytogatni, és az ő testét gerebléckel faggatni, hogy Christus Vrunkat megh tagadná, parancsola: de hogy megh nem változtathatá erős hitit, és alhatatos fivét az fent füznek, és az ő Istenétül és fíerető völegényétül őtet el nem valazthatta: megh parancsolá, hogy környôs körül vassal foglallyák bé, és úgy vetnék az őtet bűdös tömlöczben. Másodszor ki hozatá az tömlöczből, labbal fel kötven, kegyetlenül vas kőrmöckel uijobbán faggatni és minden testét csontairól le vonni az kegyetlen atya parancsolá: de maga kezeivel az el darabolt hussát le vonnya vala az csontokról, és az atyának fíemek köziben hánnya vala, mondván: fallyad az leányodnak húsát, mellyet te fűltél, az én testemet megh eheted, de engemet az Istentelen bálványozásra ugyan nem hozhac, látod miképpen én magam az én testemet utálom az Christusért: mi okon tehát az én reménységemet te én velem el hagyatni igyekezzél. Az te vak pogányfágod, és utálatos Istenid, és az te őrdögid oly nagy irgalmatlanfágra visnek, hogy az teleányodra, mely te tulaydon tested és véred, oly ifönyu sebeire néznél. Mind ezeckel sem fűnék meg az ő pogany atyai mérge: megh parancsolta, hogy vas kerekben bé fonnyák, és tüzet gerjessenek alatta: és felől forro olayt törnek vala reája. Es úgy mint az fűtő halsúl vala, ő penigh dicsíri vala az Vr Iesus Christust,

NEGYESEDIK RESZE.

Christust, ki őtet csudalatoson megh mente; mert az tűz az ő helyéről mint valami eleven állat el ment, és fokakot az pogányfágh közzül megh égette, úgy anijra, hogy többen ezernél csudalatoson el vesének attul az tüztül. De még-is mind ezzel-is nem elegendven meghaz hitetlenfég: az kinzot fűzet megh uyjobban tömlöczel fanyargatni keztek. Ott az Vr Isten Angyala által megh látogattata, és az ő sebeit megh gyogyittata.

Az után az Attyaakarván tellyefégesen őtet immár megh őlnie, látván egésségét, ily nagy csudán még-is megh nem indult, az kegyetlen Attya vizben őlni parancsolta. Nagy követköttven reája bé vetették őtet az vassangi tóban. O Christus Vrunknak nagy csudája? Az Angyal az viz fölött őtet fíaraz labbal hordozta, és mint az föld fínyen úgy járván az partra ki vivé. Még-is az tömlöczben uyjobban vetettet bé. O megh győzhetetlen türe az te fíentidnek Iesus Christuiunk. Azonközben az Attya tífítit le téven, megh hala, és más Kapitánnak, avagy Vr képenek jutá kezére, mellyet hinák vala Dionnak. Mely uyjab és nagy kinockal, vassal és tüzzel nyuzta, verte, ostorozta, metélte. Kiáltatta, hogy Apollonak az ő Istenének tíftefféget tenne.

De az Szüz imadságára az Apollonak bálványai zenként romlot és bárnajalón. Az profetálást magáról

KINCS-TARTOCSKANAK

ról nem tutta, ki másoknak jövendőt profetált. Aval az csudával az Vr Isten sokaknak biveket megh lagitá, és töredelmességre forditá, az igaz hitet vövék. Megh ésmérték sok poganfágok erejét az hatalmas Istennek, és több három ezer léleknél vövék az igaz hitet, és hűnek Christusban, mellyeket ő megh uyjobban tömlöczben vetervén batorittya vala tanításával és intésével az bñt Szűz. Az után más ítélő biro támadot fel, hogy sokaig tömlöczben vala Christusnak jegyese, kinek neve vala Iulianus, Az-is az ő alhatatolságot próbálta, akarván véle Christus Vrunkat megh tagattatni: de mikor látta az ő alhatatolságát, nagy égőkemenczében bé vetni parancsolá. Abban az igen bé fűtetet kemenczében, az tűz ő néki sem mit sem ártot, és terméketit-is az hatalmas Istennek parancsolattya, el feleyte: Vgy annyira, hogy benne az Christina bñz ötöd napigh maradván, egészlegben minnyájoknak csudájokra ki jött. Látván az ott való Vr avagy Vr képe oly nagy halhatatlan csudát, bñm fñn vñstésnek tulaydonittya vala; más ifonyu halált gondolá. Megh parancsolá bñm fñn vñstőknek, ördöngeseknek mindenféle legh mérgeseb állatokat öbvegyűyteni, Iaspis kigyokat, gyekéket, és egyéb méreggel tellyes állatokat, és ugy az bñzre bocsárgani. Csipják vala azok az mérges bestiák az ő testét, de semmi kárt nem töttenek néki, az ő mérgek vñst és erejek nem

NEGYEDIK RESZE.

nem vólt az ő fulakjoknak. Azonban azok az mérges állatok az ördöngőfre fordulának, ki őket bocsátgattya vala, és mingyárt megh olték őtet. De felebráttához nagy bñretetiből, Szűz bñt Christina az ő ellenféget imádságával fel tamaztá, és megh elevenedék Christusnak erejével. Im már nem tudván mit kel tennie véle minden mérges bestiák felet kegyetlenb Iulianus, fel vonatá egy karoban, az ő mellyér metélni, az nyelvét el metzeni, és megh lövődözni az ő vitézinek parancsolá. Ackoron őstán, mikor környörgöt, hogy az Vr Isten elegendgyék megh kinyával, és véget vñben bñnvedésnek, és munkájának, ugy az tñsta bñz kezében ajánlá lelkét az Vr Istennek.

Oly diadalommal az Mennyei Országot nyéré megh, az bñntektől böcsültet, az Angyaloktól discsirtet, Christus Vrunktól megh öleltet, az Attya Istentől ös leánya minden Menyország birodalomban részesített. Egy Szűzet három Vr kepek avagy Generalis Kapitányok oly kegyetlenül sok képpen kínozván, megh nem győzhették, sem bñnben nem hozhatták, mert Christus Vrunknak erejével megh környéketet vala, kinek az ő dicsősége megh marad öröckön öröcke, Amen.

A P P E N D I X.

Szent Tekle vólt Anya, az Attya penigh kegyetlen pogány, ki oly bñrnyú kínokra kíatta leányát, ő azonban más Anyához folyamot, mely

KINCS-TARTOCSKÁNAK:

mely menyben lakik. Azért ez földi Anyát el hatta, és oly kínokat szenvedni, éder dolog neki volt. Tudom nyilván, hogy az Isten ezekben az fűzekben szenvedéseket igazgatta; de mindazonáltal ő magok is hozzá kétfűtlenek szabad fő akaranyokból, szenvedni Vrokkert minden kínokra kétfűt voltak, melyeket az emberi gonoszság ki gődölhatta, nagy örömmel tellyes hittel, bizván segítségében, szenvedéssel, nem kü, hanem fayedalom alá vetet testek vala; nagy lángozó imádlágokkal; és fel emelő sívekkel az ő Vőlegényekhez; melyek az kínokban, mintha csak el alunának oly könnyen válnak vala el testektől, semmi fayedalmot nem érezvén. Oly boros uton mentenek menyben: De minéha bõu urat válastunk magunknak; pirullyunk az Szűzekről mi férfiak.

MAS SZÜZ SZENT CHRISTINÁNAK CSUDALATOS ÉLETE, VGYAN CSUDALATOSNAK nevezteter, megh irattatot Dominicus Katipratens Thamás által, melyről mentseget tében Dyonisius Kartuzinus, de quatuor novissimis Art. 50. & de Iudicio animæ, Art. 10. Elt Christus Vrunck fűletése után 1200 Eftend.

De kívántatik itt, hogy elől járó befedet te gyünk.

Mert az ki annak az Szűznek életét írta, emlékeztet erre kegyes olvasót, hogy a val, az melyet fogz olvasni erről az Senti Szűzről meg ne boráncoznak; és is hasonlóképpen kérlek, hogy valamit ebben ne veslekednél; melyet hű és igaz Senti lámbonok kerőstik; mert az Vri Istennél mindenek könnyű és lehetőségek, és melyek immár sokszor megh forgattatának mind az egész Romai Szentegyház elői, és az melyeket írta halála után nyolczadik eftendõben, holot az az ki írta semmit hozzá nem adhatot, sem faporíthatot; mert az eleven tanubizonyosság meg nem engedik volna. És nyilván való bizonyosság arról Virriaki lakab Achenaribeli Püspök és Kardinál, mely feneivel nézed rá, és az az mi it olavafni

NEGYEDIK RESZE.

Vasni fogz; maga irásával mind ez féles világhnak eleiben tévé, megh élleiben az Senti Szűznek.

Következik élete Sz. Christinának.

HAsbaniai Vármegeében Flandriában vagyon egy várooska, melyet Trudonnak hiják, melyben ez az Szűz Christinának fűleij voltak, noha nem Vri nemből való, árvasághra maradván két nénnyével, melyek akarván Isteni fűlelemben itt ez világhon, az mint az Atyafiakhoz illik együt tífteffeghben élni, oly tífteket egy más közöt oótának: az öregbik hogy aitatosfágban templomban való járásban foglalná magát, az második házi esközben és gazdasonyfágban forgalmatos volna, és az harmadik ez az Christina, hogy az közönfeges barmot örizne.

Eörömet fel valalá azt az rof és gyalázatos tífte az alázatos Szűz, és abban az tífteben, mayd hasonlóképpen Moyseshez járván az barom után, az Vri Isten nel meg egyefedet, forgalmatoson és titkon aitatosfágot maghának formál vala, ugy annyira, hogy immár méltó volt az jegyes mátkájának Christus Iesusnak haza vitelre. És rövideden fólván, mikor az Vri Isten fűrelmében lángozot, és gyenge ifu tagait érette fűarastotta: halálos betegfeghben esék, melyben ajánlván az ő lelkét az ő Istenének, nagy csendefen megh hala. Esmervén ötet az ő Nénnyei és fõmbedi csudálatos fűelédnek, fõ fogadónak és aytatosnak len-

KINCSTARTOCSKANAK.

ni, sirattyák vala ötet az ő nénnyei és az több atyafiai. Esti tíftelegyes kereftýén temetéshez kéűlvén: Mikor másnap reggel az ſentegyházhoz vivék ötet, és kereftýén ſokála ſerént az ſent Miſet lelkeért áldoztanak: az koporſóból melyben fekűt az oltár elöt felugrik, és fel kelé, futot, és hamar fel az ſentegyházra futamodék ſinten az héázat ala kakas űlőkre űle. Az nép mind meg ijedvén az ſentegyházból ki futot, csak az őregeb nénnye nem kicsin ſzelelemmel ott maradá. Mihelt el végezé az pap az ſent Miſet, mingyaráſt Chriſtinát nagy erős Iſtennek ſavaival exorcizálni kezdé, és le ſállani kénſerité. Le ſállot onnan, és az nénnyével haza ment, étellel megh erőſedet. Es hogy fel futot az templomra, így magyarázták ezt némellyek, hogy az ő megh tífult lelke ſagiát ez földnek és az bűnös emberek teſteknek dochiát el nem ſenvedherte. Sokáigh penigh cselekette azt, mindenkor az mikor tűle lehet, hegyekre, tornyokra, magos fákra, nyugodalmot az aytatos imadſághra kereſet. Gyűlének hozzája egyházi és egyéb atyafiai és ſomſédi: kérdezik vala ötet, mi lőlte, és mint vagyon. Es ő engedelmeſen és hágoſon mondá: Mihelt el vált az én lelkem az teſtűl, azonban fogák az én lelkemet az ſenyefféghnek ſólgai, Iſtennek Angyali, és viſik vala engemet nagy ſzelmesfötétes helyeken, mellyek teli valának emberi lelkeckel. Kinokat kiket láttam, hogy ők ſenvednek, oly

NEGYESEDIK RESZE.

oly nagy rettenetefek, embernek nyelve ki nem mondhattya. Láttam némellyeket ott, kiket annak elötte jól éſmértem, és igen keſeregvén raytok: kérem hogy micsoda helyek vólnának azok, azt gondolván hogy az vólna az pokol, Megh mondák énnekem, hogy az Purgatoriom és azok pœnitentiában multanak ki, az kik benne vadnak: de hogy bűnökért eleget nem töttenek ez világon, itt kel immár ſenvedniek bizonyos ideigh. Az után vőnek engemet pokolban, őt-is némellyeket, kiket annak elötte éſmértem, láttam. Az után vinek Meny=Orſághban, és allatának az Vr Iſten ſéke eleiben. Holot láttam, hogy már az Vrengemet bé fogad orſágában, ſőltte igen örűltem azon, vélvén már azt, hogy immár örűcké ott kellett maradnom. Es mondá hozzám az Vr Iſten: úgy vagyon jó leányom itt léſel velem: de válazt magadnak egyet ez két dologh közzűl: avagy immár velem maradnod, avagy az teſtben viſa térned, melyben azokért az lelkekért, mellyeket Purgatoriomban látal és igen ſántál, ſenvednéd, és őket onnan ki ſabaditanod, és az embereket jó példa adáſſal az pœnitentiára fogod vonni, és az után ide nagyob nyereſſeggel bé fogattatol.

En ezeket halván, nagy kőnyörűleteſſeggel fel indulván azokon az ſenvedő lelkeken, vala ſtrám magamnak viſſa téréſt az teſtben, és úgy cselekedni. Es
azonnal

azonnal meghparancsolának vissza térnem. Annak-
okáért ez földre küldöt vagyok: Kérlek titeket, hogy
ha valami csuda dolgokat látni fogtok, avagy ollyas-
kokat, kiket az előt nem láttatok senkitől, megh ne bo-
tránkozzatok, mert az Istennek akarattya. Es csu-
dálkozván az halgatók, mikövetközik azt várták. Az
után igen kezdet futni emberi tarfaságh közzül, és
emberi szem látás elől pústákra, magos fákra, magos
tornyokra, és egyéb legh magosb helyekre. Azokat
látván az atyafiai és azt vélvén, hogy ördögh volna
benne, nagy nehezen öter megh fogták, megh kötöz-
ték és tömlőczben vetették; holot nagy nyavalyát
szendvedet embereknek szagok mia, és egyéb sanyaru-
ságok mia.

Egy éczaka az Vr Istennek segítségé által el ó-
dozta magát, és az pústákra futot: az fákön masof-
ván mint az madár; és mivel hogy testben lévén meg-
ehezet (mert az nélkül nem élhetet) törvén nagy ehe-
zést, emberekhez vissza térni nem akar vala: csak az ő
Istenéhez esedezet, hogy ő reá gondgya legyen, csu-
dálatos dologh és emberektől nem hallatatot, hogy
minden természet ellen: az ő Szűz mellyéből, tey kez-
det folni, mellyet ő ki nyomogatván, kilencz hétig
élt véle.

Vyjobban az atyafiaitól fel találtatot és megh
köteztet, és az után szabadon bocsáták, futot Leo-
dum

dum városban: ott az Vrnak testét vön magához, csu-
dálatos és emberi elmével megh nem fogható poeni-
tentiát kezdet mint ha ujjonnan cselekedni, mellyek-
re völt küldöt. Mert bé jart az égő és igen meleg ke-
menczébe: és síván kiáltot hangoson nagy égés mia,
mellyet szendvedet: de mihelt onnan ki jött semmi égést
az ő testén nem tetczet. Megh néha mikor kemen-
czet nem talált, az tűzben hannya vala magát, kezeit
avagy labait égeti vala, mind addigh migh igen érzet-
te és sívalkodot. Néha nagy forro ser főző réf faze-
kákban bé ugrik vala, és ott állot: és az több tagokat,
mellyeket forro viz nem éri vala, kezeivel öntözte. Ki-
áltot és sívalkodot mint az szülő Ábonyállat: meg-
is tört; és mihelt ki jött avagy ki vonták onnan semmi
sem tetczet megh rayta.

Moses vizében télben az jegh alatt, hat napig la-
kot: csak aligh az pap nagy Istennek szavai által kin-
sérítette ki jönni onnan. Allot néha az malom kerek
alatt, és mind az egész viz az kerekről reá hullot: néha
megént az malom kerek alá bocsátkozot az vizen alá,
ugy annyira, hogy minden csontyát össze rontotta, de
mihelt ki jött onnan, megh egészen és egéslegben ta-
laltatot. Azokra az kerekre, kikre az gonoz tévő
latrokat szoktanak vala kötözni, gyakorta oda kötözte
magát, és az csontyait rontya vala benne: de mihelt
onnan el ódozták, semmi törés meg nem tetczet cson-
tyaiban.

KINCS-TÁRTOCSKANAK

tyaiban. Koporsókban holt testek és csontok közöt többet lakot. Mind az egész Trudon városának ebeit magára huzogatta, négy lab kezzel máfosván, fokfor meg-is harapdalták rutúl. Sokfor látták ötet, hogy tövissék közt mezitelen máfosot, ugy annyira, hogy minden teste vérbe usot. Csudálatos dologh vólt az, holott vési vala magát az fántalan fok vér mely belőle ki foly vala, mert az ereket-is gyakorta vágattya vala. Teste igen gyenge és karcsu vala, ugy annyira, hogy oly sebese futot néha az hegyekre, mint az orobliány him, igen vékony fa ágon fűgeztette gyakorta magát. Az ő imádsága legh gyönyörűsegefeb vala legh magosab helyeken, mellyeken nyugodalmot kereset. Azokban az aitos imádságiban, mikor az lelke Istenhez emelkedik vala, az teste mintha őőve olvadot vólna, és csomoban tekeredik vála, ugy annyira, hogy semmi tagja nem ismérzik vala, hanem az után, hogy az érzékenése meg tért. Az emberek ezeket látván, azt velték, hogy őrdög vólna benne. Azt bégyenlvén az ő atyafiai, fogadák egy gonos és erős embert, hogy ötet meg fogná. Mely ötet el nem érhette, hanem haingalo fákkal az lábát ketté törvén, ugy fogta meg sebese az ártatlan fűzet.

Meg kötözvén ötet, ugy külték Leodium városban. Az borbély halván és tudván erkölcsét, felvén azon, hogy valahogy el ne fússon, bóldban egy ošlop-hoz

NEGYEDIK RESZE.

hoz erőssen meg kötözte és bezárta. De nem akarván más orvošt keresni Christus Vrunk kívül, őtöle megh gyogijttatot, és abból az foghsághból ki fabadittatot. Megh uyjobban megh fogták ötet, és erőšséb foghságban vetették ötet az atyafiai, ugy annyira, hogy az agyeka egy kemény fától, melyhez erőssen megh vólt kötözve, rothatni kezdet vala, és az vállai, az kiket más őregh fával meg nyomták vala, az fától revesülni keztek vala. Egy falat kenyeret csak adáltanak napjában, egy kis hideg vízzel, de azt-is az faydalom mia, és hogy ašu vólt, nem ehette, és ugy az emberektöl el hagyattatot, és senkitöl irgalmassághot nem találván: csudálatos és halhatatlan csudával meg másodszor az Vn Istentöl megh vigasztaltatot, az ő mellyéből folyni kezdet olay, hogy az kemény kenyeret meg olay jozván, könnyebben éhségét megh erőšithette, és az kemény kenyeret megh ehette, és az sebeit azon olajjal kenegetvén, gyógyította. Az cselekette azt az ki Samsonnak fogból és csontból vizet bocsatarot.

Sok idő mulva az atyafiai tovább nem tőrhettek, látogatni nyavalyáját mentenek: az nénnyei firni keztenek rayta, és minnyájan térdre esvén, bocsánatot kérnek tőle, és többbe ötet sanyargatni nem akarják ígertenek, az Istennek ajánlyák már ötet. Eő kedigh minnyájokat őrdömet láttá, és tölők az sanyarufágot jó kedvel vőtte, azért, az ki ötet segítsegül embereknék

KINCSTARTOCSKANAK

javokra és poenitentiának elterjeztésére az Christus Vrunknak szent vérével meghváltot lelkekért, szenvedni parancsolt vala. Mikor immár azon az szabadfágon vala, és azokat az poenitentiákat tartotta, az kiket felől meghmontuk, és egyéb fanyarúságokat kiket ki tudot gondolni magán: azt halván meönnön jönnék vala csudájára, sokan az emberek között ötet látván épülnek vala, kérvén azokat, miért cselekedné azt, melyeket ő mindenek előtt meghvallotta, híván minnyájokat poenitentiára. Némellyek meg is botránkoztanak, látván csuda és emberi elme megh nem fogható cselekedetét.

Mellyet látván az aítatos emberek, kik az Istennek tiszteletit szerették, és immár jól ésmérték Szűz Christinát, hogy igaz és hű szolgálója vala az Istennek, és az ő szent akarattját töltötte, kéri vala az Vr Istent azon, hogy meghmértekelne benne azokat az csudákat, és meghrövidítene benne az ő szent erejét: azért hogy az gyarló emberek mindeneket megh nem foghattyák, hogy valami selegyeb cselekedeti Christinának lehetnének, és nem oly igen az Vr Istennek keze benne hatalmaskodnék.

Megh halgatta az Vr Isten imadságokat, hogy az után az ő élete haylandob volt az emberekhez, és el szenvedhetné ő vélek való lakást. Az Christus Vrunknak szent szeges testét gyakorta magához vötte, de ki-
válnépp-

NEGYES DIK RESZE,

válnéppen minden Vasárnap, és mondgyák vala, hogy utánna mind testi éhséget és meőagát el feleyti vala lelki erőme mia. Attyátul maradot jószágból semmit soha nem akart enni, hanem abból az mit ki koldult: hogy azoknak vétkeket viselne, kiknek alamisnájokkal élt. És mondgya vala néha amaz bölcs sokát: azért az gonosz és bűnben meghkeményedet emberektől alamisnát kérek, hogy azt adván, hamaréb bűnökkel fel kelhetessenek, mert semmi álat úgy az Istent irgalmasságra nem indítja, mint az alamisna: és hogy az irgalmasságh, és az könyörületességh vísen az embert jó végre és jó ki mulásra.

Egy szerigen meghsomehozot vala, és futamodék egy gonosz és Istentelen emberhez kérvén tőle egy italt, és ő egy pohár bort hagyá neki adni, és ivék egy kicsint, az az ő alamisnája oly nagy hasnot hozot neki, hogy az embereknek velekedések ellen nagy szentül poenitentiában multa ki ez világhból. Megh ésmerte az alamisnát az mely gonoz keresményből, vagy usurával kereset vala, és monta: oly nagy kínnyal és nyavaljával esem azt az alamisnát, mintha kigyokat, békákat, avagy egyéb mérges állatokat enném, Oh én édes szeges Iesusom úgy mond, mit cselekezel én velem? miért annyira kinezta? és vervén mellyet kiáltot: Oh én meghnyomorodot Lelkem, micsoda utálatos eledelt esel? Oly nagy kinokat szenvedet,
Aa 3

KINCS-TARTOCSKANAK

vedet, mikor aztôtte, az migonoz kesmeninyel találva volt, ember ki nem mondhattya. De még is inkább bánkodot, mikor az gonoz emberektől kervén alamisnát nem vehetet, és azért néha erővel is el kapta, mondván: mostan bánod azt, de az után nem fogod banni.

Az ő ruhája volt fejr hofsu boknya, és hofsu palást földigh az is fejr Remete bent Pál Baratok bent de hars fa fiackal öfve varva vala, avagy gombos tuczkeckel öfve aggatozva. Mindenkor mezit láb járt akar mi temérdek étkeket ött, moslékot gyakorta ivot, gyakorta korpából sült kemény kenyeret vizben asztatván aztôtte harmadnapba, és néha negyednapba egy egyfer. Ha valaki városban megh holt, azt az Istennek jelenéfből tutta hova lött az lelke: hogy ha pokolra állot, ugy kinoztatta magát, hogy kö fiv lött volna az ki rayta nem keseredet volna, ha penigh üdvözült, nagy vigasága és örvendetessége vala.

Az betegek mellet és haldokok mellet, örömeft ült, emlekeztetvén gyonásra, pœnitentiára, és jó bay vivásra az halállal. Mellyet az Sidockalis cselekedet kik ott vóltanak fokban, mondván: hogy az mi Iesus Christus Vrunk igaz Isten, nem siet az büntetésre, és keres forgalmatoson ezkölt, és mindenkor eleikbe adgya az embereknek, azt is az miképpen az őigaságát vehetnek. Azt is befélte, hogy valami hely vagy

NEGYEDIK RESZE.

gyon pokol mellet, mellyen itilik azokat, kik nagy halálos bűnek után, csak halálok oráján pœnitentiára, avagy tœredelmes fivre fœrt akarnak tenni, és ugy halnak megh, és abban az helyben nem kissebbek az kínok, mint az pokolban, csak a val küsseb hogy reménsegek vagy on ki fœbudulásra, de az őrdögök fockal forgalmatosbban kinozzák, tudván azt, hogy valamikor ki fœbadulnak hatalmokból.

Szent Lélekvel tellyes profetálásképpen sok jœvendő dolgokat tutta, és történt dolgokat mefse országokban megh látta. Azon az napon mellyen Swebia Herczegh nagy vér ontást tœn, kiáltot nagy fel fœval az Apaczákra: fuffatok hamar az imádságra, mert vérrel és sok fegyverrel az levegő égh téli. Egy Apaczának, bent Kathalin Kalastromában mely ki fœladni igyekezet, monda: ez az űres edény, nagy fœgyent téfen mind az egész Kalastromnak: es ugy történt: de hogy az után megh fœnván banván cselekedet az el fœladot Apácza, pœnitentiát tartot, és uy jobban bé kéredzet az Kalastromban: de az tœb Apácza baráti semmiképpen bé nem akarták fogadni tarsaságghban tœbbé: de ő erette mind addig-istœrekedet, hogy bé fogatták, és ugy fœerték, mint annak elœtte. Mert azt monta nekik: tik az ő veszedelmét sem minek allitryátok lenni, de az Christus Vrunknál drágan ál, mert maga vérrel és egészsegevel megh váltotta.

Ieru.

KINCSTARTOCSKANAK

Ierusalemet megh vötték az Pogányok kerebtyének kezéből, azt az napot tutta, (noha ottbáz mil földön volt tüle) és embereknek beszélgette.

Az nagy sük estendô felől, mely halála után követközött, VR sületése után 1270 estendőben, jól idején hirdette. Igen örömet lakot sient Kathalin Kalastroma mellett, mely volt az város elôt, és ott egy szeraitatoson imádkozván, mint egy elhala, el ragattatott lelkében, úgy mint egy csomóban mentenek minden tagai. Es az után mint egy ki nyuutozta magát, és mintha alunnék: az ô sájánál és mellyénél, halhatatlan szép gyönyörűségés éneklést hallani vala, és fel ferkenven mint egy álmából, ôsve hitta az Apácza Ábonyokat, kénserítette, és monta: Dicsirjük barátim az VR Iesus Christust, ki csudálatos az ô cselekedetiben, és el keztek, Te Deum laudamus, &c. és az egyebek ô utánna énekeltenek. Megént az után, hogy meghértette mi történt volt véle, ségyenlvén, az emberek dicsireti elôt ki baladot az Kalastromból. Es néha olyan el ragadasból fel ferkenven hangos torockal siratá ez világhnak nyomorúságát, mondván: Onyomorult világh ki nem ésméred teremptödet, miért immár hogy nem sölgalz ötethiven? miért oly fokáigh az ô sienttűrését utálod? vayha megh ésmérnél bűnös ember az ô irgalmaságát, mind ez feles világh sfermetül el nem vonhatna, de hogy talán

nem

NEGYEDIK RESZE.

nem akarod és nem érted, azért az te sfermeidet el forditad tüle. Es azokat beszélvén nagy torockal kiált vala, sívalkodván, mint az sülô Ábonyállat, az földön ide s-tova haingálván magát, és vervén kettöztetvén savaít, miért nyomorult ember talám Vradra nincs sükséget? El futott ostan attyafiai közzül egy várban, mellyet hiják vala Leonnak, és ott Ivera nevű Apaczával bézárván magát, kilencz estendeig lakot.

Attól az Iverától (azt mondgya életének iro-dé-^{Az ô életének} akja) én fokat tanultam, és fokat hallottam, mellyet ^{iro dé-akja elt} irok ô felöle életében, és azért csak meönnen Francisziából jártam hozzája hólta után sient Christinának. Ott az felül megh irt várban, mindennap éy felkori imádságon lejelvén, az után hogy el végezödött az regveli imádságh, és bé töttek az templom aytáját, akkor kezdte ô el az ô aitatóságát, és éneklést, oly gyönyörűségesen énekelte, hogy ez világon semmi hasonlo musika nem találatnék hozzája: mert valami oly ékefen és gyönyörűségesen az torkában zöngöt, mint ha jó fistula orgonán avagy egyéb instrumentomot fuván és vervén egy néhány discantista az mellet volt volna, annál-is sebben, hasonloképpen az mellyében, ember megh nem irhattya annak gyönyörűségés éneklést. Es éneket sok titkos Istennek dolgait az sient írásból, déákul és Poetak ritmusival sferpen ôsve helyheztetvén. Igen jól értette minden bölcs déák sölkat,

Bb

noha

KINCSTARTOCSKANAK

noha soha sem tanult, és egyéb tudománt, és az tudos Theologusoknak kérdésekre mindenkor megh tudot felelni, és kérdéseket megh feytetni: mindazonáltal nem örömezt cselekette azt, és nem gyakorta azt mondván: az igaz papok dolga az, az bent írást magyarázni, én hozzám nem illik. Az papokat igen bocsúlta, noha néha nagy rövidséget szenvedet tőlök. Az bent Misset aitato son halgatta mint annijt az mennij pap volt az templomnál. Bűnbe heverő papokat titkon intette mint egy attyokat, hogy ő miattok az Christus emberektől megh ne esufoltatnéjek. Annak az várnak Vra az holot lakot, volt neve Laios Leon vari Groff az őtet igen bocsúlta, és mint egy annyát ferette és nevezte annak, és az ő intéfere, ha valamit vagy az egy házi rendnek vagy begények rövidséget cselekedet, két annyit helyette adot.

Egykor mikor az templomban egyfer imádkozot az Vr nagy aitato son, és sok Vdvari katonák közzel mellette állottanak, csak azért hogy közzel melléje mehesse, oltárt kerülni ment, ez közzel hozzája jövőn, mondá: O mely szép fenyves vagy Vram. Azt halván az Vdvari Katonák, mondának: ime miképpen dicsirítégedet Nagyságos Vram. Es az Vr mondá: nem engemet dicsiri, de az véghetetlen Vrat menyben, mely minden szépsegnek kútfeje. Es az Christina azt halván, mondá: igazán mondál, de miért hát

NEGYESEDIK RESZE.

hát őtet nem feretél? Es mikor az Leon vári Vr halálos betegséghben esék, kéri valo azon Christinát, hogy utolsó óráigh mellette legyen, és megh parancsolván minnyájoknak, hogy ki mennyenek csak Christinával ben maradván, és labaihoz borulván, tizen egy estendőskorátúl minden halálos bűneit elő famlálá elötte, nagy könyhullatással és zokogással, kérvén azon, hogy ő érrette imátkozzek. Es őve kiáltván attyafiait és cseléit ilyen testamentomot tön, az mineműt Christina mondot, és ugy hala meg. Tudván azt Christina Szűz, hogy nagy kinokra Purgatoriomban vitetetet: megh nyere azt az Vr Isten-től, hogy egy résejért az ő kinainak itt ez világon szenvedgyen érrette. Es mikoron egyfer megh jelenedék nékie az megh holt Vr, és segitléget kér vala tüle, ő monda: mennyel és szenvedgy az mint az Isten parancsolt: megh elegendgyél azzal, hogy én felet Purgatorium tűzében való kinaidnak magamra vessem; és nem késvén ő érrette tűzben égeti vala magát, és hidegvel kinozza vala magát sokáfa ferint. Azokat az helyeket holot az Vr többet vétkezet vigan lakván, nagy somoru könyhullatással öntözte, és az vigasságot sírással fizette.

Egy estendeigh halála előt puftán lakot, igen ritkán (azt-is nem sokára) az emberek közzé ment, hanem ha üdvösséges dolgokért, avagy egy falat kenyereért,

KINCSTARTOCSKÁNAK

ért, valamikor megh mutatta magát egy kicsinne. Az szent Kathalin Kalastromában-is az Apácák között néha lakált. De immár az utolsó estendőben az ő teste oly könnyű gyorsaságot véssen vala magára, úgy annyira hogy mikor futot, aligh lathatta ember szemével őtet, sőt néha rettegés nélkül senki reá nem nézhetet. Egybér az szent Trudonay Apatur egy éczaka ey felkori imádságok után el reytette magát az templomban, és vigyázot reája, mit fogh cselekedni, és ő magát mint egy fákot teli csontal az oltár eleiben vetette, fohaszkodván és mellyét vervén, monda: O nyomorult testem, sokáighe megh kinezni, meddigh megh az én Christusomnak latását tavoztatni fogz? és ismég vißontagh az testéhez ból vala az testel az léleknek sirván: O nyomorult lélek, miért te kinez-tacz? és micsoda kedved telik bé kinaimról? miért az földben bé nem bocsátaz, melyből vetetet vagyok, hogy megh nyugodnám és várnám az utolsó napnak fel tamadását? miért hogy te nem még az te nyugodalmodra, én nálam nélkül mely földből való vagyok, és az menyei javakat vennél, oda az hova én te veled el nem mehetek? és ezeket mondván, sirt és zokogor erőssen. Es egy kicsinné vartatva vigadni és nevetni kezdé, és csokolván labait, monda. O szerencses test, mely vóltál énnékem jó cselekedetekre és borsalmatos Isten akarattyának töltésére engedelmes,
és

NEGYEDIK RESZE.

és türtél mindent valamit az lélek parancsolt. El jön az te jutalmod-is, és én tarsom má az utolsó nap után az öröcké való dicsőségben el válhatatlan léssel.

Halála orája előtt jól idején senkivel sem beszélt, és járván somorkodván és sirván az embereknek gonoszságokon és bűnökön, és haladatlanfágokon az ő Istenekhez hangoson sirván: látván azt miképpen az Vr Isten ki mulások után büntetni fogja: Es mikor immár közzel vólt az ideő, az ő betegségének, az mindenkori elmélkedésűl, nem akarván magát meg főtani; és bé menvén szent Kathalin Asszony Kalastromában, elő állitá Beatrix asszony Apácát, mondván: ved énnékem ágyat az te kamarádban ritkon. Azt örömeft megh mivelte, és le fekűt reá, és igen nagy betegh vólt három hétigh. Es mikor vótt magához az Vr Istennek szentséges testét, és utolsó kenetet: az Beatrix Apácza asszony térdre esvén előtte kéri vala azon, hogy némely dolgokról őtet tudósítaná, minek előtte testből ki mulnék. ö ollyankor halgatot. Azonban Beatrix vala hova ki ment. Mindenkoron azon untatta az Istent Christina, hogy az ő halálát semmi csudával megh ne látogatná: de hogy úgy hálná megh mint az többi: és úgy történt. Miglen az Beatrix hozzája tért, addigh ő megh hala.

El jön az Beatrix és talállya őtet Bépen ki nyugoztatva az földön fekvén, az mint vélem Angyali

K INCS-TARTOCSKANAK

kézzel. Mellyet látván türhetetlenképpen sirni és sívalkodni, és hozzája állani, kezdé: nem illet az hozzád, nem úgy kellett annak lenni, Christina, az én kéresemre semmit sem felelned, és az több Apácza barátoktól nem bucsuzni, őket Istennek nem ajánlani, és úgy hárunk nélkül el menned? Nagy keferűségében is és valami reményességében bizván az Istennek az ő bérért, nézván forgalmatoson semélyére, monda: Christina, lám mindenkor itt lakván énnékem engedelmes voltál, az élő Istenre kinéritelek, mellyet igen szeretél ez földön, hogy mostan is halgatnál meg engemet: mert mindeneket tehez annál, kinél mindennek lehetégesek, tér vissza az testben, végy bucsut az Apácza barátimtól, és arra felel meg énnékem, az mire kértelek. Csudálatos dologh, azokra az főakra meg elevenedet az Christina, és fohaškodván, főmorún az Beatrix semélyére nézván, monda: De miért édes barátom akadaltól az én nyugodalmomnak, immár Christus Vram eleiben voltam vitetve. Hamar fámlál elő az mire kérz engemet; és meg kérde, és feleletet von az Beatrix. Es azonban az több Apácza barátok őve futának oda, őket látván, bent kereztnék jelével megháldván, az ő Lelkét uyjobban ki bocsatá, Vr búletéfe után 1224 estendőben. Elt az első fel tamadás után negyven két estendőt. Vgyan azon bent Kathalin Kalastromában el temettetet. Es hét

NEGYEDIK RESZE.

hét estendő mulva, mikor job helyre vitték által az Kalastromot: az ő testét is nagy böcsületesen által vittek, holot az koporsónak fel nyitafakor fok nép nagy főp kedves főgokat érzet, úgy hogy minnyáján kiáltottak; Christina Christina élteben csudálatos, és holta után Istennel kedvében vagon. Ott fok beteg gyógyult meg, az Vr Istennek tífteletire, az mi V-runk IESUS CHRISTUSNAK nevére, ki az bent Haromfághban egy Istenfághban királyikodik mind öröcké, Amen.

APPENDIX.

Testek ki mulásából egy ideig immár sokat olvastunk több főtekről, Fursenusról 127. Dryhelmusról 129. Szennai Sz: Kathalin felől és egyéb sokakról, mellyeket az Vr Isten testből ki vesi vala, és mutaván nekik azok az dolgokat, mellyet az mi hárunk kérség nélkül vallya, hogy az Vr Isten meg parancsolta nekik meg uyjobban testekben vissza térniök. Ezt cseleket ő bent felsége az mi főnkra, és hárunknak meg erősítésre: noha minékünk ezekről az dolgokról bizonyosab hárunk vagon az Vr Istennek íelenéséből, és az ő bent ígységéből, és az Anyasent: egyház tanításából, és oly emberekről, az kik az más világról valami hoznának erősítést és bizonságot, azt nem kívánnjuk: de meg is mindazonáltal az ő mondásokon és csudátiokon hamarab meg változunk, vöven ababól nem hárunk tudományát, de főredelmes fővet, és ahoz fő akaratot az mi hárunk. Mellyet az gazdag az ő anyafáinak meg nem nyerhette pokolban, (mert nagy árokia vagon pokol főzői és ez világh főzői) azt az bentek menyben mi éretnünk, mellyek itt ez földön vagyunk, meg nyerhetük: de az pokolbeliek immár semmit sem kérhetnek:

2. Legyen főltok után az Purgatorium főzében valókon írgalmasságunk, mellyeket menyből ki rekesztek ideig ez az bent főz, főőiet nagyob főamba, és nagyob koronával meg aiandékoznák. Mert látta miném főnöket fővenednének azok, kik Purgatorium főzében valónak,

KINCS-TARTOCSKANAK

nak, akarván nékik segíteni, és ő érettek szenvedni, és azért az ítéltben kellek tértie, és az Isten azokban az csudákban erői ad vala néki sok esztendeigh.

3. Senki ne méreßelje gondolkodni, mintha Purgatorium úze nem volna. Mert ez az Purgatorium úzében valóként, kiknek lelkeket nyilván ott látta az Isten, és szenvedésben nagy csudákat lát, mert az csontya aprora törtéte, és az törtéte után mindenek éppen és eghéslen találtatának, hasonlóképpen úzból, kemenczéből, forroból ki iövén, mihelt az poenitentiát egyet ki törtéte, semmi kár az ítéltben nem vala, az segh alatt is egy-néhány nap lévén nem hala meg: az Isten az álnoklást got csudákkal nem erőlti. In esében veheti az keresztyén ember,

hogy sokkal hamarab poenitentiát tarthat ez világon az ember, hogy sem mint Purgatoriumban.

SZÜZ SZENT DOROTHA ASZONNAK
ELETE, ES KIN HALAL SZENVEDESE, ÖSZVE
fedegettet sok régi Historicusok könyveiből: úgy-
mint Adonus, Beda, Vřvald, és egyéb írásból.
Elt Christus Vřunk születése után 230. Eß-
tendőben.

K Appadociában Cesaria nevű városban, volt egy
szűz leány Dorothea nevű, az mivel hogy Isteni fe-
lelemben neveltet vala, volt ő néki Istentől adatott
nagy ajándék az ítéltben való tudományra, úgy
annyira, hogy sok tudos ember alélkodott oly nagy-
ságos lelki okosságának. Ahoz ő az ő tisztaságának
szűzességét írván ajánlá az ő matkájának mennyei
jegyesének: józanágban, alázatosságban, és egyéb
keresztyén jószágokban, böjtölésben, f-mindekor
imádságokban bõlgál vala az Istennek. Szépsege is
igen

NEGYEDIK RESZE.

igen ékes gyönyörűség volt, és okoson minden hi-
vatallában, minden macula nélkül élt. Szűzesség-
ről bõllitá őtet az Vř Isten kin szenvedésre, lilomból
kötött kosborora, az-is vörös rosával volt egyelítve.

Az ő idejében jöve Cezariában az keresztyé-
neknek öldöklésére, Sapricius nevű Kapitány: és ítélt
Dorothea Áßont, melynek hire elterjedet vala, legh
előör-is az keresztyeni hitért elő bõllitata. Es eleiben
alván, mondá néki Sapricius: azért hivattalak ide,
hogy az halhatatlan Isteneknek áldoznál mingyárt,
az Csásár parancsolattya írént: ítélt Dorothea meg
felel: Tudom az mit parancsolt: énnekem az Csásár,
hogy egyedül néki magának bõlgálnám, az mint
meg-is vagyon írva: Egyedül az te Istenednek tífte-
séget tégy, és ő néki egyedül bõlgálni fogz. Azok az
Istenek mellyek nem teremtetek mennyet és az föld-
et, veßenek el. Es úgy nagyob Csásárt és Istent in-
káb kel halgatni, hogy sem mint ez világi embereket.
Az te Csásárod csak ember: az te Istened emberek
võltanak, azok-is nem jámborok, kiknek az ölelkek
most pokolban kinlodnak.

Az Kapitány kinockal fenyegetni kezdé őtet.
Es ő mondá: Ez világi kinoktól és haláltól nem félnek
azok, az kik jól tudgyák egyéb pokolbéli öröcké va-
ló kinokról és halálról. Ackoron őtet parancsolá ka-
rokra ki nyuytatni: és mikor őtet gereblyeekkel nyuza-

KINCSTARTOCSKANAK

ni és verni keztek, mondá: Mit cziklondasz engemet, cseleked hamaréba az mit akarz, hogy hova hamaréba meglátnám azt, kinek berelmében lángozok: a te börtönyű kegyetlenségedtől semmit sem félek. Mondá az Kapitány: Kit oly igen bomehozol? Meg felel: Christus Vramot, Istennek fiát. Mondá az Kapitány: Holot vagy on az az Christus? Meg felel az benti bűz: Az ő mindenhatósága és Istenfége mindenűt vagy on, és az mi elménknek megh fogása berént, vallyunk őtet, hogy Istennek fia menybe menvén, űle az Atya Istennek jobbjára, és ő véle, és az benti Léleckel lévén egy Isten, hija bennűnk az gyönyörűsghes Paradicsomban. Holot amaz gyümölcsök, gyönyörűsghes almák és bép rosák mindenkor virághzanak, és gyümölcsöt hoznak: holot amaz vigaságos mezők, hegyek, völgyek, vizek és egyéb bép sghesek, kiket emberi bsem nem látta, sem emberi elme megh nem foghattya azoknak gyönyörűsgeket. Ott az Istennek bentei nyugodalmot, és öröcké való vigaságot elégh, enghemet is és mindnyájokat, az kik Christus Vrunkért bbenvedűnk, várják. Az Kapitány mondá: Jobb volna hogyha az hiába való gondolatokat ki vetnél bivedből, és áldozatokat tennél az Isteneknek, mennél férhez, és java-itez világhnak élnél, és ifuságodnak gyönyörűsghet. Meg felel az bűz: az ördögeknek én áldozni oha sem fogok, mert keresztényen leány vagyok, férjet sem vé-

bsem,

NEGYEDIK RESZ.

bsem, mert vagyok jegyessé az én Christusomnak. Az az én hitem, hogy engemet bé visen az én Vram az ő tífra ágyas házában, és az gyönyörűsghes Paradicsomban. Ackoron Saprycius, hogy semmit kinok által ki nem vehette rayta, megparancsolá, hogy őtet vigjék két atyafiabonyállatokhoz, mellyek eggyek valának, eggyiknek volt neve Krista, az másiknak Kalista, mellyek annak előtte valának kereszténynek, de az nagy kinokban megtagadák Christus Vrunkat, és megdagitván őket az pogány fejedelmek, immár ugy élének, mint az pogányok. Azoknak bizá az Saprycius bűz b. Dorotát, hogy az ő bívét megh lagyitanák, és ő példájokkal álná el az Christustól, igirvén nekik azért nagy ajándékot. Az ő házokban lakván gyakorta vóltanak rayta bép bóckal, hogy megh haycsák: Szót fogadgy és engedgy, jó Dorota Abony, az Csásár parancsolattyának, és babadul ki ilyen nyomorúságból az mi-képpen mi-is cselekedtűnk, job életedet el nem vestned, és időnek előtte ki ne mulnod nyomorultul. Es benti Dorota bűz bóllá nekik: Oh begények, halgafátok ti az én tanácsomat, és bányatok meg azt, hog az ördögeknek attatok vala magatokat. Az hatalmas irgalmasságos Isten nem utállja meg az tipoenitentia tartó lelketekeket, és eleiben vesti az tipoenitentiátokat. Es ők mondának: Immár egybér el vestűnk és Christusunkat meg tagattuk, és mi-képpen térhetűnk vissza?

Cc 2

Es az

KINCSTARTOCSKANAK

Es az ſent Dorota meg felel: Nagyob bűn az kétféghben eſni az Iſtennek nagy irgalmaſſágában, hogy ſem az, hogy áldoztatok az bálvány Iſteneknek, el tagadván Iſtennek nevét. Ne ſellyetek, mert nincs oly bűn ez világon, mellyet az V^r Iſten meg nem bocsátaná, à pœnitentia tartóknak, az ő irgalmaſſága öröcké meg maradándó, által járja az mi bűneinket, mert ötet ſoha meg nem röviditheti, meg ſem ſeleditheti mind ez ſéles világ bűnének gonozſága-is. Mi nem egyébért jött az V^r Iſten ez földre, à mint ő maga mondgya vala, hanem azért hogy bűnőſöket idvözicse, mert nem az igazakért jött. Iarullyatok csak hozzája erős hittel, és minden velekedés nélkül megtaláltok ő nála bűnőſöknek bocsánattyát. Es térdre eſvén imátkozni kezdérettek, mondván: Vram te mondál: nem akarok bűnőſöknek hálálát és veſtét, és hogy nagyob vigaffága az égben az Angyaloknak egy bűnőſnek meg téréſen, hogy ſem mint kilenczven kilencz igazon: Mutafd meg malaſtodat ez tévelygőkön, és terics hozzád az te juhaidot, hogy az többi az ő példájockal te hozzád térnének, mellyek tégedet el hatták vólt. Ackoron az ő ſívek mint az viaz el olvadot, és ſűrő könyvet ſemekből bocsátván, igazán pœnitentiát kezdének tartani.

Az után előhija Saprycius azt az két Attyaſiat, tudakozván ſent Dorota felől, hogy az ő ſívét megh-

lagyi-

NEGYESEDIK RESZE

lagitottanaké? Esők mondának: Miroſul cseleketünk, és el tévelettünk, ſélvén ideig való kinodtól, hogmi az öröcké való Vrat miattad el veſtettük, és az örögeknek áldozatot tóttünk. De az az böldoghſágos Dorota, megh mutatta mi-nékünk utat az igaz pœnitentiára, és az Iſtennek irgalmaſſágának meg nyeréſere, és im már hogy megént uy jobban Chriſtus Vrunkat megtalálhattuk, mellyet el veſtettük vala. Azt halván az kegyetlen, ruháját magán ſaggatni kezdé, az két attyaſiat parancsolá vas ſazékban, ighen forrobban vetni: Kiáltottanak az Aſonyállatok: Vram Ieſufunk, vöd hozzád az mi pœnitentiánkat, és bocsás meg minékünk az mi utálatos bűneinket. Egtének és imátkoztanak mind addig-is, mig ſent Dorota ſüz el jöve, és nézte az ő kinokra: és felette ighen örült az ő valláſokon. Es mondá hozzájuk: Mennyetek el előtem, én utánnatok megyek, ezennel léſünk az mi Völegényünknel, ſem miben ne kételkedgyetek: Ki jön előtökben, és megh öklel benneteket, mint az tékozló fiat az ő Attya: azonban az az két attyaſi Kriſta és Kalita ki multanak ez világból.

Megparancsolá ſent Dorota ſüzet máſodſor az karokra ki vonnia, és mikor kinzanák ötet, az ſüz igéſép gyönyörűſeges vigh orczával az V^r Iſtent dicſíri vala, ugy annyira, hogy Saprycius nem tűrheté, hanem mondá: De miért hogy moſtan az nagy kinok-

Cc 3

ban

KINCSTARTOCSKANAK

banki gondoltál maghadban álnok vigasságod? Es ő mondá neki: Igen örülök azon, hogy azokat az lelkeket, mellyeket az ördög te általad megh csalta vala, azokat én általam magához vötte az VR Isten. Mellyeknek jelen létén, mai napon ighen örülnek az Istennek Angyali, tehát hogy bánkodhassam én? Velem-is hamar bányál az mit akarz, hogy meg arra az vigasságra oda juthatnék, hogy ne kélném el: hogy ő velek együtt én is örvendezhetnék menyben, mellyekkel itt firtam ez földön. Mindgyárt megparancsolá Saprycius, hogy az ő oldalait tüzes sin vasackal fűssek. Mikor sem mit sem használt, és többet nevetet róla, mondván: Onyomorult fégyenbe marad mind az te Isteniddel együtt, és im látol miképpen tégedet győzlek meg, és az te kinaidról, mellyeket raytam cselekefel, nevetek. Lehatta vonni onnan és az fáját verni, mondván: miért sicz enghemet. Es halálos sententiát adá kireá illyet: Az fel fúvalkodot kevély Dorota fűz, az ki az Isteneknek nem akarván áldoznia, és egészséghe mellet meg maradnia, de halált kívánván valami Christusért, azért parancsoltuk meg, hogy fejét vegyék.

Ollyan decretomat halván bent Dorota fűz, az VR Istennek megh kössöne, mondván: Hálákor adok te néked ighaz lelkeknek fíretője, hogy az te paradicsomodban hivol, és az te Isteni ágyas házadban bévezecz engemet. Mikor immár halálra visik vala ki

ötet

NEGYES DIK RESZE.

ötet az Saprycius házatól, egy Secretariussa Sapryciusnak, melynek neve vala Theophilus, csufolván az fűzet, mondá hozzája: Christus fíretője, küld énnékem az te mátkádnak paradicsomából almát és rosát. Es ő meg felel: Meg hidgyed, hogy azt meg cselekesem. Mikor immár arra az helyre jutá, holot fejét venni parancsolták, kére az hohért, hogy egy kicsinne varakoznék. Es térdre esvén, könyörögh vala az Istennek; és imádkozását el végezvén, mingyárást egy kis férfi gyermek allapodék melléje, három almát egy kis kosárban tartván, és három rosát. Es mond hozzá Sz: Dorota fűz: Vid el az Theophilusnak, és mondgyad, ime az mit kértél, kertéből és paradicsomából az én Vramnak küldök. Es abban le haytván fejét az fegyver alá, fejét vötték.

Es Theophilus hogy meg látta az almát és az rosát, és igen szép férfi gyermeket, mely hozzájaból vala nagy bop udvari főckal: Ezt az ajándékot küldöt fűz bent Dorota, az miképpen ötet kértél, és öttenéked meg igitte, az ő fírető Vranac és mátkájának paradicsom kertéből: El vővén tőle hangoson fel kiálta: Bizonyára ighaz Isten az Christus, és semmi álnokság h nincs az keresztyénekbe. Es az társai azt halván, kezdek ötettartoztatnia favaiban, mondván: Ne bolondoskodgyál, és ne trefál. Es ő felele: Nem bolondoskodom, nem is trefáloc, hanem nagy erős okossággal megh

KINCSTARTOCSKANAK

meggyőztetett hiszem, hogy az Christus igaz Isten. Mondánac néki: Micsoda ebb' arra visen tégedet? Megfelel: Mitai ban vagyunk mostan? Nem Karácson havába vagyunké? Es kicsoda az, az ki énnékem oly szép uymát és ily szép rosát ilyen zöld galliczkakon mostan mutathattya? Mondánac: Ighaz az, hogy meghnyárbann-is ily szépeket soha sem láttunk. Es mond Theophilus: Entrefáltam, de nézzetec, mire kerekedék ki az én trefám. Láttam egy férfi gyermeket oly nagy szépet, mint egy négy estendőt, azt tuttam, hogy meghbólni sem tud. Hát ő oly nagy fennnyen és ékesen az követseget megh befélte, hogy magam-is az én befédemmel megh bégyenültem előtte, én ki mondani oly ékesen nem tudom, de ily formán: Im küldöt, igyem, ilyen ajándékot az boldog szűz Dorota Afony az ő szeretőjénec kertéből: El veszem tőle, nézem, almélkodom, vissza tekintek, és az gyermeket többbe nem látni: Es ki kételkedhetik abban, hogy az nem Isten Angyalá volt volna? Hiába, mert bizony azok bencetec, az kik Christufért bencvednec, és benne ighazán hisznec: mert ő az igaz Isten, annac vagyon okosága az ki benne hiszen.

Es megh mondgyác Sapryciusnac ilyen kiáltását. Előhija és kérdi: Mit beféltél orkin? Meghfelel: Dicfirtem Christus Vramot, mellyiket az előt tagattam. Az az igaz Isten, mely engémet mostan az vak balvá-

nyo-

NEGYES DIK RESZE

nyozásból az igassághra hozá. Mond nagy haraggal Saprycius: Micsoda Isten az, az kit megh fésítették? Megfelel: En-is ugy mondottam és káromkodtam, de az megh fésült nec az ő Isteni ereje, azt látom, hogy emberi elmét-is felül haladgya, és ötet mint megh halhatatlant és eleven Istent imádom és dicfirem. Mert az ti bálvánjotok álnokok, és nem igaz Istenek. Mond Saprycius: Látom, hogy gonosz halállal akarod meghalni. Meghfelel Theophilus: Sőt inkább élni akarok, és az öröcké való életre mostan találtam fel az utat.

Mond az Itilő biró: Emlekezzél megh házadra és gyermekidre, s feleségre, és ne les oly igen veszedelmedre: mert az elő vőt dolgot igen nagy bolondság. Megfelel Theophilus: Inkáb nagy bölcseség ez, hogy nagyobb jóért kissebbet el hadni, ez világhiel mulandot nem tekinteni. Nem bolondság az, ideigh valóért, öröcké valóty nyerni. Megfelel az Saprycius: Inkáb akarodé az kinfenvedést és halált? Meghfelel: En az kintúl és haláltúl felek, de amaz öröcké valótyúl, kinek vége nincsen: de az terôvid ez ideigh való kinaidtyól nem felek. Az bálványozoknak végh-nélkül való kinok, és halál halál-nélkül el kéfittet. Annál jobban megh haraguván az Saprycius, megh parancsolá ötet ki nyuoytoztatni, és erőfien vas gereblyéckel nyuozni, és verni. Es ő mondá: Néz miképpen mostan löttem keresztýenne, ezen az keresztán fűghvén: mert ez az én

Dd

akafto

KINCS-TARTOCSKANAK

akaftó fám valamenyivel hasonló az bent Kereft fá-
hoz. Hálákot adok tenéked Iesus Christufom, hogy
enghemet-is azon az te jeleden fel emelni enghettél.
Mond Saprycius: Onyomorult, emlekezzél meg az
te testedről. Meg felel Theophilus: Onyomorult em-
lekezzél meg az te lelkedről: én az testet nem bánom,
hogy az én lelkem el ne vessne. Azt halván Saprycius,
megh annál inkább verni és kinezni parancsolá. Eő pe-
nig csak azt kiáltotta: Istennek Fia Iesus Christufom,
téghedet vallyak idvözítőmnek lenni, bámlály bé en-
gemet-is az te bőlgaidd közzé. Abrázattya ő néki oly
vigh vólt, mintha semmit sem szenvedne. Az után fe-
jét parancsolá venni az kegyetlen Saprycius. Es nagy
vigá ment az halálra az tizenegy orakor fogadot mű-
kás, egy-áránt vővé az többivel az kénfensvédésnek
koronáját és jutalmát, paradicsomnak gyönyörűsleges
lakását, és az mi kegyelmes Istenünknek Iesus Chri-
stusnak örömet, ki az Attyával és az Szent Léleckel ö-
röcké él és uralkodik egy Istenfegben, Amen.

A P P E N D I X.

Az benteknek esedezése, csudálatos urai vadnak az Vr Isten-
nek, az bűnös lelkeknek magához hívásra. Hogy ha ez csak meghá-
ván az paradicsom kertéből való almát, és rosát: az az, mintha valami
hasonlóságot, és arnyékat, az paradicsom gyönyörűsleges lakásának,
és mellyet az bentek holtok után élnek, és veszik (lárván hogy az ő trefája
fordulának igazza) oly igen fel indult: hogy semmi kínok, és nyomor-
úságok ki nem húzhatnak az holtia után való örömenek reménysége: de
miért

NEGYEDIK RESZE.

miért ő te én lelkem erről az nyomorúságról oda nem kívánczol? Ho-
lor amaz gyönyörűsleges nyár mindenkoron: holat már tél seha nin-
csen, holot amaz szép éneket el kezdének énekelni az mennyei vőlegény
fegyefének, mint ennek az Dorothának az mennyei musika éne-
ke: kel fel és fies én szeretőm, én galambom, én gyönyörűslegem, iőy ide
már hozzám: Immár az tél el mult, az somoru idők is vígasságra fore-
dultak, az szép virágok virágzanak az mi földünkbe, az aratásnak ideje
el őt. De miért hogy azt az nagy vígasságot, akarmi mulatóságok, és ez
világi hízelkedések bennünk meg foyyák, és nem lángozunk az megh
mondhatatlan időknek kívánságghiban, mellyeket ez az Theophilus oly
kicsin dologban ízelvén, és meg kofoltván, mind ez széles világot, és
leléris az földhez fuytár: Hogy ha kedigh ő, az ki csak rövid ideigh az
örökké való íavokban elmélkedvén holtia után, azon orában, azoknak
megh nyerelekérti Christus Vrunk vallásában, oly nagy kínokra, és éle-
tének veszedelmére iutá. Sokkal inkább mi (kik ennek az nagy örömenek
íavairól régiől fogva és naponkénti halljuk, és kofoltunk őret az Oltári
benfegben, és többet ő felőle az bent írásból, és az Annyabentegyháznak
tanulmányából tudjuk) forgalmazásban éreze ez rövid ideig való győ-
nyörűsghnek ellene mondanánk: és ettől az rothar földiől, minden elo-
münket fordítanánk annak gyönyörűsleges halgatására. Vayha en-
nek az édesfegnek, és az Christus Vrunk ígíreteinek bizo-
ságit gyakorla izelnénk: Bizonyára semmi lanyarus

lággh Christus Vrunk idvőssghes igáiában
nékünk nehéz nem volna

SZÜZ SZENT KLARA ELETE NEGYE-
DIK ALEXANDER PAPA PARANCSOLATTYA-
ból irattatott, Sarius könyvéből verettet, mely megírta
Kanonizatioját. Sirius Tom 4. Elt Christus Vrunk
bületése után, 1234. Estendőben.

KLARA Afsis városbéli Olaf Orbágitány, som-
bédgya Sz: Ferencznek. Attya vitéz gazdag em-
ber, az Annyának neve vala Hortulana, igen Istenfe-

KINCSTARTÓCSKÁNAK

Is airtatos Affony vala, airtatosságából farandokfágot járt az tengeren túl, Christus Vrunk koporsoját, és Sz. Mihály Archangyal jelenése helyét megh látogatta: és egyéb buzgóságából bármazot Isteni felelmet, mind az Isten és ez világi emberek nyilván látták, terhes lévén leány magzattal, mikor az Christus Vrunk febüleri élet imádkozot volna az ferencses és könyű sülért: ilyen szózatot hallá: Ne fély, mert sülez oly Szüz leányt, fenyefféget avagy világot, ki mind ez béles világot megh világosítja. Es azért nevet adot neki Klara, az az, fenyés, reménlvén azt, az mit hallot az febületből Isten meg adnája az leányának. Megh tettezték megh gyermekségében Klarában, Istentől adattatot ajándékok, mert minden airtatosságra és Isteni felelemre igen haylando vala. Mind efében vési vala, és megh tanul vala minden fávait az Annyának az mit beszél vala az Isten felől. Gyakorta imádkozván, az ő imádfágit kővecskéekkel olyas vala, (migh olvasója nem vala) alamísnára igen haylando vala: ugy hogy titkon azokat az eledeleket, mellyeket magának adgyák vala megh enni, fegényeknek el tési vala, és nekik adgya vala: Es fel nevedvén eštendőkben, és jószágos fentfégben, idején megh ésmérte ez világi hiába valóságnak mi vóltát, és sem mire tartván őket, nem mulatozot raytok. Es immár megh tanitatot az Istentül, az fép ruhája alatt kicsin czilicionnot kezdé horda-

NEGYPEDIK RESZE.

hordani, Christusban öltözni akarván. Mikor ötet férhez kéretik vala, nem akart arra hajolni, titkolván magában elő vött dolgát, hogy az ő Szüzeiséget Christusnak fentelni akar vala. Halván fent Ferenczről, mi némű drága és fentfeges mennyei tudománt hirdetne az embereknek: tudván azt, hogy az ő sülei azt megh nem engették volna nékie: titkon csak egy fólgalóval lopogattya vala magát az fent Ferenczel való beszélgetésre. Melynek nagy gyulazto fávait halván ez csalard világhnak megh utalásáról, és Christus Vrunk tanácsát az ő fájából vési vala: nagy lelki vilagosságot véssen vala az fiven, ugy annyira, hogy hova tovább annál utálatosbnak teczenek vala ez világhnak hizelkedési, f-akarattya és kedve nő vala az mennyei vőlegény feretetiben: ugy annyira, hogy utollyára tellyeffegesen az fent Ferencz üdvösséges tanácsára hagyá magát.

Eő penig mivel hogy ez világi álnoksághnak és hiába valósághnak rontoja vala, nem akára, hogy tovább nyuytassék az ő fent halfogása, és az süz fivének haloit, és egyéb akadalit ez világ tovább ártalmason ne hána: mint az farnyas madarnak ez világi halonak akadályából ki repülni parancsolá. Eöltöz fel, igyem, virág vasárnapon, mint az egyebek fép ruhaidban, és ugy mégy bé az fentegyházban; más napra mindeidet le vetvén bé futol az fentegyházban, hogy ez

Dd ; világi

KINGS-TARTOCSKANAK

[illegible]

NEGYEDIK RESZ.

ő nyomdokit követi vala, örögbedvén buzgóságába,
által köteztete magát bent Damianus templomához,
és ott maradá, bé-is zárta magát.

Az az à bente gyház, melynek építésére adót
völt pinzt bente Ferencz egy papnak, mikor immár
megh térni indult vala Christus után, és melyben a-
maz bót hallotta: Ferencz mennyei épicsed az én há-
zamat, melyet látol miképpen romol. Abban az bente
Klara mint az Galamb fészket Christus Vrunk oldalá-
ban kezdde csinálni: fok az után Christus Vrunknak
jegyesét bűle. Ott negyven estendeighlen az ő testé-
nek alabastromát röntya vala, bép illatot mind az egész
Anyasz: egy hazon onnan kibármaz vala, és az be-
gény Apaczáknak bserzeteket kezdde. Es az miképpen
ból az Propheta, tób vagyon gyermeke annak, az Esa. 54.
melynek bserje nincs, hogy sem annak, az melynek bser-
je vagyon: az ő példájával oly fok bűzek fel indulta-
nak tisztálághnak megh őrzésére, oly fok házafok tista-
ságban élni kezdének, hogy az Szűzekből, őzvegyek-
ből, ház as Abbonyokból mellyek férjeknek engedel-
méből be mennek vala, ugy annyira, hogy már job
rése ez világnak Kalastromoknak megh tölt Abbony-
nyokkal. Es nagy nemből valók-is követik vala ezt
az bente Klárát.

Es Klara mint egy első fundamentumnak köve minden buzzeffegnek jószágiban, igen mélyen az együ-
gyüffegnek

KINCSTARTOCSKÁNAK

gyűségnek fundamentomat ki afatván, fölötte igen Isten előtt meghalázta magát, igérvén Istennek és szent Ferencznek holtigh való jó fogadását, és engedelmesféget. Három estendő mulván Kalastromban bémeneése után, immár sok búz társai szaporottanak vala, semmiképpen nem akará fejedelem Árkonja lenni: hanem szent Ferencztől nagy parancsolattal és obedienciával kényszerített azza lenni. Mely tősten felelem inkább, alázatosságha, s-nem szabadságha szaporodék, menjitül méltob tőstben vólt, annál nagyob alázatosságban vólt foglalatós, mindenben aláb valónak tartotta magát az többinél. Hanem ha nagy kényszerítésből engedet valamit cselekedni az többinek: mert valamit maga megh mivelhetet, azt másnak parancsolni nem merte. Eő az több Apácza barátinak bőlgálni, ő néki ő előttök kellett állani, ástalt, megh vetni, ástalt, hoz bőlgálni az szegény paraszt betegek körül, mellyek mentül leg utálasbak vóltanak-is annál szorgalmatosban forgolodot körülettek, uton járó barát Apáczáknak lábokat mosni másnak nem engedte azokat csokolván. Mikor egy szegénynek hasonloképpen alázatosságát mutatván lábait mosni, s-az megh csokolni akarta, az nem akarván engedni, megh rántván az lábát igen megh űte az fáját: meg-is ő alazatoson vővén megh mosá, meg-is csokolá az lábát. Az kezdet szegénységnek igen baráttya vala, az bűleltül semmit sem

NEGYESEDIK RESZE.

sem vót mindennel meg ajándékozta őket: az mi magánál vala, azt mint szegényeknek ostra. Semmi jószágot az Apácza barátinak birni nem engedte, mondván: Ackor leszünk Isteni jószágokban gazdagok, mikor ez világ szegények leszünk. Az mi meg maradásunknak őrzője, az szegénységben Christus Vrunkat követvén, mint az kő fal az mi őrdöcké valóságunknak, az leg drágab gyöngy, az mely akarmi hiába valósággal és ez világgi két felé szakadozással gondolatyát nem mocskollya, és az Christusnak s-az ő Sz: Anyának szegény nyomdokiban meg marad.

Mikor az harmadik Innocentius Pápanak, ilyen elő vót dolgát, és szerzetetnek az megerősítésére emlekeztetvén elő bámlálta, felette igen csudálkozék és őrdültis rayta csudálkozván, és becéle, hogy meg ilyen privilegiumot Apáczáknak az Apostoli bék jó sem adott ki. Az tizen harmadik Gergely Pápa tanácsul ad vala néki, hog valami jószágot az Kalastromhoz, mellyet ő maga kész vólt adni, sok bűséget meg tekintvén vennéje. De ő semmiképpen arra nem hajlá. Es mikor mondgya vala néki, hogy ő véle dispensálna abban, monda: Szent Attyám, az Christus Vram követésétől soha sem akarom megh ódoztatnom, sem dispensáltatni ebben velem. Apro darab kenyeret és almisznából való morsalékokat csokolgatta, oly igen őrdült nékik, hogy mikor egész kenyeret hoztanak néki,

Ee

mint

mint egy bomorkodot rayta. Mely dologhba az V. Isten csudálatoson erősítette. Egyßer ötven Apaczára nem maradt csak egy kenyér, ő annak az felét az Sz: Ferencz berzetinek küldé, az felét az Apacza társaira el darabolni hagyá. Az Apacza társa az mely darabol a, mondá: Kivántatnék Istennek csudája, hogy ennij sok Apacza társaink megh érnének véle: Klara Asszony penigh megh felele: műveld csak azt jó leányom az mit mondok: ő metélte, Klara penigh Istenhez foháskodot, és félvén annij darab taláztatot, az mennij binte búkfegh vólt. Azonképpen történt másodszor az olay körülis, nem vólt immár az betegekértis olay, megh mosta ő maga Klara Asszony az korszót, az melyben olayt tartottanak, és az bent Ferencz Kalastromából egy barátot kiáltat, kinek ki tévén az korszót, mondá, hogy koldullyon egy kevés olayt nékik.

El jöve az barát, fel emeli az korszót, hát teli faolajjal, és mondá: Ezek az Szüzek trefálnak vélem, annij sok faolajok lévén. Klara penigh tudván mi történt, Istennek hálákot adá.

Testének sanjargatását nehezen fel írhatni, mert kevés vólt az, hogy temérdek bőrrrel egyelitet boknjába járt, minden nap böytölt, semmi tollat az ágyában nem benvette, meg azon földet ruhájában és ágyában dífno búrtet búrtetet bé, aval lepedzöt, és titkon benne járt. Néha meghént ló farkából csinált cziliciumban járt,

járt, meg azon-is belől csomocskákat csinált. Egyßer egy Apacza társának kölcsön kérésére néki adá, mely izit megh kostolván, hamar nagy örömmel vissza adá. Néha meztelen földön vagy földön vefőn, fát feje alá rakván, ugy alut. Az után ökor bürön azt cselekette, egy kevés falmát reá hintvén. Mikor immár bagyatab vólt, sok külömb külömb fele test sanjargatásától, Szent Ferencz parancsolattyából, fákban falmát rakván, abból csinált nagy papos ágyat néki, ugy teczet. Migh iffiattan és job erőben lévén, az nagy böytöt, és Sz: Márton böytit asszu kenyérrel és vízzel böytölte. Vasárnapokon néha mikor borok vólt, valami keveset kostolt benne. Migh erejében vólt nagy böytön, hétfőn, beredán, pinteken sem mit sem nem ivot, sem nem őt. Mellyet őstán megh értvén Sz: Ferencz, és Assyfi Püspök, meg tiltották néki. Es böytölvén mind éltig vigh orezát mutatot, mint egy csufolta az böyti sanjarufágot. Az ő buzgoságosaitatos imádságit gajakorta nag könyhullatással öntözte. Egyßer mikor ugj imátkozván, fekete beretsen gyermek képebe az ördög meg jelenedet néki, mondván: Ne sir annij sokat, mert megh vakulz, ő penigh mondá: az ki az Istent láttya vacká nem lehet. Azt halván az ördög, el ment. Az ő ékes bavaí mint az lángozó kemenczéből az langh fel gyulaztották Christus Vrunk beretereire, az ő nyomdokinak jószágos cselekedetire. Az éyfel-

kori imádságokra az iffiaknál elsőb volt, gyakran ő maga harangozván őket kötögetvén.

Egy időben mikor Törökök Szerecséneckel együt Afsis varosát viták, és immár az Kalastromban is holot ben volt az főzeckel szent Klara, keztenek valami mást: mikoron minnyájan ilyen nagy remülésbe valának: ő igen beteghlévén, minnyájokat bízattván, és Christus Vrunk segítségére felől jó reménységet ad vala, és akarván hogy őtet ki vinnéjek az Kalastrom aytájához: megh hagyá, hogy az Christus Vrunknak sentséges testét vinnejék előtte. Es leborulván az sentségh előtt, így imádkozek: Ne enged Vram az te főlgáloiddat, kik te benned biznak, az beštiaknak el faggatni, tudom hogy nem tetczik az tenéked én édes Vram, hogy ezek az te főlgáloit, mellyek te benned biznak, kiket én az te szeretettedben fel neveltem, adásának pogányfághnak birtokában, kérlek Vram, légy már őltalmazojok, mert én őket immár megh nem őltalmazhatom. Es ilyen szózatot hallá az sentséghnek edényéből: En titekét mindenkoron őrizni fogom. őpenigh mingyarást mondá: Ezt-is az varost én édes Vram, mely minket te éretted táplál, méltótsággal megh örüzni. Es az Vr őhöz, mondá: karokat nagyokat val, de én általam megh les őltalmazva. Aval megh erősdvén, futot az több Apácza társaihoz, mellyek nagy torockal sívalkodván sírnak vala, hogy az bizonyos

bizonyos szabadulásokról tudnának: felelvén arra, hogy egy hayfálok nem esnék le fejeikről. Es mingyárt az Szercsének, kik immár az Kalastrom küfallyán felül vóltanak, immár remülni, alá hullani, és vakulni kezdének. Azoknak penigh az kik hallották az Vr fát, megh parancsolta, hogy azt ne beállennek senki előtt, migh ez világon él.

Másodszor is mikor Vitalus de Averfa, Csásár hadával Afsis varosát megh állotta, és immár más napra megh akarta vennie: Klara az Apácza társait össze főllitván, mondá: tudgyátok é szerelmestársaim, minemű javait és sírját veűk ennek az városnak naponként: Istentelenfegh vólhatólunk, hogy ilyen főkségeckorán segítségül nem lennének nekik, az mint tőlünk lehet. Es mingyarást hamvathozatván, legh elsőben is maga magának mind az egész fejét bé hamvazta, s az többinek is megh parancsolá azt cselekedni, mondván: Mennyetek el az ti Vratokhoz, és az Városnak szabadulását megh nyerjete. Oly hatalmas vólt az ő imádságoknak Klarával együt, hogy másnap meg változván főndékát az Kapitány, el áll az várostól, szabadon hagyván az várost: Vitalus Afsistól hogy el főladván, hamar az után veletlenül megh őlettetek. Nagy erős és hasznos vólt szent Klarának imádsága, mert mindent megh nyerte az Istentől az mit kívánt.

KINCS-TARTOCSKANAK

Az öcsét Angletot, kivel egy vólt, igen szerette, és az első Kalastromban belépésétől fogva, bűntelen imádkozót érte forgalmatoson az Istennek, hogy ez világot megh utáltatna vele, és maga szerettire gerjeztene fivét: hogy az házasságról el vonna őtet Christus Vrunk, és maga lelki házasságra haytaná fivét ő bent fellege, és vele együtt az mennyei ágyas házban be venneje. Nem sokára megh halgatá az Ur Isten könyörgését: mert tizen hat nap múlva az ő Kalastromban belépése után, jöve ő hozzája Anglet bűz, jelentvén neki bent Lélek Isten leheléséből, lehelt bándékát, ő vele Kalastromban megh maradni, és bűzelegét Christus Vrunknak bentelni el gondolta. O mely nagy öröme vala neki abból, noha az után rövid idő múlva nagy somorúsággal el nem kerülé, mert be menése után az kalastromban Angletának, az atyafiai annál jobban megh haborttanak. Es tizenket férfi vált az atyafiak közül, melyek be kéredzették magokat az bűzek lakó házban, mint vérent szerént való atyafiak, de hamar ellenfége mutatták magokat. Mert immár Klaráról kétségben esvén, elő bõllitották az Angletot, megh hagyván neki, hogy vélek ki menjen az Kalastromból. Eő pedig megh monda, hogy az Nénnyével az Kalastromban akar lakni. Es egyik ő közülök megh ragadván az haját az Kalastromból vonni kezdé és másoknak segítségével ki vésen vala.

Huzza

NEGYESEDIK RESZE.

Huzza és vonnya vala magát az bűz kezekből, mint az galambocská az ölü kőrméből: és sohonnan nem lévén segítsége, kiált vala bent Klarára: segics szerelmes Néném, és ne enged az Christus Vramtúl engemet el vonni.

Mikor immár az ruhát-is rayta el faggatták, hajjaival penigh szerette szervel az uton haingálták: Sz. Klara kiált vala az Christushoz, hogy az Angletnak meg erősítene fivét alhatatóságra, és ne engedne közzőlök ki szakasztania. Rettenetes csuda ez, hogy mikor egy kispatacskán által akarnak vala vele menni: mint az másik Luczának úgy az ő teste az földhöz ragadot, hogy őtet minnyájan se felemelni, se helyéről megh mozdítani nem mozdithatták, sőt több segítőt kit hól láthatták, még bántó földokről-is az bántástól el hirták segítségre, még is sem mit sem tehettek: és sokaig vele veszekedvén, csufolva csudának monták, mondván: ez igyem az bűz éten étczaka az Kalastromban csak omot őt, és nem csuda ha nehéz. Azonban nem minemű Monaldus arczul czapni akará ki huzván kezét, de oly nagy faydalmot érte mingyarást kezében, mely faydalom az után sokaigh gyötre. Oda jöve az után bent Klára, és engedelmes bóval kére őket, hogy az Isten akarattyának ne legyenek ellene, s az öcsét gond viselése alá biznák. Azt kellett cselekedniek, noha kételenül, és nagy haraggal el mentenek. Klara bűz

az

KINGS-TARTOCSKANAK

az diadalomról Vr Istennek megh kössöne', az ő öcsét Isteni felelemben oktatóván, ő magának szent Ferencznek kezében adá, hogy megh nírja őtet-is az Apácza-fágra, melyből azután alhatatos és derekas Istennek bölgalója lön.

Szent Klarának imádsága az ördögöket kinozza vala, mellyet megh jelente egy Ásbonyállat, kiből öött ördögöt imádságával kiűzött vala. Kilencedik Gergely Papa penigh, oly nagy erőttulaydonit vala az ő imádságának, hogy az egész Anya szentegyháznak nagy derekas dolgát ő imádságára bizza vala. Tutta azt szent Papa minemű ereje vagyon és mely nagy kedves az Vr Isten előtt az szűzeknek buzgoaitatos imádsága. Nagy aítatos vala az oltari szentiséghez, ugy annijra, hogy semmi betegségének nem enged vala, hanem szűnetlen mikor hozza érkezeti-imádságátul vékony fanalat fon vala, és szép korporelekat bőví vala, azokat szép draga bursakban bé helhezettetvén, ugy küldözi vala az környül való egyházakban. Az Vrnak szent testét mikor magához véssen vala, azt fok könyhullatással ástattyá vala, nem külömben felvén tőle az kenyér színelat, ugy mint mennek földnek teremőjétül. Megh látogatta Isten őtet nagy hosszú betegséggel, mely betegséget ő nagy türelessel szenvedén, azon fölöttéb sopánkodik vala, hogy az szentegyházban sokása szerént nem lehet vala.

Egy szer

NEGYEDIK RESZE,

Egy szer Karacson napján nagy betegh levén, az Apácza társai mint az szentegyházban menének szűlő szűznek örülni, kisdet Iesust imádni, őtet csak egyedül hagyák az Kalástromban mint oly nagy beteget. Es emékedvén az gyermek Iesusról és nagyon bánkodván könyveit hullatván azon, hogy az kisdet Iesust nem dicsírheti egyházban az több társaival: az Vr Isten vigasztalására mind az barátoknak, és az Apáczák énekléseket engedte hallani, ugy-mint házában énekeltenek volna, &c.

Mikor Gergely Papa átok alatt megh tiltotta volna az Barátoknak, hogy az Apáczák Kalástromában az után legyen szabad bé mennie, hanem ha Papa engedelméből: Klara azon igen somorkodván, hogy ritkábban immár prädikációt halgatni fogh: az Laicufok az kik Apáczák számára kenyeret koldulnak vala, visssa küldé az Ministernek az kenyeret, mondván: ha az lelki kenyerünket el vövék, tettét sem akarjuk. Az Apácza társaival nagy bölcsen és okoson az ockal mellyek erősek vóltanak nagy mértékletesen élt, az kik gengebek vóltanak, azoknak kedvezvén, somorultakot s-banatos szívüket vigasztalván, lábajokhoz békélvén, ugy kedvezvén nékiek testi szükségekben-is. Negyven éftendőt élt az szent szerzetbe, huszon nyolcz éftendeigh fok külömb külömbféle betegségeket szenvedet, minden faydalmiban csak hála adások vóltanak,

Ff

nak, soha sem mi zugolodást nem hallota senki az ő bajából.

Es mikor immár közzel volt halálához, Innocentius Papa semély berént leven Alsiban ötet látogatta, és ágyán fekvén, az Papa megh engette kezét csokolnia, és azon-is kéri vala, hogy az lábait-is engedgye csokolnia, arrais az Papa réa haylék, azt-is megh engette. Es hangos szóval hálakot ádot az Vr Istennek, hogy méltoztatta ő bent felsege az ő Vikariust (mellyet ez földön maga képébe hatta) hozzá küldeni, és halála előtt reá nézni s annak lábait és kezeit csokolni engette: kért azon az Papát hogy az ő kezével ötet megh ádgya, és tellyes bűn bocsánattal megh ajándékozza. Az Papa mondá: Vram én Istennem bar én nékem-is oly szükségem volna tellyes bűn bocsánatra, mind ennek az Szűznek: megh művele az mit kívána, és ő maga az Papa maga kezeiből megh communicála. Honnan megh mondhatatlan vigasztalás lévén örömben végezi vala halálát: az ő Apácza társait inti és tanítja vala, hogy az Vr Iesusnak hiven bőlgálnának, attyafi bereteiben begényesghben végig megh maradnának. Könyveznek vala minnyájan ülven az agyája körül, almokat és ételeket el feleytven keferőségnek miatta, de fűképpen az ő öcse Anglet: mely kéri vala ötet, hogy arvaságra ne hadnája. Vtollyára mondá neki; En berelmes Eöcsém, Isten akarattya az,

tya az, hogy el mennek, de te is utánam rövid időn el jöss. Es minek előtte megh halz, az Vr Isten nagy vigasztalást berez fivedben.

Tizenhét nap sem nem ött sem nem ivot, még-is volt annij ereje, hogy minnyájokat, az kik ötet látogatták vala (Kardinálok közzül-is sokan látogatták) intette és emlékeztette, és monta: Mihelt az Vrnak malaztyát az bent Ferencz tanítása által vöttem, semmi nyavalyát nem érzetem az poenitentia tartásba, és semmi nyomorúság énnékem nehéz nem volt. Im már binte halála oráján, az Vrnak kinbenvedése felől olvasni és beélni int vala minnyájokat. Látván az ő attyafiat Juniperust, az ki örömestedes élelt ő bokat gyakorta bocsátgat vala az mi Vrunkról bajából, kéri vala ötet, hogy valamit ujjat Christus Vrunk felől beélgene. Es vigasztalván magát az ő bavaival, egy falka idő mulva, mondá egy Apácza bűznek: Latoláte az Dicsőségnek Vrat, az mellyet én látom? Es látta ugyan az az Apácza bé jönni az házban sok szép Szűzet, de minnyájok közzül eggyik volt leg szép és fenyeseb. Azonközben az bent Klara lelkét ki bocsátá, az ő Christusának ajánlván. Negyedik Innocentius Papa nagy böcsülettel bent testét el temetteté, és mingyárt akarta, hogy ő érette nem halottakért való Mifet mondgyanak, hanem az Szűzekekről énekelni parancsola bent Mifet, csak hogy sokan ellene vóltanak az

Kardinalok közzül. Halála után külömb külömb fele
csudákkal virágzott. Negyedik Alexander Pápaiúl
Kanonizáltatot, és az Szenteknek köziben ámlálta-
tot, Vrhületése után 1255 Eftendőben. Az Felfeges
Istennek tiſteſſégére és dicsőſégére, ki az három be-
mélyében és egy Iſtenſégben él és uralkodik mind ô-
rôckön örôcké, Amen.

A P P E N D I X.

Igen efsienül cselekedésnek az Anyák és Anyák, avagy Anyafiak, az kik ellenzik búzességátarítani az ő gyermekeknek, és az Kalastromban való menést, az kik az fenti gondolatokat is sívek ből ki kergetik, fraz iőt tőlök tillyák, De kérlek mely leányod nagyobb hasonnal íár, azé az mellyet adz egy főbbádgynak, avagy az mellyet Királyfiinak : Az az kit fernek adz hanem tudom míne Gazdag legyen is még is csak mint egy főbbádgynak adnál: de az kit adcz Kalastromban Christus annak Vra, ki Királyoknak Királya, és Vráknak Vra, őtet mingyárt az ő Vra bé vífái az ő haylekában ki mulása után, holot imádkozik te éreited :

De micsoda dolog szerencsés, vagy hasznos lehet
leányod után?

SZÜZ SZENT SVSANNANAK ELETE
KINSZENVEDESE HALALA, ES EGYEBEK-
nek, ki vetetet az Romai Diaconusoknak irásiból, és
egyéb régi Historicusok, kik az kinzo szenteknek kin-
zásokat irták azoknak könyveiből, Beda és szent Ger-
gely in Regilib. 9. Epist. 22. Suriusnal 4. Tom.

Elt Christus Vrunk búletese után 280.

Estendôben.

Ektendöben.
 DIOCLECIANVS, és MAXIMINVS Cza-
 bárok

NEGYEDIK RESZE.

Barok idejében, volt Romában egy Gabinus nevű Káplány, egy atyafi gyermekek Gajus Papával, igen megh tanítottat volt pogány, és az írásban jó erkölcsű, tudos írt életű ember. Az lakván egygüt az ő battyával Gajus Papával, nem hevert hiában, hanem sok könyvet írt az pogányfágról, mert mindenféle tudományba, igen tudos volt. Es mind az ketten lévén nagy nemzetből vér íerént való atyafiak Dioclecianus Csásárnak, igen meíííe terjedet az ő hírek. Annak az Gabianusnak volt egy hajadon leánya, kit ő igen íerette, melyet ő maga íorgalmatoson előíör világi tudományban, és az írásban igen megh tanította való, és igen bölcs leány volt, az termete is igen íép és ékes. De az ő testi íépísegét fölötte felül hallatta az lelki íépísegh Christusban való hiti és ő hozzá nagy íereteri. Halván Dioclecianus Csásár az nagy tudos íép gyönyörűíeges leányról: Kíván való, hogy az ő ííának Maximianusnak adatnéjek íérhez, és a val az követíseggel küldé Klaudiust nényétül való battyát, hogy mennél job módgyával tudgya azt véghez vinne, Gabianus Káplánnal, ugyan meg kéreííe; és bé menván Klaudius íóla felöle Gabianussal, ezt mondván: Nagy ajánlasával küldé te hozzád engemet az Csásár, akarván te veled megh uijobban megh uijtani az ő Csásári vérét: melynél nagyob íerencsét íoha ne kívánd íe magadnak, íe leányodnak. Megh íe-

Ff 3

lelé

KINGS-TARTOCSKANAK

lelé Gabianus: Miigen ſegény emberek vagyunk, és hogy hogy mitellyeſſegelen mondhaſſuk vér ſerént való attyafiak ilyen nagy Vraknak lenni? Mondá Klaudius: Ió attyafi, talám nem oly fia vóltál, Maximianuſnak Roma varoſa nagy Tanacsának mint az te Bátyád, Gajus, ki vala az mi más izen való battyoknak attyafia, és az mi Csáſár Vrunknak, ki harmad izen való attyánkfia az attyádnak nénnjétől ſármazván? Megh felel Gabianus: ugy vagyon: de moſtani utolſó időkben nem méltók vagyunk azoknak nevezni, avagy aval az tituluffal élni. Mondá Klaudius: Réſeſül uijobban az közönſeges vérben, és ély tanácsom val, imé azért küldöt engemet te hozzád az mi Vrunk és Csáſárunk: hogy az te leányodat, melynek ő bölcs tudományáról immár jól hallotta, adnál az ő Fiához Maximinuſhoz. Vgyan-is illik az, hogy az mely veſők egy töből ſármaznak megh őſve kötve legyenek, azt vélem, hogy te-is igen örulz annak. Mondaz leány attya: adgy időt arra, hogy az leány akarattyát megh tudhaſſam. Es evel el tavoztanak egymástól. Gabianus izene az ſent Gajuſnak, kérvén azon az Pápát, hogy egy ſóra jönné hozzája. Mellyet meg-is cselekedé, és megh mondá ő néki, mit izent hozzája az Csáſár. Elő ſóllitták mind az ketten az Suſannát, megh mondák ő néki ſírván: Az Dioclecianus Csáſár küldé hozzánk Klaudiust nénenktől való battyádot,

NEGYES DIK RESZE.

battyádot, kívánván tégedet az mi ſeréntő leányunkat az ő fiának Maximianuſnak házastársul.

Arra az Suſanna Attyának és Bátyának mondá: Hová lőt moſtan az ti eſetek, és tudomántok? igazán mondom, hogy nem tapaſtalhatom bennetek moſt ſem mi bölcs elmet, ha kereſtyén leány nem vólnék oly az miképpen engemet megtanittatatok: ſólhathatna valaki arról én velem, de moſtan csudálkozom, hogy hogy mocskolhattyátok ſátokat és füleiteket, halgatván ilyen utálatos ſókat, hogy én olyan kegyetlen pogánnyal őſve kötém magamot, mellyet ti az Chriſtus hitiért megh tagattatok, hogy nem vér ſerént való attyánkfia. Hálát adok az mindenható Iſtennek, ki engemet az ſenteknek vérében réſeſgett, mert ugy hiſem az Vr Ieſus Chriſtusban, hogy evel az házalággal azt megh vetvén, kinſenvedéſnek koronáját véſem. Megh felele néki az Attya: Láſſad jó leányom, hogy alhatatos vólnál abban az hitben, mellyet válaſtottál moſtan magadnak, hogy áldozhatnák az mi Ieſus Chriſtuſunknak az te jóbágidnak gyümölcsét. Es ő mondá az Attyának és Bátyának: En Vraim, ugy tetczik, hogy így jut eſembe, hogy az én Attyámtól erre ſorgalmatoſſon megh tanittatam, hogy az én Szűzeſſégemet őrizném és tartanám az én Ieſus Vramnak, és immár ugy az ő ſzelemben gyökeres vagyok: hogy ſoha ſerjet éſmerni nem akarom:

akarom: de annak az melynek te engemet, én Attyám, egybér néki attad, bõlgálni, és minden reménseggemet benne vetni fogok és mindenkor bõrgalmatolon igyekezem. Es Gajus Papa mondá: Ha immár egybér néki adva vagy, ôriz igen az ô parancsolattyát. Igy azok az bẽnt papok okosan végire mentenek az gyenge leány alhatatóságának, mert az Christus maulastryával erõsnek találták, ôk annál inkább erõsitik vala õtet az elõ võt dologhban, magok pedig megh mondatatlan örõmmel meg tõltének az Susannának ilyen alhatatóságán. Azonközben Klaudius az Császártól való követsegre válaftat kíván vala, és házához jövén Gabianusnak nagy sok Császárbõlgaival, kiket az pítvarban hagyá, ô maga csak egyedül mene bé az házban, és megh mondá néki: hogy az Dioclecianus bõrgalmatolon kívánnya azt, hogy kegyelme teckel jobban vérben rébesüllyen, én-is tanácsul adok, kérem is, hogy ebben mind ez vilagh Vrának kedve bẽrint cselekedgyétek, és az ô bõvét megh vigasztallyatok. Es Gabianus akarván, hogy jelen lenne Gajus Papa. Es elérkezvén az Papa, és egy más közõt bebeselgetes után, mondá Gabianus: Hijuk elõ az leánt s tudgyuk meg akarattyát. Ackoron bé hívák az Susannát csak hárman egygyütt lévén. Mellyet Klaudius sűrván megh akar vala ôlelni és csokolni: de az leány nem engedvén, mondá: Ne mocskol az én orczámot: tudgya az én

az én Vram Iesus Christusom, hogy az ô bõlgálojának nem érte soha férfi hája orczáját. Es Klaudius felele: En téged akartalak jó leányom vér bẽrẽnt való Attyafisághból bármazot bẽretettel megh csokolni mint az én unokámot. Es Susanna mondá: sem miért egybért nem engettem magamot megh csokolnom, hanem azért, hogy az te bád megh mocsokoltatot bálványoknak sok áldozattával. Es Klaudius azockal az bõckal Istentõl megh bẽbefedet bõvẽben, megh felele: mit kel hát cselekednem, hogy attól az mocsoktól megh tisztítsam az én bámot?

Mondá Susanna: hányad vétkeidet, és kereseteld megh magadat Attyának, Fiunak és bẽnt Lélek Istennek nevében. Ackoron fordula Gajus Pápához, mondván Klaudius: tik kedig hát akarjatoké meg tisztítani engemet, ha job az tista ember Christusban hívõ, hogy sem mint az, az ki Istenneknek bõlgál, én az Istenneknek sok áldozatokat tõttem, mellyeknek az mi Vraink-is fejeket haytyák. Látván az Papa gyors hajlando engedelmeffégét, mellyet fel indították az tista fágos bõvből bármazot bõznek bõvai, nagy örõmmel mondá Klaudiusnak: Attyafi, halgas az bõvaimeira, igen jó tanácsot akarok adni tenéked. Te más dologban jöttél hozzánk, hogy feleséget bẽrzenél a te Vradfiának: de az Isten magadot akar magának bẽrzeni, és maga vérével meg váltani ennek az bõznek imádsági

által, hogy az mi vérünk lelke el ne kárhoznék, hanem idvözüllyön. Vödbé az én tanácsomat, és légy hüve az mi Istenünknek, és pœnitentiat tarcs sok bentekek vérek hullasaért, és az keresztfejed fel venni ne halazd. Mondá Klaudius: hogy ha engemet megh kereszteltetek, vallyon aval le töröltetnéké az én gonofságim bívemről? Megh felel Papa: Igen-is le törölve lesnek, csak nézzed, hogy alhatatoson hinnél az Christusba. Azokat halván Sufanna, labaihoz borulá az Battyának Gajus Pápának, mondván: En téged Vram nagy erős Istenre kénfirtlek, ne halazd, hogy ezt az Klaudius az mi attyánkfiunkat megh ne keresztelnél, és az ő lelkét megh szabadítani. Es ő mondá: Láffuk előb, hogy ha igaz bíüből hísné.

Ackoron Klaudius mondá: En az ti ígérétékre hísem, hogy ha énnékem minden bűneim lesnek megh bocsátva. Es az Pápa őtet batoritván, mondá: Az mi mindenható Istenünknek Iesus Christusnak nevében tenéked minden bűneid megh vadnak bocsátva. Es azt halván Klaudius, labaihoz borulá Gajus Pápának, és az földnek porát fejére hinti vala, fel kiáltván: En Vram és Istenem ki vagy minden fényességnek világossága, bocsás megh az én bánrtalan gonofságimat: adgy oly malaftot énnékem, hogy az én feleségem és az én gyermekim ésmérjék megh, hogy te egyedül üdvözítez azokat, kik te benned tellyes reménységed

ménységed vetnek. Ackor őtet téve Gajus Pápa tanítványa, avagy kathechumenussa, és adván neki üdvösséges tudománt, el váltanak egy mástól. Nem nyughatván Klaudius, hanem hamar az után vöve feleségét melléje Prepedignát, és két fiát Alexandert és Kurciust, és vivé őket Pápához, kérvén azon Gajus Pápát, hogy minnyájokat megh keresztelje: és Gabianus az Pápának öcse megh keresztelte őket. Es mikor Klaudius felemeli vala az kereszt vizből, mondá Klaudius: Láttám nagyob világosságot az napnak fényénél, mely engemet világosit vala. Az után Gajus Pápa megkené őket Chrismával bermalás képpen, és azon órában Misét mondot érettek: és megh bentselvén az mi Vrunk Iesus Christusnak bents testét és vérét, tejét, mézét, és vizét, minden bentségekben rébesz téve őket. Attól az időtől kezdé Klaudius az ő jószágát begyenyeknek osztogatni, keresvén keresztényeket reyték helyeken, mellyekbe vonták vala magokat, és tömlőczekben-is megyen vala étezakának idején, mind az egész keresztényeknek, mellyeket ott talált vala, lábokat mosás és csokollya vala, pœnitentiát tartván, és étellel itallal taplálván őket minden nap látogattya vala. Egy hólnap és két hét mulva, kezdé kérdezkedni Dioclecianus Klaudius felől hova lött, hogy nem látni, Sufanna felől sem hallani. Es megh mondották neki, hogy Klaudius igen betegh. Küldé hozzája Groff

KINCS-TARTOCSKANAK

Maximot maga Komornikját, ki Klaudiussal egy attyafi gyermekek vóltanak, hogy őtet megh látogatna, és kérdene megh Susanna felől, ki ő néki unokája vala. Bé menvén házában Maximus, találá őtet főr sákban öltöztetett Istennek imádkozván, megh ijedvén mondá: En édes Bátyám, ki engemet gyermekfégemtől fogva fel neveltél, mi dolog hogy oly igen megh hívánkoztál: Es ő felele: Poenitentiát tartom jó attyafi, hogy én halgatván az én Vraimnak parancsolatyaikat, sok ártatlan vért öntöttem, öldökvén az keresztyéneket, noha azt tudatlanfágomból cselekettem.

Es ő mondá hozzája: mire mostan énnékem ezeket elő famlalmaz? Az én Vram Dioclecianus arra kért vólt tégedet, hogy az ő fiának Susannát Gabinusnak leányát szerzettél volna feleségül, azért küldöt vagyok te hozzád mostan. Es Klaudius mondá: En az édes Szűzhez, énnékem Vnokamhoz jártam az dologban: de őtet találtam bentnek, és ebesnek lenni, fépsége ékes, de az Istennek benteltet: és ő általa fábaldultam ki az én fántalan sok bűneimből, és hogy azt megh tudnál, hogy az Vr Isten mind az egész emberi nemzetet üdvözülni akarja: jer mennyünk étczaka az attyankfiunknak házához Gabianus Kaplánhoz, és megh latol az feleségesnek világosságát. Engedé annak Maximus, és menének Salariái kapuhoz Salustius palotájánál, holot lakot Gabianus: és mihelyen bé vivé

őket

NEGYEDIK RESZE

őket Gabianus házában, azonnal mondá: imádkozunk: és mikor minnyájan le borultanak vólna az földre, mondá: Vram én Istenem ki az el feletteket őfve gyűytez, és az ő gyülekezetekre néz zed: tekincs kegyelmesen az te alkotmanyidra, és világosics megh minnyájokat, az kik te benned hisznek, mert te vagy véghetetlen világóság mind öröckön öröcké: és minnyájan mondának, Amen. Es fel kelvén ugy csokollyak vala egy mást. Klaudius penigh le borulván lábaihoz Gabianusnak, csokollya vala őket.

Melyre nézvén Maximus csudálkozot, és kért azon, hogy Susannát láthatná; Es mikoron elő hitta az Attya Gabianus, ő mihelt bé jött, azonnal az Christus Vrunk fefületi előtt térdet haytot az Istennek, az után az Attyától kért áldást arra, hogy másokkal béfélhessen. Es másodszor is imádkozván Gabianus mondá: békeffég adaffék minékünk az Vr Iesus Christustól, mely él az Attyával és bent Léleckel mind öröckön öröcké: és mondának minnyájan, Amen. Ackoron Maximus látván Susannában, alazatosságot, együgyűséget, nagy alhatosságot, és fémérmet, akarta az ő kezét megh csokolni: de ő fém miképpen nem engette. Es mikor fokáigh minnyájan nagy örömben firtanak; megh jelentették azt Gajus Papának, mely közzel bentegyházánál lakik vala, mellyet ő építette vala, hogy őfve gyűltenek az ő attyafiai. Es

Gg 3

ő azt

KINCSTARTOCSKANAK

ő azt vélvén, hogy őket immár martyromfágra vis-
nek, akarván maga első lenni, bé futá hirtelen Gabia-
nus házához, és bé menvén az házban nagy vigan,
ugy annijra, hogy minnyájan csudalkoznak vala, és
megh ijedének, nem tudván mi az oka oly hirtelen bé
lépésének, azonban minnyájan az földre le borulának.
Es ő őket vigasztalván imádkozot egygyüt vélek, és ta-
nítja vala őket, és el végezvén prädikacioját, mon-
dá Maximushoz: köszönöm jó atyámfia, hogy ben-
nünket megh látogattál, Es ő mondá: tudgyátoké o-
kát ide jövésemnek? Az Dioclecianus Csásár kéreti
az Sufannát, hogy az ő fiának Maximianusnak adat-
néjék házastársul. Es Gabianus mondá: Ennek az
Szűznek vagyon már Vra az mindenhatto Attya I-
stenül adatot Christus: és azt-is bizonyoson tud-
gyad, hogy soha immár más Vrat nem vehet magá-
nak férjül. Mondá Maximus: az mit az Isten ád az ő-
röcké való. Es az Papa az után tanácsul adgya vala né-
ki, hogy ő-is vegye az örök életet. Megh magyaráz-
ták előtte az Iesus Christust, és benne való hitet, de ki-
válképpen Klaudius. Megh nita az Vr Isten az ő lelki
semét, és hűn az Iesus Christusban. Gajus Papa bizo-
nyos böjtöket rendelé neki, és a val haza bocsátá.

Titkollya vala azt az dolgot Maximus, és ugy
berelmében lángozot az ő fivé Gabianus Püspökhez,
és Gajus Papához, hogy utollyára életét-is megh utá-
lá, megis

NEGYESEDIK RESZE.

lá, meg-is vallá az Vr Iesus Christust. Tanácsul ada né-
ki Gajus Papa, hogy az őt nap alatt eladná jószágát, és
az begény kereftyének közzé ostaná ki alamisnájul.
Az után jönne elő és meg kereftelkednéjek: lábaihoz
esé Gajus Papának, és mondá: nagy töredelmes az én
fivem az Vr Iesus Christushoz való aitatosságozban,
mely felől te énnékem predikálá. Es mikoron ellene
mond vala az sátnak, az ő kevelységének spombajá-
nak: sokás berént megh kereftelé őtet; meg-is Ber-
malak az bentelt chrismával meg kenvén, és bent Mi-
fét-is bölgálának érette. Az után egygyüt laknak vala
minnyájan nagy örömben és vigan, dicsirvén az Vr
Istent imádkozván és énekelvén. Maximus azon köz-
ben titkon minden étczaka el adattya vala jószágát egy
neminémű Trajanus nevű régikereftyén által, az
mely az Martyromoknak-is fénvedéseket forgalma-
toson fel irogattya vala, s-mindenét a mie vala osto-
gattya vala az begény kereftyéneknek, keresvén őket
uczákon, tömlöczökben, és egyéb fogfágokban.

Tizenöt nap mulva megh tudá Dioclecianus,
hogy Maximus az ő kincstartoja és komornikja az
többivel kereftyénné lőnek, azt mint titkolta magá-
ban, csak az ő feleségének Serenának megh jelentette
vala felőle, mert az felesége-is titkon kereftyén volt:
hogy az Sufannát kérette az ő fiának. Az Csásár fele-
ségpenigh Serena tanácsul ád vala az Vrának: azt
műveld

KINCS-TARTOCSKANAK

műveld az mit az felesleges méltóság parancsol, (az az, az Isten.) De az Csásár megh vetvén az ő tanácsát, hivata magához neminemüluliuft kegyetlen pogánt, és megh jelenté neki nagy bomorúságát, panaszkodván előtte, hogy az ő atyafiai, kikre bizta vala dolgát, hogy Susannát kéresek az ő fiának feleségül, mint keresztényecké lőtenek. Es Iulianus adá tanácsul az Csásárnak, hogy minnyájokat kegyetlen halállal ölesse megh. S megh parancsolá az vitezinek, hogy minnyájokat megh fogják Gajus Pápán kívül. Es megh fogatá őket Iulius. De az Gabianust, és az ő leányát Susannát az Csásár maga tömlöczében téteté. Klau-diust penigh és az ő fiait Alexandert, és Kurtiust az feleségétis Preredignát, Maximust vélek együt, Országából ki kiáltatá, és Ostya nevű városnál megh égetetni, és porokat csontokat tengerben vetni parancsolá.

Eötven ött nap után, megh parancsola Diocletianus az ő feleségének Serenának, hogy az Susannát vönne magához az tömlöczből maga palotájában, s az ő fivét, és elő vött dolgát megh változtatnája. Es mikoron az Susannát be vitték volna az katonak Serena palotájában: Serena Csásárné Asszony böcsülvén ötet, térdeit haytván nékie, mondá: Vigad mostan te rólad az Christus Vrunk. Halvan ő az ő szájából reménsege kívül Christus Vrunk vallását mondá. Hálá-

kot

NEGYES DIK RESZE.

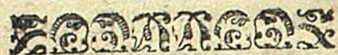
kot adok az én Vram Istenemnek, hogy mindenüt V. ralkodik. Es együt lakván nagy sok ideigh, vigasztalván egy mást, az Christus Vrunk beretetiben erősitik vala magokat. Susanna penigh éjél és nappal nem bünt imádkozni, és hálákat adni az Istennek.

Diocletianus penigh naponként vária vala Susannának változását, hogy az ő fiának házasságára hiallyon: izené feleségének Serenának, tudakozván, hogy ha immár az Szűz intése után akaravára hialoré. De Csásárné megh újobban megh izen: hiába azt az kőforot le vernie melyre kedve nincsen az leánnak, mert nem látom ennek az Szűznek semmi haylandóságát ahoz, hogy az te fiadnak házasságára hialolana. Azonközben az Szűz semmit hátra nem hagyot Isteni dicsőreben és Pfalmufoknak mondásiban, ugy az mint az auya megh tanította vala. Ackoron megh haraguván az Diocletianus; megh parancsolá az ő fiának Maximianusnak, hogy az Susannát vinné az ő auya házában. Ott igyem, roncs megh búzességét, az mi házunk had ne mocskolodgyék azzal. Bucszván Susanna Serenától, ilyen áldással bocsára el Susannát, mondván: Az az hatalmas Vr, az mely az első Susannát, megh szabadítá, és megh tartá, tégedet is megh tartya, és segítségül lében néked, és megh adgya az dicsőreket nyugodalmot. Es bémene Susanna két leányával auya házában, mingyárt az földre haintván magát imádkozik vala az Vr Iesus Christusnak. Azon étczaka iöve hozzája Maximianus az Csásár fia, és bémenvén kamaráiban, holot imádkozik vala Susanna, azonnal megh látá egy Angyalt nagy fényességben feie fölöt, megh ijedvén töle mingyarást ki saladá, és Csásári palotájában bém futá, kezével sem érvén Susannát. Megh beszéle az Anyának, miképpen látta Susannát az Angyalt, mely oly igen meg ijézté őtet, hogy nagy félelemmel futot volna haza. Az Anya mondá neki: Semmi nem egyéb az, hanem bosorkányság, és semfenyvesítés. Az után küldé egy neminemül Kurciust, hogy az ő házában nylván törvénit sölgáltasson rá. Es mikoron béméni volna házában Kurcius, oly nagy félelem kezdé által látni fivét, hova tovább ott vólt, annál inkább, ugy annijra, hogy utollya semmi sem költ benne, az miért oda ment vala. Azonközben Diocletianus disputál vala feleségével Serenával az Christusnak el iöveteliről, és pogány

H h

Istenke

Regestrom helet.

Első Könyv foglal magában Szent Lukacz Evangelistának születéséről, tudományáról, &c. Ennek az Szent képnek Historiájáról, miképpen Zebedius házából ki hozta Szent Ilona Kostanczinápolban, Kostancinából miképpen Oroszlány nevű Herceg Orosz Országban hozta, s onnan Lengyel Országban Czeszthoy világos hegyre miképpen hozta Opoliai László Herceg, és ott mai napiglan megh maradt.

Második könyv foglal magában, igaz és bizonyos csudákat, az nagy Istennek eszeiből, Bóldogh Szűz Maria esedezésére ez Szent kép mellett eleitől fogva, ugymint Ierusalembe, Kostanczinápolban, Belz Várban, és Czeszthon, melyek világosan félenek ez mai napiglan.

Harmadik könyv foglal magában az Lanczkoronay Miklos Szarandokság iarájáról második levelet, mivel hogy ő is ír arról az házról, holot Bóldogh Aszszony lakot, és ő hozta megh az Historiának egy részét.

Negyedik könyv foglal magában, egy néhány Szent Szűzeknek életét, melyek követték Bóldogh Szűz Mariát jó erkölcsben, türesben, szenvedésben. Vgy mint, Szűz Szent Kathalin Aszszony élete, Szűz Szent Christina élete, Második Szűz Szent Christina élete, melyet csudálatnak is iriák, Szűz Szent Dorothea élete, Szűz Szent Klara élete, Szűz Szent Susanna élete.

Ha valami vétkek estenek az nyomtatásban, az keresztényen Olvató azokat esében vővén ő maga megh corrigálhattya, és mindent jóra magyarázon. Légy egészségben.

†

SZENT MARGIT ASZŐIBL
Margit, a kinek Marinais neve, Antiokiának Pigidia helyen Edetius neucő Baluány imado Pap-tul szarmazuan; kichinsegetől fogva a Kereszteni valaszt séréten megh kereszteltet. A ky mideön ekés termetű volna, Olybrius Praefectus szerelmében eset. Es mideön maga eleibe hozatná, így szol neky: Leanyzó a te nevedet, es vallasodat mond megh. Felele a Leanyzó: Margitnak hiuatom Vör szerent Nemes vapok; Hit szerent Keresztyen. Monda a Tirtarto: a két első dolog edgyez; a harmadik bizonyára éktelenség. Mert mely lehet bolondab dologh annal, hogy valaky Istennek tarcsa a megh Feszítettet? Erre a szűz feleluén: Kerlek honnet tanultad hogy az Ur JE-SVS megh feszítettet? Monda a Helytarto: a Keresztyenek keönyűbeöl. Kinek Margit: Miczoda sémerméssegh az, hogy mideön azon keönyűekbe oluastatik a KRISTVS kinya, es diczősége edgitet hiszitek, a masikat megh neuetitek? Ezen igen megh haraguuan a Praefectus, sok fele kinokat fogiatot az a Sz: Testezken. Mert eleősör megh veszfeszítettetuen, az

utan vas borgokkal szaggattatván, a Templombé vettete a ből
az Ordögnek. Sárkány lepeben való iszonyatos latsajó is kester-
tettek; de a keresztelére az Ordögnek minden ereje elvész.
Ismégh ky hozatik a Szűz es mideön a hitnek vallásában al-
hatatosan megh maradna, egeő Szeöuetnekkél egettetik az ol-
dala. Vegre sok kinoknak gyeözedelme után, feie vetele után,
az eö gyeözedelmes Lelket az Egh bé fogada.

Ez a Szűz a Pizen eöt szegiteök köziben szamlaltatik, kiknek
Isten keönyeörgeket megh szokta balgatni, azokert, a kik akar-
mely szükségben esnek. Azt mongiak, es neuzet fe-
rent Ribadenara Sz: I: az eö eleteben; a mellyek keöuetkernek.
Mideön a Hóber feiét akarná venny, es immar ky uönt fegy-
verrel allana mellette: a Sz: Martyr szemeit az Eghre emelve,
es aiatos imadsagot nyuitván, keönyeörgeöt, hogy miuel eröt
adot az Isten neky énni kinokat megh gyeözni es az eö ne-
uenek diczeöségért megh balni (a melyert beöueön melto bala-
kat adot) Lenne irgalmaszaggalis mindenekbe z. a kik akarmi-
nemü nyomorusagba szanyargattatván, ieöuendeö ideökben az
eö oltalmat kérnek.

Ezt az eö keönyeörgeket a feöld indulat Confirmalta, a mely
sok ielen leueöket vgy megh rémítet, hogy az földre esnenek

Ezek keözeöt volt eö magais a Poroflo. Innét az Ur a Men-
nyeieknek sokasagától keönyül vetetuen a Martyrnak megh
ielent, monduan: hogy megh balgatta az eö keönyeörgeket, es kére-
set. Azokaert, csak nem eöneön maga batorította a Hóbert;
Es így a balalos fegyvert alhatatosan fel ueötte, es a Menyei
Völégénytől az Szűzessegnek, es Martyromsagnak két korona-
iat el veötte.

